

La inversió estrangera a Catalunya

Informe sobre la inversió estrangera a Catalunya

Ponent

Salvador Guillermo Viñeta

Director

Joan Antoni Santana Garcia

Gestor

Matias Vives Campdepadrós

Autors

Lluís Ferrer Trullols
Joan Antoni Santana Garcia
Matias Vives Campdepadrós

Membres del grup de treball

Gina Argemir i Martínez
Moisés Bonal i Ferrer
Alba Cabañas Varales
José Manuel Fandiño i Crespo
Salvador Guillermo Viñeta
José Martín Vives i Abril

Els continguts d'aquesta obra estan subjectes a una llicència de Reconeixement-No comercial-Sense obres derivades 4.0 de Creative Commons. Se'n permet la reproducció, distribució i comunicació pública sempre que se'n citi l'autor o autors i l'editor, i no es faci un ús comercial de l'obra original ni se'n creïn obres derivades. Podeu consultar un resum dels termes de la llicència a:

<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/deed.ca>

© Generalitat de Catalunya
Consell de Treball, Econòmic i Social de Catalunya
Diputació, 284
08009 Barcelona
Tel. 93 270 17 80
Adreça Internet: <http://ctesc.gencat.cat>

A/e: ctesc@gencat.cat

Imatges:

- "World" [<https://pixabay.com/en/world-map-globe-ball-country-724108/>], "Numbers" [<https://pixabay.com/en/pay-numbers-infinity-digits-fill-937884/>], "Barcelona" [<https://pixabay.com/en/city-panoramica-barcelona-spain-626457/>], "Tablet" [<https://pixabay.com/en/tablet-digital-technology-device-791050/>] / Llicència CCO de domini públic
- "pastel de colores del gráfico 2" [http://www.freepik.es/foto-gratis/pastel-de-colores-del-grafico-2_28710.htm] de SXC / Llicència gratuïta amb atribució
- "Àmbits de Catalunya 1995" [https://commons.wikimedia.org/wiki/File:%C3%80mbits_de_Catalunya_1995.svg] de Joan M. Borràs (ebrenc) & V. Riullop (vriullop) / Llicència Creative Commons (CC BY-SA 2.5)

Barcelona, abril de 2016

ÍNDEX:

1.	RESUM EXECUTIU	5
2.	INTRODUCCIÓ	9
3.	CONCEPTES, DADES UTILITZADES I METODOLOGIA.....	10
3.1.	CONCEPTES	10
3.2.	DADES	11
3.3.	METODOLOGIA	19
4.	MARC NORMATIU.....	20
5.	LA IMPORTÀNCIA DE LA IED PER A L'ECONOMIA	25
5.1.	REVISIÓ DE LA LITERATURA.....	25
5.2.	ANÀLISI A PARTIR DE L'ESTADÍSTICA DE FILIALS D'EMPRESES ESTRANGERES.....	26
5.3.	ANÀLISI A PARTIR DE LES DADES DEL RIE.....	31
6.	CARACTERÍSTIQUES DE LES FILIALS D'EMPRESES ESTRANGERES.....	34
7.	LA INVERSIÓ ESTRANGERA DIRECTA A CATALUNYA	42
7.1.	EVOLUCIÓ DE LA IED	42
7.2.	ANÀLISI SECTORIAL DE LA IED.....	61
7.3.	ANÀLISI DE LA PROCEDÈNCIA DE LA IED	71
7.4.	ANÀLISI COMBINADA DE LA IED PER SECTORS I PROCEDÈNCIA.....	77
7.5.	RELACIÓ ENTRE COMERÇ DE BÉNS I IED.....	80
7.6.	DETERMINANTS DE LA IED.....	82
8.	ESTOC D'INVERSIÓ ESTRANGERA DIRECTA	85
9.	NOTA REFERENT A LA IED L'ANY 2015.....	89
10.	CONCLUSIONS	93
11.	RECOMANACIONS.....	94
12.	BIBLIOGRAFIA.....	95
13.	ANNEX.....	97

1. RESUM EXECUTIU

La inversió estrangera directa (IED en endavant) és un dels factors que influeixen en el creixement d'un territori, en representar un *input* provinent de la resta del món que s'incorpora a la capacitat productiva del país, i històricament ha generat efectes positius en termes d'implantació de noves tecnologies i impuls de la internacionalització.

Des del CTESC, s'ha volgut analitzar l'evolució de la IED a Catalunya, a fi d'obtenir una aproximació de la seva magnitud i poder analitzar l'evolució econòmica del territori de manera indirecta, especialment durant el període de crisi econòmica.

Fons de dades

Les fonts de dades disponibles per estudiar la inversió estrangera directa a Catalunya són escasses. En aquest Informe les fonts bàsiques són el Registre d'Inversions Exteriors, del Ministeri d'Economia i Competitivitat, així com dades d'FDI Markets facilitades per ACCIO. La primera és una font que inclou principalment la inversió en empreses per part de no residents, el que suposa només una part del que la balança de pagaments recull com a inversió estrangera directa. La segona font, encara més restrictiva, se centra sobretot en les inversions en projectes de nova constitució al territori (projectes *greenfield*).

Per tal de comparar les dades de Catalunya a escala de comunitats autònomes i a escala internacional, s'han utilitzat també les dades del RIE, en el primer cas, i dades d'UNCTAD en el segon, així com l'estadística de filials d'empreses estrangeres de l'INE i Eurostat.

Importància de la inversió estrangera directa per a l'economia

A l'estudi s'inclou una revisió de la literatura que tracta sobre l'impacte de la IED per a l'economia espanyola i que a grans trets deixa entreveure un efecte positiu, tant a escala macroeconòmica (PIB, ocupació, etc.) com microeconòmica (millora de la productivitat total dels factors de les empreses locals que competeixen amb les estrangeres).

Posteriorment es fa una aproximació al pes que les empreses estrangeres tenen a Catalunya, per variables com el VAB o l'ocupació. S'observa que el pes és considerable, especialment a la indústria i serveis de mercat. Així mateix, segons el REI, aquestes empreses ocupen un mínim 9,5% del total de persones ocupades a Catalunya entre 2007 i 2013, sent aquesta la font més prudent, ja que si ens atenem a l'estadística de filials d'empreses estrangeres de l'INE (que només inclou indústria i serveis de mercat, excloent-hi finances), aquest percentatge s'eleva fins al 16,8% entre 2008 i 2013 en termes mitjans. La seva significació encara resulta més rellevant si ens atenem a la població ocupada que tenen les empreses filials el darrer any de l'estadística conegut (2013), on aquesta representa el 18,3% del total de la població ocupada a Catalunya. Així, mateix, en el context de crisi patida i d'intensa destrucció d'ocupació, el pes de la població ocupada per filials estrangeres ha augmentat progressivament des del 2008.

Característiques de les filials d'empreses estrangeres

Les filials d'empreses estrangeres són empreses d'una mida molt més gran que les empreses locals, amb una major productivitat aparent del treball i una despesa de personal per treballador superior a la de les empreses autòctones. Durant la crisi, les filials han reduït la seva mida mitjana (en facturació i nombre de treballadors) més del que ho han fet les empreses locals, si bé tant la despesa per treballador com la productivitat aparent del treball s'han incrementat més a les empreses filials que a les autòctones (on aquestes dues variables han retrocedit).

En comparació amb altres comunitats autònomes i països, s'observa que la major facturació i nombre de treballadors de les empreses filials respecte a les empreses autòctones es produeix arreu, si bé en el cas de Catalunya aquesta diferència és encara més acusada, fruit de la menor dimensió de les empreses autòctones. En canvi, pel que fa a la despesa de personal per treballador i productivitat aparent del treball, la diferència entre empreses filials i autòctones a Catalunya és més petita del que ho és a la majoria de països europeus estudiats. Així, l'empresa filial a Catalunya presenta un 47,3% més de productivitat aparent del treball que l'autòctona, una diferència que es més elevada a Espanya (72,6%) i significativa en el cas d'Irlanda (284,6%).

Evolució

L'evolució de la IED a Catalunya ha tingut poques variacions destacades durant els darrers 20 anys, si bé en determinats anys concrets pot haver-se concentrat un volum important d'inversió fruit d'operacions puntuals de molta magnitud. Així, entre 1995 i l'any 2000 la IED a Catalunya representava l'1,7% del PIB, per un 1,4% entre 2001 i 2007, i l'1,5% entre 2008 i 2014. Així doncs, la IED hauria augmentat amb posterioritat al *shock* del 2008, tendència que es reforça l'any 2015, quan la IED creix un 57,8% respecte al 2014 i un 58,8% respecte a la mitjana del període 2008-2014.

Una característica destacada d'aquesta inversió és que el seu gruix es produeix per operacions d'ampliació de la capacitat productiva ja existent (67,8% entre 1995 i 2014 i 72,2% entre 2008 i 2014), fet que reforça la voluntat de permanència de les empreses ja instal·lades a Catalunya.

En comparació amb Espanya, la tendència és exactament la mateixa, amb un pes de Catalunya sobre el total d'Espanya del 16,2% en el període més recent (2008-2014) i que puja al 22,0% l'any 2015. Aquest valor arriba al 23,3% quan s'analitzen dades d'FDI Markets basades en projectes *greenfield*. Així, Catalunya és la segona comunitat autònoma en IED rebuda després de la Comunitat de Madrid (que recull el gruix de l'efecte seu), tant quan s'analitza en valors absoluts com quan s'analitza el pes de la IED sobre el PIB de cada comunitat per al període 1995-2014. En canvi, Catalunya se situa en primera posició si la IED s'analitza amb dades d'FDI Markets per al període 2003-2014.

Amb relació a altres països, Catalunya presenta una evolució lleugerament més favorable que la dels països europeus, on predominen les fusions i adquisicions, i on la IED entre ells s'ha reduït considerablement (segons FDI Markets, Catalunya se situa com la sisena regió de l'Europa Occidental en recepció d'IED entre 2003 i 2014), i desfavorable respecte als països en desenvolupament, on predominen les inversions en nova capacitat productiva, i on més ha crescut la IED els darrers anys. En conjunt, el pes de la IED a Catalunya respecte del total mundial aparentment hauria baixat.

Segons dades d'FDI Markets, els projectes nous que s'engeguen a Catalunya amb IED tindrien una mida menor, tant pel que fa al volum d'inversió per projecte com pel que fa als llocs de treball creats, el que es compensa amb una major nombre de projectes. Aquesta circumstància es produeix tant a Espanya com a l'Europa Occidental.

Anàlisi per sectors

En l'anàlisi de la IED per sectors, s'observa una major importància relativa d'aquesta a la indústria (2,8% sobre el VAB de la indústria entre 2008 i 2014), i en determinades branques del sector serveis, com la informació i les comunicacions (1,9%) o les activitats financeres i d'assegurances (2,6%).

Pel que fa a la distribució d'aquesta inversió per sectors, aquesta es concentra als serveis i la indústria al llarg de tota la sèrie estudiada, si bé en aquesta última ha perdut pes els darrers anys. En l'àmbit de les branques d'activitat i per períodes (1995-2000, 2001-2007 i 2008-2014), destaca la pèrdua de pes de la indústria manufacturera entre el segon i el tercer període (-10,0pp entre el primer i el tercer període), així com el retrocés progressiu del pes de la IED en informació i comunicacions (-5,5pp entre el primer i el tercer període) i les activitats financeres i d'assegurances (-4,3pp entre el primer i el tercer període). Per contra, destaca l'increment de pes de la indústria no manufacturera (+7,5pp entre el primer i el tercer període), les activitats immobiliàries (+3,8pp), el comerç al major i al menor, reparació de vehicles de motor i motocicletes, transport i emmagatzematge, i hostaleria (+3,2pp), així com la construcció (+2,6pp). En aquestes dues últimes branques, el guany percentual es produeix entre el segon i el tercer període.

La IED a Catalunya està lleugerament més concentrada a la indústria que al conjunt d'Espanya, i menys al sector serveis. Malgrat això, Catalunya és de les comunitats on el pes de la indústria sobre el total d'IED és més baix, i de les comunitats on el pes dels serveis és més elevat, el que s'explicaria pel poc pes que tenen moltes comunitats autònomes sobre el conjunt d'Espanya i l'elevat pes de la Comunitat de Madrid, on el pes de la indústria és inferior al que es registra a Catalunya.

Si s'analitza la IED per branques d'activitat a Catalunya i al conjunt d'Espanya, és possible aprofundir una mica més en l'anàlisi sectorial. Així, s'observa que en comparació amb Espanya, la inversió a Catalunya tendeix a concentrar-se més a la indústria manufacturera (+13,5pp per al conjunt del període 1995-2014) i al comerç al major i al menor, reparació de vehicles de motor i motocicletes, transport i emmagatzematge, i hostaleria (+4,1pp per al

període 1995-2014). En canvi, es concentra menys en la indústria no manufacturera (-8,9pp al període 1995-2014), la informació i les comunicacions (-9,7pp) i les activitats financeres i d'assegurances (-4,2pp).

Anàlisi segons procedència

Quan s'analitza la procedència de la IED, el seu gruix prové de països europeus (81,7% del total entre 2008 i 2014), i majoritàriament de la zona euro (62,9%), si bé el percentatge ha disminuït respecte al període precedent, guanyant pes la IED procedent de d'Amèrica (principalment de l'Amèrica Llatina).

Per països, els principals inversors són els Països Baixos (16,1% entre 2008 i 2014), França (13,6%), Alemanya (10,2%) i Regne Unit (11,4%), si bé les dades poden estar distorsionades per l'existència d'intermediaris, fent créixer artificialment el pes dels Països Baixos, seu de moltes entitats de tinença de valors estrangers (ETVE) pel seu tracte fiscal.

Destaca l'evolució d'Itàlia i Portugal, que tradicionalment havien estat països amb un pes important de la IED a Catalunya (especialment Itàlia), i que en l'últim període veuen reduïda la seva aportació a un 2,5% i 0,9% del total (3,4% conjuntament), quan en el període 2001-2007 havien representat el 14,5% (primer inversor) i el 6,6%, respectivament (21,1% conjuntament).

Quan s'analitza la IED realitzada a Catalunya en funció de la IED que cada país duu a terme a escala mundial, destaca el pes de les inversions portugueses a Catalunya sobre el total d'inversions efectuades per Portugal. En canvi, resulta remarcable l'evolució del pes de la IED italiana a Catalunya sobre el total de la IED d'Itàlia, que de ser la segona en importància, passa a ser de les menys destacades en l'últim període.

En comparació a Espanya, si s'analitza la IED per país inversor i per al període 1995-2014, s'observa que la distribució espanyola és similar a la de Catalunya, si bé la segona depèn menys de la inversió del Regne Unit, Itàlia o França, i més de la dels Països Baixos, Luxemburg, Alemanya o Suïssa, per bé que alguns d'aquests països (Regne Unit, Països Baixos i Luxemburg, principalment) poden haver estat intermediaris de països tercers via ETVE, fet que complica la comparativa.

Anàlisi combinada per sectors i procedència

Quan s'analitza la IED tenint en compte tant la seva procedència territorial com el sector de destí, s'observa que hi ha països que tenen molt concentrada la seva inversió en determinats sectors (Qatar, Israel, Irlanda o Mèxic), mentre que d'altres la tenen més dispersa entre un major nombre de divisions econòmiques (Estats Units d'Amèrica, Regne Unit, França i Bèlgica).

Així mateix, hi ha divisions econòmiques on hi inverteixen un elevat nombre de països (el comerç a l'engròs, els serveis de tecnologies de la informació i la construcció d'immobles), mentre que d'altres depenen d'uns pocs països (captació, potabilització i distribució d'aigua, i la construcció d'obres d'enginyeria civil).

Determinants de la inversió estrangera directa

Estudiant els motius que les empreses han declarat ser rellevants per establir-se a Catalunya entre 2003 i 2014, s'observa que la majoria valoren el potencial creixement del mercat domèstic (38,0% dels projectes), així com la proximitat a mercats o clients (33,6%). També es valora la disponibilitat de mà d'obra qualificada (19,5%), així com la infraestructura i la logística (15,0%). En canvi, destaca el baix percentatge de projectes que afirmen haver escollit Catalunya pel fet de disposar d'uns costos baixos (5,3%).

El potencial de creixement del mercat domèstic i la proximitat a mercats o clients apareixen també com els motius principals per establir-se a Espanya o a l'Europa Occidental.

L'estoc d'inversió estrangera directa

Si s'estudia la inversió en funció d'on s'ubica la seu de l'empresa amb IED l'any 2013, s'observa que la posició inversora de les empreses a Catalunya representa un 16,7% del conjunt d'Espanya, molt lluny de Madrid, que concentra el 62,2% del valor de les posicions, fruit de concentrar el gruix de les seues empresarials.

Si s'analitza l'immobilitzat material d'aquestes empreses, s'obté una altra perspectiva de la influència que la inversió estrangera directa té en cada comunitat. Així, l'any 2013, Catalunya concentrava el 23,4% de l'immobilitzat material de les empreses amb IED, per sobre d'Andalusia (15,7%) o la Comunitat de Madrid (14,6%).

La inversió estrangera directa a Catalunya l'any 2015

L'any 2015 la IED registrada al RIE ha estat de 4.783 milions d'euros, el que suposa un 57,8% més respecte a l'any 2014 i un 58,8% més respecte a la mitjana del període 2008-2014. Això fa que la IED a Catalunya representi un 22,0% del total invertit a Espanya l'any 2015, 6,5pp més que l'any 2014, i 6,3pp més que la mitjana del període 2008-2014.

Per sectors, en comparar les dades de l'any 2015 amb les del període 2008-2014, s'observa un increment de la IED als quatre grans sectors, sent especialment destacat el creixement a la construcció (+235,8%) i al sector serveis (+63,3%) i menor a la indústria (+18,1%) i a l'agricultura (+10,8%). Això fa que la indústria perdi pes respecte a la mitjana del període 2008-2014 (-9,2pp), en benefici dels serveis (+1,6pp), però molt especialment de la construcció (+7,7pp).

Si s'analitza la IED a Catalunya l'any 2015 segons el país de procedència, destaquen els increments d'inversió respecte al període 2008-2014 de Països Baixos (+105,4%), França (+84,0%), Alemanya (+63,8%), Mèxic (+107,4%), Irlanda (+251,2%) i la categoria "Altres" (+168,1%), que podria indicar una major diversificació en la procedència de la inversió. Cal destacar, també, els retrocessos respecte al període 2008-2014 de Regne Unit (-20,1% i -5,7pp), EUA (-30,1% i -3,9pp), Itàlia (-73,9% i -2,1pp) i Portugal (-88,9% i -0,9pp). Aquests dos últims països, tradicionals inversors a Catalunya abans de la crisi, semblen continuar amb la tendència a reduir aquest import.

Segons FDI Markets, l'altra font disponible, l'any 2015 es van invertir 5.224 milions d'euros a Catalunya per part d'empreses estrangeres. Això suposa un 179,5% més que l'any 2014, i un 122,5% més que la mitjana del període 2008-2014. Aquest volum d'inversió situa Catalunya com la quarta regió d'Europa amb més IED l'any 2015, només per darrera del Sud-Est del Regne Unit (Londres), Escòcia i el Districte Federal Central (Moscu).

2. INTRODUCCIÓ

Tal com apunten Amarelo *et al.* (2016), "tradicionalment Catalunya ha estat una zona d'atracció d'inversió estrangera directa, gràcies als seus avantatges de localització, de la bona dotació de capital humà i pel fet de disposar d'un teixit industrial dens i diversificat. Així, les primeres inversions rellevants daten de la segona meitat del segle XIX, amb la "participació de capital estranger en el desenvolupament dels sectors de l'electricitat, de l'aigua, el ferrocarril i les infraestructures". Durant els anys seixanta del segle XX la inversió estrangera se centra en el sector industrial, i torna a revifar durant els anys anteriors i posteriors a l'adhesió a la Unió Europea. Com apunta Fernández-Otheo (2009), una vegada esgotats els avantatges inicials del territori que havien atret massivament la inversió estrangera directa a Espanya, es redueixen els fluxos d'entrada, per tornar a créixer posteriorment amb les fusions i adquisicions derivades de la globalització i del finançament entre empreses d'un mateix grup. L'etapa més recent, en canvi, es caracteritza per la incertesa pel que fa a l'evolució de l'economia mundial.

Segons Fernández-Otheo (2009) i Myro (2015), la inversió estrangera directa mundial ha crescut a un ritme superior al que ho han fet el PIB o el comerç mundial durant les darreres dècades, fruit de la integració financera internacional, la globalització, el creixement econòmic mundial i els avenços en tecnologies de la informació i les comunicacions. Així doncs, es tracta d'una variable central per entendre part de l'evolució de l'economia de finals del segle XX i principis del XXI.

La inversió estrangera directa (IED en endavant), és un dels factors que influeixen en el creixement d'un territori, en representar un *input* provinent de la resta del món que s'incorpora a la capacitat productiva del país i històricament ha generat efectes positius en termes d'implantació de noves tecnologies i impuls de la internacionalització.

La IED rebuda s'utilitza sovint com un indicador de l'atractiu que genera un territori envers l'exterior, fet que pot interpretar-se indirectament tant en termes de potencial de creixement com d'estabilitat econòmica. En un context de globalització i incertesa econòmica, tant a escala local com a escala mundial, en què semblen estar-se produint canvis transcendentals en el model productiu i la tecnologia disponible, així com en la distribució territorial de la capacitat productiva a escala mundial, resulta útil tenir el major nombre d'eines possibles per diagnosticar si l'economia catalana transita correctament per aquest cúmul de canvis de paradigma, especialment després de patir la pitjor recessió de l'economia des de la Segona Guerra Mundial. Així doncs, des del CTESC, s'ha volgut analitzar l'evolució de la IED a Catalunya, a fi d'obtenir una aproximació de la seva magnitud i poder analitzar l'evolució econòmica del territori de manera indirecta.

En aquest sentit, la IED rebuda, quan s'analitza a escala sectorial, pot ajudar a intuir el model productiu que s'està dibuixant, el que resulta d'especial utilitat per tal de conèixer per a quins sectors Catalunya resulta una ubicació atractiva i, per tant, rep IED, i en quins d'altres no ho resulta tant, el que dificulta l'entrada d'empreses estrangeres.

També la relació entre comerç i IED és estreta, el que motiva que una part de les relacions comercials amb l'exterior vinguin determinades, directament o indirecta, per la IED que els països han efectuat a Catalunya al llarg del temps. Així doncs, és important analitzar els vincles que uneixen Catalunya amb determinats països basant-se en la IED que han anat realitzant durant anys en territori català, per poder valorar també cap a on cal dirigir els esforços en captació d'inversió estrangera.

L'estudi s'estructura en diferents apartats. En primer lloc es fa una anàlisi de les dades disponibles, tant per a Catalunya com per a Espanya i el món, seguida d'una revisió del marc normatiu que regeix la inversió estrangera a Espanya i una breu reflexió sobre la importància de la IED per a l'economia d'un territori. Tot seguit s'estudien les característiques de les filials d'empreses estrangeres i a continuació s'analitza la IED a Catalunya, estudiant-ne tant l'evolució com fent-ne una descomposició per sectors d'activitat i país de procedència d'aquesta inversió. També s'analitzen les relacions entre el comerç de béns i la IED, així com els principals determinants de la IED. Aquesta informació es complementa amb una comparativa tant a escala de comunitats autònomes pel que fa a Espanya, com de països a escala internacional, quan és possible. Posteriorment s'estudia l'estoc d'inversió estrangera directa, mentre que per cloure l'estudi s'ofereixen les recomanacions que se'n deriven, on es concentra el principal valor afegit de l'Informe.

3. CONCEPTES, DADES UTILITZADES I METODOLOGIA

Per tal d'oferir una visió ampla de les dades disponibles per a l'anàlisi de la inversió estrangera directa, es fa un breu repàs a conceptes que apareixen en les diferents bases de dades, per analitzar a continuació les característiques de les diferents fonts disponibles i concretar alguns aspectes metodològics en l'elaboració d'aquest estudi.

3.1. CONCEPTES

Abans d'entrar a analitzar les dades disponibles per a l'anàlisi de la inversió estrangera directa a Catalunya, convé aclarir alguns conceptes que, tot i variar d'una font a l'altra, apareixen de forma recurrent. Així, més enllà del que s'inclouï o no com a inversió estrangera directa a cada font, un concepte que varia força en funció de l'origen de les dades, convé tenir clars altres aspectes relacionats amb aquesta inversió.

Una primera pregunta que cal respondre és què es considera inversió estrangera directa. Com s'indica a Amarello *et al.* (2016), basant-se en l'FMI, es produeix una inversió directa quan:

- Un inversor estranger fa una inversió que li confereix un control o influència en la gestió d'una empresa autòctona.
- Hi ha una motivació de control i participació en la inversió productiva i, per tant, és una relació de propietat duradora (a diferència de la inversió en cartera).

Els autors apunten al fet que es considera inversió directa la que atorga en propietat, de manera directa o indirecta, almenys un 10,0% del capital o dels drets a vot, el que inclou sucursals/filials i les empreses participades per capital estranger. Així, tal com s'exposa a Fernández-Otheo (2009), "la IED es pot definir, seguint l'FMI, com aquella part de la inversió productiva de les empreses d'un país que es realitza fora de les seves fronteres, creant una relació de propietat duradora entre l'inversor i la societat filial en la qual inverteix i on l'inversor exerceix una influència efectiva o de control, entenent com a tal la possessió del 10 per 100 de la societat participada".

En segon lloc, convé diferenciar entre magnituds flux i magnituds fons. Així, la inversió estrangera directa és una magnitud flux, que a mesura que s'acumula any rere any genera una magnitud fons en forma d'estoc. Tot i que en aquest informe s'analitzaran tant els fluxos com l'estoc, el focus es posarà sobre la magnitud flux.

Dins d'aquest flux, convé distingir entre fluxos bruts i nets. La diferència entre els primers i els segons és que els últims descompten les desinversions efectuades durant el període analitzat. Així, els fluxos bruts computen totes les entrades, independentment de què entrades anteriors es retirin.¹

També hi ha fonts que distingeixen entre operacions tipus *greenfield* (noves inversions i reinversions efectuades per empreses ja implantades com, per exemple, ampliacions de la capacitat productiva) i operacions d'adquisicions i fusions d'empreses autòctones.² Les primeres fan referència a inversió en nova capacitat productiva i tenen un impacte elevat en la producció del territori, mentre que les segones fan referència a inversió estrangera per adquirir empreses autòctones ja establertes i, per tant, tenen un impacte més limitat en la producció del territori.

Finalment, convé fer una menció especial a les empreses de tinença de valors estrangers (ETVE).³ Aquests tipus d'empreses que serveixen per a l'optimització fiscal de les empreses multinacionals reben un *input* en forma d'inversió estrangera per després reinvertir-la a l'estranger i aprofitar per tributar a tipus més baixos allí on estan establertes. Això implica una entrada i una sortida paral·lela d'inversió estrangera directa que computaria com inversió espanyola a l'estranger. Per aquest motiu, algunes fonts intenten distingir entre operacions tipus ETVE i no ETVE, a fi de capturar millor l'impacte de la inversió estrangera directa sobre l'economia.

¹ Convé no confondre el concepte desinversió, que afecta una inversió estrangera en territori espanyol quan l'inversor estranger es retira, amb inversió estrangera espanyola a l'exterior, que és aquella que efectua una empresa espanyola a l'estranger.

² *Mergers & acquisitions* en anglès.

³ ETVE: Special Purpose Entities (SPE), en anglès.

3.2. DADES

La inversió estrangera directa s'acostuma a calcular a partir de la balança de pagaments que elaboren els bancs centrals dels diferents països (Banc d'Espanya, en el cas espanyol). A partir d'aquesta informació, organitzacions supranacionals faciliten informació de diferents països elaborades sota una mateixa metodologia (UNCTAD, Eurostat, Banc Mundial, OCDE, etc.) i, per tant, comparables entre si.

Malauradament, el Banc d'Espanya no ofereix informació per comunitats autònomes de la balança de pagaments, motiu pel qual no és pot analitzar la inversió estrangera directa a Catalunya a partir d'aquesta font, si bé serveix per oferir dades per al conjunt d'Espanya que ajudin a contextualitzar la situació a Catalunya.

Una font alternativa a la balança de pagaments del Banc d'Espanya és el Registre d'Inversions Estrangeres (RIE), que informa de la inversió estrangera directa per comunitats autònomes, a partir d'inversions registrades. Aquesta font difereix de la balança de pagaments tant en el concepte (no inclou tots els conceptes disponibles a la balança de pagaments) com en els criteris de comptabilització, el que fa difícil la comparativa a escala internacional, on només existeixen dades provinents de la balança de pagaments.

Més enllà de la informació provinent del RIE, es disposa també de l'estadística de filials d'empreses estrangeres a Espanya (FILINT), elaborada per l'INE a partir de l'Enquesta industrial d'empreses i l'Enquesta anual de serveis. Aquesta font, que informa sobre l'estoc de les filials d'empreses estrangeres a Espanya i es troba desagregada per comunitats autònomes, permet una comparativa amb altres països europeus, però exclusivament de l'estoc i algunes variables que serveixen per caracteritzar les empreses estrangeres. Més enllà de limitar-se a analitzar empreses, com es veurà més endavant, el concepte de control estranger d'aquesta font difereix del RIE i de la balança de pagaments.

Més enllà de la informació provinent d'organismes públics, existeixen les bases de dades privades, com s'exposa a Amarelo *et al.* (2016). Dins d'aquestes, es pot distingir entre bases de dades i publicacions especialitzades de caràcter periòdic. Segons Amarelo *et al.* (2016), entre les primeres trobaríem les bases *FDI Markets* (del grup britànic Financial Times), *European Investment Monitor* (de la consultora Ernst & Young) o *IBM Global Location Trends* (de la consultora IBM Global Business), mentre que entre les segones destacarien el rànquing *European Cities and Regions of the Future*, del Financial Times, el *Global Cities Investment Monitor*, de KPMG o el *Best to Invest Report*, de Site Selection. Aquí s'analitzarà la base de dades d'*FDI Markets*, una de les bases de dades més utilitzada per analitzar tendències de fluxos d'IED a escala mundial.

A continuació, es fa un resum de les diferents fonts de dades disponibles, tant per a Catalunya, com per a Espanya, així com per a altres països, a fi d'analitzar els límits que dibuixen les dades disponibles en l'anàlisi de la inversió estrangera directa.

Balança de pagaments i posició d'inversió internacional del Banc d'Espanya

La IED de la balança de pagaments⁴ recull les transaccions entre residents i no residents durant un any determinat i es troba disponible en termes nets, és a dir, tenint en compte les desinversions. Aquesta magnitud flux es recull com a inversió directa en la variació neta de passius de la balança de pagaments del Banc d'Espanya. La IED provinent de la balança de pagaments inclou, així mateix, les operacions de les entitats de tinença de valors estrangers (ETVE), per conveni internacional.

Segons el Ministeri d'Economia i Competitivitat, a la balança de pagaments d'Espanya es recullen les operacions d'inversió estrangera directa segons la naturalesa de l'instrument a través del qual es materialitza aquesta inversió:

- Accions i altres formes de participació
- Beneficis reinvertits
- Finançament entre empreses del grup
- Inversió en immobles

⁴ <http://www.bde.es/webbde/es/estadis/infoest/bolest17.html>

Aquestes dades només estan disponibles per al conjunt d'Espanya, i no es disposa d'informació per comunitats autònomes, el que fa impossible una anàlisi específica per a Catalunya.

Com apunta Fernández-Otheo (2009) amb dades per a Espanya, la major part de la IED es concentrava inicialment en accions, sent el finançament entre empreses i la compra d'immobles una part menor d'aquesta IED.

A Amarelo *et al.* (2016), i segons dades d'IED neta de la balança de pagaments entre 1991 i 2013 per a Espanya⁵, es constata que fins al 1997 el 50,0% de la inversió rebuda es feia en accions no cotitzades (empreses de nova implantació). A partir de l'any 1997 creix la IED, especialment en altres formes de participació i finançament entre empreses relacionades. Aquest últim epígraf retrocedeix a partir de l'any 2008, motiu pel qual Amarelo *et al.* (2016) conclouen que la IED que arriba a Espanya cada cop depèn més d'empreses ja instal·lades, que no pas de nova inversió, el que seria consistent amb la presència consolidada de capital estranger a l'economia espanyola.

Com a magnitud fons, la posició d'inversió internacional elaborada pels bancs centrals sintetitza el balanç de les relacions econòmiques entre residents i no residents d'una economia i mesura l'estoc d'inversió acumulada (inversió rebuda menys inversió emesa). Aquesta es pot desagregar en inversió directa, inversió en cartera, altres inversions, derivats financers i operacions del Banc d'Espanya, sent d'interès per a aquest estudi la inversió directa en forma de passius (inversions de no residents realitzades a Espanya), doncs és un concepte assimilable a l'estoc d'IED rebuda.

Registres d'Inversions Estrangeres

Les dades del Registre d'Inversions Exteriors (RIE)⁶ fan referència principalment al primer grup d'IED de la balança de pagaments (Accions i altres formes de participació), així com al segon i tercer grups (beneficis reinvertits i finançament entre empreses del grup), només quan suposin capitalització de l'empresa. Aquesta IED es presenta tant en forma de flux (en brut i en net)⁷ com en forma d'estoc.⁸ Així, el flux d'IED bruta recull les operacions de no residents que suposin:

- Participació en societats espanyoles no cotitzades
- Participació superior al 10,0% en societats espanyoles cotitzades
- Constitució o ampliació de dotació de sucursals a empreses estrangeres
- Altres formes d'inversió en entitats o contractes registrats a Espanya (fundacions, cooperatives, agrupacions d'interès econòmic) en les quals el capital invertit sigui superior a 3.005.060,52€.⁹

Per tant, les dades del RIE, a diferència de la inversió recollida a la balança de pagaments del Banc d'Espanya, no tenen en compte la inversió en immobles, ni la inversió que prové del finançament d'empreses relacionades (matrius i filials) ni la que prové dels beneficis reinvertits (excepte quan es capitalitzen els préstecs o els beneficis).¹⁰

El flux d'IED neta és el resultat de restar al flux d'IED bruta les desinversions, per causa de transmissions entre residents i no residents, o per causa de liquidacions parcials (reduccions de capital) o totals (dissolucions o fallides). Com assenyalen Amarelo *et al.* (2016), el pes de les desinversions sobre la inversió bruta, pot ser un indicador de la confiança del capital estranger en el territori.¹¹ Aquesta informació, no disponible a DataInVex per comunitats autònomes, i facilitada pel Ministeri d'Economia i Competitivitat a petició prèvia del CTESC, està disponible

⁵ L'any 2014 canvia la metodologia de tractament de les dades al passar del 5è al 6è manual de l'FMI, el que impedeix desglossar per tipus d'inversió.

⁶ <http://datainvex.comercio.es/>

⁷ En el cas de la inversió neta, l'accés universal existeix només pel conjunt d'Espanya, però no per comunitats autònomes on cal sol·licitar una explotació a mida al Ministeri d'Economia i Competitivitat.

⁸ En el cas de l'estoc només es disposa de la població ocupada en empreses amb IED, mentre que la posició inversora, la xifra de negocis i els resultats de les empreses, només es troben disponibles pel conjunt d'Espanya.

⁹ 500 milions de les antigues pessetes.

¹⁰ Tal i com apunten Amarelo *et al.* (2016), el fet que les dades del RIE no incloguin els beneficis reinvertits ni el finançament entre empreses del grup, operacions que són més habituals en territoris que porten anys implantades, com és el cas de Catalunya, poden reduir substancialment la inversió rebuda registrada.

¹¹ Tot i que també es produeixen quan una empresa autòctona compra una empresa participada per capital estranger, el que, com apunta el Banc d'Espanya (2007), no implica necessàriament que la economia receptora perdi atractiu inversor, doncs les recompres es poden explicar pel major dinamisme de l'economia nacional. També cal destacar que si una empresa estrangera adquireix capital d'una altra empresa estrangera, no es computa ni com a nova inversió ni com a desinversió.

per al període 2011-2014 i es troba desagregada per sectors i països.¹² En tractar-se d'un període curt i no assimilable als períodes analitzats anteriorment, es fa difícil estudiar-ne l'evolució, especialment quan es fa de forma desagregada per sectors i països.

Una altra informació del RIE no disponible al web de DataInVex és la IED segons tipus d'operació, que permet distingir la inversió en funció de si es tracta d'adquisicions, ampliacions o constitucions. Aquesta informació, facilitada pel Ministeri d'Economia i Competitivitat a petició prèvia del CTESC està disponible per al període 1995-2014, i es troba desagregada per sectors i països.

Segons Amarelo *et al.* (2016) al RIE les inversions es computen segons el principi de meritació (quan es produeix la inversió), mentre que a la BP es computen pel principi de caixa. Així mateix, cal tenir en compte que les dades del RIE poden patir revisions a causa d'endarreriments en la presentació de la informació per part de les empreses.¹³

Les dades del Registre també distingeixen entre operacions tipus ETVE i no ETVE (Entitat de Tinença de Valors Estrangers). Les empreses ETVE són societats instrumentals radicades a Espanya (per motius fiscals), que es dediquen a la transmissió, dins d'un mateix grup empresarial, de participacions en societats radicades fora d'Espanya. Atès que els avantatges fiscals s'han anat reduint a mesura que s'ha anat modificant la normativa fiscal, la separació entre empreses ETVE i la resta ha anat perdent significat. Per altra banda, les ETVE poden ampliar el seu objecte social cap a activitats més enllà de la mera tinença de valors, i les empreses no ETVE duen a terme operacions de transmissió de tinença de valors. Per aquest motiu, el Ministeri distingeix entre operacions tipus ETVE i no ETVE. Així les operacions tipus ETVE al RIE es classifiquen com:

- Operacions de transmissió no dineràries (per exemple accions) dins del mateix grup empresarial de participacions del grup en empreses estrangeres, siguin o no dutes a terme per empreses fiscalment acollides al règim d'ETVE.
- Tot tipus d'operacions dutes a terme per empreses fiscalment registrades com a ETVE, quan l'activitat de l'empresa sigui únicament la tinença de valors estrangers.

Normalment se sol analitzar la inversió excloent les operacions tipus ETVE, ja que aquestes impliquen una entrada i una sortida d'inversió, i generen un impacte molt baix o nul en la capacitat productiva del país.

La metodologia del RIE especifica que, en principi, les inversions s'assignen a la comunitat autònoma on està previst que es portin a terme les activitats generades per la inversió, si bé quan les empreses no especifiquen en quin territori es desenvoluparà la inversió, aquesta s'assigna a la comunitat autònoma on radica la seu de l'empresa. Això, provoca un efecte seu social, que, com apunten Amarelo *et al.* (2016), provoca subestimació de fluxos d'IED de la majoria de CCAA en benefici de la Comunitat de Madrid.

Aparentment, i comparant les dades d'estoc de la posició inversora i l'estoc en immobilitzat material de cada comunitat autònoma l'any 2013, s'observa que la Comunitat de Madrid registraria fins a 4 vegades més IED de la que li correspondria per immobilitzat material, mentre que a Astúries i el País Basc la IED registrada seria aproximadament la que els hi correspondria. En el cas de Catalunya, la IED registrada seria un 71,5% de la corresponent per immobilitzat material. En qualsevol cas, però, cal tenir present que les diferències sectorials entre CCAA poden distorsionar considerablement l'indicador, en la mesura que les CCAA més manufactureres presenten més immobilitzat material.¹⁴

Les dades d'inversió estrangera directa (IED) utilitzades en aquest Informe es troben disponibles a DataInVex, del Ministeri d'Economia, i provenen del Registre d'Inversions Exteriors (RIE). DataInVex permet distingir la inversió entre operacions tipus ETVE d'aquelles que no ho són. Així mateix, distingeix entre els fluxos d'inversió bruta i inversió neta, així com els estocs d'inversió, i permet creuar les variables per sectors, país últim, país immediat i comunitat autònoma, per un període que va de 1993 a 2014, i es mostra tant en agregats anuals com per trimestres. Malauradament, però, DataInVex no permet disposar del conjunt de la base de dades, sinó només dels cre-

¹² Val a dir que als informes que publica el Ministeri d'Economia i Competitivitat aquesta informació apareix des de l'any 2009 al 2014. Malauradament, les dades disponibles en aquests informes no desagreguen per sectors i països de procedència a escala de comunitats autònomes, motiu pel qual s'ha optat per analitzar només el període facilitat pel Ministeri d'Economia i Competitivitat a fi de facilitar la interpretació de les dades al lector. Val a dir que per als anys on es disposa de les dues fonts, els valors s'aproximen molt entre ambdues.

¹³ Segons Amarelo *et al.* (2016), això afecta especialment les dades trimestrals i, en especial, el quart trimestre de l'any, que acostuma a presentar un import d'inversió molt més gran que els altres trimestres.

¹⁴ Vegeu l'annex per a una anàlisi més detallada.

uaments que facilita el seu lloc web. Així, per comunitats autònomes només es disposa dels fluxos d'inversió bruta i del volum d'ocupació (estoc) que representen les empreses en les quals hi ha inversió estrangera directa.

A mode de resum, a continuació es mostren les principals característiques de la balança de pagaments i el Registre d'Inversions Exteriors.

TAULA 1. Principals característiques de les fonts estadístiques. Espanya

Conceptes	Balança de pagaments	Registre d'Inversions Exteriors
Formes d'Inversió	<ul style="list-style-type: none"> - Accions i altres formes de participació en el capital - Préstecs entre empreses del grup (excepte en el sector financer) - Beneficis reinvertits - Inversió en immobles 	<ul style="list-style-type: none"> - Accions i altres formes de participació en el capital - Préstecs entre empreses relacionades, només quan es capitalitzen - Beneficis reinvertits, només quan es capitalitzen
Magnituds publicades de flux⁽¹⁾	<ul style="list-style-type: none"> - Sèries netes (variació del passiu net) 	<ul style="list-style-type: none"> - Per CCAA: sèries brutes - Per a Espanya: sèries brutes i netes, així com desinversions
Posició d'inversió internacional	<ul style="list-style-type: none"> - Conceptes de la balança de pagaments (FMI) 	<ul style="list-style-type: none"> - Valor comptable (fons propis) + préstecs intragrup a llarg termini (a partir de memòries de les empreses inversores)
Magnituds publicades d'estoc	<ul style="list-style-type: none"> - Estoc (inversió directa en el passiu) 	<ul style="list-style-type: none"> - Per CCAA: estoc d'ocupació - Per a Espanya: estoc en xifra de negoci, ocupació, posició inversora i resultats
Moment del registre	<ul style="list-style-type: none"> - Criteri de caixa (a mesura que es produeixen els desemborsaments) 	<ul style="list-style-type: none"> - Criteri de meritació (quan es formalitza l'operació)
Tractament ETVE (Entitats de tinença de valors estrangers)	<ul style="list-style-type: none"> - No desagregable del total 	<ul style="list-style-type: none"> - Pot desagregar-se inversió ETVE i no ETVE
Altres característiques		<ul style="list-style-type: none"> - Sèries desagregables per país últim, país immediat, sectors d'activitat, per anys i per trimestres

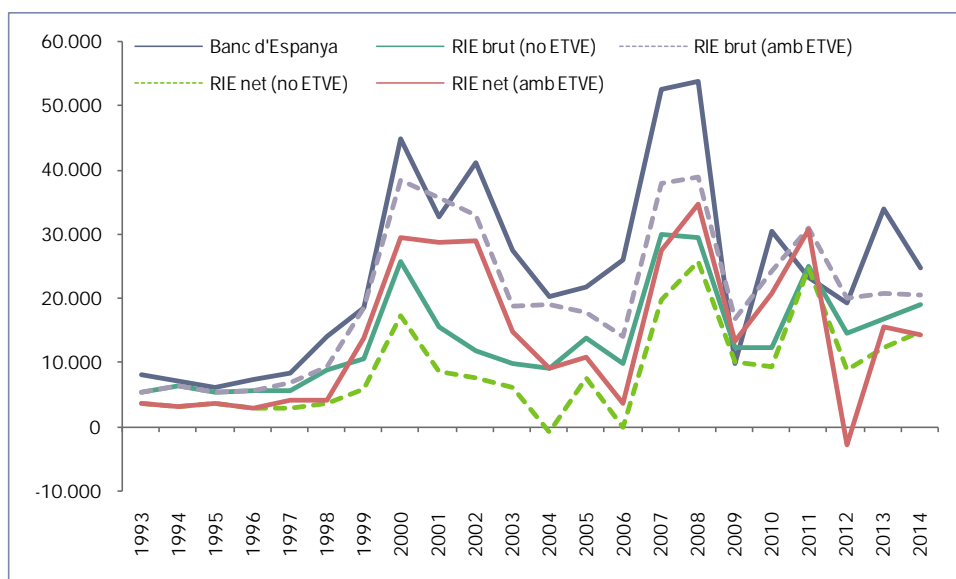
(1) Mitjançant una petició al Ministeri d'Economia i Competitivitat es poden sol·licitar dades en termes nets, així com segons tipus d'operació. Font: elaboració pròpia a partir de Fernández-Otheo (2009) i Amarelo *et al.* (2016).

Com s'observa a la comparativa entre les dades de la balança de pagaments del Banc d'Espanya (inversió directa en la variació neta de passius) i les dades agregades per a Espanya del Registre d'Inversions Exteriors (entrades d'IED, ja sigui sense operacions ETVE o amb operacions tipus ETVE, i en fluxos bruts o nets), aquestes últimes només recullen una part de la inversió estrangera directa.

Tenint en compte que la BP només considera inversió neta i inclou operacions ETVE, la sèrie del RIE que ofereix una millor comparativa amb el Banc d'Espanya és la del flux d'inversió estrangera neta amb operacions tipus ETVE (línia vermella al gràfic). Així, els fluxos d'IED neta del RIE (amb ETVE) per al període 1995-2014 van representar el 59,7% sobre el total de fluxos d'IED neta de la balança de pagaments per al conjunt d'Espanya. O el que és el mateix, les diferències en el concepte i els criteris de comptabilització entre RIE i Banc d'Espanya suposen un 40,3% de l'import d'inversió de la balança de pagaments del Banc d'Espanya.

GRÀFIC 1. IED, segons font. Espanya, 1993-2014

Unitats: milions d'euros.

Font: elaboració pròpia a partir del Banc d'Espanya i DataInVex.

Atès que per a Catalunya només es disposa d'informació sobre inversió estrangera directa bruta (i s'utilitzarà informació sense ETVE), és convenient veure la relació existent entre aquesta i les dades de la balança de pagaments per a Espanya. Així, en el cas d'Espanya i entre 1995 i 2014, el valor de la IED bruta sense ETVE (línia blava turquesa al gràfic) representa el 56,6% de la IED que proporciona el Banc d'Espanya, i oscil·la entre el 28,6% de l'any 2002 i el 126,6% de l'any 2009.¹⁵ Així doncs, l'efecte combinat d'excloure les operacions ETVE (el que fa disminuir l'import del RIE) i calcular les dades en valors bruts (fet que incrementa l'import del RIE) suposa un 3,1% de la inversió de la balança de pagaments.

Així doncs, cal tenir present que la informació sobre inversió disponible per a Catalunya a Espanya representa només el 56,6% del conjunt d'IED realment efectuada en territori espanyol¹⁶ (més enllà de l'efecte seu, que afecta només les comunitats autònomes), i que pot variar força del valor real en funció de l'any que s'estudii.

A banda de les dades disponibles a DataInVex, el Ministeri d'Economia i Competitivitat publica anualment informes on s'analitza l'estoc d'inversió estrangera per comunitats autònomes, a partir de la informació extreta de les memòries anuals que algunes empreses participades per capital estranger estan obligades a presentar al RIE. Aquestes són:

- Les sucursals d'empreses estrangeres
- Les societats espanyoles capçaleres d'un grup a Espanya, quan la participació en el seu capital de no residents sigui igual o superior al 50,0%, o la participació d'un inversor no resident sigui superior al 10,0% del capital o del total de drets de vot.
- Les societats espanyoles amb participació d'inversors no residents en els termes de l'apartat anterior i el capital dels quals o fons propis siguin superiors a 3.005.060€.

¹⁵ El fet que la IED del Registre sigui superior a la de la balança de pagaments del Banc d'Espanya s'explica perquè el Banc d'Espanya distribueix les inversions que es duen a terme en diversos anys al llarg d'aquests, mentre que aquestes només s'identifiquen al Registre en un any concret.

¹⁶ El 43,4% s'explicaria en un 93,0% per diferències en el concepte i els criteris de comptabilització, i el 7,0% restant com una combinació del fet de calcular-ho amb dades brutes (sense descomptar desinversions) i de no incloure les operacions tipus ETVE. Tot i que no es poden separar els dos efectes, que una part de la diferència s'expliqui per aquest fet indica que l'efecte ETVE és superior al càlcul de les dades en valors bruts (o el que és el mateix, la diferència entre dades brutes i netes és inferior a la diferència entre les dades amb operacions tipus ETVE i operacions sense).

És a dir, el criteri per comptabilitzar el flux i l'estoc difereix, motiu pel qual no tota la IED comptabilitzada en la magnitud flux es reflecteix després en l'estoc.

La posició inversora (estoc) representa el valor monetari de les participacions de no residents a empreses domiciliades a Espanya, i es valoren a partir del valor comptable dels fons propis de l'empresa participada (capital, reserves i beneficis no distribuïts ponderats per la participació del capital estranger a l'empresa). A banda del valor comptable dels fons propis, la posició d'inversió estrangera també considera el finançament entre empreses relacionades (operacions de finançament matriu-filial en termes nets, excepte les circumscrites al sector financer).

Si bé els informes del Ministeri d'Economia i Competitivitat estan disponibles des de l'any 2004, amb dades per l'any 2003, hi ha certes contradiccions en les dades d'un any a l'altre, motiu pel qual es fa difícil construir una sèrie. En qualsevol cas, però, si que són útils amb vista a dibuixar la situació existent per a l'any 2013, últim any disponible.

Segons el Banc d'Espanya, l'any 2013 l'economia espanyola va registrar uns passius en inversió estrangera directa de 575.896 milions a la posició d'inversió internacional. Si això es compara amb el RIE, s'observa que incloent-hi ETVE, l'estoc de la posició inversora se situa en 347.618 milions d'euros (298.131 milions si no es tenen en compte les empreses tipus ETVE). Així doncs, la xifra del RIE pel que fa a estoc suposava un 60,4% de l'estoc resultant del Banc d'Espanya incloent-hi ETVE, mentre que sense aquestes se situava en el 51,8%.

Fonts de dades internacionals

A escala internacional, existeixen les dades d'UNCTAD,¹⁷ que ofereixen informació d'IED per al conjunt del món i per diferents zones i països. També ofereixen dades d'IED el Banc Mundial¹⁸ i Eurostat.¹⁹ Aquesta última font, permet, així mateix, una anàlisi detallada de la IED dels països europeus, tant a escala sectorial com a escala de procedència geogràfica, si bé presenta un retard considerable en l'actualització de les dades, ja que la sèrie s'acaba l'any 2012. També l'OCDE²⁰ informa tant de les entrades d'IED com del seu rendiment, així com de les posicions de cada país, tant per sector d'activitat com per país inversor, si bé la sèrie comença l'any 2005. Totes aquestes fonts presenten la informació que s'inclou a la balança de pagaments del Banc d'Espanya, el que implica que aquestes dades presenten problemes en comparar-les amb les del Registre d'Inversions Exteriors.

Cal advertir, també, que les dades d'UNCTAD, el Banc Mundial, Eurostat, OCDE i el Banc d'Espanya no coincideixen plenament pel que fa al període estudiat, amb diferències més o menys significatives amb les que presenta el Banc d'Espanya, que són les que s'agafen com a referència. Així, malgrat que en algun any concret les dades de les diferents fonts s'allunyen de les que publica el Banc d'Espanya, tant la sèrie d'UNCTAD, com la del Banc Mundial, la d'Eurostat i l'OCDE semblen ajustar-s'hi força, com s'observa al gràfic següent.

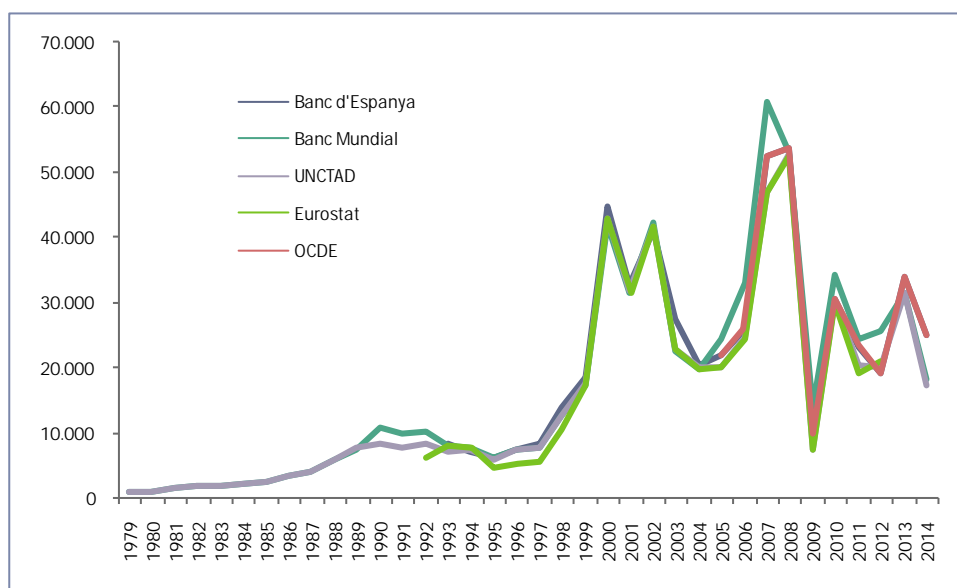
¹⁷ <http://unctadstat.unctad.org>

¹⁸ <http://data.worldbank.org/indicator/BX.KLT.DINV.CD.WD>

¹⁹ <http://ec.europa.eu/eurostat/web/balance-of-payments/data/database>

²⁰ <http://www.oecd.org/investment/statistics.htm>

GRÀFIC 2. Evolució de la IED a Espanya, segons font. Espanya, 1979-2014

Unitats: milions d'euros.

Font: elaboració pròpia a partir del Banc d'Espanya, OCDE, Eurostat, Banc Mundial i UNCTAD.

Estadística de filials d'empreses estrangeres a Espanya

Una altra font de dades relacionada amb la IED és l'estadística de filials d'empreses estrangeres a Espanya (FILINT), que proporciona l'INE i que s'emmarca dins de les estadístiques comunitàries sobre estructura i activitat de les filials estrangeres (FATS²¹). Aquesta font, que proporciona informació sobre empreses industrials i de serveis de mercat (excloent-hi els serveis financers),²² es nodreix de les enquestes d'estructura de la indústria i dels serveis (Enquesta industrial d'empreses i Enquesta anual de serveis), a fi d'estalviar costos. Les dades d'aquesta estadística estan disponibles per a Catalunya des de l'any 2008 en endavant, si bé de l'any 2005 al 2007 existeix la mateixa estadística, però limitada al sector serveis. La font informa de diferents aspectes de les empreses, com poden ser el nombre d'empreses, el pes que aquestes tenen sobre el total, el volum de facturació, els costos de personal, etc.. Si bé per a Espanya i els països europeus existeix informació sectorial i de procedència (o país de control) de les filials, per a Catalunya no es proporciona aquesta informació.

Val a dir, però, que a diferència de la informació sobre IED, l'estadística de filials d'empreses estrangeres considera que l'empresa estrangera té el control de l'empresa establerta a Espanya si la participació del capital de l'empresa arriba al 50,0% de l'accionariat, si controla més de la meitat del vot dels accionistes, o si pot exercir un control efectiu, tot i no complir amb els criteris anteriors. És a dir, l'estadística de filials d'empreses estrangeres és molt més restrictiva que la que ofereix el RIE, el que genera un biaix a la baixa.

Per altra banda la FILINT, a diferència del RIE, no efectua cap ponderació en funció de la participació del capital estranger a l'empresa, el que genera un biaix a l'alça en l'estoc propietat d'inversors estrangers.

A fi de comparar les dades del RIE amb les de l'estadística de filials d'empreses estrangeres en l'única variable que en permet una mínima comparativa (població ocupada), s'han filtrat les dades del RIE per a aquells sectors inclosos en l'estadística de filials de l'INE.²³ Així mateix, es compara l'evolució global de l'estadística de filials i del RIE, per analitzar el pes dels sectors no coberts per la primera.

Així utilitzant les dades del RIE, s'observa que, *a priori*, els sectors inclosos a l'estadística de filials d'empreses estrangeres (FILINT) haurien de representar el 90,1% dels inclosos al RIE i una evolució pràcticament paral·lela a la que mostra el conjunt del RIE, de clar descens de la població ocupada en empreses amb IED entre 2008 i 2013. En canvi, les dades de l'INE mostren uns valors similars als equivalents amb dades del RIE els anys 2008 i 2009, per desmarcar-se'n posteriorment, amb un ascens pronunciat de la població ocupada l'any 2010, i una marcada

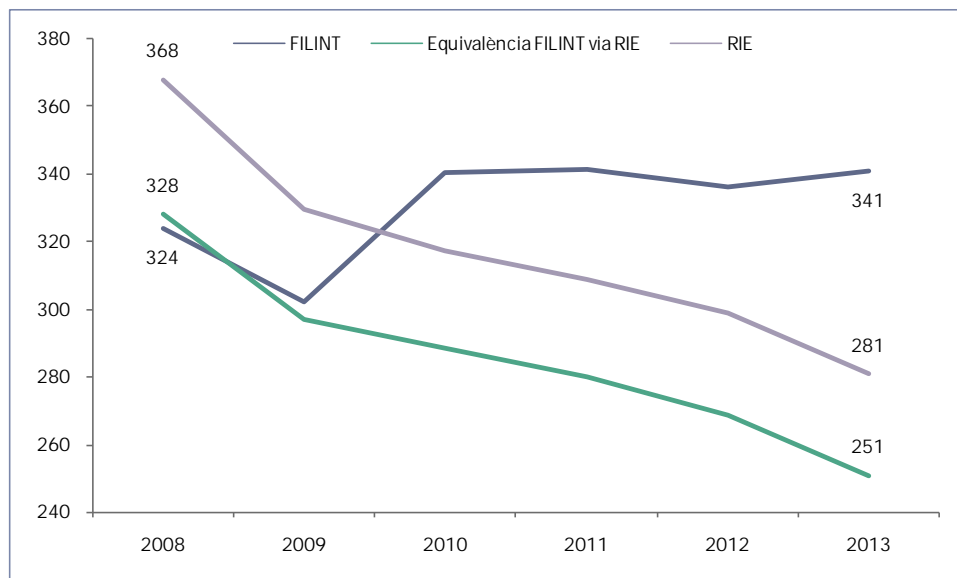
²¹ Foreign Affiliates Statistics (FATS).

²² Això és, les branques de la B a l'E, de la G a la J i de l'L a l'N de la CNAE-09. Segons dades del RIE, aquestes branques d'activitat representen el 82,4% del total d'IED entre 1995 i 2014 a Catalunya.

²³ Això és, les branques de la B a l'E, de la G a la J i de l'L a l'N de la CNAE-09.

estabilitat posteriorment. Així, per al conjunt del període 2008-2013, les dades provinents de l'INE presenten un valor un 15,8% més elevat del que s'esperaria analitzant les dades del RIE i que, en el cas de l'any 2013, arriba a ser un 35,9% superior, superant també amb escreix al valor absolut d'aquesta última font.²⁴

GRÀFIC 3. Comparativa de la població ocupada a les filials d'empreses estrangeres i les empreses amb IED, segons font. Catalunya 2008-2013

Unitats: milers d'ocupats/ades.

Font: elaboració pròpia a partir de DataInxev i l'estadística de filials d'empreses estrangeres (INE).

Si bé les diferències metodològiques poden explicar part de les diferències en valors absoluts, es més difícil explicar la divergència pel que fa a les tendències.

En qualsevol cas, però, i atès que ambdues fonts proporcionen informació en aspectes complementaris, s'ha considerat oportú analitzar ambdues fonts, a fi d'obtenir una visió més ampla de la importància de la inversió exterior a Catalunya, a risc de la confusió que l'anàlisi de diverses fonts, discrepants en alguns aspectes, pugui generar.

FDI Markets

Segons Amarelo *et al.* (2016) "FDI Markets recull la informació de les inversions que han estat publicades a la premsa (anuncis o bé inauguracions de nous projectes)" i contrasta aquesta informació amb les empreses inversores, sent una font no exhaustiva.²⁵ Aquesta inversió no es periodifica en el temps, i es tracta d'inversions tipus *greenfield*, mentre que "les fusions i adquisicions només es tenen en consideració quan generen ocupació i nova capacitat de producció i servei".²⁶ La font recull informació a partir de l'any 2003, i permet recollir diferents aspectes, com ara el nombre de projectes, el volum d'inversió, el nombre de llocs de treball creats, així com el país de l'empresa inversora, i el sector on s'inverteix. Un dels avantatges d'FDI Markets és que disposa de dades a escala regional i local i permet visualitzar els projectes concrets en els quals s'ha invertit. La base, que inclou informació de tots els països del món, també permet conèixer els motius que han encoratjat les empreses estrangeres amb capacitat inversora a apostar per un determinat territori.

La informació que es mostra en aquest Informe sobre FDI Markets ha estat facilitada per ACCIO en forma de taules finals, prèvia petició del CTESC.

²⁴ D'aquí es podria interpretar que el biaix a l'alça, pel fet d'incloure tota la població ocupada, sense ponderar pel pes del capital estranger a l'empresa, domina sobre el biaix a la baixa fruit d'uns criteris més restrictius a l'hora de considerar una empresa com a estrangera.

²⁵ Les dades d'FDI Markets no cobreixen la totalitat dels projectes perquè en algunes ocasions les empreses no els fan públics, mentre que en d'altres és difícil fer el seguiment del projecte fins a la fase final.

²⁶ Altres bases de dades internacionals privades, com per exemple Mergetmarket o Zephyr, estan especialitzades en l'anàlisi de fluxos d'operacions d'adquisicions i fusions.

3.3. METODOLOGIA

La informació que es presenta en aquest Informe és pricipalment descriptiva, motiu pel qual els aspectes metodològics es limiten a les diferències entre les fonts de dades analitzades anteriorment. No obstant això, convé explicar el perquè d'algunes decisions en l'anàlisi.

Així, una de les característiques de la IED són les fortes oscil·lacions que presenta d'un any a l'altre, el que complica l'anàlisi de caire conjuntural, resultant més indicat l'estudi dels canvis estructurals entre diferents períodes, que és l'anàlisi que es realitzarà al llarg d'aquest Informe²⁷. Aquesta anàlisi per períodes és especialment útil quan la IED es classifica en funció del país d'origen o el sector receptor d'aquesta IED, on la variació d'un any a l'altre és especialment forta. Així doncs, s'ha dividit el període 1995-2014²⁸ en tres: 1995-2000, 2001-2007 i 2008-2014. El segon i tercer períodes responen als anys previs i posteriors al *shock* del 2008 que va derivar en la crisi econòmica, fet que, intentant dividir el període de forma homogènia, resultava en els tres períodes esmentats, que consten, respectivament, de 6, 7 i 7 anys, cadascun.

Un altre problema que presenten les dades d'IED és que es presenten en valors nominals, fet que dificulta la interpretació de les dades en no existir un deflactor vàlid. Per corregir aquest problema, s'intenta, en la mesura del possible, posar aquests valors en relació amb el PIB a fi tant de corregir la variació nominal com per tenir una referència més útil de la magnitud que representa aquesta inversió.

²⁷ Possiblement per analitzar canvis estructurals seria preferible estudiar l'estoc d'IED. Atès que no es disposa de gaire informació referent a l'estoc, s'ha optat per analitzar els fluxos per períodes.

²⁸ Iniciar la sèrie l'any 1995, quan hi ha dades d'IED des de l'any 1993, s'explica per la disponibilitat de sèries del PIB per CCAA a partir d'aquest any, amb un únic canvi metodològic l'any 2000.

4. MARC NORMATIU

El fort desenvolupament dels anys 60 va comptar amb importants recursos financers de procedència exterior que es materialitzen en importants entrades de capital estranger, un cop s'ha revisat la Llei d'inversions estrangeres. Amb poques exportacions i la necessitat de comptar amb *inputs* bàsics i tecnologia exterior, la balança comercial presenta dèficit constant, i l'equilibri global de la balança de pagaments, s'aconsegueix a través de l'exportació de serveis (turisme, quasi exclusivament), de l'arribada de transferències dels emigrants, i de les entrades de capital estranger.

Durant els anys 70 destaca, entre les mesures de reforma del sistema financer que incorporen els pactes de la Moncloa, la primera autorització parcial de la banca estrangera.

L'ingrés d'Espanya a la Comunitat Econòmica Europea (CEE) l'any 1986 implica l'eliminació progressiva de tot tipus d'obstacles a la lliure circulació de mercaderies, serveis i factors de producció (treball i capital) entre els estats membres. Espanya assolirà el mercat únic l'1 de gener de 1993.

Entre els factors positius de l'etapa de recuperació que s'enceta amb l'ingrés d'Espanya a la CEE, hi ha l'augment de la inversió estrangera directa. Aquest augment ve provocat per l'atractiu del mercat intern, per l'atractiu d'Espanya com a membre de la CEE (les inversions procedeixen tant dels països comunitaris com dels no comunitaris), per l'existència de costos laborals inferiors als de la mitjana comunitària (els costos laborals per hora treballada l'any 1986 a la UE eren de 13,1 euros mentre que a Espanya eren de 9,3 euros de 1996), i per l'insuficient desenvolupament de sectors en expansió.

Entre 1985 i 1991 el saldo de la balança per compte corrent passa de l'1,7% al -3% del PIB a causa del fortíssim increment del dèficit comercial (creix la demanda interna, obertura comercial amb la CEE, creixen els preus i se sobrevalora la pesseta), la reducció del superàvit de serveis i l'empitjorament de la balança de rendes. L'entrada de capitals a llarg termini compensa el dèficit corrent fins a l'any 1989. Des d'aleshores, els ingressos per inversions en cartera permetran augmentar les reserves de divises.

Al febrer de 1992 se signa el Tractat de Maastricht (TM), o Tractat de la Unió Europea (TUE), i es fixen els criteris de convergència per assolir la Unió Econòmica i Monetària (UEM) l'1 de gener de 1997 o, com a màxim, l'1 de gener de 1999. La UEM és un grau molt elevat d'integració de les economies dels estats membres que implica introduir en el mercat comú una moneda única. El procés de la UEM comportava tres etapes, a la primera de les quals, que acabava el 31 de desembre de 1993, s'havia d'establir la lliure circulació de capitals, la integració de totes les monedes a la banda de fluctuació del Sistema Monetari Europeu (SME), i el mercat únic. La segona etapa comportava la creació de l'Institut Monetari Europeu, el compromís d'independència de tots els bancs centrals i la prohibició de finançament monetari del dèficit. La tercera etapa comportava el començament de l'activitat del Banc Central Europeu, la fixació irrevocable dels tipus de canvi i la introducció de la moneda única.

La liberalització dels moviments de capitals i financers amb els estats membres culmina al juliol de 1992 amb l'aprovació del Reial decret 671/92²⁹ i del Reial decret 672/92³⁰ sobre inversions estrangeres a Espanya i sobre inversions espanyoles a l'exterior, respectivament.^{31, 32} El primer decret estableix un règim general de llibertat per a les inversions estrangeres a Espanya realitzades de conformitat amb els procediments i tràmits que s'estableixen,^{33, 34} sense més excepcions que les relatives a inversions estrangeres no comunitàries en sectors

²⁹ Reial decret 671/1992, de 2 de juliol, sobre inversions estrangeres a Espanya. BOE núm. 160, de 4 de juliol de 1992.

³⁰ Reial decret 672/1992, de 2 de juliol, sobre inversions espanyoles a l'exterior. BOE núm. 160, de 2 de juliol de 1992.

³¹ Amb anterioritat, el Reial decret 1816/1991, de 20 de desembre, sobre transaccions econòmiques amb l'exterior va liberalitzar les operacions de qualsevol mena que puguin derivar cobraments i pagaments entre residents i no residents o transferències amb l'exterior, amb les excepcions de determinades categories de transaccions o de les corresponents operacions de cobrament, pagament o transferència, quan aquestes afectin greument els interessos d'Espanya; de l'exportació (declaració prèvia a partir d'1 milió de pessetes i autorització a partir de 5 milions de pessetes) i importació (declaració prèvia a partir d'1 milió de pessetes) de moneda metàl·lica, bitllets de banc i txecs bancaris al portador; i que els cobraments i pagaments entre residents i no residents, així com les transferències amb l'exterior, s'hagin de realitzar a través d'una entitat de dipòsit inscrita als registres oficials del Banc d'Espanya. Els residents que obrin i mantinguin comptes anomenats en essetes o en divises a l'estranger estan obligats a declarar els seus moviments.

³² El Reial decret 671/92 diu que els cobraments i pagaments derivats de les inversions estrangeres i la seva liquidació es realitzarà a través d'entitats de dipòsit, financeres i de crèdit inscrites als registres oficials del Banc d'Espanya o de la Comissió Nacional del Mercat de Valors, amb l'abast i les condicions a què es refereix el Reial decret 1816/91.

³³ La verificació administrativa prèvia només s'aplicarà en determinats casos relacionats amb inversions estrangeres directes amb una participació superior al 50% del capital i, en general, amb inversions estrangeres d'un import superior als 500 milions de pessetes, o que tinguin una procedència de paradisos fiscals.

³⁴ Les inversions estrangeres i la seva liquidació s'han de declarar al Registre d'Inversions del Ministeri d'Economia i Hisenda. A més, els inversors estrangers han de remetre a la Direcció General de Transaccions Exteriors les comunicacions a què es refereix el Reial decret

amb regulació especial (joc, televisió, ràdio, transport aeri i activitats directament relacionades amb la defensa nacional) i les efectuades per agents públics diferents dels estats membres de la CEE, inversions a les quals s'aplica el règim d'autorització prèvia.³⁵ Quan la inversió projectada per residents de països no comunitaris pugui tenir conseqüències perjudicials per als interessos de l'Estat, el Director General de Transaccions Exteriors pot suspendre el règim de liberalització previst en aquesta norma.

El Reial decret 671/92 classifica les inversions estrangeres en quatre categories:

- Directes: inclou les inversions que s'han de realitzar mitjançant la participació en societats espanyoles quan l'inversor pugui influir de forma efectiva en la gestió o el control de la societat, la constitució i ampliació de sucursals i establiments i la concessió de préstecs amb una vida mitjana superior a 5 anys amb la finalitat d'establir o mantenir vincles econòmic duradors.³⁶
- De cartera: inclou la subscripció i l'adquisició d'accions de societats espanyoles així com l'adquisició de participacions socials sempre que aquestes adquisicions no siguin inversió directa, la subscripció i adquisició de valors negociables representatius de préstecs i d'instruments financers emesos per residents, i la participació en fons espanyols d'inversió col·lectiva degudament autoritzats i inscrits en els registres especials corresponents a la Comissió Nacional del Mercat de Valors.
- Béns immobles: inclou l'adquisició per no residents de la propietat i altres drets reals sobre béns immobles situats a Espanya. Quan aquesta adquisició constitueixi una activitat de naturalesa empresarial, aquesta inversió es considerarà una inversió estrangera directa.
- Altres formes d'inversió: inclou les inversions estrangeres que tinguin per objecte comptes en participació, comunitat de béns, fundacions, agrupacions d'interès econòmic, cooperatives i altres supòsits que mitjançant Reial decret es determinin pel Govern, a proposta del Ministeri d'Economia i Hisenda.

El segon decret destaca per l'ampliació dels casos alliberats en els quals no s'exigeix cap control administratiu previ, així com el tractament particular que reben les operacions d'inversió espanyola efectuades en els anomenats paradisos fiscals.³⁷ Per altra banda, s'introdueixen diverses modificacions relatives als procediments que s'han de seguir davant la Direcció General de Transaccions Exteriors, amb la finalitat de simplificar tràmits, per una banda, i per una altra banda, de configurar les comunicacions en aquest centre directiu com a declaracions al Registre d'Inversions. Aquest segon decret preveu la mateixa classificació de les inversions que preveu l'anterior.

La crisi de l'SME que va esclatar com a conseqüència del resultat negatiu dels referèndums de Dinamarca (juny de 1992) i França (setembre de 1992) per ratificar el TM ajorna l'entrada en circulació de l'euro fins a l'1 de gener de 2002.

La normativa més rellevant sobre inversions exteriors s'enumera cronològicament i es comenta a continuació,:

- Reial Decret 664/1999, de 23 d'abril, sobre inversions exteriors.³⁸

Aquesta norma s'adequa al Tractat de Maastricht, les previsions del qual sobre la llibertat de moviments de capitals pivoten a l'entorn d'un sistema caracteritzat per l'absència de controls administratius de caràcter previ, amb

377/1991, de 15 de març, sobre comunicacions de participacions significatives en societats cotitzades i d'adquisicions per aquestes d'accions pròpies. La Direcció General de Transaccions Exteriors vigilarà el compliment del que disposa aquest Decret.

³⁵ El règim d'autorització prèvia també s'aplica a les inversions estrangeres comunitàries en sectors relacionats amb la defensa nacional i, amb caràcter general, a les inversions estrangeres en el supòsit de concessionaris de serveis finals o portadors de telecomunicacions que superin el 25% del capital.

³⁶ Aquesta darrera operació, la relativa a la concessió de préstecs, no és objecte de les inversions estrangeres regulades en el Reial decret 664/99.

³⁷ Requeriran verificació administrativa prèvia les inversions espanyoles directes a l'exterior quan l'import efectiu de l'operació sigui igual o superior a 250 milions de pessetes (també aplicable en els casos de les inversions en béns immobles i en les altres formes d'inversió diferents de les inversions en cartera), quan l'entitat estrangera objecte de la inversió tingui com a activitat la tinença de participacions en el capital d'altres societats, o quan el destí de la inversió sigui un territori considerat com a paradís fiscal (també aplicable en el cas de les altres formes d'inversió diferents de les inversions en cartera). Quan la inversió espanyola a l'exterior es realitzi amb l'aportació de béns immobles, accions o altres valors que donin dret a participació en el capital de societats espanyoles, i aquesta es faci a un país comunitari, es requerirà verificació administrativa prèvia mentre que, si aquesta es fa a un país no comunitari, es requerirà autorització prèvia. Quan la inversió projectada pugui perjudicar els interessos de l'Estat espanyol i el seu destí siguin països no comunitaris, es podrà suspendre el règim de liberalització que preveu aquesta norma.

³⁸ BOE núm. 106, de 4 de maig de 1999. Deroga el Reial decret 671/92 i el Reial decret 672/92.

l'excepció que aquests s'apliquin en virtut de les clàusules de salvaguarda.^{39, 40, 41} Es preveu la suspensió del règim de liberalització quan les inversions puguin afectar activitats relacionades amb l'exercici del poder públic, o activitats que puguin afectar l'ordre públic, seguretat i salut públiques. En aquest cas, l'inversor afectat haurà de sol·licitar autorització administrativa prèvia. Aquesta suspensió afecta les inversions estrangeres a Espanya en activitats relacionades amb la defensa nacional.⁴²

- Ordre de 28 de maig de 2001, per la qual s'estableixen els procediments aplicables per a les declaracions d'inversions exteriors i la seva liquidació, així com els procediments per a la presentació de memòries anuals i d'expedients d'autorització.⁴³

Aquesta Ordre regula els procediments aplicables a la tramitació i al registre de les operacions d'inversió incloses en el Reial decret 664/99.

Es preveu un procediment de suspensió del règim de liberalització quan un departament ministerial tingui coneixement d'inversions exteriors que per la seva naturalesa afectin o puguin afectar activitats relacionades amb l'exercici del poder públic, l'ordre públic i la seguretat o salut públiques. També es preveu un procediment d'autorització en els supòsits de suspensió del règim de liberalització.

Referent als procediments de declaració de les inversions estrangeres a Espanya s'aproven uns models impresos de declaració que s'hauran d'utilitzar per efectuar la declaració prèvia de projectes d'inversions procedents de paradisos fiscals, així com per efectuar la declaració posterior d'inversions estrangeres a Espanya i la seva liquidació, i per a la presentació de memòries anuals relatives al desenvolupament de la inversió, al Registre d'Inversions.⁴⁴

Aquesta ordre classifica les inversions estrangeres a Espanya objecte de regulació en dues categories:

- o Societats no cotitzades, sucursals, immobles i altres formes d'inversió: inclou la participació en societats espanyoles el capital de les quals no estigui admès en mercats secundaris, la constitució i ampliació de la dotació de sucursals, l'adquisició de béns immobles situats a Espanya d'un import superior als 500.000.000 de pessetes (o 3.005.060,52 euros) o, quan amb independència del seu import, la inversió procedeixi de paradisos fiscals, i la constitució, formalització o participació en contractes de comptes de participació, fundacions, agrupacions d'interès econòmic, cooperatives i comunitats de béns d'un import superior a 500.000.000 de pessetes (o 3.005.060,52 euros), o quan, amb independència del seu import, la inversió procedeixi de paradisos fiscals.
- o Valors negociables: inclou les inversions en accions de societats espanyoles el capital de les quals estigui admès a cotització en mercats de valors espanyols o estrangers així com els drets de subscripció i altres de similars que donin dret a participar en el capital social d'aquestes societats, les inversions en valors negociables representatives de préstecs emesos per residents, i

³⁹ Les disposicions que conté aquesta norma s'entenen sense perjudici dels règims especials que afecten les inversions estrangeres a Espanya establerts en les legislacions sectorials específiques i, en particular, en matèria de transport aeri, ràdio, minerals i matèries primeres minerals d'interès estratègic i drets miners, televisió, joc, telecomunicacions, seguretat privada, fabricació, comercialització o distribució d'armes i explosius d'ús civil i activitats relacionades amb la defensa nacional. Els cobraments i pagaments derivats de les inversions que es regulen en aquesta norma, es realitzaran conforme als procediments establerts en el Reial decret 1816/91, amb independència de la classe d'aportació en què es materialitzin aquestes inversions.

⁴⁰ En el cas de les inversions estrangeres a Espanya, es requerirà una declaració prèvia en el Registre d'Inversions quan les inversions procedeixin de paradisos fiscals excepte si aquestes inversions són en valors negociables o són participacions en fons d'inversió inscrits en els registres de la Comissió Nacional de Valors, o quan la participació estrangera no superi el 50% del capital de la societat espanyola destinatària de la inversió. Amb caràcter general, la declaració al Registre d'Inversions s'ha de fer després de la realització de la inversió.

⁴¹ En el cas de les inversions espanyoles a l'exterior, el procediment de declaració és recíproc al de les inversions estrangeres a Espanya. El percentatge de la participació espanyola en el capital de la societat estrangera destinatària de la inversió que exceptua la declaració prèvia d'aquesta inversió baixa al 10%.

⁴² En el cas de societats cotitzades a Borsa que desenvolupin aquestes activitats, únicament requeriran autorització les adquisicions per no residents superiors al 5% del capital social de la societat espanyola, o les que, sense arribar a aquest percentatge, permetin a l'inversor formar part del seu òrgan d'administració.

⁴³ BOE núm. 134, de 5 de juny de 2001.

⁴⁴ L'obligació de declarar correspon al titular de la inversió, o bé al fedatari públic o bé a les entitats dipositàries i administradores de valors, o en el seu cas, a l'entitat de crèdit que hagi intervingut en l'operació o a la societat espanyola receptora de la inversió o a l'entitat gestora del mercat corresponent, segons interressi al titular i segons el tipus d'inversió realitzada (societats no cotitzades, sucursals i altres formes d'inversió, béns immobles, o valors negociables). Els procediments de declaració de les operacions d'inversió en valors negociables preveuen la comunicació dels fluxos i els saldos dels comptes quan intervenen entitats dipositàries i administradores de valors representats mitjançant anotacions en compte.

les inversions en fons d'inversió col·lectiva degudament constituïts segons la legislació espanyola, per residents, i inscrits en els registres de la Comissió Nacional del Mercat de Valors.

El tractament que dóna aquesta Ordre a les inversions espanyoles a l'exterior és recíproc al de les inversions estrangeres a Espanya.⁴⁵

- Resolució de 31 de maig de 2001, de la Direcció General de Comerç i Inversions, per la qual es dicten instruccions per a la presentació pels intermediaris financers de les declaracions d'inversions estrangeres en valors negociables cotitzats en mercats espanyols i d'inversions espanyoles en valors negociables cotitzats en mercats estrangers.⁴⁶

Tenint en compte que la majoria de les inversions en valors negociables requereixen uns procediments de declaració diferents a la resta i que el subjecte obligat a declarar-les és, generalment, l'intermediari financer que adquireix aquests valors per compte de l'inversor, es considera oportú que tinguin un tractament independent amb aquesta Resolució.⁴⁷ La informació sol·licitada es podrà presentar amb disquet, paper o per via telemàtica (quan aquesta darrera via sigui operativa).

- Ordre ECO/755/2003, de 20 de març, per la que es regula la presentació per via telemàtica de les declaracions posteriors a través d'intermediaris financers relatives a operacions d'inversió en valors negociables.⁴⁸
- Resolució de 26 de març de 2003, de la Direcció de Comerç i Inversions, per la qual s'especifiquen els models normalitzats i les instruccions que han d'utilitzar els intermediaris financers per a la presentació per via telemàtica, prevista a l'annex I, 1.2.3 i a l'annex II, 1.2.3 de la Resolució de 31 de maig de 2001, de la Direcció General de Comerç i Inversions, de les declaracions d'inversions estrangeres en valors negociables cotitzats en mercats espanyols i d'inversions espanyoles en valors negociables cotitzats en mercats estrangers.⁴⁹
- Llei 19/2003, de 4 de juliol, sobre règim jurídic dels moviments de capitals i de les transaccions econòmiques amb l'exterior i sobre determinades mesures de prevenció de blanqueig de capitals.⁵⁰

Aquesta Llei tracta de garantir la completa adequació de l'ordenament jurídic espanyol al dret comunitari.

El capítol I regula el règim general dels moviments de capitals i de les transaccions econòmiques amb l'exterior. S'aplica el principi de llibertat dels moviments de capitals i transaccions amb l'exterior que queden definits com a qualsevol tipus d'operació entre residents i no residents i les operacions financeres que es puguin derivar. Les persones físiques o jurídiques residents o no residents a Espanya que realitzin aquestes operacions estan obligades a declarar al Ministeri d'Economia i al Banc d'Espanya les dades que es requereixin. A més, les entitats de crèdit, les empreses de servei d'inversió i els altres intermediaris financers que intervinguin en la realització de les operacions mencionades per compte dels seus clients, estan obligades a facilitar la informació que s'estableixi. En relació amb les clàusules de salvaguarda, i les mesures excepcionals que es preveuen, aquestes

⁴⁵ L'import de les inversions en immobles i altres formes d'inversió que queden regulades baixa de 500 a 250 milions de pessetes (o 1.502.530,26 euros). Així mateix, s'hauran de declarar les inversions en accions de societats estrangeres admeses a cotització en mercats de valors quan l'obligat a declarar sigui el titular de la inversió i la participació de la inversió sigui igual o superior al 10% de la societat en la que es realitza la inversió o, si no s'arriba a aquest percentatge, la inversió permet a l'inversor formar part del seu òrgan d'administració, o la inversió supera els 250 milions de pessetes. També canvia l'import mínim del patrimoni net de la societat estrangera objecte de la inversió que obliga a presentar una memòria anual relativa al desenvolupament de la inversió, que baixa de 500 a 250 milions de pessetes.

⁴⁶ BOE núm. 141, de 13 de juny de 2001.

⁴⁷ S'aproven les instruccions per a les entitats declarants de valors negociables espanyols propietat de no residents sobre subministrament a la Direcció General de Comerç i Inversions de la informació mensual i anual sobre aquests valors i dels models impresos corresponents. S'aproven les instruccions per a les entitats dipositàries de valors negociables qualificats com a inversió espanyola a l'exterior, propietat de residents, sobre subministrament a la Direcció General de Comerç i Inversions de la informació mensual i anual sobre aquests valors i dels models impresos corresponents. S'aprova el model escrit d'inici de l'activitat de les entitats espanyoles o estrangeres autoritzades a Espanya o en un altre Estat membre de la UE que es proposin actuar a Espanya com a entitats dipositàries o administradores de valors representats mitjançant anotacions en compte, adquirits per no residents en el mercat espanyol. Finalment, s'aproven, en el cas de la inversió espanyola a l'exterior, els models d'escrit d'inici i cessament d'activitat de les empreses de serveis d'inversió, entitats de crèdit o d'altres entitats residents que realitzin alguna de les activitats pròpia d'aquelles i que actuïn per compte i risc de l'inversor com a titular de valors negociables qualificables com a inversió espanyola a l'exterior, així com respecte de les operacions que efectuïn pel seu compte. En ambdós darrers casos, els escrits també s'han de presentar a la Direcció General de Comerç i Inversions.

⁴⁸ BOE núm. 81, de 4 d'abril de 2003.

⁴⁹ BOE núm. 82, de 5 d'abril de 2003.

⁵⁰ BOE núm. 160, de 5 de juliol de 2003. El procediment sancionador d'aquesta Llei ha estat modificat per la Llei 10/2010, de 28 d'abril, de prevenció del blanqueig de capitals i del finançament del terrorisme (BOE núm. 103, de 29 d'abril de 2010).

es podran aplicar quan així ho prevegin els tractats de la UE⁵¹ i altres acords internacionals en què Espanya hi sigui membre. La suspensió del règim de liberalització segueix vigent tal com estava regulada en la normativa vigent. També es preveuen autoritzacions a les operacions afectades per les clàusules de salvaguarda, les mesures excepcionals o la suspensió del règim de liberalització.

El capítol II estableix el règim sancionador en matèria de moviments de capitals i a les disposicions addicionals es modifica la Llei 19/1993, de 28 de desembre, sobre determinades mesures de prevenció del blanqueig de capitals, i es modifica la Llei 230/1963, de 28 de desembre, general tributària, per tal d'incrementar l'efectivitat en el desenvolupament d'investigacions sobre el blanqueig de capitals.

- Resolució d'1 de juliol de 2010, de la Direcció General de Comerç i Inversions, per la qual s'aproven els models de declaració d'inversions exteriors quan l'obligat a declarar és l'inversor o l'empresa amb participació estrangera i que substitueix les anteriors Resolucions en aquesta matèria.⁵²

L'aprovació d'aquesta Resolució es justifica, en primer lloc, per la necessitat d'ajustar i seleccionar les dades sol·licitades a la seva explotació útil, adaptant-se al mateix temps a les recomanacions dels organismes internacionals (FMI i OCDE) sobre les estadístiques d'inversió directa, ampliant la informació aportada, eliminant informació innecessària i corregint algunes expressions a l'enunciat de determinades caselles dels models i a les instruccions per al seu compliment. Per últim, la necessitat de facilitar al ciutadà el compliment de la normativa vigent ha fet aconsellable fusionar totes les resolucions en aquesta matèria, donant lloc a una única resolució que reculli tots els canvis que s'han anat introduint en les resolucions anteriors.⁵³

- Resolució de 24 de gener de 2013, de la Direcció General de Comerç i Inversions, per la qual es modifiquen els models de declaració D-5A, D-5B i D-6 que substitueixen els models anteriors.⁵⁴

L'aprovació d'aquesta Resolució es justifica pel mateix motiu que la resolució anterior. Afecta els models de declaració i de liquidació d'inversió espanyola en societats estrangeres no cotitzades, sucursals i altres formes d'inversió i de declaració de titulars d'inversió espanyola a l'exterior en valors negociables.

⁵¹ Dificultats greus en el funcionament de la Unió Econòmica i Monetària (art. 59 del TCE), mesures restrictives aprovades per la UE amb tercers països (art. 57.2 del TCE), o polítiques greus i urgents per a un Estat membre (art. 60 del TCE).

⁵² BOE núm. 169, de 13 de juliol de 2010.

⁵³ Els models que es publiquen en aquesta Resolució són, per a les inversions estrangeres a Espanya, la declaració prèvia d'inversió estrangera procedent de paradisos fiscals en societats no cotitzades, sucursals i altres formes d'inversió, la declaració prèvia d'inversió estrangera procedent de paradisos fiscals en béns immobles, la declaració d'inversió estrangera en societats no cotitzades, sucursals i altres formes d'inversió, la declaració de liquidació d'inversió estrangera en societats no cotitzades, sucursals i altres formes d'inversió, la declaració d'inversió estrangera en béns immobles, la declaració de liquidació d'inversió estrangera en béns immobles i la memòria anual relativa al desenvolupament de la inversió en societats espanyoles amb participació estrangera en el seu capital i sucursals. Per a les inversions espanyoles a l'exterior, els models aprovats són la declaració prèvia d'inversió espanyola en paradisos fiscals en societats no cotitzades, sucursals i altres formes d'inversió, la declaració prèvia d'inversió espanyola en paradisos fiscals en béns immobles, la declaració d'inversió espanyola en societats estrangeres no cotitzades, sucursals i altres formes d'inversió, la declaració de liquidació d'inversió espanyola en societats estrangeres no cotitzades, sucursals i altres formes d'inversió, la declaració de titulars d'inversió espanyola a l'exterior en valors negociables, la declaració d'inversió espanyola en béns immobles, la declaració de liquidació d'inversió espanyola en béns immobles, i la memòria anual relativa al desenvolupament de la inversió a l'exterior.

⁵⁴ BOE núm. 31 de 5 de febrer de 2013.

5. LA IMPORTÀNCIA DE LA IED PER A L'ECONOMIA

Abans d'analitzar la IED a Catalunya, convé estudiar-ne la importància per a l'economia d'un territori. En primer lloc es farà un repàs de la literatura existent, per analitzar després les dades de l'estadística de filials d'empreses estrangeres, així com les dades de RIE que permetin copsar la rellevància d'aquestes empreses en territori català.

5.1. REVISIÓ DE LA LITERATURA

Quan s'analitza la importància de la IED per a un territori, s'acostuma a diferenciar entre els efectes que aquesta pot tenir a escala macroeconòmica i els efectes que pot tenir a escala microeconòmica (en forma d'externalitat per a les empreses locals). Així mateix, se sol distingir l'impacte que aquesta té a llarg i a curt termini. En general, s'observa un cert consens en què la IED produeix un efecte positiu a escala macroeconòmica i a curt termini, si bé a escala microeconòmica i a llarg termini existeixen alguns dubtes sobre la idoneïtat de la captació d'IED, tot i que majoritàriament s'observen també efectes positius.

A continuació s'ofereix una breu revisió de la literatura existent sobre la matèria per al cas espanyol, el més útil amb vista a valorar l'impacte a Catalunya, atesa la inexistència d'estudis específics per al territori català.

Com comenta Fernández-Otheo (2009), a escala macroeconòmica "l'impacte global de la IED sobre les economies no es fàcil d'aïllar i mesurar, perquè és la suma de molts impactes diversos". En qualsevol cas, la IED en un territori sol considerar-se positiva en la mesura en què contribueix a la formació bruta de capital i afavoreix la introducció de noves tecnologies, el que deriva en un major creixement econòmic.

Tal com apunten Myro, Álvarez *et al.* (2014), l'impacte positiu de la IED es veu afavorit per l'existència d'uns mercats financers i un capital humà desenvolupats, que milloren la capacitat d'absorció d'un territori.

Segons Myro (2015), els estudis disponibles amb relació a l'impacte de les activitats de les filials d'empreses multinacionals estrangeres sobre l'economia espanyola revelen que ha estat positiu, facilitant un major creixement del PIB, l'ocupació, les exportacions i l'eficiència. Myro (2015), a partir d'un model d'equilibri general calculat entre els anys 2006 i 2013 a Espanya, conclou que la IED hauria ajudat a elevar el nombre d'ocupats un 5,25%, reduir la taxa d'atur un 3,15% i a incrementar els salaris reals un 1,89%. Amb una metodologia diferent, el mateix Myro (2015) constata una aportació del 30,0% de les exportacions espanyoles per part de les filials d'empreses estrangeres, especialment en aquells sectors manufacturers on la seva presència és major.

Bajo *et al.* (2007) analitzen l'impacte de la IED en el creixement de les diferents regions espanyoles de 1987 a l'any 2000, a partir d'una funció de producció agregada a la qual hi incorporen la IED com a factor explicatiu del PIB. Els autors constaten un impacte positiu de la IED en aquelles regions que reben major IED (principalment Madrid i Catalunya). Així mateix, l'impacte també es positiu, si bé menor en el cas de Catalunya, quan s'analitza la IED interactuant amb un indicador de capital humà, el que indicaria un impacte de la IED en el capital humà d'un territori.

A escala microeconòmica, o a escala d'empresa, tal com exposen García *et al.* (2013), la IED pot comportar externalitats positives o negatives per a les empreses locals. Així, segons els autors, es produiran externalitats positives en la mesura que:

- L'augment de la pressió competitiva impulsa les empreses locals a innovar, millorant la seva productivitat.
- L'increment de la demanda de béns intermedis generat per les empreses multinacionals permet aprofitar economies d'escala als proveïdors i reduir els costos dels *inputs* a les empreses locals.
- Les empreses locals tenen l'oportunitat de beneficiar-se de transferències de coneixement. Aquesta última via es pot produir de forma directa (quan el coneixement s'adquireix per interacció directa amb l'empresa estrangera) o indirecta (quan el coneixement traspasa l'àmbit de l'empresa estrangera de forma no intencionada, via imitació o interacció amb terceres empreses que interactuen amb l'empresa estrangera).

En canvi, García *et al.* (2013) postulen que es produiran externalitats negatives per a les empreses locals en la mesura que la major competència redueixi la quota de mercat de les empreses locals. Aquest fet derivaria en un

increment del cost mitjà (fruit d'haver de repartir els costos fixos en un menor volum de producte) o en un menor benefici fruit d'uns preus menors, el que, de retruc, podria incidir en la seva capacitat d'invertir en noves tecnologies. Així mateix, l'entrada de nous competidors pot incrementar els costos laborals i de recursos de les empreses locals. També, en cas que les empreses locals no siguin expulsades del mercat, segons García *et al.* (2013) es poden veure desplaçades a segments menys profitosos i menys innovadors del mercat. Finalment, García *et al.* (2013) argumenta que l'entrada de capital estranger, més enllà de provocar la sortida d'empreses locals, també pot reduir el nivell d'emprenedoria local, en la mesura que redueix el beneficis esperats de la innovació, creant una situació on els emprenedors prefereixen treballar per a les empreses estrangeres que muntar una empresa pròpia.

Barrios i Strobl (2002) analitzen l'efecte vessament en la productivitat de les empreses locals espanyoles provocat per l'entrada d'inversió estrangera directa. Per fer-ho, utilitzen microdades de l'Enquesta sobre estratègies empresarials entre els anys 1990 i 1998, amb una mostra de 2.100 empreses manufactureres, tot calculant la productivitat total dels factors (PTF) de cada empresa al llarg del període. Posteriorment, analitzen com canvia aquesta PTF en funció d'una menor o major presència d'empreses participades per capital estranger al sector. Després d'introduir mesures de competència i obertura del sector, així com variables de capacitat d'absorció de la innovació (si l'empresa inverteix en R+D i si exporta), conclouen que només les empreses locals amb capacitat d'absorció es beneficien de les externalitats positives de la inversió estrangera directa.

Sánchez-Sellero *et al.* (2014) analitzen les externalitats positives derivades d'una major inversió estrangera directa a Espanya. Per fer-ho, utilitzen l'Enquesta d'estratègies empresarials, amb informació en l'àmbit d'empresa per 20 branques manufactureres entre 1994 i 2006. Sánchez-Sellero *et al.* (2014) estimen una funció de producció per explicar la producció de cada empresa introduint-hi variables com la participació del capital estranger a l'empresa i la presència d'IED al sector (mesurada com el pes de les vendes de les empreses amb IED sobre el total del sector). Els autors conclouen que la presència de capital estranger en un sector pot ajudar a millorar els resultats de les empreses locals, si bé de forma limitada.

García *et al.* (2013), a diferència d'altres autors, estudien si la presència d'IED ajuda a millorar la innovació de les empreses locals. Per fer-ho, utilitzen dades de l'Enquesta d'estratègies empresarials entre 1990 i 2002 i se centren a explicar el nombre de patents noves de cada empresa, així com el nombre de productes nous introduïts per l'empresa. Així mateix, introdueixen el pes del capital estranger sobre el capital social de l'empresa, així com el volum d'entrades d'IED en cada sector, per mesurar l'efecte que tenen sobre la innovació de l'empresa.

Quan García *et al.* (2013) analitzen l'impacte de la inversió estrangera sobre el registre de patents per part de les empreses, troben que no hi ha un impacte significatiu de la IED a escala sectorial, mentre que en l'àmbit d'empresa l'impacte és negatiu, el que podria suggerir que, amb l'entrada de capital estranger a una empresa local, els esforços en innovació es concentren a la matriu de l'empresa, el que provoca un efecte d'externalització de la innovació a altres països. Quan García *et al.* (2013) analitzen l'impacte de la IED sobre la introducció de nous productes, la situació és la inversa, amb un impacte nul a escala d'empresa i un impacte negatiu a escala sectorial, el que podria indicar que l'entrada de capital estranger expulsa la innovació local. Tot plegat constataria la influència negativa de la IED en la innovació local.

A fi de contrastar resultats amb altres estudis, García *et al.* (2013) opten per analitzar com influeix la IED sobre la productivitat del treball i la productivitat total dels factors (PTF). Els autors observen que l'impacte de la IED sobre la productivitat laboral és positiu i significatiu, tant a escala sectorial com a escala d'empresa. Quan ho avaluen respecte a la PTF, l'impacte també és positiu i significatiu, si bé és més intens a escala d'empresa i menys a escala sectorial.

De l'anterior es desprendria, doncs, que la IED millora la productivitat (el que s'explicaria per millores organitzatives o de producte), però hi ha dubtes sobre si millora la capacitat innovadora de les empreses. Així doncs, malgrat que aquesta millora en productivitat pot ser beneficiosa a curt termini, a llarg termini podria ser negativa, en afectar la capacitat innovadora de les empreses.

A mode de resum, doncs, sembla observar-se un efecte positiu tant a escala macroeconòmica com a escala microeconòmica, que podrien justificar esforços en la captació d'inversió estrangera directa.

5.2. ANÀLISI A PARTIR DE L'ESTADÍSTICA DE FILIALS D'EMPRESSES ESTRANGERES

Una vegada resumida la literatura sobre impacte de la IED rebuda a l'economia espanyola, a continuació s'analitzen les dades disponibles de l'estadística de filials d'empreses estrangeres que proporciona l'INE. En primer lloc, s'estudia el pes que les filials tenen sobre el conjunt de sectors que cobreix l'estadística, per tal

d'aproximar la importància que tenen per a l'economia catalana. Posteriorment, es realitza una comparativa amb altres comunitats autònomes i amb alguns països europeus, a fi de contextualitzar el pes de les filials a l'economia.

Abans de començar l'anàlisi de l'estadística de filials d'empreses estrangeres, cal tenir en compte que els sectors que analitza aquesta font representen, per exemple, el 71,3% del total de població ocupada entre 2008 i 2013, o el 62,9% del VAB. Per tant, tot i que es tracta d'una part important de l'economia, no en representa el 100,0%.

També és convenient disposar d'una visió conjunta de les principals variables incloses a la font, per tal de veure com es comporten aquestes. La taula que s'inclou a continuació presenta les dades que s'utilitzaran a continuació per analitzar el pes de les filials a l'economia. Aquestes són: el nombre d'empreses, el VAB a cost de factors i les persones ocupades.

TAULA 2. Empreses industrials i de serveis de no mercat (excloent-hi serveis financers), per tipus d'empresa. Catalunya, 2008-2013

		2008	2009	2010	2011	2012	2013	Mitjana 2008- 2013
Filials	Nombre d'empreses	2.498	2.803	2.959	3.077	3.242	3.588	3.028
	VAB	17.795	15.493	22.202	22.636	20.426	21.615	20.028
	Persones ocupades	324.101	302.360	340.410	341.434	336.298	340.905	330.918
Autòctones	Nombre d'empreses	381.810	381.170	376.400	363.233	365.167	374.096	373.646
	VAB	76.861	67.802	64.525	63.760	60.310	60.572	65.638
	Persones ocupades	1.836.572	1.713.373	1.627.278	1.587.572	1.532.024	1.521.964	1.636.464
Total	Nombre d'empreses	384.308	383.973	379.359	366.310	368.409	377.684	376.674
	VAB	94.656	83.295	86.727	86.395	80.736	82.187	85.666
	Persones ocupades	2.160.673	2.015.733	1.967.688	1.929.006	1.868.322	1.862.869	1.967.382

Unitats: nombre d'empreses, milions d'euros i persones ocupades.

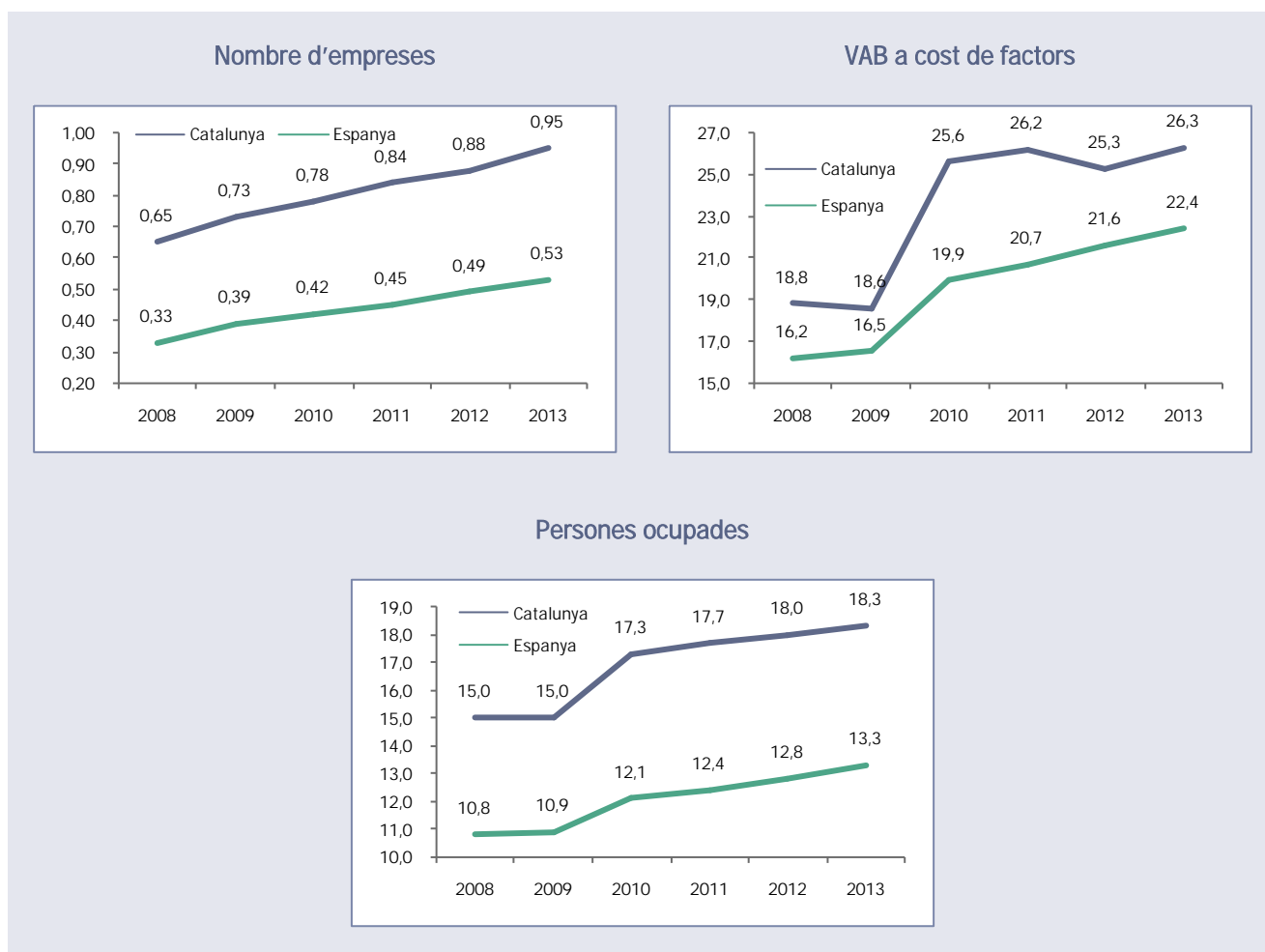
Font: elaboració pròpia a partir de l'estadística de filials d'empreses estrangeres (INE).

Entre 2008 i 2013 el nombre de filials d'empreses estrangeres ha augmentat el 43,6%, passant de 2.498 empreses a 3.588. Si s'analitza el pes que les filials d'empreses estrangeres tenen sobre el total d'empreses radicades a Catalunya en els sectors analitzats, s'obté una primera aproximació de la seva importància. Així, l'any 2013 aquestes representaven gairebé un 1,0% del total d'empreses, per poc més del 0,5% a Espanya, després d'uns anys d'increment del pes de les filials. A Catalunya, l'increment de pes de les filials s'explica tant per l'increment en nombre d'aquestes (+43,6%), com pel descens del nombre d'empreses autòctones (-2,0%).

Si s'estudia el VAB a cost de factors de les filials d'empreses estrangeres a Catalunya, s'observa que el pes d'aquestes sobre el total se situa al voltant del 23,4% durant el període 2008-2013, si bé val a dir que s'observa un increment important d'aquest pes entre 2008 i 2013. A Espanya succeeix quelcom similar, si bé el pes del VAB de les filials estrangeres sobre el total se situa sempre per sota del que aquest representa a Catalunya.

Si s'analitza l'evolució del VAB de les filials d'empreses estrangeres respecte a les empreses autòctones a Catalunya, s'observa que en les primeres aquest ha augmentat un 21,5% entre 2008 i 2013, per un -21,2% de les segones. Val a dir, però, que bona part d'aquesta diferència s'explica per la diferent evolució del nombre d'empreses.

GRÀFIC 4. Pes de les empreses filials sobre el total. Catalunya i Espanya, 2008-2013

Unitats: percentatges.

Font: elaboració pròpia a partir de l'estadística de filials d'empreses estrangeres (INE).

Un altre aspecte d'anàlisi és el volum de treballadors/ores que ocupen aquestes empreses sobre el total. Com s'observa al gràfic, el pes de les filials entre població ocupada en els sectors analitzats se situaria al voltant del 16,8% entre 2008 i 2013,⁵⁵ si bé s'observa un increment del pes entre l'inici i el final del període, situant-se al 18,3% l'any 2013. A Espanya aquest pes és menor, si bé també s'observa un increment.

Si s'analitza la variació de la població ocupada entre 2008 i 2013, a les filials s'observa un increment del 5,2%, per un descens del 17,1% a les empreses autòctones, en la mateixa línia amb el que passava amb el VAB o el nombre d'empreses.

En resum, les empreses estrangeres radicades a Catalunya entre 2008 i 2013, malgrat tenir un pes sobre el parc empresarial de tan sols l'1,0%, tenen un pes sobre el VAB i l'ocupació que ronda el 23,4% i el 16,8%, respectivament, considerant només la indústria i els serveis de mercat (no financers). Destaca, així mateix, el major dinamisme que aquest tipus d'empreses han tingut durant el període de crisi.

Comparativa amb algunes comunitats autònomes espanyoles i països europeus

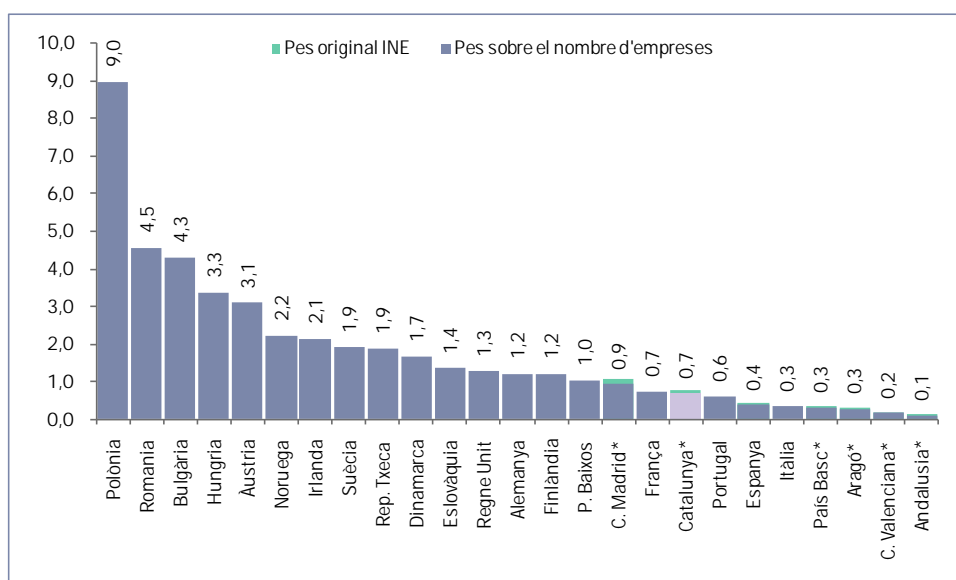
Per tal de posar en context el pes de les filials d'empreses estrangeres a Catalunya, convé realitzar una comparativa a escala nacional i internacional, amb algunes comunitats autònomes espanyoles, de mida o estructura productiva similars a Catalunya (Andalusia, Aragó, C. Valenciana, C. de Madrid i País Basc), i determinats països europeus.

⁵⁵ Convé apreciar que les dades de l'estadística de filials d'empreses estrangeres només fan referència a indústria i serveis de mercat (exclouent-hi els financers), sectors on acostuma a concentrar-se la IED, motiu pel qual, quan s'analitza el conjunt de l'economia, el pes de l'ocupació generada per les empreses amb IED sobre el total és menor, com s'analitzarà posteriorment a partir de dades del RIE i l'EPA.

Per a la comparativa amb altres comunitats autònomes, hi ha disponibles les dades de l'estadística de filials d'empreses estrangeres de l'INE, mentre que per als països europeus, s'utilitza la mateixa estadística calculada per Eurostat. Les dades per als països europeus es troben disponibles per al període 2008-2012, i malauradament, les dades que proporciona Eurostat difereixen lleugerament de les que proporciona l'INE per a Espanya, motiu pel qual s'ha optat per corregir el valor de les comunitats autònomes a fi de comparar-les amb les dades d'Eurostat.⁵⁶ Això afegeix dues distorsions pels valors de Catalunya analitzats anteriorment. Per una banda, es limita el període als anys 2008-2012 (enlloc de 2008-2013) i, per l'altra, les dades pateixen la correcció per intentar assimilar-les el màxim possible a les d'Eurostat. A fi de permetre al lector copsar millor aquesta última distorsió, s'ha intentat incloure el valor original de l'INE per a les comunitats autònomes i el conjunt d'Espanya, per tal de tenir la referència del valor original.

Amb dades per al període 2008-2012, s'observa que tant Espanya com Catalunya se situen a la cua dels països europeus pel que fa al pes de les filials d'empreses estrangeres sobre el total d'empreses. Observant el gràfic, només a Itàlia presenten un pes menor que a Espanya, mentre que Portugal se situa també per sota de Catalunya. En qualsevol cas, el pes de les filials d'empreses estrangeres a Catalunya, queda lluny del de països amb dimensions similars, com Àustria (3,1%), Noruega (2,2%), Irlanda (2,1%), Suècia (1,9%) o Dinamarca (1,7%). Pel que fa a les comunitats autònomes, només Madrid (0,9%) supera Catalunya pel que fa a filials d'empreses estrangeres sobre total d'empreses.

GRÀFIC 5. Nombre de filials d'empreses estrangeres sobre el total d'empreses, per països i comunitats autònomes.⁽¹⁾ Europa, mitjana 2008-2012

Unitats: percentatge.

(1) Les comunitats autònomes es mostren amb un asterisc i es representen tant en el valor original que ofereix l'INE, com amb el valor corregit adaptat a Eurostat.

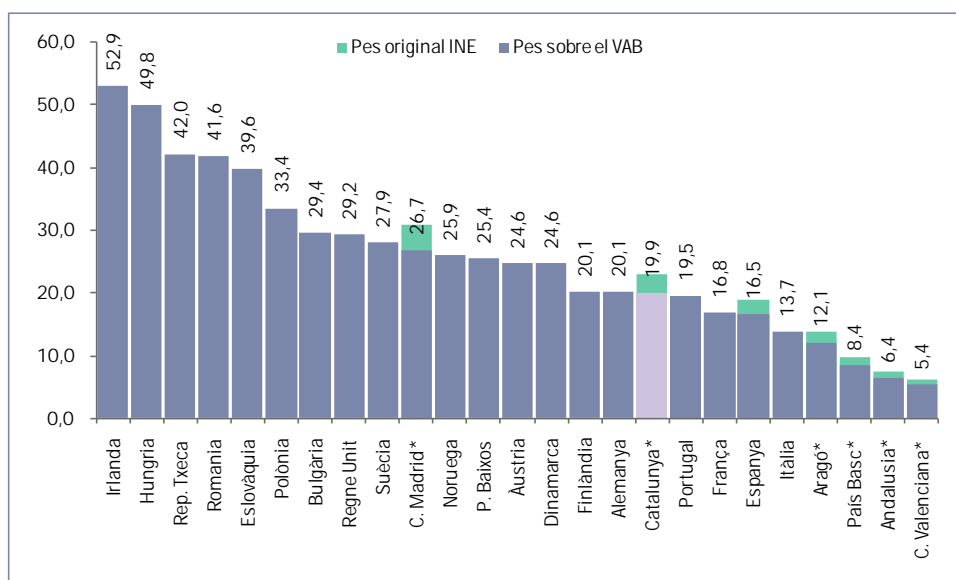
Font: elaboració pròpia a partir d'Eurostat i INE.

Referent al pes del VAB de les filials d'empreses estrangeres sobre el VAB del total d'empreses per al període 2008-2012, Catalunya se situa a la banda baixa de la distribució. Així, Espanya només supera Itàlia en aquest apartat, mentre que Catalunya supera els anteriors, afegint-hi Portugal i França. Val a dir, però, que si bé Catalunya se situa lluny del pes del VAB de les filials d'Irlanda (52,9%), aquest no dista tant de països similars, com Suècia (27,9%), Noruega (25,9%), Àustria (24,6%) o Dinamarca (24,6%). Tal com passava amb el nombre d'empreses, només la Comunitat de Madrid (26,7%), supera Catalunya en termes de VAB de les filials d'empreses estrangeres sobre el total.

⁵⁶ Aquesta correcció s'ha fet a partir del valor per al conjunt d'Espanya, disponible a ambdues fonts.

GRÀFIC 6. Pes del VAB a cost de factors de filials d'empreses estrangeres sobre el total d'empreses, per països i comunitats autònomes.⁽¹⁾ Europa, mitjana 2008-2012

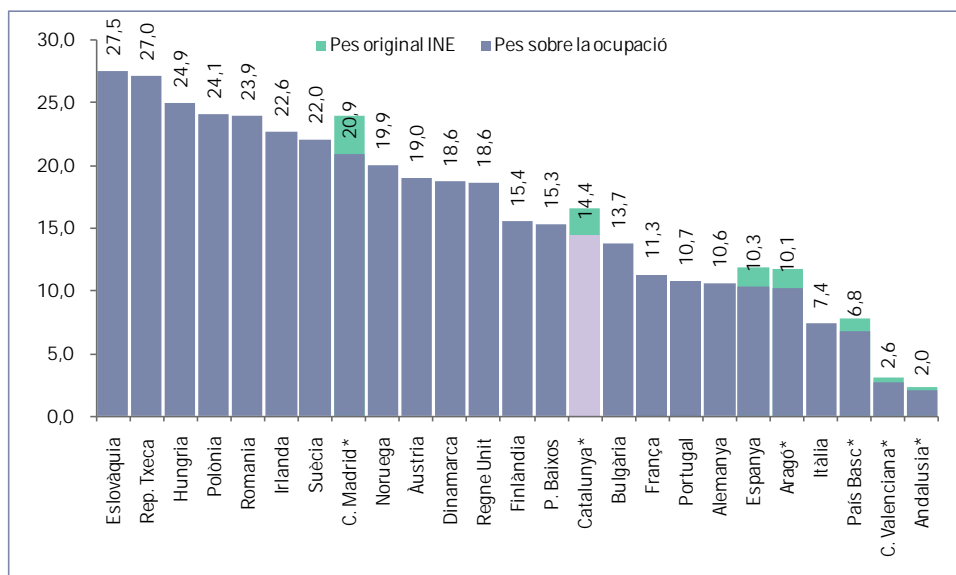
Unitats: percentatge.

(1) Les comunitats autònomes es mostren amb un asterisc i es representen tant en el valor original que ofereix l'INE com amb el valor corregit adaptat a Eurostat.

Font: elaboració pròpia a partir d'Eurostat i INE.

Pel que fa al pes sobre l'ocupació que representen les filials d'empreses estrangeres, Catalunya se situa per sobre d'alguns països, com Bulgària, França, Portugal, Alemanya o Itàlia, però per sota de països d'una dimensió similar, com Irlanda (22,6%), Suècia (22,0%), Noruega (19,9%), Àustria (19,0%) o Dinamarca (18,6%). En el context espanyol, en canvi, només la Comunitat de Madrid (20,9%) supera Catalunya en importància de les filials d'empreses estrangeres sobre l'ocupació.

GRÀFIC 7. Pes de les persones ocupades a les filials d'empreses estrangeres sobre el total. Catalunya i Espanya, mitjana 2008-2012

Unitats: percentatge.

(1) Les comunitats autònomes es mostren amb un asterisc i es representen tant en el valor original que ofereix l'INE com amb el valor corregit adaptat a Eurostat.

Font: elaboració pròpia a partir d'Eurostat i INE.

Així doncs, es podria dir que el pes de les filials d'empreses estrangeres a Catalunya sobre el total d'empreses del sector industrial i de serveis de mercat (excloent-hi finances), és menor al de la majoria de països analitzats, tant

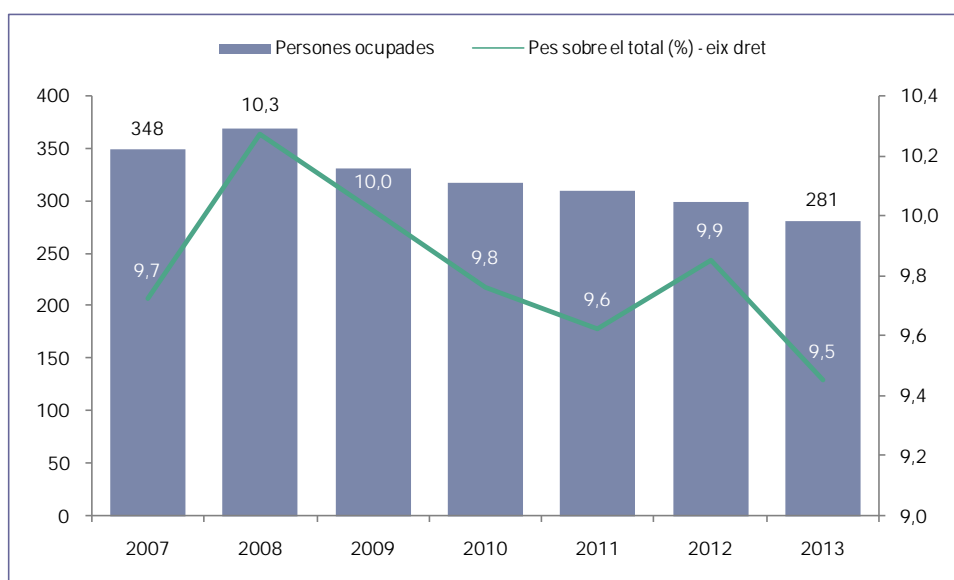
pel que fa a nombre d'empreses, com pel que fa al VAB i l'ocupació. En canvi, el pes d'aquestes empreses és elevat si es compara amb altres comunitats autònomes espanyoles.

5.3. ANÀLISI A PARTIR DE LES DADES DEL RIE

Una font alternativa a l'estadística de filials d'empreses estrangeres pel que fa a l'anàlisi del pes de les empreses on hi ha inversió estrangera directa sobre el total a Catalunya és el RIE, a través de Datalnvex. Les dades disponibles de Datalnvex per Catalunya, però, només permeten analitzar el nombre de persones ocupades a les empreses en les quals hi ha IED acumulada des de l'any 2007 fins a l'any 2013, alhora que permeten crear la població ocupada per sectors i països de procedència de la inversió.

Analitzant l'ocupació per l'acumulat del període 2007-2013 a través de Datalnvex, s'observa que la població ocupada en aquestes empreses representa el 9,8% del total de la població ocupada a Catalunya, pràcticament la meitat que l'estadística de filials d'empreses estrangeres. Quan hom observa l'evolució d'aquest pes, s'aprecia un descens entre l'any 2008, quan l'ocupació en empreses amb IED representava el 10,3%, i l'any 2013, en què representa el 9,5%, fet que també difereix de la font anterior.

GRÀFIC 8. Evolució de l'ocupació de les empreses on hi ha IED, i pes sobre el total de la població ocupada. Catalunya, 2007-2013

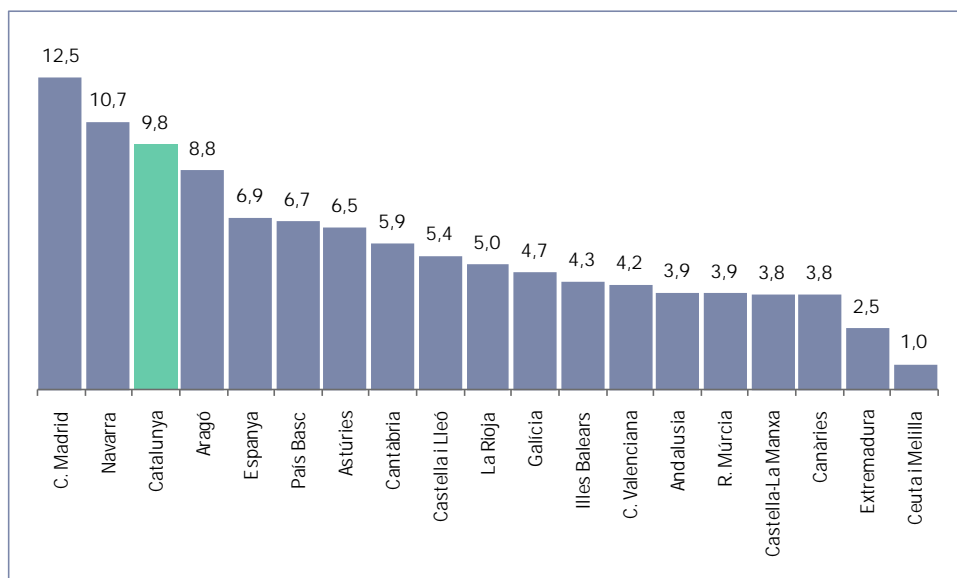

Unitats: milers de persones i percentatges.

Font: elaboració pròpia a partir de Datalnvex i EPA.

Analitzant el pes que aquesta ocupació representa sobre el total en comparació amb altres comunitats autònomes, s'observa que la importància relativa només és superior a la Comunitat de Madrid (12,5%) i Navarra (10,7%), ambdues per sobre de la mitjana estatal, juntament amb Catalunya (9,8%) i Aragó (8,8%).

GRÀFIC 9. Pes de l'ocupació de les empreses on hi ha IED sobre el total de la població ocupada, per comunitats autònomes. Espanya, mitjana 2007-2013

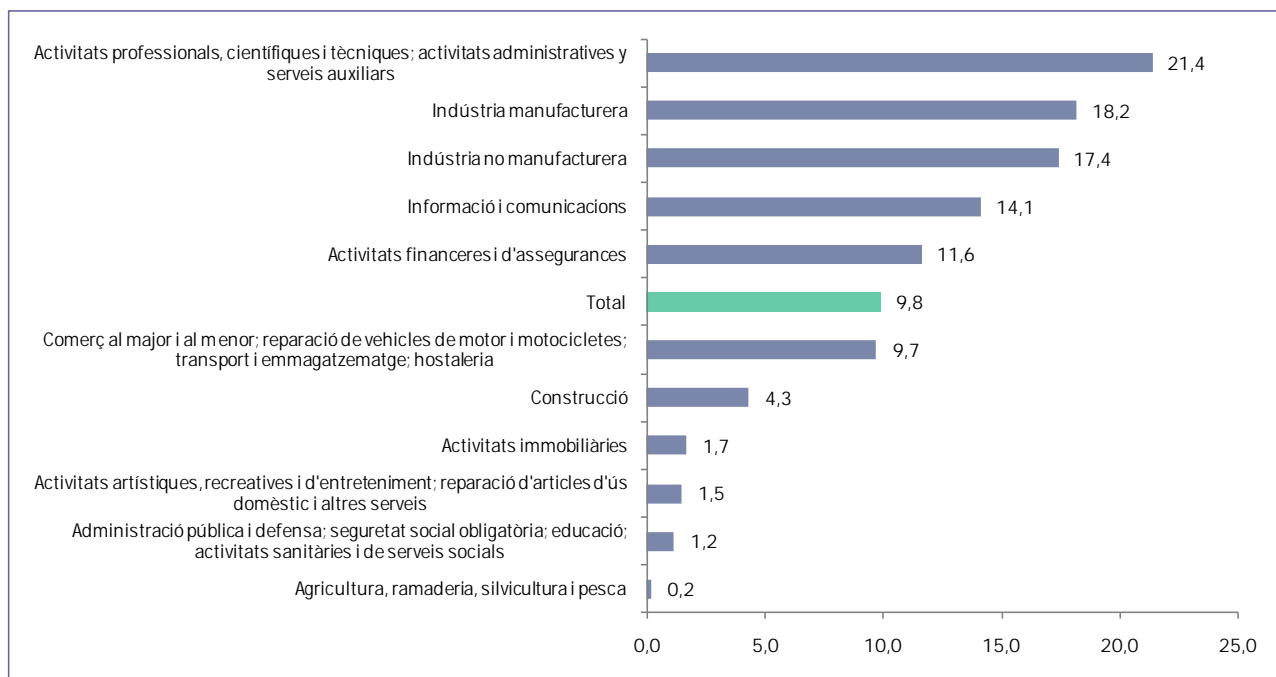
Unitats: percentatges.

Font: elaboració pròpia a partir de DataInVex i EPA.

Si s'analitza el pes de l'ocupació de les empreses on hi ha IED acumulada respecte a l'ocupació per branques d'activitat del conjunt de l'economia entre 2008 i 2013,⁵⁷ s'observa que la branca on la IED té un major pes en termes d'ocupació són les activitats professionals, científiques i tècniques, activitats administratives i serveis auxiliars (21,4%). La segueixen la indústria manufacturera (18,2%), la indústria no manufacturera (17,4%) i la informació i comunicacions (14,1%). També té rellevància en activitats financeres i d'assegurances (11,6%) i en comerç, reparació de vehicles, transport i emmagatzematge i hostaleria (9,7%). A la resta de branques, la importància de la IED en l'ocupació és relativament moderada, el que explicaria les diferències entre DataInVex i l'estadística de filials d'empreses estrangeres, que només estudia els sectors industrials i de serveis de mercat (excloent-hi els financers), justament els sectors on es concentra la IED.

⁵⁷ L'EPA no permet desagregar a més de 10 sectors, i amb el canvi de CNAE09, només hi ha informació disponible des de l'any 2008.

GRÀFIC 10. Pes de l'ocupació de les empreses on hi ha IED sobre el total de la població ocupada, per branques d'activitat. Catalunya, mitjana 2008-2013

Unitats: percentatges.

Font: elaboració pròpia a partir de DataInVex i EPA.

Si s'analitza l'ocupació de les empreses on hi ha IED acumulada en funció del país últim d'on prové aquesta inversió entre 2007 i 2013, s'observa que Alemanya, amb el 16,1% de l'ocupació, és el país que inverteix en empreses amb més individus ocupats a Catalunya, seguida de França (15,9%), Estats Units d'Amèrica (12,9%), Dinamarca (8,9%), Països Baixos (8,1%) i Regne Unit (7,3%). Entre aquests sis països, doncs, representen el 69,1% de l'ocupació en empreses amb IED.

6. CARACTERÍSTIQUES DE LES FILIALS D'EMPRESSES ESTRANGERES

Un últim punt d'interès per entendre la IED duta a terme a Catalunya és analitzar les característiques d'aquestes empreses estrangeres i comparar-les amb les empreses locals.

Atès que l'estadística de filials d'empreses estrangeres de l'INE ofereix informació tant de les filials com del seu pes sobre el conjunt d'empreses, a través d'aquesta font es pot comparar l'evolució de les empreses filials respecte a les locals, si bé només pels sectors que cobreix la font (indústria i serveis de mercat, excepte financers).

A continuació, s'estudien algunes característiques de les empreses filials d'empreses estrangeres, com poden ser la mida de l'empresa (mesurada en base a la facturació per empresa o el nombre de treballadors per empresa), la despesa de personal per persona ocupada o la productivitat aparent del treball (VAB/nombre de treballadors). Aquestes variables es calculen tant per les filials com per les empreses autòctones, per tal de comparar-les posteriorment entre elles, i tenir una idea aproximada de en què s'assemblen i en què difereixen.

TAULA 3. Característiques de les empreses industrials i de serveis de no mercat (excloent-hi serveis financers), per tipus d'empresa. Catalunya, 2008-2013

		2008	2009	2010	2011	2012	2013
Filials	Nombre d'empreses	2.498	2.803	2.959	3.077	3.242	3.588
	VAB	17.795	15.493	22.202	22.636	20.426	21.615
	Xifra de negocis	85.691	77.265	93.588	94.805	90.871	93.499
	Persones ocupades	324.101	302.360	340.410	341.434	336.298	340.905
	Despeses de personal	11.870	11.673	13.360	13.438	13.699	14.276
	Inversió bruta en actius materials	2.796	1.946	4.643	3.286	2.849	2.981
Autòctones	Nombre d'empreses	381.810	381.170	376.400	363.233	365.167	374.096
	VAB	76.861	67.802	64.525	63.760	60.310	60.572
	Xifra de negocis	277.405	235.550	229.128	234.380	224.655	224.525
	Persones ocupades	1.836.572	1.713.373	1.627.278	1.587.572	1.532.024	1.521.964
	Despeses de personal	46.315	43.128	40.730	39.886	37.995	37.448
	Inversió bruta en actius materials	15.969	14.001	9.687	7.890	7.510	6.482
Total	Nombre d'empreses	384.308	383.973	379.359	366.310	368.409	377.684
	VAB	94.656	83.295	86.727	86.395	80.736	82.187
	Xifra de negocis	363.095	312.816	322.716	329.185	315.526	318.024
	Persones ocupades	2.160.673	2.015.733	1.967.688	1.929.006	1.868.322	1.862.869
	Despeses de personal	58.185	54.801	54.090	53.324	51.693	51.724
	Inversió bruta en actius materials	18.765	15.947	14.330	11.176	10.358	9.463

Unitats: nombre d'empreses, milions d'euros i persones ocupades.

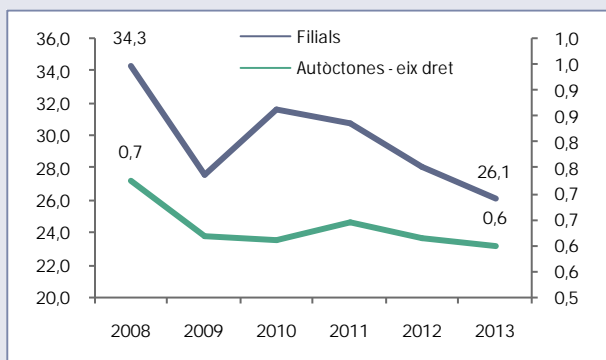
Font: elaboració pròpia a partir de l'estadística de filials d'empreses estrangeres (INE).

Si hom estudia la xifra de negocis mitjana de les empreses filials i les autòctones, s'observa que les primeres facturaven 26,1 milions d'euros de mitjana l'any 2013, per 0,6 milions les segones o, el que és el mateix, l'empresa mitjana de les filials d'empreses estrangeres facturava 43 vegades el que facturava l'empresa autòctona. Val a dir que la facturació mitjana ha retrocedit tant per empreses filials (-24,0%) com autòctones (-17,4%) durant el període de crisi. Això lligaria amb la disminució del volum d'inversió per projecte que s'observa més endavant a les dades d'FDI Markets.

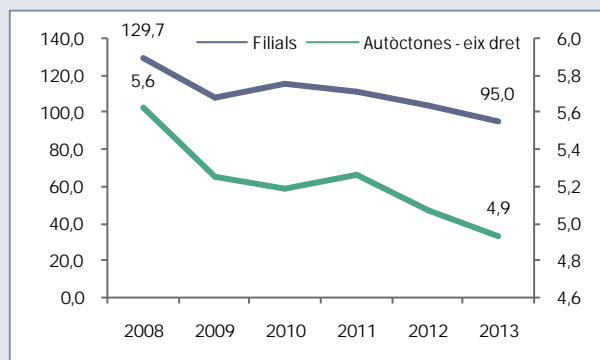
Si s'estudia el nombre de treballadors per empresa, s'observa també la gran diferència existent entre empreses filials i autòctones, comptabilitzant les segones menys de 5 treballadors de mitjana, i les primeres 95 treballadors, gairebé 20 vegades la mida de les empreses locals. Així mateix, destaca que la mitjana de treballadors per empresa disminueix tant en empreses filials (-26,8%) com en les autòctones (-12,3%), entre 2008 i 2013.

GRÀFIC 11. Comparativa entre filials d'empreses estrangeres i empreses autòctones. Catalunya, 2008-2013

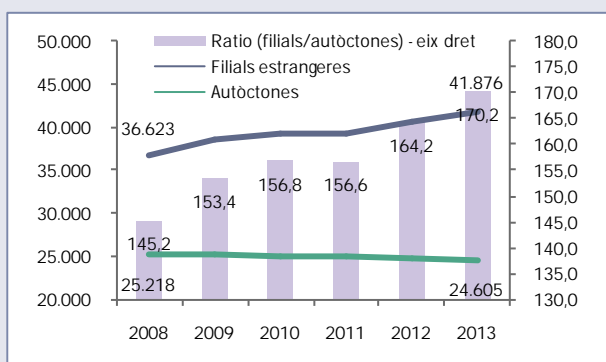
Xifra de negoci (mitjana)

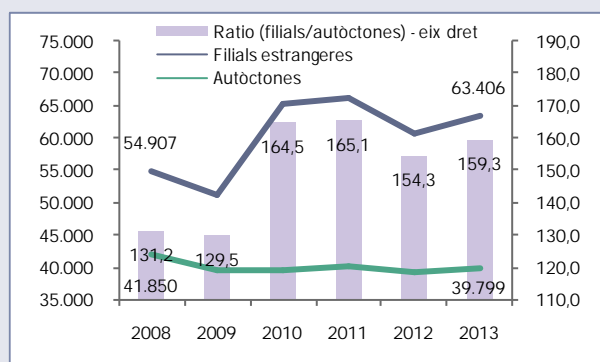
Nombre de treballadors (mitjana)

Despesa de personal per persona ocupada

Productivitat aparent del treball

Unitats: milions d'euros, persones ocupades, euros per persona ocupada i ratis.
Font: elaboració pròpia a partir de l'estadística de filials d'empreses estrangeres (INE).

Analitzant la despesa de personal,⁵⁸ i contrastant-la amb la població ocupada, s'observa que aquestes són molt més elevades a les empreses filials que a les autòctones. Així mateix, entre 2008 i 2013, la despesa de personal per persona ocupada ha augmentat considerablement entre les empreses filials (+14,3%), mentre que ha retrocedit entre les autòctones (-2,4%), el que ha provocat que aquesta sigui un 70,2% més elevada entre les filials l'any 2013, quan l'any 2008 la superava en un 45,2%.

Una altra variable per entendre millor el tipus d'empresa que representa la filial d'empresa estrangera és la productivitat aparent del treball, obtinguda a partir de la divisió del VAB pel nombre d'ocupats/ades. Destaca que la productivitat aparent del treball és un 50,5% superior a l'empresa filial que a l'empresa autòctona entre 2008 i 2013, sent un 29,5% més elevada el 2009, per experimentar després un increment, que la situa un 59,3% per sobre l'any 2013. Com s'observa al gràfic, mentre que l'evolució de la productivitat aparent del treball de l'empresa autòctona disminueix lleugerament entre 2008 i 2013 (-4,9%), a l'empresa filial augmenta (+15,5%). Això segurament té a veure amb el fet que les empreses estrangeres són més intensives en capital, com es desprèn de les dades d'FDI Markets analitzades posteriorment.

Recapitulant, doncs, es pot dir que les filials d'empreses estrangeres són empreses d'una mida molt més gran que les empreses locals, amb una major productivitat aparent del treball i una despesa de personal per treballador superior a la de les empreses autòctones. Durant la crisi, les filials han reduït la seva mida mitjana (en facturació i nombre de treballadors) més del que ho han fet les empreses locals, si bé tant la despesa per treballador

⁵⁸ La despesa de personal representa la remuneració total, en metàl·lic i en espècies, que un ocupador ha de pagar a un ocupat i inclou sous i salaris, indemnitzacions, les cotitzacions a la Seguretat Social dels treballadors, els impostos retinguts per la unitat, així com les cotitzacions socials obligatòries i voluntàries de l'empresa

com la productivitat aparent del treball s'han incrementat més a les empreses filials que a les autòctones (on aquestes dues variables han retrocedit).

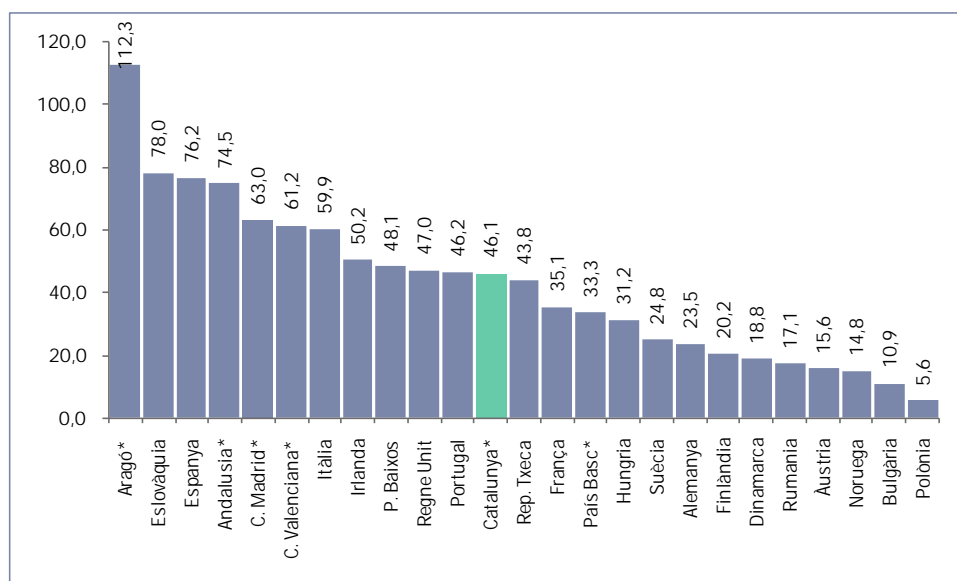
Comparativa amb algunes comunitats autònomes espanyoles i països europeus

Una vegada analitzades la diferències entre empreses filials i autòctones a Catalunya, convé estudiar si existeixen diferències en les característiques d'aquestes filials a escala europea i espanyola respecte a les filials establertes a Catalunya. Per poder comparar les diferents característiques, s'analitzarà la xifra de negoci de les empreses, així com el nombre de treballadors per empresa, a fi de determinar-ne la mida. Posteriorment s'estudiarà la despesa de personal per persona ocupada, així com el VAB per treballador. En totes aquestes variables es relacionarà l'empresa filial i l'empresa autòctona de cada territori, per comparar-les després amb les de Catalunya.⁵⁹

Convé recordar que, a diferència de les dades de l'INE per a les comunitats autònomes, les dades per als països europeus es troben disponibles per al període 2008-2012; malauradament, les dades que proporciona Eurostat difereixen lleugerament de les que proporciona l'INE per a Espanya, motiu pel qual s'ha optat per corregir el valor de les comunitats autònomes a fi de comparar-les amb les dades d'Eurostat.⁶⁰ Això afegeix dues distorsions per als valors de Catalunya analitzats anteriorment. Per una banda, es limita el període als anys 2008-2012 (enlloc de 2008-2013) i, per l'altra, les dades pateixen la correcció per intentar assimilar-les al màxim possible a les d'Eurostat.

Així, analitzant la xifra de negocis de les empreses filials i autòctones de cada territori, s'observa que la xifra de negoci és molt superior a les primeres que a les segones arreu. Respecte a aquesta classificació, Catalunya se situa en una posició intermèdia, pròxima a Irlanda (50,2), però allunyada de països com Suècia (24,8), Dinamarca (18,8) o Àustria (15,6).

GRÀFIC 12. Ràtio de la xifra de negoci per empresa (filials vs autòctones). Europa,⁽¹⁾ mitjana 2008-2012

Unitats: ràtio (filials/autòctones).

(1) Les comunitats autònomes es mostren amb un asterisc.

Font: elaboració pròpia a partir d'Eurostat i INE.

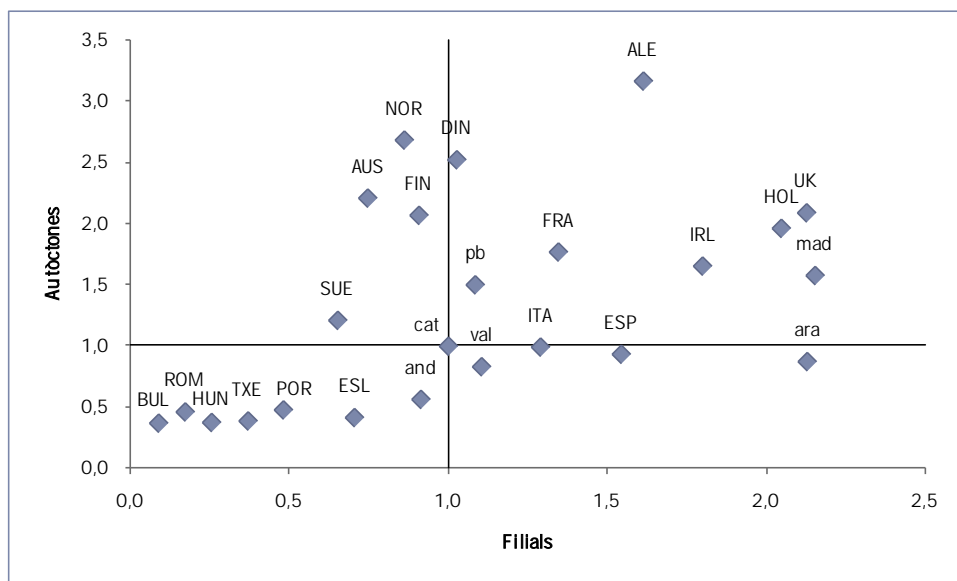
Aquestes diferències s'expliquen perquè en aquests països (Suècia, Dinamarca o Àustria, per exemple), la xifra de negocis de les empreses filials és menor que a les filials establertes a Catalunya, mentre que les empreses autòctones tenen una dimensió molt més gran que duplica la mida de les catalanes. Com s'observa al gràfic, la majoria de països del nord d'Europa presenten unes empreses autòctones més grans que les catalanes, variant molt la mida de l'empresa filial mitjana.

⁵⁹ Cal advertir que poden existir diferències de nivells de preus entre els diferents països, el que afecta en la comparativa per nivells. Atès que l'objectiu d'aquest apartat és comparar la relació entre empreses filials i autòctones, aquest fet no afecta la interpretació dels resultats.

⁶⁰ Aquesta correcció s'ha fet a partir del valor per al conjunt d'Espanya, disponible a ambdues fonts.

GRÀFIC 13. Xifra de negoci per empresa respecte a Catalunya, segons tipus d'empresa. Europa,⁽¹⁾ mitjana 2008-2012

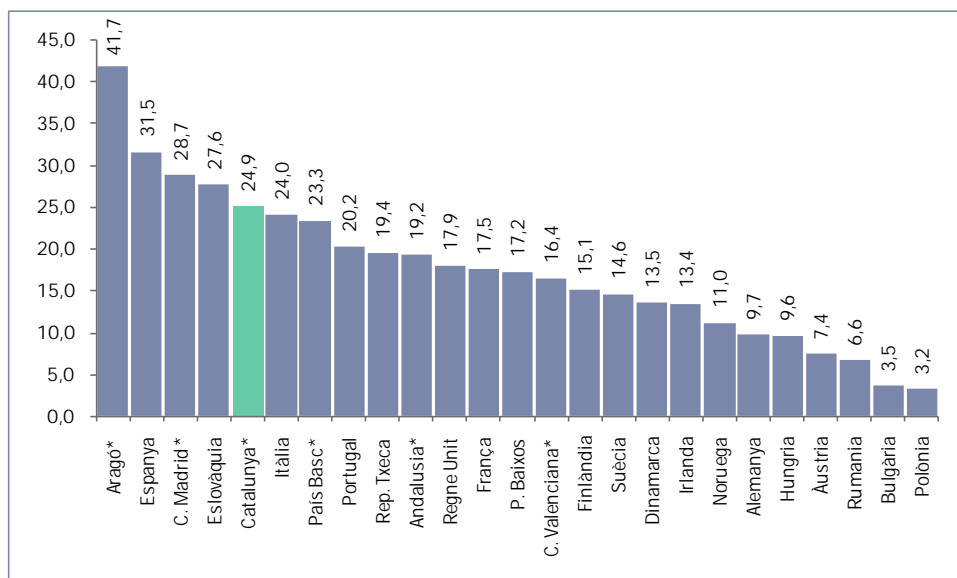
Unitats: ràtio (filials/autòctones).

(1) Les comunitats autònomes es mostren en minúscula. S'ha exclòs Polònia en registrar un valor atípic, amb una facturació de les seves empreses autòctones 10 vegades superior al de les empreses catalanes, lluny de la resta de valors.

Font: elaboració pròpia a partir d'Eurostat i INE.

Pel que fa al nombre d'ocupats/ades de l'empresa, segons si aquestes són filials o autòctones, s'observa que la diferència en la mida de les empreses és elevada a Catalunya si es compara amb altres països europeus, si bé arreu les filials tenen més ocupats per empresa que les empreses autòctones. En aquest sentit, el valor de Catalunya se situa lluny dels països comparables, com Suècia, Dinamarca o Irlanda, on la ràtio entre empreses filials i autòctones és pràcticament la meitat que a Catalunya.

GRÀFIC 14. Ràtio en nombre d'ocupats/ades per empresa (filials vs autòctones). Europa,⁽¹⁾ mitjana 2008-2012

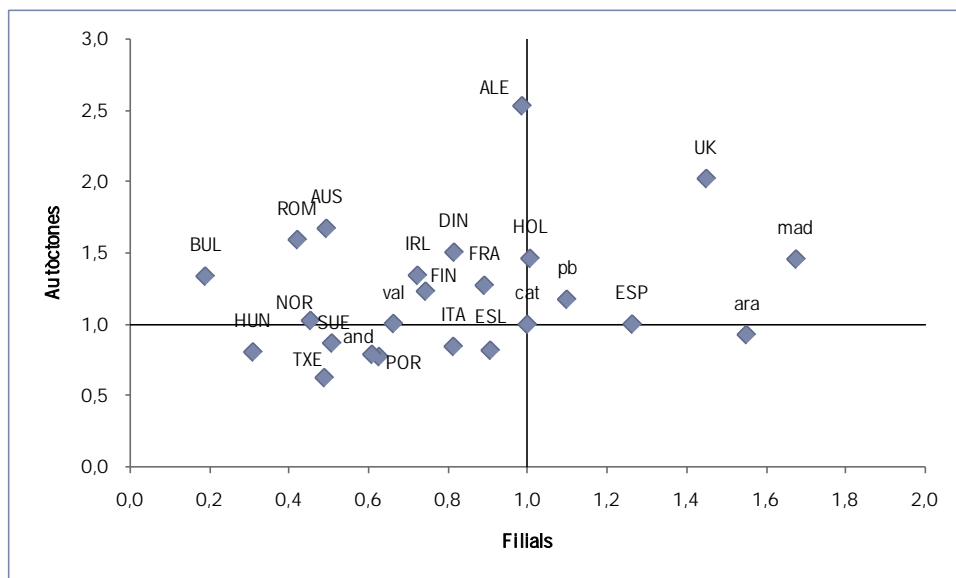
Unitats: ràtio (filials/autòctones).

(1) Les comunitats autònomes es mostren amb un asterisc.

Font: elaboració pròpia a partir d'Eurostat i INE.

Si s'analitza la mida de les empreses filials i autòctones respecte a la mida de Catalunya, s'observa que hi ha pocs territoris on les filials tinguin, en mitjana, més treballadors (Madrid, Aragó, Regne Unit, Espanya, País Basc i Holanda). En canvi, la majoria de països compten amb empreses autòctones més grans que les de Catalunya. És a dir, Catalunya compta amb unes empreses filials relativament grans i unes empreses autòctones relativament petites pel que fa al nombre de treballadors, el que explicaria el gràfic anterior.

GRÀFIC 15. Nombre d'ocupats/ades per empresa respecte a Catalunya, segons tipus d'empresa. Europa,⁽¹⁾ mitjana 2008-2012

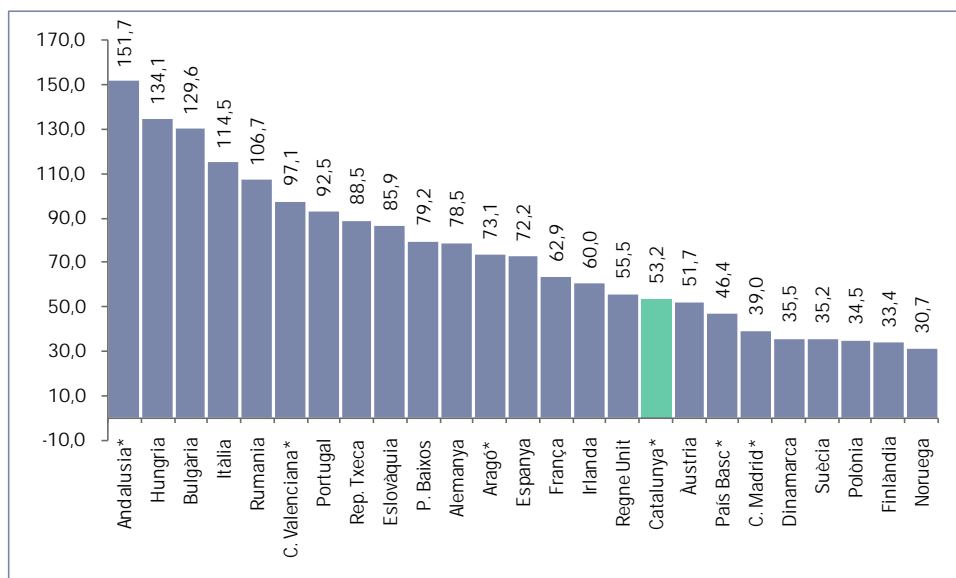
Unitats: ràtio.

(1) Les comunitats autònomes es mostren en minúscula. S'ha exclòs Polònia del gràfic, pel fet de presentar valors atípics en la mida de les empreses autòctones, amb 64 ocupats per empresa.

Font: elaboració pròpia a partir d'Eurostat i INE.

Si s'analitzen les despeses de personal per persona ocupada, s'aprecia que en tots els països i comunitats autònomes, sense excepció, la despesa és més elevada a les filials d'empreses estrangeres que a les empreses autòctones, si bé la diferència varia força d'un territori a un altre. Així, Catalunya se situa a la banda baixa, on tot i així, la despesa de personal per persona ocupada és un 53,2% més elevada a les filials que a les empreses autòctones. Aquest valor se situa al voltant del d'Àustria (51,7%) o Irlanda (60,0%), països d'una dimensió similar a la de Catalunya, i només presenta una menor diferència a País Basc i la Comunitat de Madrid pel que fa a les comunitats autònomes, on les despeses de personal per treballador són, respectivament, un 46,4% i 39,0% més elevades a les filials que a les empreses autòctones.

GRÀFIC 16. Diferència en les despeses de personal per persona ocupada, segons tipus d'empresa (filials vs autòctones). Europa⁽¹⁾, mitjana 2008-2012

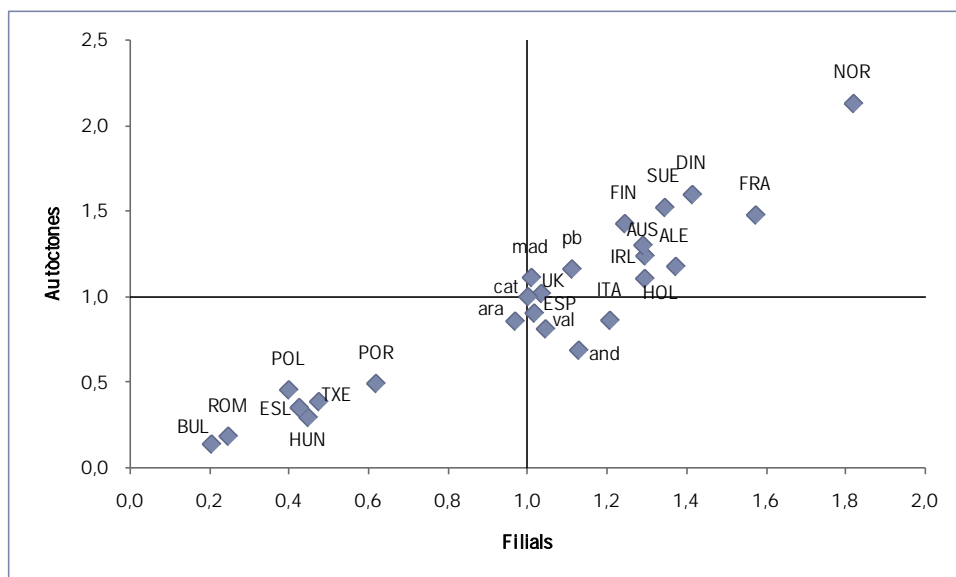
Unitats: percentatges.

(1) Les comunitats autònomes es mostren amb un asterisc.

Font: elaboració pròpia a partir d'Eurostat i INE.

Si s'analitzen conjuntament les despeses de personal a les empreses filials i autòctones de cada país o comunitat autònoma respecte a les despeses de personal a Catalunya, s'observa que, en general, aquells territoris on la despesa de les filials és superior també presenten despeses superiors a les empreses autòctones. Així, hi ha un grup de països que presenta despeses més elevades, mentre que n'existeix un altre on les despeses són més baixes, el que probablement té relació amb la renda per càpita i els costos salarials de cada territori. Seguint aquesta mateixa distribució, les comunitats autònomes espanyoles són les que presenten uns valors més pròxims als de Catalunya.

GRÀFIC 17. Despeses de personal per persona ocupada respecte a Catalunya, segons tipus d'empresa. Europa⁽¹⁾ mitjana 2008-2012

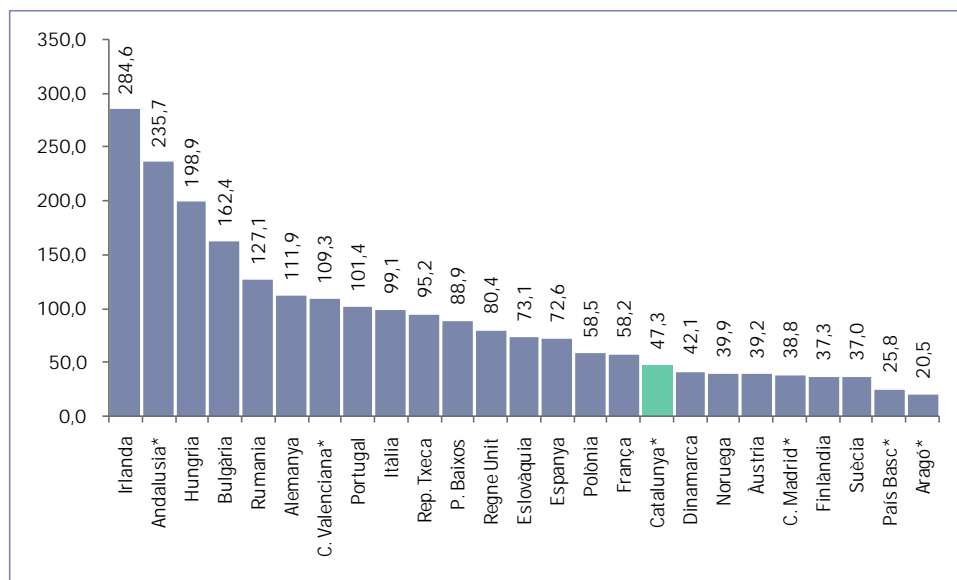
Unitats: ràtio.

(1) Les comunitats autònomes es mostren en minúscula.

Font: elaboració pròpia a partir d'Eurostat i INE.

Pel que fa a la productivitat aparent del treball (VAB dividit per nombre de treballadors), les filials d'empreses estrangeres presenten una major productivitat aparent que les empreses autòctones arreu. A Catalunya, la productivitat aparent del treball de les filials seria un 47,3% més elevada que la de les empreses autòctones, valor pròxim al de Dinamarca (42,1%). Aragó (20,5%), País Basc (25,8%) i la Comunitat de Madrid (38,8%), presenten menors diferències entre la productivitat aparent del treball d'empreses filials i autòctones. Destaca el cas d'Irlanda, amb una productivitat aparent del treball de les filials que gairebé quadruplica la de les empreses locals.

GRÀFIC 18. Diferència en la productivitat aparent del treball, segons tipus d'empresa (filials vs autòctones). Europa,⁽¹⁾ mitjana 2008-2012

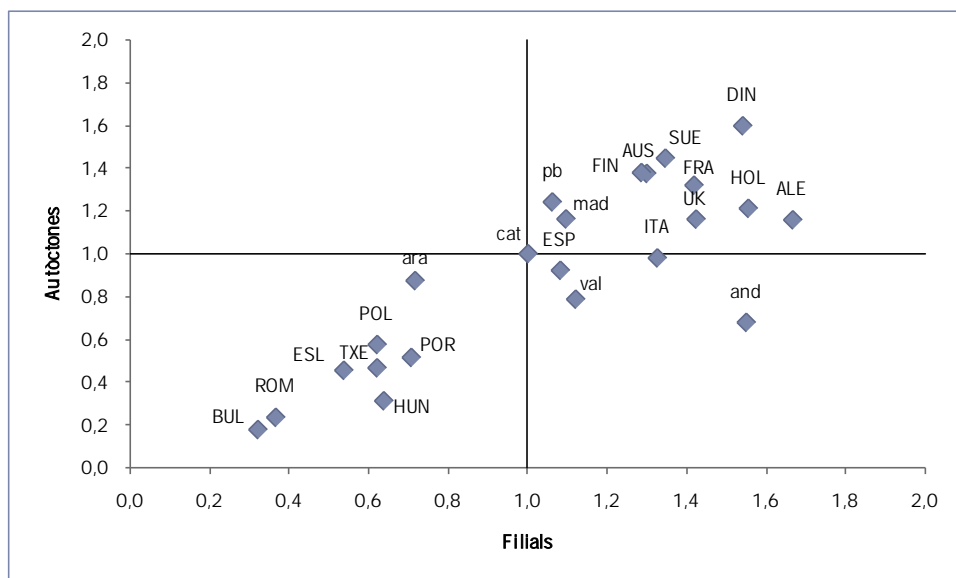
Unitats: percentatges.

(1) Les comunitats autònomes es mostren amb un asterisc.

Font: elaboració pròpia a partir d'Eurostat i INE.

Tal com passava amb la despesa de personal per persona ocupada, el VAB per treballador de les empreses filials i autòctones mostra una certa correlació quan s'analitza en relació amb les empreses catalanes. Així, en general el VAB per persona ocupada a les empreses filials és major on el VAB per persona ocupada a les empreses autòctones també ho és (sorpren potser el cas d'Andalusia, on el VAB per treballador de les filials d'empreses estrangeres és molt superior al de les filials establertes a Catalunya, quan entre les empreses autòctones succeeix el contrari).

GRÀFIC 19. Productivitat aparent del treball respecte a Catalunya, segons tipus d'empresa. Europa,⁽¹⁾ mitjana 2008-2012

Unitats: ràtio.

(1) Les comunitats autònomes es mostren en minúscula. S'han exclòs del gràfic Irlanda i Noruega, que presentaven productivitats aparents del treball de 179 mil euros i 171 mil euros per persona ocupada a les empreses filials estrangeres, valors molt allunyats de la resta.

Font: elaboració pròpia a partir d'Eurostat i INE.

En resum, doncs, s'observa una major facturació i nombre de treballadors de les empreses filials que les empreses autòctones, i en el cas de Catalunya, aquesta diferència és encara més acusada, fruit de la menor dimensió de les empreses autòctones. En canvi, pel que fa a despesa de personal per treballador i productivitat aparent del treball, la diferència entre empreses filials i autòctones és més petita del que ho és a la majoria de països europeus estudiats.

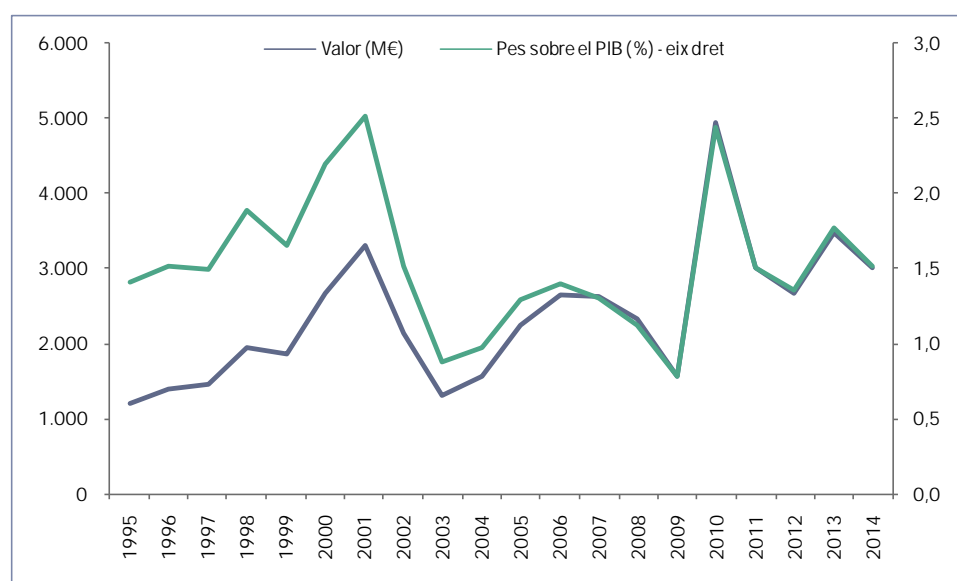
7. LA INVERSIÓ ESTRANGERA DIRECTA A CATALUNYA

Una vegada analitzada la importància de la IED a Catalunya, es pot estudiar el flux d'IED rebuda durant els darrers 20 anys. A continuació s'estudiarà, doncs, l'evolució d'aquesta IED, comparant-la amb l'evolució a Espanya (per CCAA) i al món. També s'analitzarà la composició sectorial d'aquesta IED, així com la procedència geogràfica, al mateix temps que s'estudia la relació de la IED amb el comerç de béns, com també els motius que han portat a les empreses estrangeres a invertir a Catalunya.

7.1. EVOLUCIÓ DE LA IED

Un primer exercici per tal d'analitzar la IED a Catalunya és estudiar-ne l'evolució. Així considerant el període 1995-2014, s'observa un creixement inicial entre els anys 1995 i 2001, per entrar després en una reducció de la IED fins a l'any 2003. A partir d'aquest any la IED segueix una tendència a l'alça (en termes nominals), a excepció dels anys 2008 i 2009, i amb un pic de creixement l'any 2010.

GRÀFIC 20. Evolució de la IED bruta anual, en valor nominal i pes sobre el PIB. Catalunya, 1995-2014

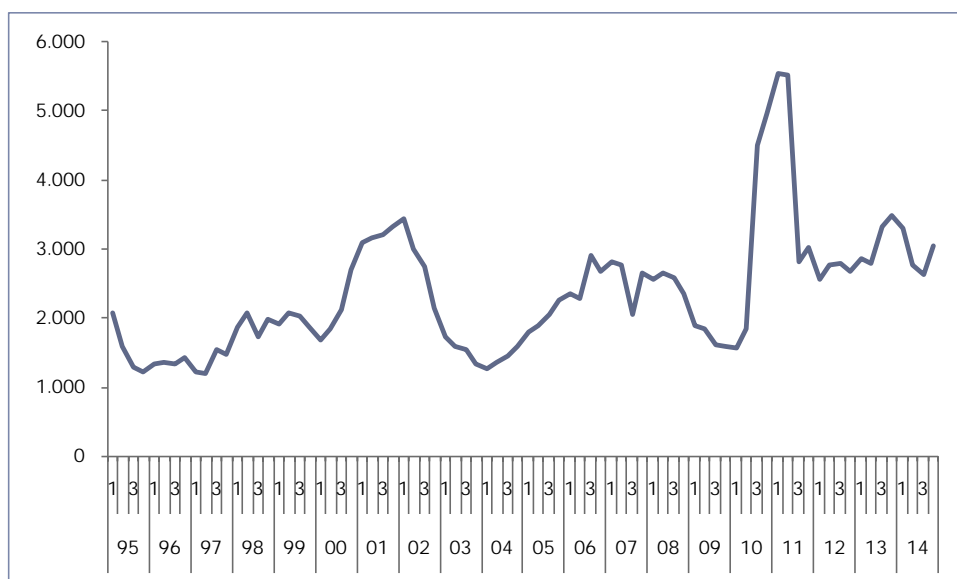
Unitats: milions d'euros i percentatges.
Font: elaboració pròpia a partir de Datalnvex.

Si enlloc d'observar les dades en termes nominals s'estudia l'evolució de la IED sobre el PIB, es pot veure que aquesta oscil·la entre l'1,0% i 1,5% del PIB a Catalunya. Concretament, si s'estudia per períodes, entre 1995 i l'any 2000 la IED representa l'1,7% del PIB, per un 1,4% entre 2001 i 2007, i l'1,5% entre 2008 i 2014. Observant el gràfic, la IED hauria estat lleugerament més baixa entre 2003 i 2009.⁶¹

Si l'evolució de la IED bruta s'analitza per trimestres, aquests pics d'inversió són encara més acusats, amb fortes variacions d'un any a l'altre.

⁶¹ Depenent dels períodes escollits, les variacions d'un període a l'altre són més o menys importants. Així, si s'observa l'evolució de la IED respecte al PIB tal com es fa a Amarelo *et al.* (2016), on s'analitzen els períodes 2003-2008 i 2010-2014, el seu pes passa d'un 1,1% a un 1,6%.

GRÀFIC 21. Evolució de la IED bruta anual⁽¹⁾. Catalunya, 1995-2014

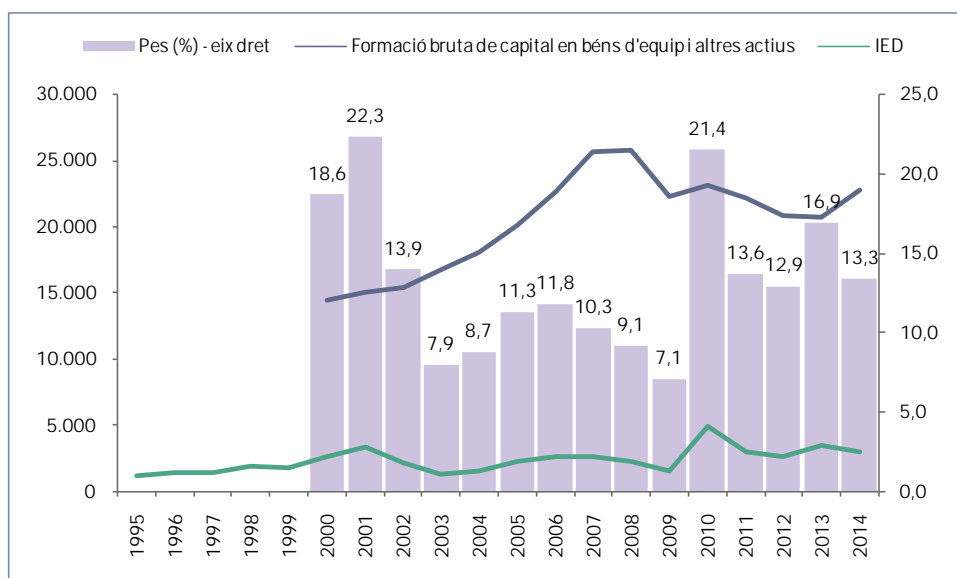
Unitats: milions d'euros.

(1) Acumulat dels 4 trimestres anteriors.

Font: elaboració pròpia a partir de Datalnvex.

Tal com planteja la Cambra de Comerç de Barcelona (2015), enlloc de comparar la inversió estrangera directa en relació amb el PIB, aquesta pot estudiar-se conjuntament amb la formació bruta de capital en béns d'equip i altres actius⁶² del conjunt de l'economia, a fi de comparar la inversió estrangera amb la inversió que es fa en el si de l'economia. Com s'observa al gràfic, amb l'arribada de la crisi la formació bruta de capital en béns d'equip i altres actius disminueix lleugerament, mentre que la IED repunta, el que fa que el pes de la IED sobre la inversió productiva a Catalunya passi de valors inferiors al 12,0% abans de la crisi a valors clarament superiors a aquest percentatge.

GRÀFIC 22. Evolució de la IED bruta anual i la formació bruta de capital en béns d'equip i altres actius , en valor nominal. Catalunya, 1995-2014

Unitats: milions d'euros i percentatges.

Font: elaboració pròpia a partir d'Idescat i Datalnvex.

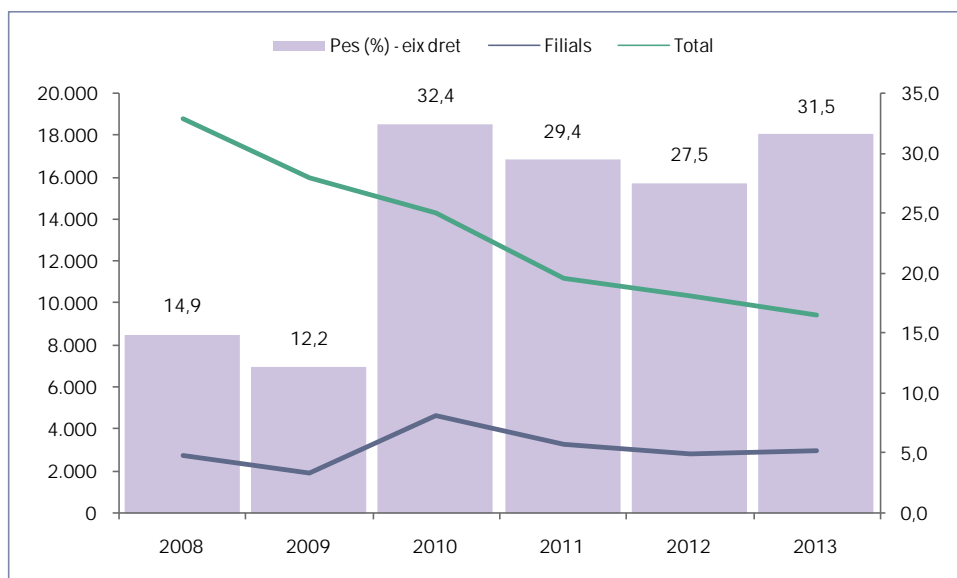
De forma anàloga, si s'analitza la inversió bruta en actius materials de les filials d'empreses estrangeres i es compara amb la del conjunt d'empreses dels sectors estudiats, s'observa una evolució similar (si bé el període

⁶² S'exclou la construcció en no estar inclosa en les dades del RIE sobre IED.

que s'ha d'analitzar és més curt), amb un descens de la inversió del conjunt d'empreses, que contrasta amb el lleuger increment de la de les filials d'empreses estrangeres i que provoca un increment del pes d'aquestes últimes.

GRÀFIC 23. Evolució de la inversió bruta en actius materials, segons tipus d'empresa. Catalunya, 2008-2013

Unitats: milions d'euros i percentatges.

Font: elaboració pròpia a partir de l'estadística de filials d'empreses estrangeres (INE).

Tornant a les dades del RIE sobre IED, val a dir que la IED bruta pot presentar una imatge amb un cert biaix del que és la IED neta. Com s'ha comentat anteriorment, DataInvex no ofereix dades sobre IED neta per comunitats autònomes. Si que hi ha disponibles, però, dades publicades pel Ministeri d'Economia i Competitivitat pel que fa a la IED neta a Catalunya als informes anuals sobre fluxos d'IED a Espanya.⁶³ Analitzant aquestes dades, s'observa que el valor de les desinversions a Catalunya és relativament moderat i el seu pes sobre la inversió bruta se situa al voltant del 19,0% entre 2009 i 2014, fruit d'una desinversió pròxima al 10,0% els anys 2010, 2011, 2013 i 2014 i d'una desinversió més elevada els anys 2009 i 2012, quan se situa al 26,1% i 62,6%, respectivament.

GRÀFIC 24. Evolució de la IED anual. Catalunya, 1995-2014

Unitats: milions d'euros i percentatges.

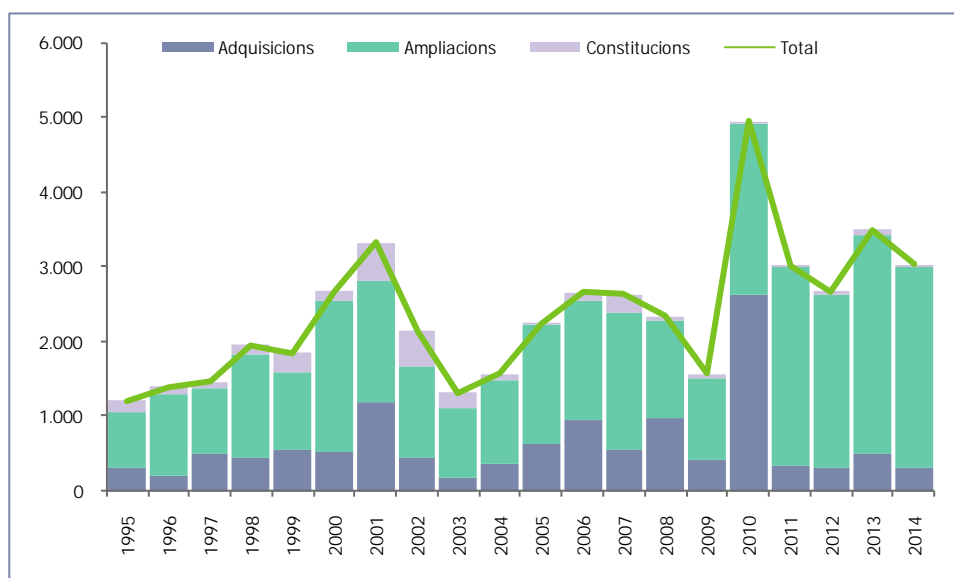
Font: elaboració pròpia a partir del Ministeri d'Economia i Competitivitat.

⁶³ Vegeu Ministeri d'Economia i Competitivitat (2015b).

Amarelo *et al.* (2016), amb dades del RIE per a Catalunya desagregades per tipus d'operació (ampliacions, adquisicions i constitucions),⁶⁴ observen que les constitucions perden pes al llarg del temps en benefici de les ampliacions. Els autors ho atribueixen a la gran presència d'empreses de capital estranger ja establertes a Catalunya i a la seva voluntat de romandre al territori, el que explicaria la major importància de les ampliacions de capital els darrers anys. L'any 2010, però, les adquisicions a través d'IED presenten un valor excepcional a Catalunya, fruit, segons Amarelo *et al.* (2016), d'algunes operacions d'especial magnitud: la compra del 15,5% d'Abertis per part de CVC Partners⁶⁵ (1.724 milions d'euros) i la del 21,6% d'Agbar per part de Suez Environnement (655 milions d'euros).

Com s'observa al gràfic, elaborat a partir de dades facilitades pel Ministeri d'Economia i Competitivitat, el gruix de la IED que es duu a terme a Catalunya és en forma d'ampliacions de capital (67,8% de la IED entre 1995 i 2014), sent les adquisicions el segon tipus d'operació en importància (26,2%), mentre que les constitucions representen un percentatge menor (6,0%).

GRÀFIC 25. IED, segons tipus d'operació. Catalunya, 1995-2014

Unitats: milions d'euros.

Font: elaboració pròpia a partir del RIE.

Si s'analitza per períodes, s'observa que, si bé els percentatges es mantenen relativament estables per als 3 períodes, sobta el descens que pateixen les operacions de constitució empresarial en l'últim període (1,6%), el que es tradueix en un ascens percentual de les ampliacions en base a IED.

TAULA 4. IED, segons tipus d'operació per períodes. Catalunya, 1995-2014

	1995-2000	2001-2007	2008-2014	1995-2014
Adquisicions	24,4	27,3	26,3	26,2
Ampliacions	67,4	62,3	72,2	67,8
Constitucions	8,2	10,4	1,6	6,0
Total	100,0	100,0	100,0	100,0

Unitats: percentatges.

Font: elaboració pròpia a partir del RIE.

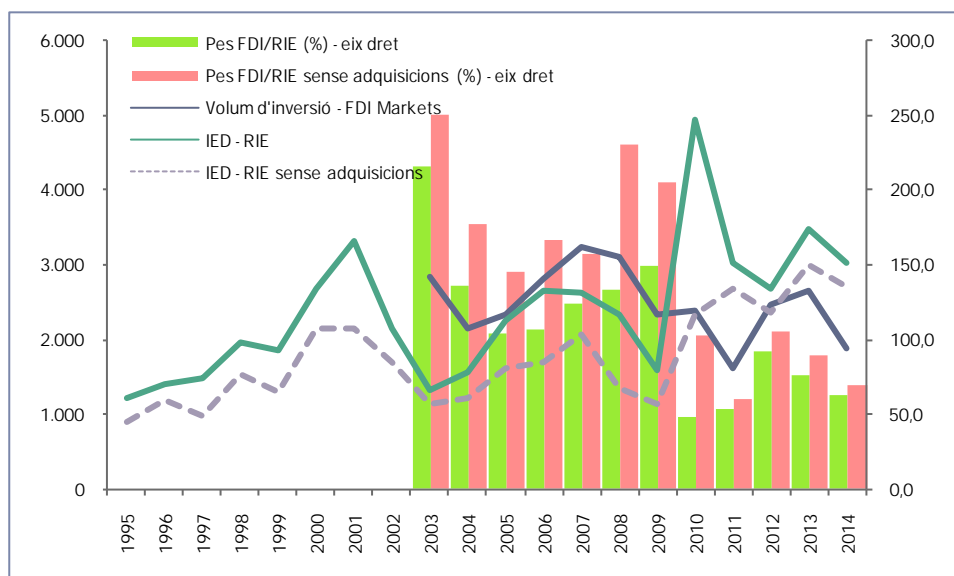
Una font alternativa al RIE per estudiar la IED a Catalunya és la d'FDI Markets, presentada en l'apartat de fonts disponibles. Algunes de les característiques d'aquesta font que cal recordar és que analitza principalment la inversió tipus "*greenfield*", i que, a diferència del RIE, no presenta un efecte seu, en quedar registrades les inversions allí on efectivament tenen lloc.

⁶⁴ Les ampliacions i les constitucions es consideren inversió *greenfield*, en suposar increments de la dotació de capital.

⁶⁵ CVC Partners és del Regne Unit, tot i que l'operació es va registrar com a provinent dels Països Baixos.

Analitzant les dades d'FDI Markets, s'observa un volum d'inversió que assoleix el seu màxim l'any 2007, amb 3.246 milions d'euros invertits a Catalunya. Entre 2007 i 2011 la inversió retrocedeix, mentre que els anys 2012 i 2013 s'incrementa, per tornar a baixar l'any 2014, mostrant la volatilitat que ja s'observava amb les dades del RIE. Si s'analitza per períodes (2003-2007 com a període pre-*shock* i 2008-2014 com a període post-*shock*) i en relació amb el PIB català, s'observa que durant el període previ a la crisi les inversions representaven un 1,5% del PIB, mentre que amb posterioritat a 2007, aquestes passen a representar-ne un 1,2%, a diferència del que succeeix en les dades del RIE (on representen un 1,2% i 1,5%, respectivament).⁶⁶

GRÀFIC 26. Volum d'inversió, segons font. Catalunya, 1995-2014

Unitats: milions d'euros i percentatges.
Font: elaboració pròpia a partir del RIE i ACCIÓ en base a FDI Markets.

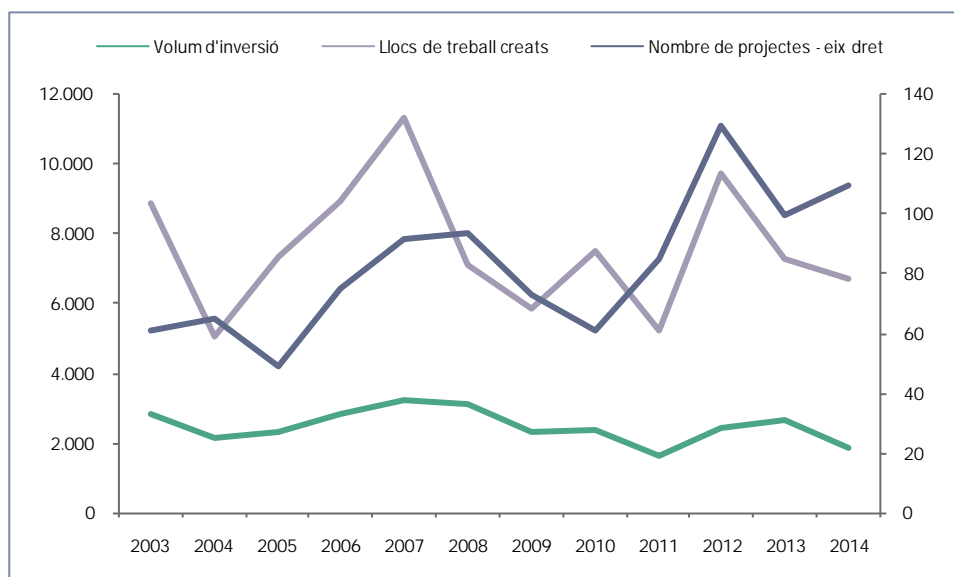
Si es compara el volum d'inversió d'FDI Markets amb el del RIE (inversió bruta sense ETVE) s'observa, paradoxalment, que la inversió d'FDI Markets supera amb escreix la registrada al RIE fins a l'any 2009. Així, de 2003 a 2007 la inversió registrada per FDI Markets és un 28,2% superior a la del RIE, mentre que, de 2008 a 2014, aquesta representa un 78,0% de la segona.⁶⁷ *A priori*, la inversió que s'observa a FDI Markets hauria de ser inferior a la proporcionada pel RIE, en incloure només inversió tipus *greenfield*, motiu pel qual la major inversió observada a FDI Markets entre 2003 i 2007 es podria explicar per l'efecte seu observat a les dades del RIE, que minorarien la inversió realment efectuada a Catalunya.

Si enlloc d'analitzar-ho per volum d'inversió s'estudia per llocs de treball creats, el màxim també s'assoleix l'any 2007 (11.317 llocs de treball creats), si bé l'any 2012 presenta un segon pic (9.741 llocs de treball). On sí que s'observa una tendència clarament creixent, en canvi, és en el nombre de projectes, on s'assoleix el màxim de la sèrie històrica l'any 2012 amb 129 projectes.

⁶⁶ Diferències que poden venir motivades per l'efecte seu, o pel fet d'incloure només inversions tipus *greenfield*.

⁶⁷ Si s'analitzen només les operacions d'ampliació i constitució de la IED que ofereix el RIE, les dades d'FDI Markets són un 73,0% superiors en el període 2003-2007, i un 5,7% superiors en el període 2008-2014.

GRÀFIC 27. Volum d'inversió, llocs de treball creats i nombre de projectes. Catalunya, 2003-2014

Unitats: milions d'euros, llocs de treball i nombre de projectes.
Font: ACCIÓ en base a FDI Markets.

De l'anterior es dedueix que tant el volum d'inversió mitjana associat a cada projecte com els llocs de treball creats per cada nova inversió disminueixen al llarg del temps, passant el primer dels 47,5 milions per projecte de l'any 2005 als 17,1 milions de l'any 2014, i el segon dels 149 treballadors per projecte de l'any 2005 als 61 treballadors de l'any 2014. És a dir, augmenta el nombre de projectes, però la seva mida és menor.

GRÀFIC 28. Volum d'inversió per projecte i llocs de treball creats per projecte. Catalunya, 2003-2014

Unitats: milions d'euros i llocs de treball.
Font: ACCIÓ en base a FDI Markets.

Si s'estudia la relació entre llocs de treball creats i volum d'inversió realitzada, s'observa que es creen uns 3,0 llocs de treball per cada milió d'euros invertit, en el que seria una inversió molt intensiva en capital. Aquesta relació es manté relativament constant al llarg del període, assolint mínims els anys 2004 (2,4), 2008 (2,3) i 2009 (2,5) i un màxim l'any 2012 (4,0).

Si la IED estimada per FDI Markets s'analiza per a les seves principals destinacions dins de Catalunya, s'observa que gairebé la meitat de la inversió (47,3%) es concentra a Barcelona. La resta de municipis presenta un pes rela-

tivament baix respecte al total, el que indicaria una certa dispersió al territori de la IED, si bé sembla lògic pensar que bona part de la IED s'ubiqui també als voltants de l'àrea metropolitana de Barcelona.

TAULA 5. IED pels principals municipis catalans.⁽¹⁾ Catalunya, 2003-2014

	Nombre de projectes	Pes (%)	Llocs de treball creats	Pes (%)	Volum d'inversió	Pes (%)
Barcelona	559	56,5	44.410	48,8	14.100	47,3
Tarragona	39	3,9	2.222	2,4	1.666	5,6
Sant Cugat del Vallès	32	3,2	3.817	4,2	600	2,0
Girona	20	2,0	863	0,9	497	1,7
Santa Perpètua de Mogoda	17	1,7	649	0,7	190	0,6
Total analitzat	667	67,4	51.961	57,1	17.053	57,2
Total Catalunya	990	100,0	90.946	100,0	29.823	100,0

Unitats: nombre de projectes, milions d'euros, llocs de treball creats i percentatges.

(1) Municipis ordenats segons volum d'inversió.

Font: elaboració pròpia a partir d'ACCIO en base a FDI Markets.

Pel que fa a les característiques d'aquesta inversió a escala municipal, destaca l'elevada inversió per projecte a Tarragona (42,7 milions per projecte, per sobre dels 30,1 milions al conjunt de Catalunya). Així mateix, sobresurt l'elevat nombre de llocs de treball creats pels projectes duts a terme a Sant Cugat del Vallès (119 per projecte, per 92 al conjunt de Catalunya).

Les dades d'FDI Markets contingudes a Amarello *et al.* (2016) permeten conèixer algunes de les principals inversions dutes a terme els darrers anys. Així, l'any 2012 destaca la inversió del grup Hutchinson Whampoa (Hong Kong) al Port de Barcelona per construir una nova terminal o la inversió de Nissan per fabricar un nou model d'automòbil a la seva planta de la Zona Franca.

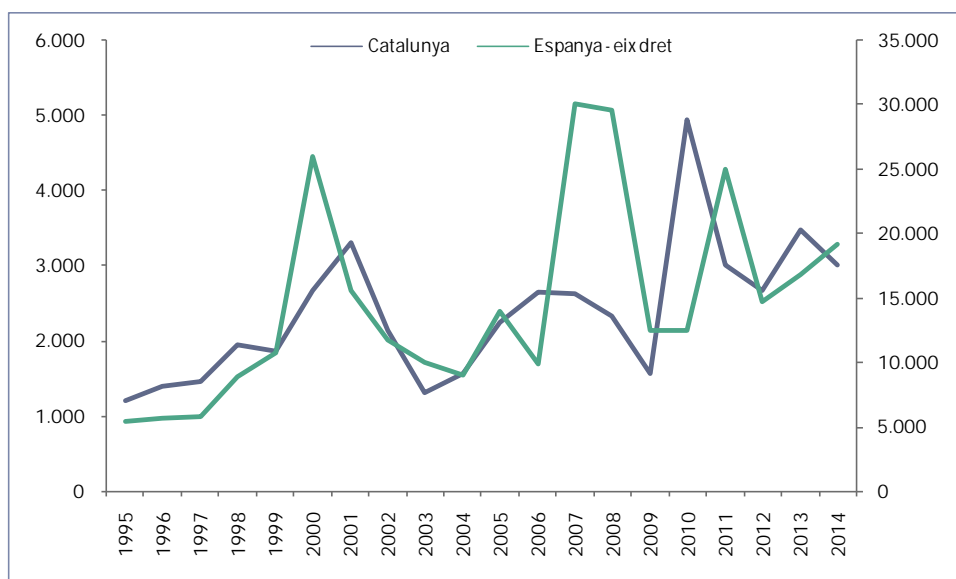
Comparativa en l'àmbit espanyol

Una vegada analitzada la IED a Catalunya, es pot comparar amb la IED al conjunt d'Espanya. Atès que es disposa de dades d'IED procedents del RIE tant per al conjunt d'Espanya com per a les comunitats autònomes, la comparació és directa.

Segons Amarello *et al.* (2016), l'evolució de l'economia espanyola ha estat més favorable que la d'altres països de la zona euro, si bé no n'han recuperat els nivells previs a la crisi econòmica.⁶⁸ Si s'observa l'evolució de la IED a Espanya la situació és similar a la de Catalunya, si bé varien els anys en què aquesta augmenta o disminueix de forma brusca (amb pic els anys 2000, 2007, 2008 i 2011, enlloc de 2001 i 2010).

⁶⁸ Un indicador molt útil per analitzar la IED rebuda és el rendiment que se n'obté, en la mesura que pot determinar inversions futures. Com s'observa a l'annex d'aquest Informe, el rendiment de la IED a Espanya ha retrocedit durant els darrers anys.

GRÀFIC 29. Evolució de la IED anual. Catalunya i Espanya, 1995-2014

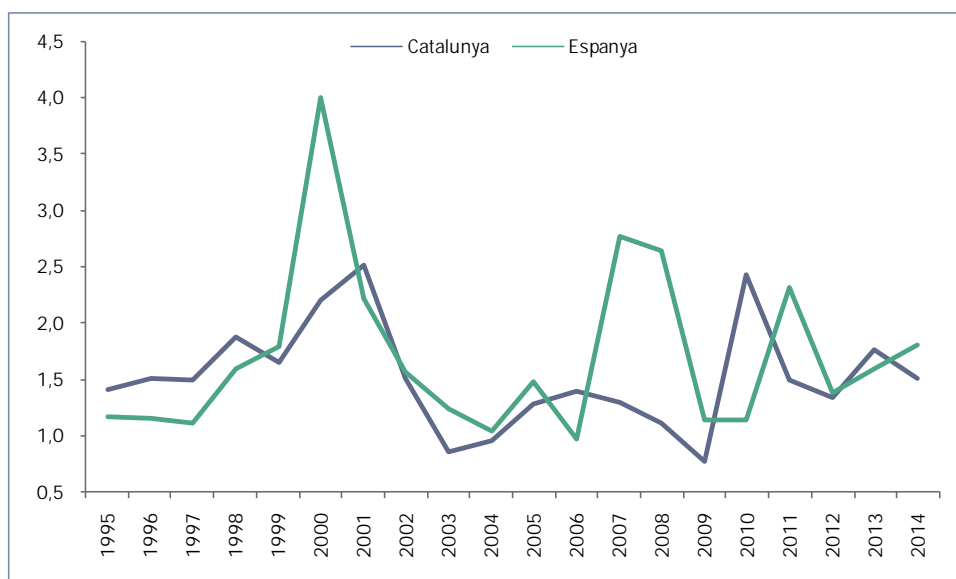
Unitats: milions d'euros.

Font: elaboració pròpia a partir de Datalnvex.

Cal tenir en compte que les dades per a Espanya de l'any 2000 recullen la compra d'Airtel per part de la britànica Vodafone. Així mateix, les dades de l'any 2007 a Espanya es veuen distorsionades per la compra d'Endesa per part de la italiana Enel i l'any 2008 per la compra d'Altadis per part de la britànica Imperial Tobacco. Les tres operacions es registren a la Comunitat de Madrid, seu d'aquestes empreses.

Si s'analitza l'evolució de la IED sobre el PIB a Catalunya i Espanya, s'observa un comportament paral·lel entre ambdós territoris, a excepció d'aquells anys on es produeixen desviacions importants de la IED. Així, el pes de la IED sobre el PIB espanyol per períodes és d'1,9% entre 1995 i l'any 2000, 1,6% entre 2001 i 2007 i 1,7% entre 2008 i 2014. Així, si bé el pes sobre el PIB és lleugerament superior al conjunt d'Espanya (en què una part de la diferència s'explicaria per l'efecte seu a Catalunya), la tendència és exactament la mateixa.

GRÀFIC 30. Evolució de la IED sobre el PIB. Catalunya i Espanya, 1995-2014

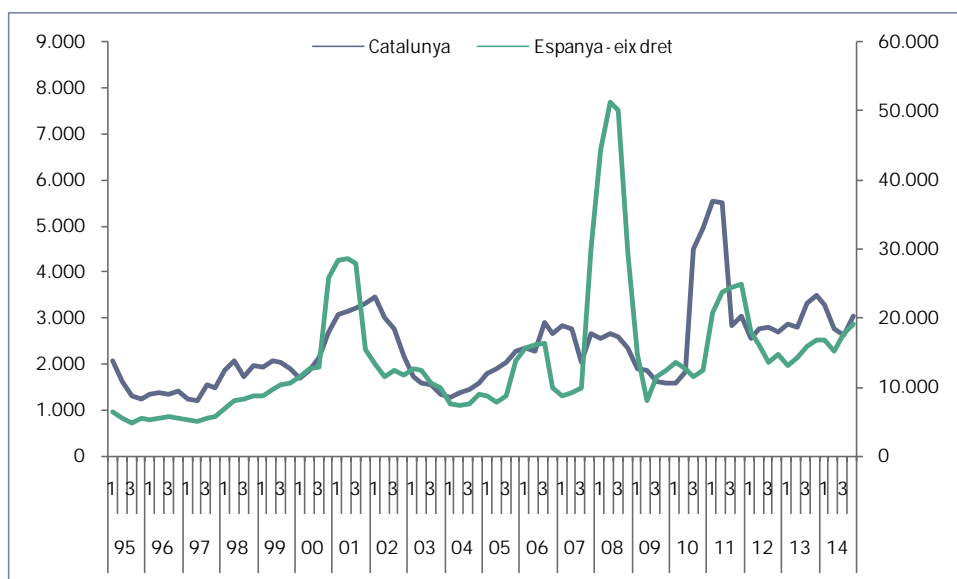

Unitats: percentatges.

Font: elaboració pròpia a partir de Datalnvex i INE.

Si les dades s'analitzen per trimestres de Catalunya i el conjunt d'Espanya, s'aprecia un cert paral·lisme entre l'evolució de la IED a Catalunya i Espanya, a excepció dels pics puntuals en IED, que difereixen.

GRÀFIC 31. Evolució de la IED anual.⁽¹⁾ Catalunya i Espanya, 1995-2014

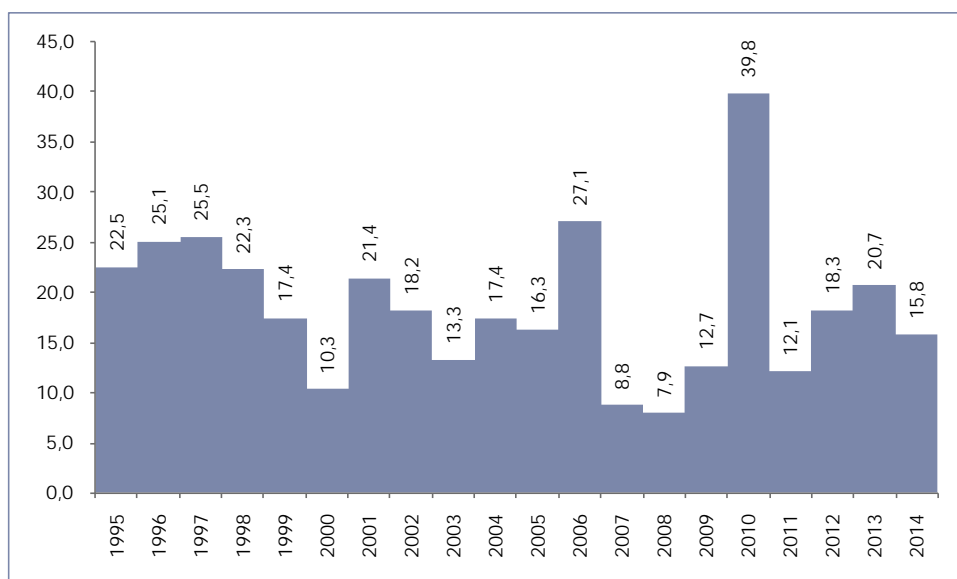
Unitats: milions d'euros.

(1) Acumulat dels últims 4 trimestres.

Font: elaboració pròpia a partir de DataInVex.

Finalment, si s'estudia el pes de la IED de Catalunya sobre el conjunt d'Espanya, es pot veure que aquesta ha anat variant, representant valors clarament superiors al 20,0% a finals dels anys 90 per baixar en períodes posteriors a valors més pròxims al 15,0%. Aquest descens és especialment acusat els anys 2007 i 2008.

GRÀFIC 32. Pes de la IED a Catalunya sobre el conjunt d'Espanya. Catalunya, 1995-2014

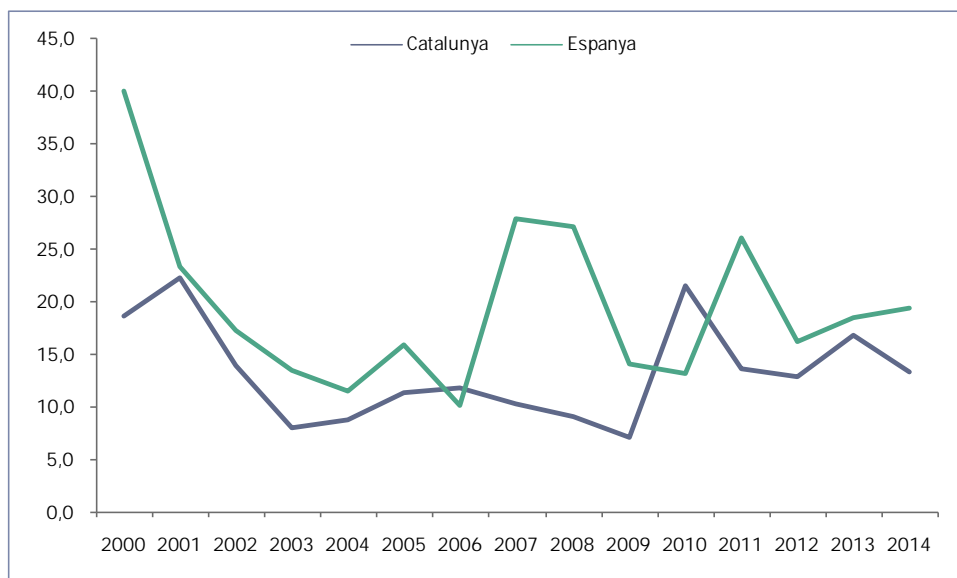
Unitats: percentatges.

Font: elaboració pròpia a partir de DataInVex.

Si es fa l'exercici proposat per la Cambra de Comerç de Barcelona (2015) de comparar la IED sobre la formació bruta de capital en béns d'equip i altres actius per al conjunt d'Espanya, s'observa que el seu pes és superior al conjunt d'Espanya que a Catalunya. Així mateix, destaca que els anys 2007 i 2008 aquest pes adquireix valors elevats a Espanya, mentre que a Catalunya presenta uns valors baixos, sense que a Espanya es produeixi un salt durant la crisi.

GRÀFIC 33. Evolució del pes de la IED bruta anual sobre la formació bruta de capital en béns d'equip i altres actius. Catalunya, 2000-2014

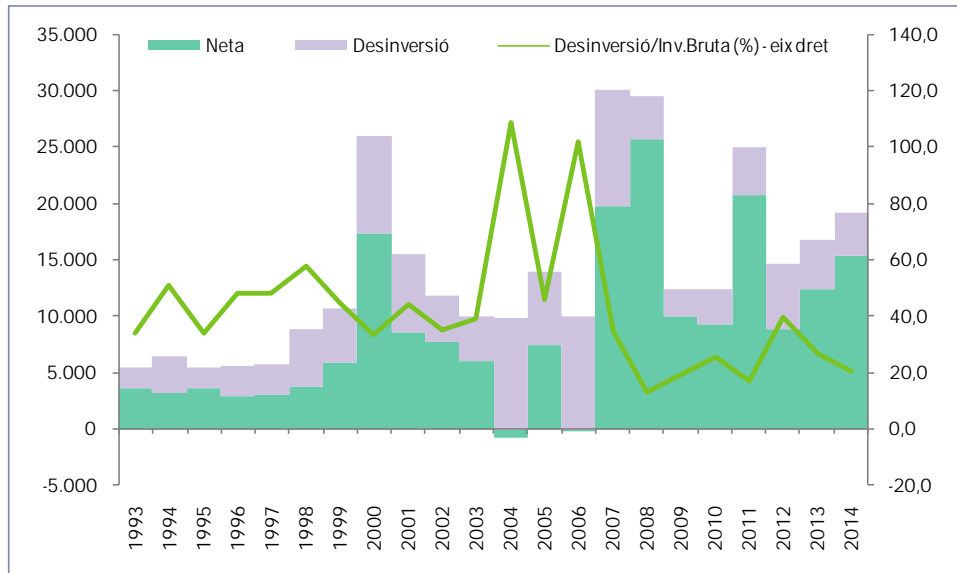

Unitats: percentatges.

Font: elaboració pròpia a partir d'Idescat i DataInVex.

Si s'analitzen dades del RIE per a Espanya, comparant la IED bruta no ETVE amb la IED neta no ETVE (inversió bruta menys desinversions), s'observa com amb l'arribada de la crisi el pes de les desinversions sobre la inversió bruta decau de forma notable, amb l'excepció de l'any 2012.

GRÀFIC 34. IED, bruta i neta.⁽¹⁾ Espanya, 1993-2014

Unitats: milions d'euros i percentatges.

(1) Las dades del RIE sobre IED fan referència a operacions no ETVE.

Font: elaboració pròpia a partir de DataInVex.

Si s'analitza la inversió neta i la desinversió per períodes,⁶⁹ s'observa que les desinversions a Espanya representaven vora el 41,5% durant el període 1995-2000. Aquest pes va augmentar durant el període 2001-2007 fins al 51,4% per retrocedir després fins al 21,4%. Aquest últim valor s'aproxima al de Catalunya per al període 2009-2014 (19,0%).

⁶⁹ Vegeu l'annex per a una anàlisi més detallada.

Fernández-Otheo (2009) comenta que si bé les desinversions representen un percentatge important de la inversió bruta a Espanya (41,0% entre 1993 i 2003), la major part d'aquestes s'expliquen per la venda d'actius a residents (més de dues terceres parts entre 1993 i 2006), sent la liquidació total o parcial del capital social una part relativament poc important del conjunt de desinversions (un terç del total).

Pel que fa al tipus d'operacions, Amarelo *et al.* (2016) constaten que les adquisicions tenen molt més pes a Espanya que a Catalunya, probablement per la radicació de moltes seus socials a Madrid d'empreses d'àmbit estatal comprades per empreses estrangeres.

Si la IED a Espanya entre 1995 i 2014 s'analitza en funció del tipus d'operació a partir de les dades proporcionades pel Ministeri d'Economia i Competitivitat, destaquen les ampliacions (56,2%), seguides de les adquisicions (39,5%), i ambdues molt lluny de les constitucions (4,4%). Així mateix, i pel que fa a l'evolució de la IED segons tipus d'operacions a Espanya, destaca l'increment progressiu del pes de les ampliacions en detriment del de les adquisicions (entre el primer i el segon període) i del de les constitucions (entre el segon i el tercer període).

TAULA 6. IED, segons tipus d'operació per períodes. Catalunya, 1995-2014

	Catalunya				Espanya			
	1995-2000	2001-2007	2008-2014	1995-2014	1995-2000	2001-2007	2008-2014	1995-2014
Adquisicions	24,4	27,3	26,3	26,2	46,5	38,0	37,3	39,5
Ampliacions	67,4	62,3	72,2	67,8	47,3	55,7	60,7	56,2
Constitucions	8,2	10,4	1,6	6,0	6,3	6,3	2,0	4,4
Total	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

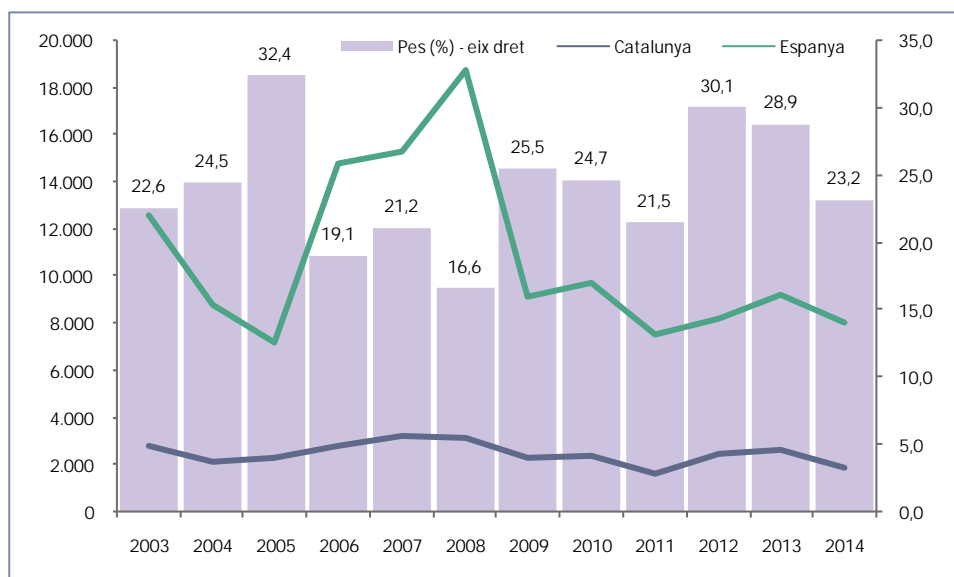
Unitats: percentatges.

Font: elaboració pròpia a partir del RIE.

En aquest sentit, en comparació amb Espanya, destaca el menor pes de les adquisicions a Catalunya, que es compensa amb un major pes de les ampliacions i, en menor mesura, del de les constitucions (fet que es produïa de forma més clara entre 1995 i l'any 2000). Això pot tenir a veure amb el fet que les grans operacions de venda d'empreses nacionals té lloc a Madrid, on es concentren les seus de les grans empreses espanyoles (de fet, a la Comunitat de Madrid el 48,3% de la IED entre 1995 i 2014 té lloc en forma d'adquisicions).

Si es compara l'evolució de la IED rebuda a Catalunya i Espanya a través d'FDI Markets, s'observa una tendència similar, amb un pes de Catalunya sobre el conjunt d'Espanya que oscil·la al voltant del 23,1%, amb mínims del 16,1% i màxims del 32,4%, molt per sobre del que mostren les dades del RIE. En qualsevol cas, però, no s'observa una diferència significativa amb anterioritat a la crisi econòmica (22,8%) ni durant aquesta (23,3%).

GRÀFIC 35. Evolució de la IED, per territoris. Catalunya i Espanya, 2003-2014

Unitats: milions d'euros i percentatges.

Font: elaboració pròpia a partir d'ACCIÓ en base a FDI Markets.

Tal com passava amb la inversió a Catalunya, al conjunt d'Espanya també s'observa una reducció de la mida dels projectes amb el pas del temps, amb un import menor en la inversió per projecte i un menor nombre de llocs de treball creats l'any 2014 del que s'observava l'any 2003.

Per analitzar millor l'evolució de la inversió estrangera directa a Catalunya, a continuació aquesta es compara amb l'evolució de la IED a la resta de comunitats autònomes. Tal com passava en el cas de Catalunya, les fortes oscil·lacions d'IED d'un any a l'altre fan recomanable agrupar les dades en períodes, a fi de minimitzar les oscil·lacions que pugui haver-hi un any concret. Així mateix, cal analitzar les dades absolutes en relació amb el PIB de cada comunitat per obtenir una imatge nítida de què representa per cada comunitat autònoma una determinada inversió estrangera directa.

Així, analitzant els tres períodes considerats, s'aprecia que la comunitat autònoma que concentra una major inversió estrangera directa en relació amb el PIB és la Comunitat de Madrid, amb un 5,9% del PIB en el període 2008-2014, si bé també és la que concentra major inversió als altres dos períodes. Aquesta major inversió s'explicaria pel fet de concentrar a Madrid les seues empresarials de les empreses espanyoles més grans. Així doncs, si es computés on té lloc aquesta inversió físicament, el més segur és que caldria repartir part d'aquesta inversió entre el conjunt de comunitats autònomes.

La segona comunitat on el pes de la IED sobre el PIB és major és Catalunya, si bé en l'últim període, la IED a les Illes Balears (1,6%) és superior a la de Catalunya. També Astúries, durant el segon període, supera en percentatge de PIB a la IED a Catalunya. Destaquen, així mateix, la IED sobre el PIB al País Basc durant els tres períodes, així com les inversions a la Comunitat Valenciana i Múrcia durant el segon període (2001-2007).

 TAULA 7. Pes de la IED sobre el PIB, per períodes i comunitats autònomes.⁽¹⁾ Espanya, 1995-2014

	1995-2000	2001-2007	2008-2014	1995-2014
C. Madrid	6,5	4,9	5,9	5,6
Espanya	1,9	1,6	1,7	1,7
Catalunya	1,7	1,4	1,5	1,5
Astúries	1,3	1,9	1,3	1,5
I. Balears	1,1	0,9	1,6	1,2
País Basc	1,3	0,8	0,9	0,9
C. Valenciana	0,6	1,0	0,3	0,6
R. Múrcia	0,2	0,9	0,2	0,5

Navarra	0,7	0,3	0,3	0,4
Galícia	0,1	0,6	0,3	0,4
Aragó	0,6	0,3	0,3	0,4
Andalusia	0,4	0,3	0,4	0,3
Canàries	0,6	0,3	0,2	0,3
Castella i Lleó	0,2	0,3	0,3	0,2
La Rioja	0,3	0,2	0,2	0,2
Extremadura	0,2	0,2	0,3	0,2
Castella-La Manxa	0,1	0,1	0,2	0,2
Cantàbria	0,1	0,1	0,2	0,1

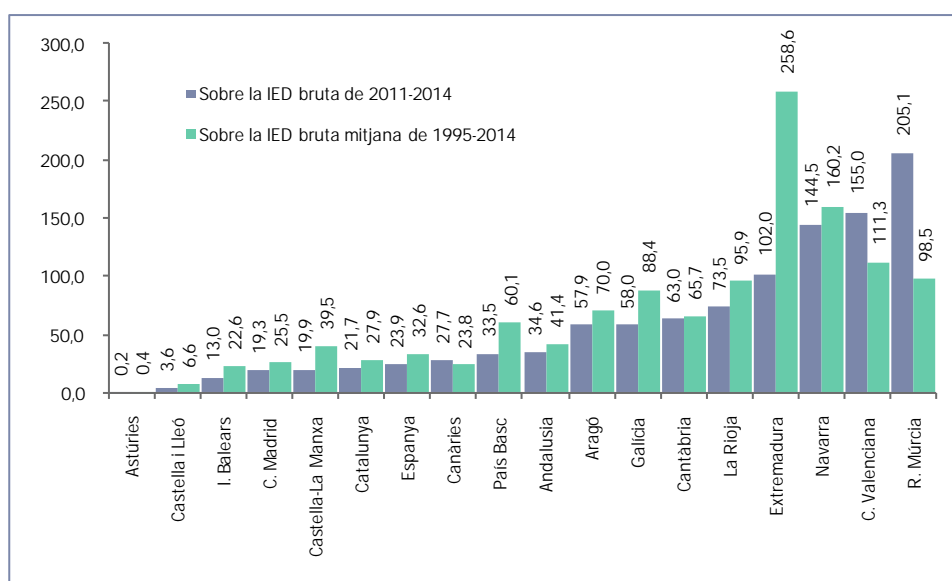
Unitats: percentatges del PIB.

(1) Ordenació de les comunitats autònomes segons el pes de la IED sobre el PIB en el període 1995-2014.

Font: elaboració pròpia a partir de DataInxev i INE.

Amb les dades sobre inversió neta i desinversions facilitades pel Ministeri d'Economia i Competitivitat per al període 2011-2014, si s'estudia el pes de les desinversions sobre la IED bruta per comunitats autònomes, s'observa que Catalunya (21,7%) se situa a la banda baixa pel que fa al pes de les desinversions, just per sota de la mitjana espanyola (23,9%). Si les dades s'analitzen respecte a la mitjana d'IED bruta del període 1995-2014,⁷⁰ els valors segueixen una pauta similar a la que s'observa quan la comparativa es fa respecte al període 2011-2014, a excepció d'algunes comunitats (casos d'Extremadura i Múrcia, principalment).

GRÀFIC 36. Pes de les desinversions sobre la IED bruta, per comunitats autònomes.⁽¹⁾ Espanya, 2011-2014

Unitats: percentatges.

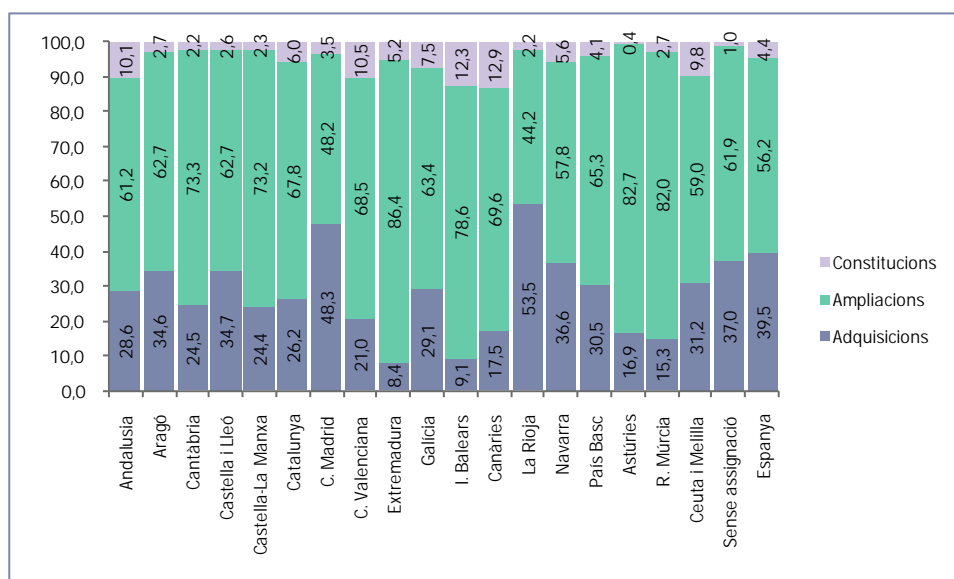
(1) Les comunitats autònomes es mostren ordenades en funció del pes de les desinversions sobre la IED efectuada entre 2011 i 2014, de menor (esquerra) a major (dreta).

Font: elaboració pròpia a partir del RIE.

Si s'analitza la IED per tipus d'operacions per comunitats autònomes, s'observa que la distribució que presenta Catalunya és similar a la de moltes comunitats, si bé les adquisicions pesen menys a Catalunya que a altres comunitats del nord d'Espanya (Aragó, País Basc, Navarra i La Rioja). Així mateix, la constitució d'empreses és percentualment més important als dos arxipèlags, així com a la Comunitat Valenciana i Andalusia.

⁷⁰ Un dels principals problemes a l'hora d'analitzar un període tan curt d'unes variables tan volàtils és que qualsevol valor atípic condiciona fortament la mitjana. Així, l'elevat pes d'algunes desinversions sobre la IED bruta es podrien explicar per la baixa inversió bruta entre 2011-2014, motiu pel qual convé comparar-les amb la mitjana d'inversió bruta d'un període més llarg (1995-2014), a fi de relativitzar alguns valors atípics que puguin aparèixer. Això no permet, però, solucionar el fet que la desinversió registrada aparegui com un fenomen destacat quan en realitat potser no ho és tant. Així, si és molt elevada durant el període analitzat (o un any concret), però la resta d'anys no disponibles no hi ha hagut desinversió, s'estarà obtenint una imatge poc realista del procés de desinversió. Aquest és un biaix que només es pot corregir amb l'anàlisi d'una sèrie més llarga de desinversions, actualment no disponible.

GRÀFIC 37. IED, segons tipus d'operació per comunitats autònomes. Espanya, 1995-2014

Unitats: percentatges.

Font: elaboració pròpia a partir del RIE.

Amb dades d'FDI Markets per al període 2003-2014 analitzades per comunitats autònomes, s'observa que Catalunya és la principal receptora d'IED, tant pel que fa a volum d'inversió (23,1%) com pel que fa al nombre de projectes (29,3%) com per llocs de treball creats (26,5%). La segueixen en importància la Comunitat de Madrid i Andalusia en tots els aspectes analitzats. També quan s'analitza el pes d'aquesta inversió sobre l'agregat del PIB del període de cada comunitat autònoma, destaca la posició de Catalunya, que presenta el segon valor més elevat (1,3%), per darrera d'Aragó (1,6%).

 TAULA 8. Nombre de projectes, volum d'inversió i llocs de treball creats, per comunitat autònoma.⁽¹⁾ Espanya, agregat 2003-2014

Regió de destí	Nombre de projectes	Pes (%)	Volum d'inversió	Pes (%)	Llocs de treball creats	Pes (%)	Inversió x projecte	Llocs de treball x projecte	Inversió/PIB (%)
Catalunya	990	29,3	29.823	23,1	90.946	26,5	30,1	92	1,3
C. Madrid	856	25,4	19.370	15,0	63.910	18,6	22,6	75	0,9
Andalusia	310	9,2	15.348	11,9	40.018	11,6	49,5	129	0,9
C. Valenciana	204	6,0	7.506	5,8	22.497	6,5	36,8	110	0,6
Aragó	103	3,1	6.115	4,7	17.329	5,0	59,4	168	1,6
P. Basc	99	2,9	5.914	4,6	8.752	2,5	59,7	88	0,8
Cast. Lleó	94	2,8	5.238	4,1	18.908	5,5	55,7	201	1,2
Galícia	75	2,2	4.582	3,5	13.406	3,9	61,1	179	0,7
Múrcia	44	1,3	3.559	2,8	6.208	1,8	80,9	141	1,1
Cast.-La Manxa	75	2,2	2.981	2,3	8.467	2,5	39,8	113	0,5
Astúries	51	1,5	2.821	2,2	4.724	1,4	55,3	93	1,1
I. Balears	41	1,2	2.362	1,8	10.282	3,0	57,6	251	0,8
Canàries	40	1,2	1.838	1,4	3.074	0,9	45,9	77	0,4
Extremadura	23	0,7	1.752	1,4	2.368	0,7	76,2	103	0,9
Navarra	40	1,2	1.258	1,0	3.304	1,0	31,5	83	0,6
Cantàbria	23	0,7	1.153	0,9	1.701	0,5	50,1	74	0,8
La Rioja	14	0,4	916	0,7	3.329	1,0	65,4	238	1,0

No especificat	293	8,7	16.553	12,8	24.547	7,1	56,5	84	-
Total	3.375	100,0	129.091	100,0	343.770	100,0	38,2	102	1,1

Unitats: nombre de projectes, milions d'euros, llocs de treball creats i percentatges.

(1) Regions ordenades segons volum d'inversió.

Font: elaboració pròpia a partir d'ACCIÓ en base a FDI Markets.

Com s'observa a la taula anterior, Catalunya presenta una inversió per projecte menor a la de la mitjana estatal, el que també succeeix a la Comunitat de Madrid, la Comunitat Valenciana i Navarra. Així mateix, també el nombre de llocs de treball generats per projecte són inferiors a Catalunya que al conjunt d'Espanya. Així, la IED a Catalunya genera un nombre de llocs de treball per cada milió d'euros invertit superior a la mitjana, el que succeeix a les comunitats autònomes que reben més IED.⁷¹

Si la informació d'FDI Markets s'analitza per ciutats, Madrid, amb un 11,9% de la IED rebuda a Espanya, supera en inversió Barcelona (10,9%), que se situa com a segona ciutat en importància, molt per davant de Sevilla (2,3%), València (2,1%) o Saragossa (1,9%).

Malauradament, cap dels aspectes analitzats abans per comunitats autònomes amb FDI Markets es pot separar per períodes, el que impedeix fer una comparativa de com ha afectat la crisi econòmica a la IED efectuada a cada regió.

Comparativa en l'àmbit internacional

La inversió estrangera directa al món ha crescut de forma exponencial durant els darrers anys, si bé una part d'aquest creixement és un creixement nominal. Així, s'ha passat d'inversions d'uns pocs milers de milions de dòlars a bilions de dòlars.

Segons Amarelo *et al.* (2016), la IED va experimentar un fort creixement amb la globalització financera i l'expansió de les empreses multinacionals (molt superior al del comerç internacional o el PIB mundial), on l'estoc d'IED mundial va passar de representar el 9,6% del PIB mundial l'any 1990 al 32,8% l'any 2014. Durant aquest període la inversió anava destinada tant a països desenvolupats com a països en vies de desenvolupament. És a dir, una part d'aquest creixement s'explicaria per l'auge de fusions d'empreses transnacionals de països avançats, alhora que es produïa inversió dirigida a països emergents des dels països avançats.

Segons Fernández-Otheo (2009), la major part de la IED mundial es concentra en fusions i adquisicions entre països desenvolupats, focalitzant-se la inversió tipus *greenfield* en els països en desenvolupament.

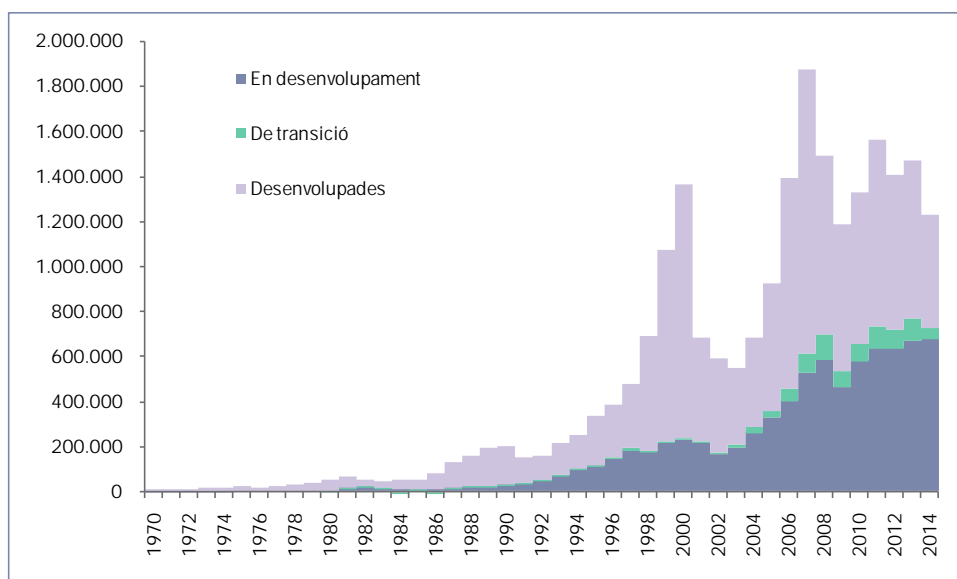
Tal com s'indica a Amarelo *et al.* (2016), arran de la crisi el protagonisme de les economies en desenvolupament com a emissores⁷² i receptors d'IED ha anat creixent, mentre que la IED a les economies avançades no ha recuperat els nivells previs a la crisi. Així, el flux d'IED rebuda pels països emergents representava el 28,2% del total l'any 2007, per un 55,5% l'any 2014, segons Amarelo *et al.* (2016), mentre que la IED emesa se situava al 12,7% l'any 2007, per un 34,6% l'any 2014.

Com s'observa al gràfic següent, a banda del major dinamisme de les economies emergents, s'observa també un creixement més continu de la IED rebuda, en contrast amb l'elevat component cíclic de la inversió en els països desenvolupats.

⁷¹ Vegeu l'annex.

⁷² Sovint amb participacions del sector públic en el seu capital.

GRÀFIC 38. Evolució de la IED al món, segons tipus d'economia. 1970-2014

Unitats: milions de dòlars corrents.

Font: elaboració pròpia a partir d'UNCTAD.

Si l'anàlisi anterior es fa per períodes, s'observa que entre els períodes 2001-2007 i 2008-2014, la IED rebuda per les economies en desenvolupament passa de representar el 31,4% al 44,1% (+12,6pp), mentre que les desenvolupades perden pes, des del 64,9%, fins al 49,8% (-15,1pp). Si la mateixa anàlisi es fa per continents, sobresurt la pèrdua de pes d'Europa, que passa del 45,4% de la IED mundial rebuda, al 30,7% (-14,8pp), que contrasta amb l'increment de les d'Àsia (+7,5pp, passant del 22,6% al 30,1%) i Amèrica (+4,5pp, passant del 27,5% al 32,0%).

Resulta rellevant, doncs, la pèrdua de pes d'Europa, que és especialment acusada en el cas del Regne Unit, Alemanya, Països Baixos o Itàlia, com es veurà més endavant. França, Espanya i Portugal, en canvi, tot i perdre pes, ho fan de forma més moderada.

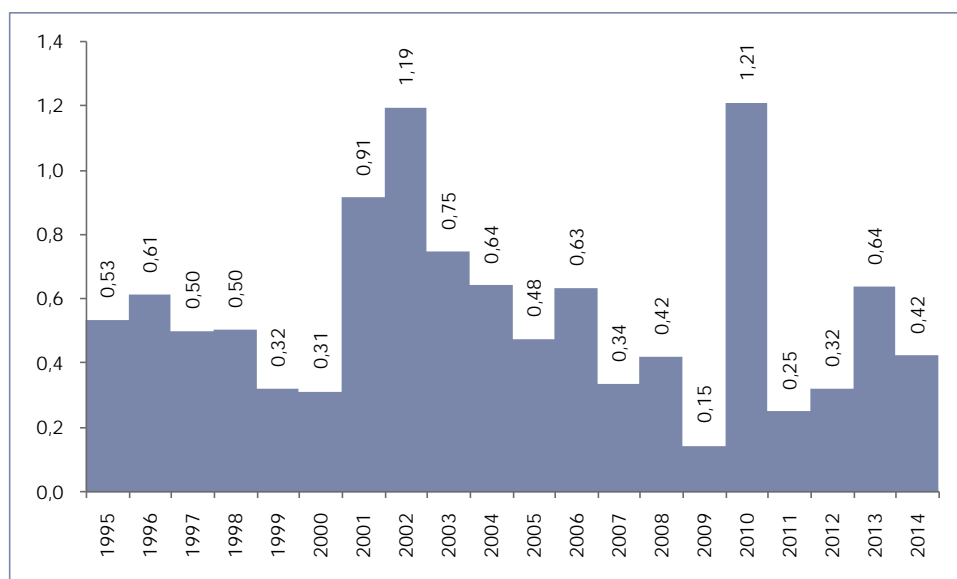
Com s'assenyala a Gestrin (2014), el fort descens en la IED als països europeus s'explica principalment per la pèrdua d'inversió intraeuropea, que abans de la crisi representava el 70,0-80,0% de la IED rebuda, mentre que durant la crisi representava el 30,0%. Contràriament al que es podria pensar, el gruix del descens en aquesta IED rebuda es concentra a països com Regne Unit, Alemanya o França. Un altre factor al que apunta Gestrin (2014) és l'elevat nivell de desinversió, que amb posterioritat al *shock* se situa per sobre del 50,0%, arribant al 60,0% alguns anys, i que en alguns sectors supera el 100,0%.

Una vegada comparada la IED de Catalunya respecte al conjunt d'Espanya i la resta de comunitats autònomes, resulta convenient analitzar quin lloc ocupa Catalunya respecte a la IED mundial. Malauradament, les dades disponibles a escala mundial fan referència a la IED que inclou tots els béns que s'inclouen a la IED resultant de la balança de pagaments del Banc d'Espanya, no disponible per a Catalunya. Per aquest motiu, i a fi de dur a terme una comparativa a escala mundial s'ha optat per corregir la IED de Catalunya obtinguda del RIE, multiplicant-la per la IED del conjunt d'Espanya procedent del Banc d'Espanya i dividint-la per la IED del RIE per al conjunt d'Espanya.

Utilitzant aquesta fórmula, s'observa que, a excepció d'anys amb valors estranys (2002 i sobretot 2010), la IED a Catalunya se situa normalment entre el 0,2% i el 0,6% de la IED mundial. S'aprecia també que aquesta presenta oscil·lacions cícliques, amb un descens entre 1996 i l'any 2000, i un posterior increment que es va apagant fins a tocar fons entre 2009 i 2011, per tornar a créixer posteriorment.

GRÀFIC 39. Evolució del pes de la IED a Catalunya sobre la IED al món. Catalunya, 1995-2014

Unitats: percentatges.

Font: elaboració pròpia a partir de DataInVex i UNCTAD.

Si s'analitza per períodes i respecte a les dades d'UNCTAD, s'observa que al primer període la IED a Catalunya representava el 0,4% de la IED mundial, al segon el 0,7%, per acabar el tercer al 0,5%.

Si s'equipara la IED a Catalunya que mostra el RIE amb les dades d'UNCTAD, s'observa que Catalunya ocuparia el lloc 40 al rànquing mundial en entrades d'IED, per darrera d'Israel, i per davant de la República Txeca, Emirats Àrabs Units o Finlàndia.

TAULA 9. Entrades d'IED, per països i períodes. Món, 1995-2014

		1995-2000	2001-2007	2008-2014	1995-2014
1	Estats Units d'Amèrica	23,5	14,9	14,1	16,7
2	Regne Unit	8,4	9,3	4,8	7,2
3	Xina	5,5	6,8	8,5	7,2
4	Alemanya	7,7	4,4	2,1	4,2
5	Hong Kong	2,9	3,2	5,5	4,1
6	Bèlgica	6,3	4,0	2,4	3,9
7	Canadà	3,4	3,8	3,3	3,5
8	Països Baixos	4,2	4,5	1,5	3,1
9	Brasil	2,8	2,1	3,9	3,1
10	Espanya	2,3	3,7	2,5	2,9
11	Singapur	1,8	2,5	3,4	2,7
12	França	3,8	2,5	1,9	2,6
13	Illes Virgínia	0,7	0,8	4,4	2,3
14	Rússia	0,4	1,9	3,6	2,3
...	...	...	...	...	...
39	Israel	0,4	0,6	0,6	0,5
40	Catalunya	0,4	0,7	0,5	0,5

LA INVERSIÓ ESTRANGERA A CATALUNYA

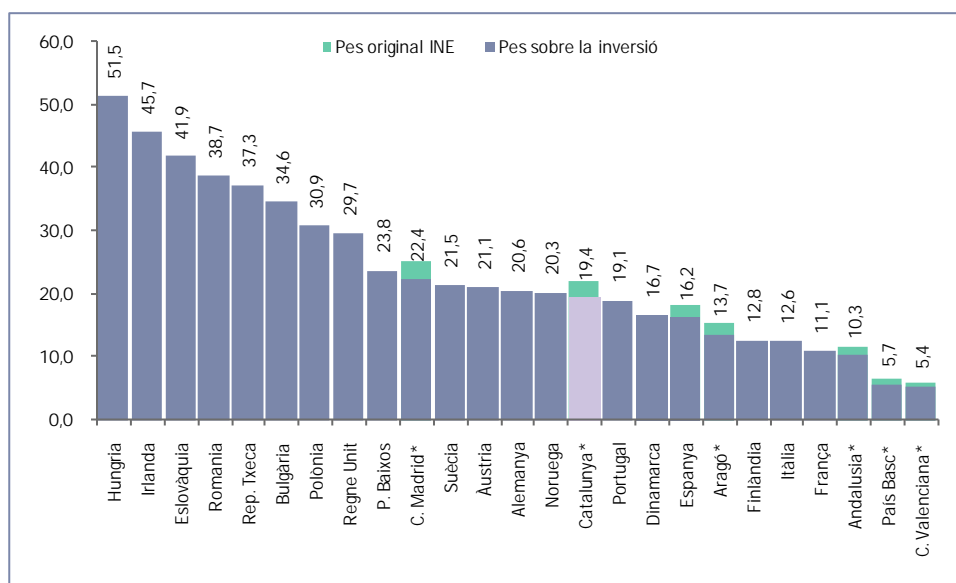
41	República Txeca	0,5	0,8	0,4	0,5
42	Emirats Àrabs Units	0,0	0,8	0,6	0,5
43	Finlàndia	0,7	0,7	0,3	0,5

Unitats: percentatges sobre el total.

Font: elaboració pròpia a partir de DataInVex, Banc d'Espanya i UNCTAD.

A partir de l'estadística de filials d'empreses estrangeres, si s'analiza el pes de les filials en la inversió bruta en actius materials sobre el total i es compara amb altres comunitats autònomes espanyoles i països europeus, s'observa que Catalunya se situa per davant de països com Portugal, Dinamarca, Finlàndia, Itàlia o França, sent la segona comunitat autònoma espanyola on el pes d'aquesta és superior. També destaca que se situa a prop de països com Suècia, Àustria o Noruega, de dimensió similar a la de Catalunya.

GRÀFIC 40. Pes de la inversió bruta en actius material de les filials d'empreses estrangeres sobre el total. Europa, mitjana 2008-2012

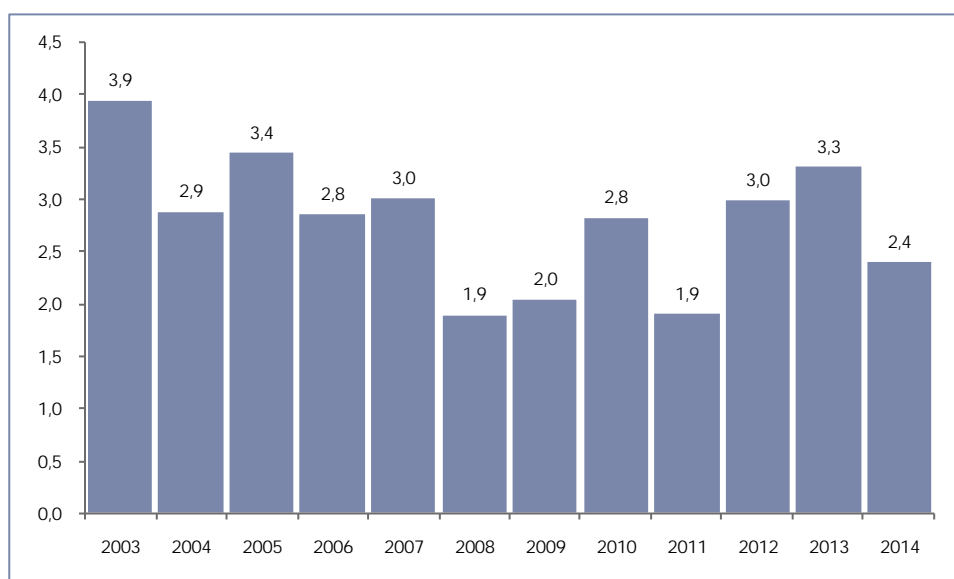
Unitats: percentatge.

(1) Les comunitats autònomes es mostren amb un asterisc i es representen tant en el valor original que ofereix l'INE, com amb el valor corregit adaptat a Eurostat.

Font: elaboració pròpia a partir d'Eurostat i INE.

Si s'analiza l'evolució de la IED estimada per FDI Markets a Catalunya amb la d'Europa Occidental, s'observa que Catalunya representa un 2,7% del total al llarg del període 2003-2014. Val a dir, però, que en el període previ a la crisi econòmica (2003-2007) aquest pes era del 3,2%, mentre que en el període posterior (2008-2014) baixa fins al 2,4% (-0,8pp), una diferència notable.⁷³

⁷³ Val a dir, però, que el pes de Catalunya a l'Europa Occidental pel que fa al nombre de projectes no s'ha vist alterat per la crisi, concentrant el 2,8% dels projectes al llarg de tot el període.

GRÀFIC 41. Evolució del pes de la IED a Catalunya sobre la IED a l'Europa Occidental. Catalunya, 2003-2014

Unitats: percentatge.

Font: elaboració pròpia a partir d'ACCIÓ en base a FDI Markets.

Com ja passava a Catalunya i Espanya, la inversió per projecte i els llocs de treball creats per projecte disminueixen a Europa Occidental durant el període estudiat.

Un dels avantatges de les dades d'FDI Markets és que permeten la comparativa amb altres regions europees. Així, s'observa que en el període 2003-2014 Catalunya ocupa la sisena posició pel que fa al volum d'inversió (amb un 2,7% del total), sent la setena regió en nombre de projectes (2,8% del total) i la tercera en llocs de treball creats (3,8% del total).

TAULA 10. Principals regions europees receptores d'IED.⁽¹⁾ Europa Occidental, agregat 2003-2014

Regió de destinació de la inversió	Nombre de projectes	Pes (%)	Volum d'inversió	Pes (%)	Llocs de treball creats	Pes (%)	Inversió x projecte	Llocs de treball creats x projecte
Sud-Est (RU)	4.026	11,3	103.831	9,3	200.513	8,4	25,8	50
IRLANDA	1.628	4,6	53.103	4,8	139.464	5,8	32,6	86
Escòcia (RU)	942	2,6	43.881	3,9	82.224	3,4	46,6	87
PORTUGAL	522	1,5	36.876	3,3	68.430	2,9	70,6	131
West-Nederland (Països Baixos)	982	2,7	32.615	2,9	45.045	1,9	33,2	46
Catalunya (Espanya)	990	2,8	29.823	2,7	90.946	3,8	30,1	92
Vlaams Gewest (Bèlgica)	742	2,1	28.471	2,6	58.975	2,5	38,4	79
Illa de França (França)	1.808	5,1	26.155	2,3	80.575	3,4	14,5	45
SUÈCIA	888	2,5	24.794	2,2	50.902	2,1	27,9	57
SUÏSSA	1.223	3,4	23.836	2,1	51.838	2,2	19,5	42
Nord-Oest (RU)	602	1,7	23.463	2,1	56.556	2,4	39,0	94
Baviera (Alemanya)	930	2,6	19.716	1,8	38.331	1,6	21,2	41
C. de Madrid (Espanya)	856	2,4	19.370	1,7	63.910	2,7	22,6	75
Rin del Nord-Westfàlia (Alemanya)	1.324	3,7	17.238	1,5	50.875	2,1	13,0	38
Hessen (Alemanya)	880	2,5	13.704	1,2	36.530	1,5	15,6	42
DINAMARCA	750	2,1	11.886	1,1	32.809	1,4	15,8	44

LA INVERSIÓ ESTRANGERA A CATALUNYA

Llombardia (Itàlia)	546	1,5	11.743	1,1	25.980	1,1	21,5	48
Centre-Est (França)	499	1,4	11.065	1,0	26.174	1,1	22,2	52
Baden-Württemberg (Alemanya)	1.310	3,7	10.308	0,9	31.069	1,3	7,9	24
Berlin (Alemanya)	492	1,4	9.962	0,9	25.492	1,1	20,2	52
Regions de la 21 a la 120	11.381	31,8	448.068	40,2	959.339	40,2	39,4	84
No especificat	2.442	6,8	113.855	10,2	170.240	7,1	46,6	70
Total	35.763	100,0	1.113.762	100,0	2.386.217	100,0	31,1	67

Unitats: nombre de projectes, milions d'euros i llocs de treball creats.

(1) Regions ordenades segons volum d'inversió.

Font: ACCIÓ en base a FDI Markets.

Si es compara la inversió per projecte de les diferents regions europees, Catalunya se situa pròxima al valor del conjunt de l'Europa Occidental, mentre que els llocs de treball creats per projecte se situen per sobre del conjunt. Així mateix, si s'estudia la relació entre llocs de treball creats i volum d'inversió, Catalunya se situaria en la banda més intensiva en treball, especialment si es compara amb les regions que més IED reben, que se situen per sota de la mitjana europea, amb l'excepció d'Irlanda.⁷⁴

Si la comparativa es fa per ciutats europees, Barcelona (1,3%) se situa cinquena pel que fa al volum d'inversió rebuda entre 2003 i 2014, per darrera de Londres (7,0%), Dublín (1,7%), París (1,7%) i Madrid (1,4%), però per davant d'Amsterdam (1,2%) o Berlín (0,9%).

Malauradament, cap dels aspectes analitzats anteriorment per regions europees amb dades d'FDI Markets es pot separar per períodes, el que impedeix fer una comparativa de com ha afectat la crisi econòmica a la IED efectuada a cada regió europea.

7.2. ANÀLISI SECTORIAL DE LA IED

Les dades de DataInVex permeten una anàlisi sectorial de la inversió estrangera a Catalunya a nivell de divisions amb CNAE-09. Malauradament, la informació sectorial del PIB que ofereix la Comptabilitat regional només permet l'estudi del PIB català amb 10 branques d'activitat amb CNAE-09, motiu pel qual, en contrastar les dades d'IED respecte al VAB sectorial, l'anàlisi és limitada a aquests 10 sectors. Així mateix, la sèrie homogènia del PIB català a escala sectorial cobreix el període 2000-2014, motiu pel qual no es poden analitzar les dades de 1995 a 1999, fet que impossibilita estudiar el primer període considerat anteriorment. Així doncs, a continuació s'analitza la IED per als 10 sectors d'activitat i el seu pes sobre el PIB sectorial, i posteriorment s'analitzarà la IED amb més detall sectorial, en funció de la seva distribució.

Com s'observa a la taula, la indústria és el sector on el pes de la IED sobre el VAB sectorial és més important, amb pesos del 2,6% del VAB industrial en el període 2001-2007 i 2,8% en el 2008-2014 (sent especialment elevada a la indústria no manufacturera, amb valors, respectivament, del 3,0% i 4,1% del seu VAB). També destaca la IED en activitats financeres i d'assegurances, amb una inversió del 2,7% i 2,6% del VAB, respectivament, en els dos períodes estudiats.

TAULA 11. IED sobre el VAB, per sectors⁽¹⁾ i períodes. Catalunya, 2001-2014

	2001-2007	2008-2014	Dif. (pp)
Agricultura, ramaderia, silvicultura i pesca	0,3	0,4	0,0
Indústria	2,6	2,8	0,2
- Manufacturera	2,5	2,6	0,0
- No manufacturera	3,0	4,1	1,1
Construcció	0,7	1,6	0,9
Serveis	1,3	1,3	0,0
- Comerç al major i al menor; reparació de vehicles de motor i motocicletes; transport i emmagatzematge; hostaleria	1,2	1,7	0,5
- Informació i comunicacions	2,3	1,9	-0,4

⁷⁴ Vegeu a l'annex.

- Activitats financeres i d'assegurances	2,7	2,6	-0,1
- Activitats immobiliàries	1,7	1,3	-0,4
- Activitats professionals, científiques i tècniques; activitats administratives y serveis auxiliars	1,6	1,3	-0,3
- Administració pública i defensa; seguretat social obligatòria; educació; activitats sanitàries i de serveis socials	0,1	0,2	0,0
- Activitats artístiques, recreatives i d'entreteniment; reparació d'articles d'ús domèstic i altres serveis	0,7	1,0	0,3
Total	1,4	1,5	0,1

Unitats: percentatges del VAB.

(1) Els sectors estan ordenats en base a la CNAE 2009.

Font: elaboració pròpia a partir de Datainvox i INE.

S'aprecia, també, que les activitats on ha crescut el pes de la IED sobre el VAB són la indústria no manufacturera (+1,1pp), que passa del 3,0% al 4,1%, la construcció (+0,9pp), que passa del 0,7% a l'1,6%, i el comerç al major i al menor, reparació de vehicles de motor i motocicletes, transport i emmagatzematge, i hostaleria (+0,5pp), que passa de l'1,2% a l'1,7%. En canvi, destaquen els descensos a les activitats immobiliàries (-0,4pp) i la informació i les comunicacions (-0,4pp).

Si s'analitza la IED per sectors d'activitat, s'observa la seva importància en la indústria, que representa el 36,1% de la IED a Catalunya en l'últim període (i en especial la manufacturera, amb un pes del 27,8%), i al sector serveis, que representa el 56,7% de la IED durant l'últim període (principalment en comerç al major i al menor, reparació de vehicles de motor i motocicletes, transport i emmagatzematge, i hostaleria, que suposa un 25,3% del total).

TAULA 12. IED, per sectors⁽¹⁾. Catalunya, 1995-2014

	1995-2000	2001-2007	2008-2014	Dif. p2-p1 (pp)	Dif. p3-p2 (pp)	Dif. p3-p1 (pp)
Agricultura, ramaderia, silvicultura i pesca	0,6	0,4	0,3	-0,2	-0,1	-0,4
Indústria	38,7	41,1	36,1	2,5	-5,0	-2,5
- Manufacturera	37,8	36,2	27,8	-1,6	-8,4	-10,0
- No manufacturera	0,9	4,9	8,4	4,1	3,4	7,5
Construcció	4,3	4,4	6,9	0,1	2,5	2,6
Serveis	56,5	54,1	56,7	-2,3	2,6	0,3
- Comerç al major i al menor; reparació de vehicles de motor i motocicletes; transport i emmagatzematge; hostaleria	22,1	18,9	25,3	-3,2	6,4	3,2
- Informació i comunicacions	10,1	7,0	4,6	-3,1	-2,4	-5,5
- Activitats financeres i d'assegurances	11,3	8,6	7,0	-2,7	-1,6	-4,3
- Activitats immobiliàries	5,5	9,3	9,3	3,7	0,0	3,8
- Activitats professionals, científiques i tècniques; activitats administratives y serveis auxiliars	5,2	7,4	6,5	2,2	-0,9	1,3
- Administració pública i defensa; seguretat social obligatòria; educació; activitats sanitàries i de serveis socials	0,2	1,2	1,4	1,0	0,2	1,2
- Activitats artístiques, recreatives i d'entreteniment; reparació d'articles d'ús domèstic i altres serveis	2,0	1,7	2,6	-0,3	0,8	0,5
Total	100,0	100,0	100,0	0,0	0,0	0,0

Unitats: percentatges sobre el total.

(1) Els sectors estan ordenats en base a la CNAE 2009.

Font: elaboració pròpia a partir de Datainvox.

L'evolució per grans sectors mostra un descens de la indústria entre el primer i el tercer períodes (-2,5pp), per un increment del pes de la construcció (+2,6pp). L'agricultura i els serveis mantenen aproximadament el pes que ja tenien entre 1995 i l'any 2000.

Pel que fa a l'evolució de la IED per branques d'activitat, destaca la pèrdua de pes de la indústria manufacturera entre el segon i el tercer període (-10,0pp entre el primer i el tercer període), així com el retrocés progressiu del pes de la IED en informació i comunicacions (-5,5pp entre el primer i el tercer període) i les activitats financeres i d'assegurances (-4,3pp entre el primer i el tercer període). Per contra, destaca l'increment de pes de la indústria no manufacturera (+7,5pp entre el primer i el tercer període), les activitats immobiliàries (+3,8pp), el comerç al major i al menor, reparació de vehicles de motor i motocicletes, transport i emmagatzematge, i hostaleria

(+3,2pp), així com la construcció (+2,6pp). En aquestes dues últimes branques, el guany percentual es produeix entre el segon i el tercer període.

Si s'analitza la IED per divisions,⁷⁵ s'observa que dins de les indústries manufactureres, destaca principalment la pèrdua de pes de la indústria química, que passa de representar un 10,9% de la IED a Catalunya durant el període 1995-2000 a només el 2,8% en el període 2008-2014. Quelcom similar succeeix amb la fabricació de vehicles de motor, remolcs i semiremolcs, que passa, respectivament, del 7,6% de la IED a l'1,8%. En canvi, dins de les manufactures, hi ha altres sectors que creixen, com són la fabricació de productes farmacèutics, que augmenta 4,6pp entre el primer i el tercer període (del 0,8% passa al 5,4%), i les indústries de productes alimentaris, que augmenten 4,8pp (del 3,9% passa al 8,7%, si bé en el segon període representava l'11,4%).

Pel que fa a les divisions recollides als serveis, s'aprecia un descens en el comerç a l'engròs, amb una pèrdua de 4,2pp entre el primer i el tercer període. Destaca també el descens que experimenta el pes de la IED en telecomunicacions (-5,7pp) i en mediació financera, excepte assegurances i fons de pensions (-6,0pp) entre el primer i el tercer període. Val a dir que, mentre en telecomunicacions el descens és progressiu, en mediació financera el descens és acusat en l'últim període.

TAULA 13. IED, per les principals divisions⁽¹⁾. Catalunya, 1995-2014

		1995- 2000	2001- 2007	2008- 2014	Dif. p2- p1 (pp)	Dif. p3- p2 (pp)	Dif. p3- p1 (pp)
Indústria	Indústries de productes alimentaris	3,9	11,4	8,7	7,5	-2,7	4,8
	Indústries tèxtils	2,4	1,1	0,2	-1,2	-0,9	-2,2
	Indústries del paper	2,7	1,1	1,1	-1,6	0,0	-1,6
	Indústries químiques	10,9	7,1	2,8	-3,8	-4,3	-8,1
	Fabricació de productes farmacèutics	0,8	3,1	5,4	2,3	2,4	4,6
	Fabricació de productes de cautxú i matèries plàstiques	1,8	3,3	0,7	1,4	-2,6	-1,1
	Fabricació d'altres productes minerals no metàl·lics	1,3	2,3	1,4	1,0	-0,8	0,1
	Fabricació de vehicles de motor, remolcs i semiremolcs	7,6	0,8	1,8	-6,8	1,0	-5,7
	Subministrament d'energia elèctrica, gas, vapor i aire condicionat	0,3	3,9	2,4	3,6	-1,5	2,1
	Captació, potabilització i distribució d'aigua	0,0	0,0	4,4	0,0	4,4	4,4
Construcció	Construcció d'immobles	4,2	3,9	4,4	-0,4	0,5	0,2
	Construcció d'obres d'enginyeria civil	0,0	0,2	2,4	0,2	2,2	2,4
Serveis	Comerç a l'engròs i intermediaris del comerç, excepte vehicles de motor i motocicletes	10,9	7,0	6,6	-3,8	-0,4	-4,2
	Comerç al detall, excepte el comerç de vehicles de motor i motocicletes	6,2	2,4	5,8	-3,8	3,4	-0,4
	Emmagatzematge i activitats afins al transport	1,5	1,9	9,7	0,4	7,8	8,2
	Serveis d'allotjament	2,1	3,3	1,6	1,1	-1,6	-0,5
	Serveis de menjar i begudes	0,8	2,8	0,2	2,0	-2,6	-0,6
	Telecomunicacions	7,8	3,4	2,1	-4,4	-1,3	-5,7
	Mediació financera, excepte assegurances i fons de pensions	6,9	6,6	0,8	-0,3	-5,8	-6,0
	Assegurances, reassegurances i fons de pensions, excepte la Seguretat Social obligatòria	4,1	1,7	4,3	-2,4	2,5	0,2
	Activitats immobiliàries	5,5	9,3	9,3	3,7	0,0	3,8
	Serveis tècnics d'arquitectura i enginyeria; assajos i anàlisis tècnics	0,3	2,1	3,6	1,9	1,5	3,4
Altres	18,1	21,4	20,1	3,4	-1,4	2,0	
Total	100,0	100,0	100,0	-	-	-	

Unitats: percentatges sobre el total.

(1) Les divisions estan ordenades en base a la CNAE 2009.

Font: elaboració pròpia a partir de Datalnvex.

Dins dels serveis, la divisió on l'augment de pes de la IED és més notable és en l'emmagatzematge i activitats afins al transport, que augmenta 8,2pp entre el primer i el tercer període (de l'1,5% passa al 9,7%). Només les ac-

⁷⁵ La taula amb totes les divisions es mostra a l'annex d'aquest Informe.

tivitats immobiliàries presenten una IED comprable: 9,3% l'últim període, després d'un creixement de 3,8pp entre el primer i el tercer períodes.

A partir de les dades facilitades pel Ministeri d'Economia i Competitivitat, si es fa una anàlisi de les desinversions d'IED a Catalunya entre els anys 2011 i 2014 sobre la IED bruta del mateix període, s'observa que la indústria és el sector on aquestes tenen una importància major (35,9% de la IED bruta), seguides dels serveis (14,2%). En canvi, a la construcció (5,0%) i l'agricultura (3,7%) la desinversió és més modesta. Si les desinversions mitjanes del període 2011-2014 s'analitzen respecte a la mitjana d'IED bruta del període 1995-2014, per tal de limitar l'impacte d'anys amb desinversions atípiques respecte a la inversió bruta, s'observa que la desinversió de la indústria encara resulta més notable (46,8%). Aquest fet també succeeix, si bé en menor mesura, als serveis (16,8%) i la construcció (10,7%), mentre que a l'agricultura el canvi és gairebé imperceptible.

TAULA 14. Pes de les desinversions sobre la IED bruta, per sectors i branques d'activitat⁽¹⁾. Catalunya, 2011-2014

	Sobre la IED bruta de 2011-2014 (%)	Sobre la IED bruta mitjana de 1995-2014 (%)
Agricultura, ramaderia, silvicultura i pesca	3,7	3,6
Indústria	35,9	46,8
- Manufacturera	43,8	54,6
- No manufacturera	0,4	0,6
Construcció	5,0	10,7
Serveis	14,2	16,8
- Comerç al major i al menor; reparació de vehicles de motor i motocicletes; transport i emmagatzematge; hostaleria	12,2	13,2
- Informació i comunicacions	11,5	14,3
- Activitats financeres i d'assegurances	17,7	19,8
- Activitats immobiliàries	38,8	32,9
- Activitats professionals, científiques i tècniques; activitats administratives y serveis auxiliars	4,0	6,8
- Administració pública i defensa; seguretat social obligatòria; educació; activitats sanitàries i de serveis socials	17,9	28,4
- Activitats artístiques, recreatives i d'entreteniment; reparació d'articles d'ús domèstic i altres serveis	6,1	11,9
Total	21,7	27,9

Unitats: percentatges.

(1) Branques d'activitat ordenades segons CNAE09.

Font: elaboració pròpia a partir del RIE.

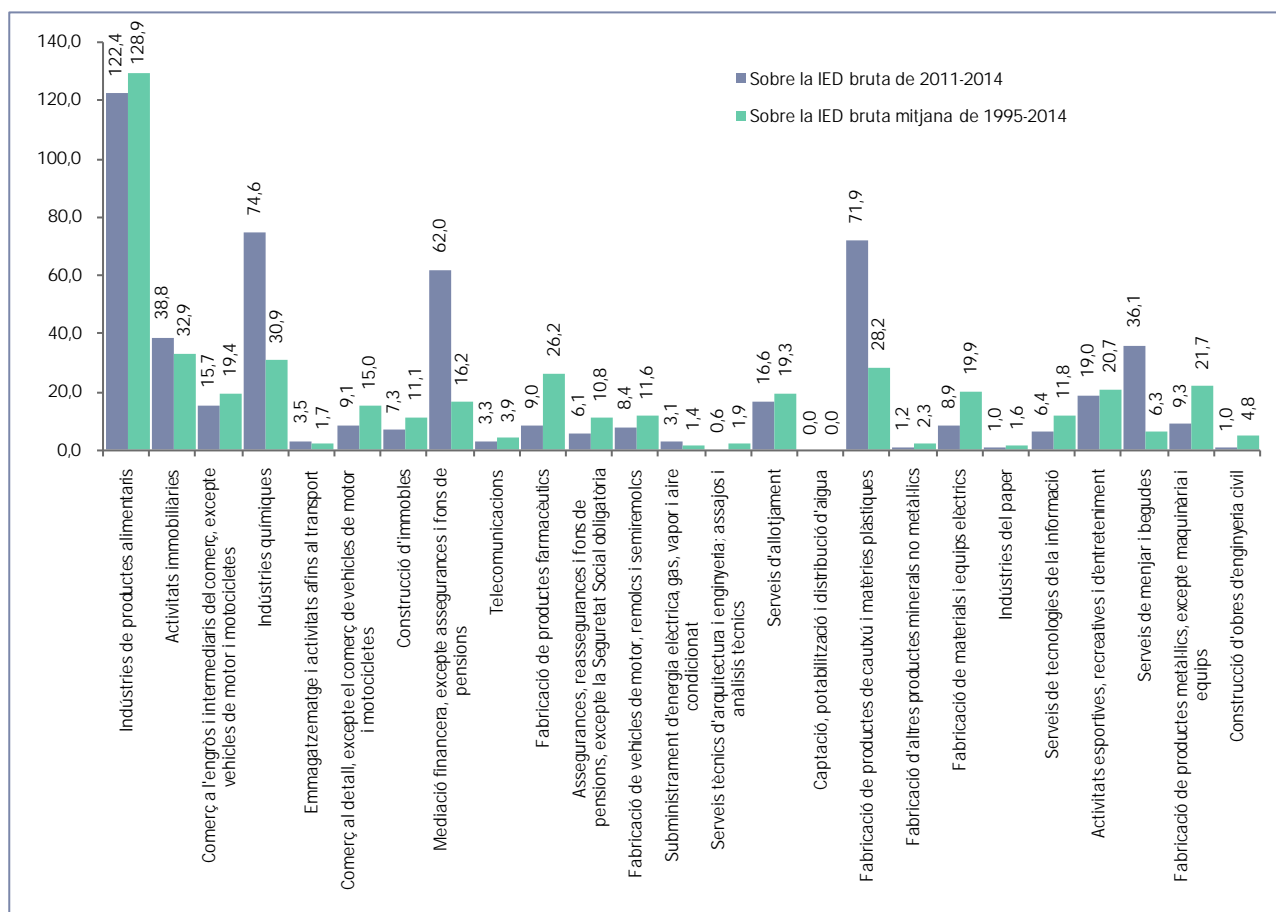
Per branques d'activitat, destaquen les desinversions a la indústria manufacturera (43,8%) –que explicarien la desinversió al conjunt de la indústria- i a les activitats immobiliàries (38,8%) –que juntament amb les activitats financeres i d'assegurances (17,7%) fan que s'incrementi la mitjana del conjunt dels serveis. Si això mateix s'estudia respecte a la mitjana d'IED bruta del període 1995-2014, la desinversió a la indústria manufacturera es fa encara més palesa (54,6%).

Si l'anàlisi es duu a terme per divisions econòmiques,⁷⁶ s'observa que algunes de les divisions amb més inversió entre 1995 i 2014 són les que pateixen un major grau de desinversió entre 2011 i 2014. És el cas de les indústries de productes alimentaris (122,4%), on la desinversió supera la inversió bruta del període, amb la conseqüent inversió neta negativa. També les indústries químiques (74,6%) presenten un elevat grau de desinversió, així com la mediació financera, excepte assegurances i fons de pensions (62,0%).

⁷⁶ S'han escollit les 25 divisions amb major inversió entre 1995 i 2014, per motius d'espai. Juntes representen el 84,2% de la IED bruta entre 1995 i 2014, i el 84,6% entre 2011 i 2014.

GRÀFIC 42. Pes de les desinversions sobre la IED bruta, per divisions econòmiques⁽¹⁾. Catalunya, 2011-2014

Unitats: percentatges.

(1) Les divisions es mostren ordenades en funció de la IED efectuada entre 1995 i 2014, de major (esquerra) a menor (dreta).

Font: elaboració pròpia a partir del RIE.

Si la desinversió mitjana del període 2011-2014 es compara amb la inversió bruta mitjana del període 1995-2014, hi ha algunes divisions que mostren un menor percentatge de desinversió. És el cas de les indústries químiques (30,9%) o la mediació financera (16,2%). En d'altres, en canvi, la desinversió resulta més elevada, com és el cas de la fabricació de productes farmacèutics (26,2%).

Si l'anàlisi sectorial es fa en funció del tipus d'operacions de la IED a cada sector (adquisicions, ampliacions i constitucions) en el període 1995-2014, s'observa que les ampliacions són el tipus d'operació principal a tots els sectors i branques d'activitat. Les adquisicions són també la segona forma més habitual d'invertir en totes les branques d'activitat, a excepció de les activitats immobiliàries, on predominen més les constitucions, que acostumen a ser la tercera via d'inversió a les altres branques.

TAULA 15. IED, segons tipus d'operació per sectors i branques d'activitat. Catalunya, 1995-2014

	Adquisicions	Ampliacions	Constitucions	Pes sectorial (%)
Agricultura, ramaderia, silvicultura i pesca	22,7	73,8	3,5	0,4
Indústria	25,4	67,8	6,8	38,3
- Manufacturera	26,4	68,7	4,9	32,8
- No manufacturera	19,0	62,5	18,5	5,5
Construcció	16,4	75,4	8,1	5,5
Serveis	27,8	67,0	5,2	55,8
- Comerç al major i al menor; reparació de vehicles de motor i motocicletes; transport i emmagatzematge; hostaleria	33,8	62,1	4,1	22,5
- Informació i comunicacions	30,7	68,1	1,2	6,6

- Activitats financeres i d'assegurances	29,6	68,8	1,5	8,5
- Activitats immobiliàries	6,7	81,2	12,2	8,5
- Activitats professionals, científiques i tècniques; activitats administratives y serveis auxiliars	30,5	61,1	8,3	6,5
- Administració pública i defensa; seguretat social obligatòria; educació; activitats sanitàries i de serveis socials	16,6	80,4	3,0	1,1
- Activitats artístiques, recreatives i d'entreteniment; reparació d'articles d'ús domèstic i altres serveis	28,4	64,2	7,4	2,2
Total	26,2	67,8	6,0	100,0

Unitats: percentatges.

Font: elaboració pròpia a partir del RIE.

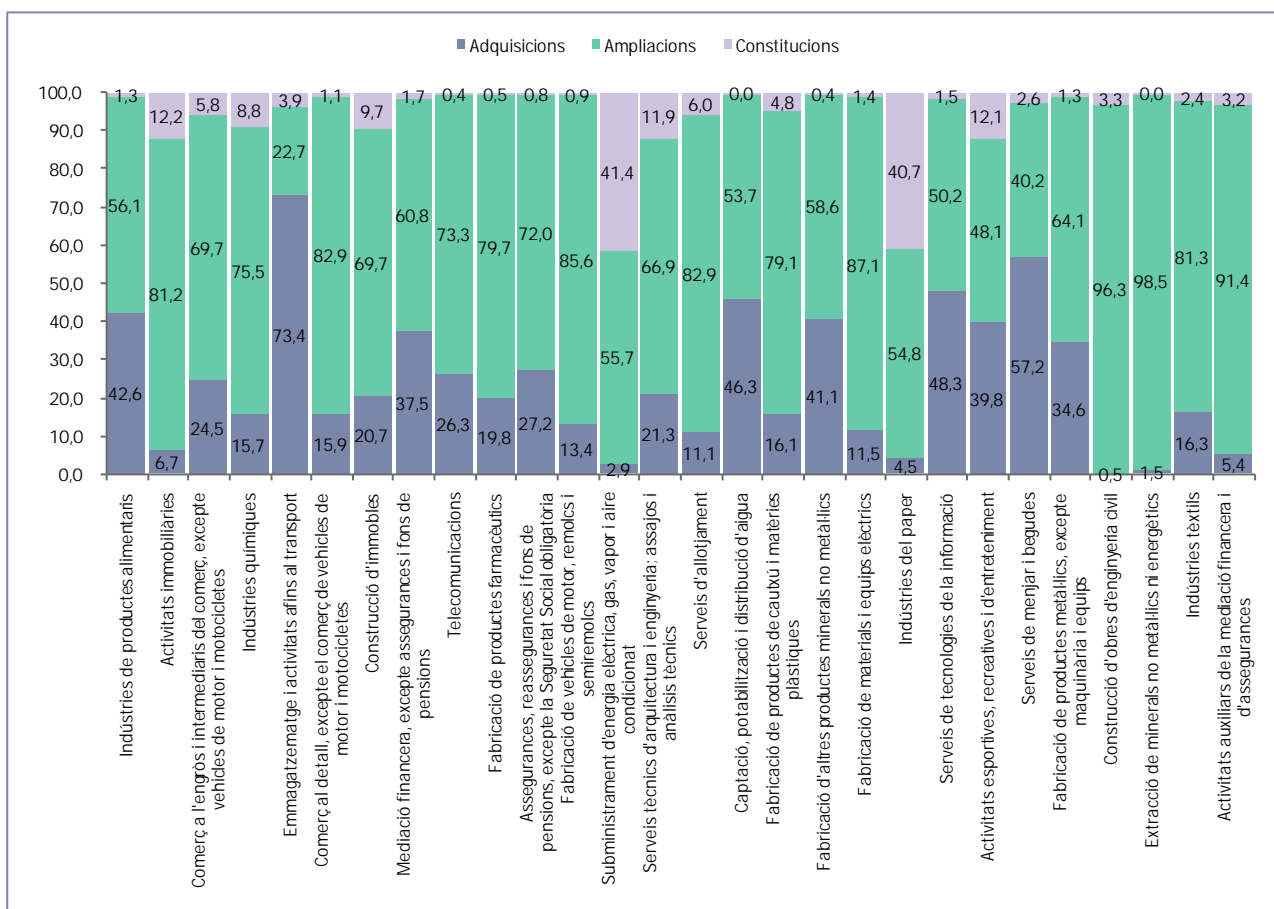
Així, respecte a la mitjana de Catalunya, la indústria i els serveis presenten una distribució de la IED per tipus d'operació molt similar a la mitjana, mentre que a l'agricultura sembla que es concentren més les ampliacions, i a la construcció es tendeix més a les ampliacions i constitucions, en detriment de les adquisicions.

Per branques d'activitat, destaca la indústria no manufacturera, que destina un 18,5% de la IED a constitucions. Als serveis, sobresurt la distribució de les activitats immobiliàries, com s'ha comentat anteriorment, molt concentrada en ampliacions i constitucions en perjudici de les adquisicions. A la resta de branques d'activitat del sector serveis on la IED té un pes significatiu, destaca el paper de les adquisicions, fet que no es tradueix en un major pes d'aquestes al conjunt del sector pel baix pes que presenten a les activitats immobiliàries.

Si en l'anàlisi per divisions econòmiques s'estudien els tipus d'operacions que regeixen la IED en cadascuna d'elles entre 1995 i 2014, s'observa un predomini de les ampliacions a la majoria de les divisions, seguides de les adquisicions i les constitucions (aquestes últimes amb un paper gairebé testimonial).

En algunes divisions, però, sobresurt el pes de les adquisicions. És el cas, per exemple, de les indústries de productes alimentaris (42,6%) o l'emmagatzematge i activitats afins al transport (73,4%), així com altres divisions amb un pes menor sobre el total d'IED. Així mateix, destaquen algunes divisions on sobresurt la IED centrada en la constitució de noves empreses, com per exemple en el subministrament d'energia elèctrica, gas, vapor i aire condicionat (41,4%) o les indústries del paper (40,7%).

GRÀFIC 43. IED, segons tipus d'operació per divisions econòmiques⁽¹⁾. Catalunya, 1995-2014

Unitats: percentatges.

(1) Les divisions econòmiques s'ordenen en funció del pes d'aquestes sobre el total de la IED, de major (esquerra) a menor (dreta). S'han seleccionat només aquelles divisions que representen un mínim de l'1,0% del total d'IED entre 1995 i 2014, el que suposa seleccionar 28 divisions que juntes representen el 87,2% del total.

Font: elaboració pròpia a partir del RIE.

Comparativa en l'àmbit espanyol

Fernández-Otheo (2009) constata que la IED a Espanya ha passat de ser eminentment manufacturera a una IED de serveis. L'autor posa de manifest la tendència de la IED a Espanya a concentrar-se en els serveis (comerç, telecomunicacions, banca, assegurances i pensions)⁷⁷, quan anteriorment es concentrava en la indústria manufacturera (química i altres productes de minerals no metàl·lics, metallúrgia, alimentació, begudes i tabac, com també equips de transport⁷⁸) i que ara presentaria una IED neta negativa en alguns casos i per a alguns anys. Segons Fernández-Otheo (2009), la menor inversió i la major desinversió a la indústria manufacturera s'explicaria per la pèrdua d'atractius de localització, situació que afecta la majoria d'economies avançades, i que queda limitada pel fet que bona part de la desinversió s'hagi produït per la compra d'actius per part de residents.

Amb referència a això últim, convé tenir en compte els rendiments d'aquesta inversió estrangera a Espanya. Quan aquest rendiment s'analiza per sectors per al conjunt d'Espanya, s'observen uns resultats diferenciats per sectors,⁷⁹ amb un millor rendiment a la indústria, com també al comerç, transport, emmagatzematge i hostaleria.

Si s'analiza la IED per comunitats autònomes⁸⁰, per branques d'activitat i per tot el període disponible (1995-2014), s'observa que al conjunt de comunitats la inversió es concentra a la indústria manufacturera, la construcció, el comerç, transport, emmagatzematge i hostaleria, així com a les activitats financeres i d'assegurances.

⁷⁷ També destacarien les activitats immobiliàries, l'hostaleria, el transport o la informàtica.

⁷⁸ També paper i arts gràfiques, productes metàl·lics, tèxtil i confecció, cautxú i plàstics.

⁷⁹ Vegeu l'annex.

La IED a Catalunya està lleugerament més concentrada a la indústria que al conjunt d'Espanya, i menys al sector serveis. Malgrat això, Catalunya és de les comunitats on el pes de la indústria sobre el total d'IED és més baix i de les comunitats on el pes dels serveis és més elevat, el que s'explicaria pel poc pes que tenen moltes comunitats autònomes sobre el conjunt d'Espanya.

En comparació amb la Comunitat de Madrid, on es poden concentrar operacions amb seu a la capital d'Espanya però amb impacte real sobre Catalunya, s'observa una major rellevància de la inversió en informació i comunicacions, la indústria no manufacturera, com també en activitats financeres i d'assegurances.

Així mateix, convé ressaltar la distribució de la IED sense assignació territorial, d'un volum considerable, que presenta una distribució molt diferent a la mitjana estatal (molt concentrada als serveis).

---

⁸⁰ Cal tenir present que existeix un efecte seu que pot presentar diferències sectorials importants (especialment per a la Comunitat de Madrid, però també per a Catalunya), motiu pel qual cal analitzar les dades amb cautela.

LA INVERSIÓ ESTRANGERA A CATALUNYA

TAULA 16. IED, per comunitats autònomes⁽¹⁾ i branques d'activitat⁽²⁾. Espanya, mitjana 1995-2014

	Andalusia	Aragó	Astúries	I. Balears	I. Canàries	Cantàbria	Castella i Lleó	Castella-La Manxa	Catalunya	C. Valenciana	Extremadura	Galícia	C. Madrid	R. Múrcia	Navarra	Pais Basc	La Rioja	Ceuta i Melilla	Sense assignació	Espanya
Agricultura, ramaderia, silvicultura i pesca	3,2	0,8	0,0	1,7	3,1	2,9	1,2	2,2	0,4	0,3	6,5	1,1	0,2	1,5	1,4	0,1	0,8	2,7	0,0	0,4
Indústria	34,3	53,9	95,2	0,9	6,5	49,1	36,5	53,5	38,4	56,9	53,0	58,4	30,7	79,0	68,2	48,5	73,8	25,0	8,0	33,7
- Manufacturera	14,1	40,5	23,5	0,8	2,4	48,6	24,3	46,2	32,8	56,2	32,0	56,7	12,4	76,7	64,5	31,8	73,7	5,0	7,9	19,3
- No manufacturera	20,2	13,4	71,7	0,1	4,1	0,5	12,2	7,3	5,5	0,7	21,0	1,7	18,3	2,4	3,8	16,6	0,1	20,1	0,1	14,4
Construcció	22,5	2,6	0,6	26,1	12,3	6,8	4,1	15,1	5,5	3,9	0,2	5,8	3,4	5,3	8,2	14,1	0,4	30,5	3,1	5,1
Serveis	40,0	42,7	4,2	71,3	78,2	41,2	58,3	29,3	55,8	38,8	40,4	34,7	65,6	14,2	22,2	37,3	24,9	41,8	88,8	60,8
- Comerç al major i al menor; reparació de vehicles de motor i motocicletes; transport i emmagatzematge; hostaleria	13,1	13,4	1,0	16,9	50,0	6,4	33,0	13,1	22,4	5,0	38,2	5,1	19,6	3,2	5,4	19,7	2,8	12,5	12,1	18,4
- Informació i comunicacions	4,1	1,7	0,1	0,9	0,5	2,9	1,0	0,7	6,6	1,2	0,1	4,2	19,8	0,7	3,2	4,3	20,1	1,9	47,4	16,4
- Activitats financeres i d'assegurances	6,3	9,7	2,0	25,3	4,0	28,8	14,4	0,2	8,5	24,0	1,4	21,6	13,1	6,5	8,1	3,4	0,1	7,4	21,2	12,6
- Activitats immobiliàries	11,8	1,9	0,2	21,3	11,0	2,0	1,9	9,2	8,5	2,4	0,4	1,4	5,9	2,7	1,2	3,8	0,8	2,8	2,6	6,1
- Activitats professionals, científiques i tècniques; activitats administratives y serveis auxiliars	2,5	1,1	0,8	5,0	10,4	0,6	5,2	4,9	6,5	2,7	0,2	1,4	5,6	1,1	3,9	5,5	1,0	17,1	4,9	5,3
- Administració pública i defensa; seguretat social obligatòria; educació; activitats sanitàries i de serveis socials	0,4	6,3	0,0	0,4	1,2	0,0	1,7	0,0	1,1	0,3	0,0	0,5	0,5	0,0	0,0	0,4	0,0	0,0	0,6	0,6
- Activitats artístiques, recreatives i d'entreteniment; reparació d'articles d'ús domèstic i altres serveis	1,9	8,8	0,1	1,4	1,0	0,5	0,9	1,1	2,2	3,3	0,1	0,4	1,1	0,0	0,4	0,1	0,0	0,1	0,1	1,3
Mitjana (M€)	388	97	269	256	110	15	73	75	2.379	515	32	163	8.572	102	56	483	15	4	1.002	14.607

Unitats: percentatges i milions d'euros.

(1) Ordenació de les comunitats autònomes per codi INE.

(2) Les cel·les ombrades representen les dues branques d'activitat amb més pes en la IED de cada comunitat autònoma.

Font: elaboració pròpia a partir de DataInVex.

Si s'analitza la IED per branques d'activitat per a Catalunya i el conjunt d'Espanya⁸¹ per als tres períodes d'anàlisi⁸², és possible aprofundir una mica més en l'anàlisi sectorial. Així, s'observa que en comparació a Espanya, la inversió a Catalunya tendeix a concentrar-se més a la indústria manufacturera (+13,5pp per al conjunt del període 1995-2014) i al comerç al major i al menor, reparació de vehicles de motor i motocicletes, transport i emmagatzematge, i hostaleria (+4,1pp per al període 1995-2014). En canvi, es concentra menys en la indústria no manufacturera (-8,9pp al període 1995-2014), la informació i les comunicacions (-9,7pp) i les activitats financeres i d'assegurances (-4,2pp).

TAULA 17. IED, per sectors⁽¹⁾ i períodes. Catalunya i Espanya, 1995-2014

	Catalunya				Espanya			
	1995-2000	2001-2007	2008-2014	1995-2014	1995-2000	2001-2007	2008-2014	1995-2014
Agricultura, ramaderia, silvicultura i pesca	0,6	0,4	0,3	0,4	0,7	0,3	0,4	0,4
Indústria	38,7	41,1	36,1	38,4	24,9	42,8	30,9	33,7
- Manufacturera	37,8	36,2	27,8	32,8	23,0	20,2	16,7	19,3
- No manufacturera	0,9	4,9	8,4	5,5	1,9	22,6	14,1	14,4
Construcció	4,3	4,4	6,9	5,5	4,3	5,3	5,5	5,1
Serveis	56,5	54,1	56,7	55,8	70,2	51,6	63,3	60,8
- Comerç al major i al menor; reparació de vehicles de motor i motocicletes; transport i emmagatzematge; hostaleria	22,1	18,9	25,3	22,4	12,6	11,4	26,5	18,4
- Informació i comunicacions	10,1	7,0	4,6	6,6	32,3	17,5	7,9	16,4
- Activitats financeres i d'assegurances	11,3	8,6	7,0	8,5	14,6	10,3	13,5	12,6
- Activitats immobiliàries	5,5	9,3	9,3	8,5	4,2	4,9	8,0	6,1
- Activitats professionals, científiques i tècniques; activitats administratives y serveis auxiliars	5,2	7,4	6,5	6,5	5,2	6,3	4,7	5,3
- Administració pública i defensa; seguretat social obligatòria; educació; activitats sanitàries i de serveis socials	0,2	1,2	1,4	1,1	0,3	0,5	0,8	0,6
- Activitats artístiques, recreatives i d'entreteniment; reparació d'articles d'ús domèstic i altres serveis	2,0	1,7	2,6	2,2	1,1	0,7	1,9	1,3
Total	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Unitats: percentatges.

(1) Els sectors estant ordenats a partir del seu codi CNAE 2009.

Font: elaboració pròpia a partir de Datalnvex.

Si s'estudia per períodes, s'observa que la major concentració de la IED a Catalunya en indústria manufacturera es produeix en els tres períodes estudiats. En canvi, en el comerç al major i al menor, reparació de vehicles de motor i motocicletes, transport i emmagatzematge, i hostaleria les diferències es produeixen al primer i segon períodes, mentre que al tercer (2008-2014) el pes d'aquesta branca d'activitat és lleugerament superior a Espanya que a Catalunya (fruit d'un major increment de pes al conjunt d'Espanya que a Catalunya, on també augmenta).

Per contra, a la indústria no manufacturera, més destacada a Espanya que a Catalunya, les diferències existeixen tant al tercer com al segon períodes, però especialment al segon. A la branca d'informació i comunicacions, també més rellevant a Espanya que a Catalunya, les diferències en el pes que representen existeixen de 1995 a 2014, si bé aquesta tendeix a decreixer amb el pas dels anys. El contrari succeeix amb les activitats financeres i d'assegurances, on la major diferència de pes favorable a Espanya es produeix al tercer període (2008-2014).

Com assenyalen des de la Cambra de Comerç de Barcelona (2015), "a Espanya els tres principals subsectors de la inversió estrangera pertanyen al sector serveis: mediació financera, activitats immobiliàries i telecomunicacions", el que pot tenir relació amb l'efecte seu, en no distribuir aquesta inversió per comunitats autònomes.

⁸¹ Cal tenir present que existeix un efecte seu que pot presentar diferències sectorials importants, motiu pel qual cal analitzar les dades amb cautela.

⁸² A l'annex es pot consultar la taula per branques d'activitat i CCAA per als 3 períodes analitzats.

Amarelo *et al.* (2016) observen que, tot i que Catalunya capta inversió en sectors madurs i amb un component industrial, també ho fa en sectors amb un contingut innovador. Així segons el Mapa global d'inversions en R+D d'ACCIÓ (elaborat en base a FDI Markets), el 56,0% de la inversió en R+D a Espanya entre 2010 i agost de 2015 es concentra a Catalunya, sent la tercera regió europea en captació d'inversió estrangera en R+D (per darrere d'Irlanda i la regió Sud-Est del Regne Unit).

7.3. ANÀLISI DE LA PROCEDÈNCIA DE LA IED

Si s'analitza la IED a Catalunya en funció de l'origen d'aquesta inversió,⁸³ s'observa que el gruix d'aquesta prové d'Europa (81,7% entre 2008 i 2014). La resta de continents presenten percentatges considerablement inferiors, sent el més destacat el d'Amèrica del Nord (7,7% entre 2008 i 2014), seguit de Llatinoamèrica (5,0% l'últim període) i Àsia i Oceania (3,6% de 2008 a 2014). La resta d'Amèrica i Àfrica presenten percentatges pràcticament insignificants sobre el conjunt d'IED a Catalunya.

Val a dir, però, que el pes d'Europa ha disminuït amb el pas dels anys (-4,2pp entre el primer i el tercer períodes), al mateix temps que augmentaven les inversions americanes (principalment provinents de Llatinoamèrica).

TAULA 18. IED, per continents i períodes. Catalunya, 1995-2014

	1995-2000	2001-2007	2008-2014	Dif. p2-p1 (pp)	Dif. p3-p2 (pp)	Dif. p3-p1 (pp)
Europa	85,9	83,4	81,7	-2,5	-1,7	-4,2
Amèrica del Nord	7,9	12,4	7,7	4,6	-4,8	-0,2
Llatinoamèrica	1,1	1,4	5,0	0,4	3,6	3,9
Resta d'Amèrica	0,4	0,3	1,7	-0,1	1,4	1,3
Àsia i Oceania	4,4	2,3	3,6	-2,1	1,3	-0,7
Àfrica	0,4	0,1	0,3	-0,3	0,2	-0,1
Total	100,0	100,0	100,0	0,0	0,0	0,0

Unitats: percentatges i punts percentuals.
Font: elaboració pròpia a partir de Datalnvex.

Convé destacar també que la inversió estrangera directa que arribava de la zona euro representava el 62,9% del total d'inversió entre 2008 i 2014, mentre que entre 1995 i l'any 2000 suposava el 67,4%, i entre els anys 2001 i 2007 el 62,5%.

Si aquesta IED per continents s'analitza sobre el pes del PIB de Catalunya, s'observa que només la IED d'Europa és de certa magnitud, amb l'1,5% entre 1995 i l'any 2000, l'1,1% entre 2001 i 2007 i l'1,2% del PIB entre 2008 i 2014.

TAULA 19. IED sobre el PIB de Catalunya, per continents i períodes. Catalunya, 1995-2014

	1995-2000	2001-2007	2008-2014
Europa	1,5	1,1	1,2
Amèrica del Nord	0,1	0,2	0,1
Llatinoamèrica	0,0	0,0	0,1
Resta d'Amèrica	0,0	0,0	0,0
Àsia i Oceania	0,1	0,0	0,1
Àfrica	0,0	0,0	0,0
Total	1,7	1,4	1,5

Unitats: percentatges.
Font: elaboració pròpia a partir de Datalnvex.

Si la mateixa IED s'estudia per països, s'observa que bona part de la inversió procedent d'Europa ve de països com Països Baixos, França, Alemanya o Regne Unit i, en menor mesura, de Luxemburg, Itàlia, Suïssa o Portugal.

⁸³ Tal com descriuen Amarelo *et al.* (2016), existeixen inversions provinents d'Espanya (anomenades *roundtrip investment*) que es comptabilitzen com a IED, ja que utilitzen empreses intermediàries situades en altres països per dur a terme aquesta inversió. Aquesta inversió representa un 2,4% del total durant el període analitzat.

Així mateix, de fora d'Europa convé destacar el cas dels Estats Units d'Amèrica, o els casos de Mèxic⁸⁴ i Japó, si bé el pes d'aquests últims sobre el total és reduït.

TAULA 20. IED, per països de procedència⁽¹⁾ i períodes. Catalunya, 1995-2014

	1995-2000	2001-2007	2008-2014	Dif. p2-p1 (pp)	Dif. p3-p2 (pp)	Dif. p3-p1 (pp)
Països Baixos	26,6	9,8	16,1	-16,9	6,3	-10,6
França	11,5	9,5	13,6	-1,9	4,1	2,1
Alemanya	7,9	13,6	10,2	5,7	-3,3	2,3
Regne Unit	9,2	8,8	11,4	-0,5	2,6	2,2
Estats Units d'Amèrica	7,7	12,1	7,1	4,4	-5,0	-0,6
Luxemburg	3,2	4,5	14,7	1,3	10,2	11,5
Itàlia	10,1	14,5	2,5	4,3	-12,0	-7,6
Suïssa	6,4	4,3	3,9	-2,1	-0,4	-2,6
Portugal	4,4	6,6	0,9	2,2	-5,6	-3,4
Mèxic	0,3	0,1	3,8	-0,2	3,6	3,4
Japó	3,6	0,8	1,3	-2,8	0,5	-2,3
Bèlgica	1,7	2,1	0,7	0,3	-1,4	-1,1
Andorra	0,9	1,1	1,2	0,2	0,1	0,3
Irlanda	0,5	0,4	1,8	-0,1	1,3	1,2
Israel	0,1	0,9	1,1	0,8	0,2	0,9
Suècia	0,2	0,3	1,1	0,1	0,8	0,9
Altres	5,4	10,6	8,7	5,2	-1,9	3,3

Unitats: percentatges.

(1) Països ordenats en funció de la IED entre 1995 i 2014, de major a menor.

Font: elaboració pròpia a partir de Datalnvex.

Destaquen els casos d'Itàlia i Portugal, que tradicionalment havien estat països amb un pes important de la IED a Catalunya (especialment Itàlia) i que en l'últim període veuen reduïda la seva aportació a un 2,5% i 0,9% del total (3,4% conjuntament), quan en el període 2001-2007 havien representat el 14,5% (primer inversor) i el 6,6%, respectivament (21,1% conjuntament). En sentit contrari, sobresurt el cas de Luxemburg, que de ser un inversor secundari a escala europea, ha passat a ser el segon país inversor en el període 2008-2014. La resta de territoris presenten situacions amb un menor impacte, si bé destaca el cas dels Països Baixos, amb oscil·lacions de molta magnitud.

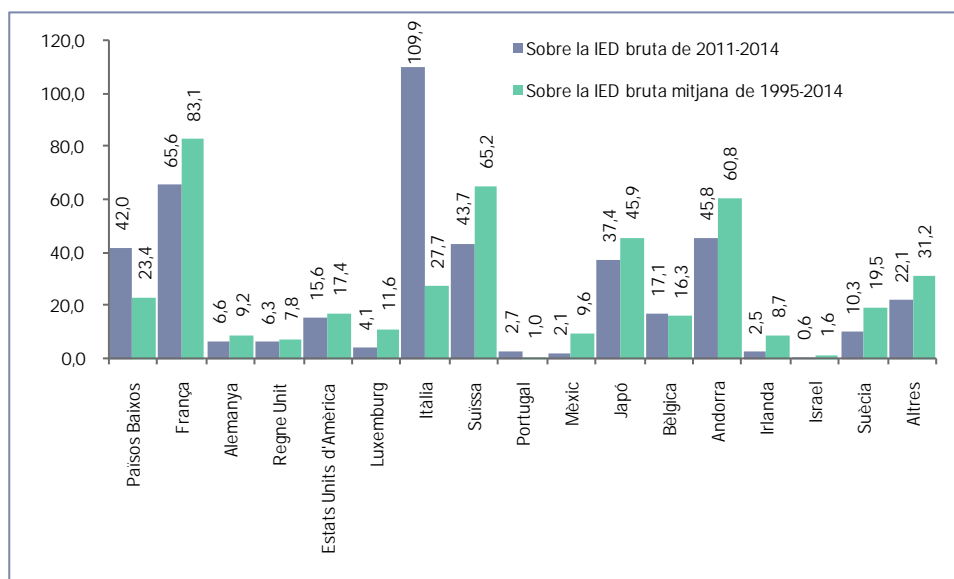
Datalnvex permet creuar la informació sobre IED per país últim i país immediat, el que permet conèixer en quina mesura la IED provinent d'un determinat país en última instància, ho fa directament via aquest, o si utilitza escales. Així, per exemple, dels principals inversors a Catalunya entre 1995 i 2014, destaca el fet que de la IED que fa el Regne Unit, només el 61,7% arriba directament a través del Regne Unit, mentre que un 24,0% ho fa via Luxemburg i un 8,0% via Països Baixos. Els Estats Units d'Amèrica només inverteixen directament el 47,5% de la seva IED, mentre que un 27,8% arriba a través dels Països Baixos, un 8,0% via Luxemburg, un 6,1% mitjançant França i un 5,0% passant pel Regne Unit.⁸⁵ Així doncs, com apunten Amarelo *et al.* (2016), atès que a vegades és difícil conèixer la procedència última de la IED, no es descarta que hi hagi certa sobrerrepresentació de països que apareixen en una posició destacada quan s'analitza el país últim, ja que aquests països canalitzen moltes inversions intermèdies a escala internacional pel seu tracte fiscal més favorable. En resum, doncs, no seria d'estranyar que una part important de la IED provinent d'aquests països amb avantatges fiscals provinqués realment d'altres territoris, sense que les dades disponibles del RIE ho recullin.

Si s'analitza el pes de les desinversions sobre la inversió bruta a Catalunya durant el període 2011-2014 per països, s'observen casos com el d'Itàlia (109,9%), on les desinversions superen la inversió bruta, i que suposen una inversió neta negativa. Sense arribar a aquest extrem, Països Baixos (42,0%), França (65,6%), Suïssa (43,7%), Japó (37,4%) i Andorra (45,8%) presenten també uns percentatges elevats de desinversió.

⁸⁴ La inversió de Mèxic, segons Amarelo *et al.* (2016) es concentra en un 70,0% en l'any 2014 amb una inversió de 550 milions d'euros, fruit de la compra de la constructora FCC en una operació dirigida per l'empresari mexicà Carlos Slim.

⁸⁵ Es pot veure la IED creuada per país últim i país immediat dels principals inversors a Catalunya a l'annex d'aquest Informe.

GRÀFIC 44. Pes de les desinversions sobre la IED bruta, per països⁽¹⁾. Catalunya, 2011-2014

Unitats: percentatges.

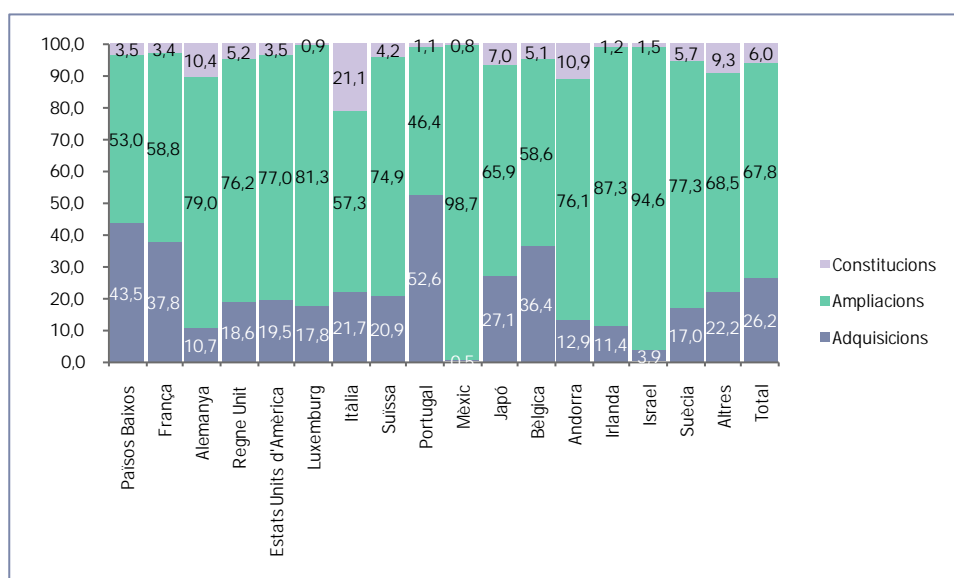
(1) Els països estan ordenats en funció de la inversió bruta efectuada entre 1995 i 2014, de major (esquerra) a menor (dreta).

Font: elaboració pròpia a partir del RIE.

Ara bé, si s'analiza el pes de la desinversió mitjana del període 2011-2014 sobre la IED bruta mitjana del període 1995-2014, s'observa que alguns dels percentatges obtinguts anteriorment estan afectats per la baixa IED bruta del període 2011-2014. El cas més simptomàtic és el d'Itàlia, que amb aquesta nova mesura mostraria una desinversió del 27,7%, juntament amb Països Baixos, que passaria a tenir-la del 23,4%. En canvi, altres territoris incrementen el seu percentatge de desinversió quan s'analiza aquesta respecte a la IED bruta del període 1995-2014. És el cas de França (83,1%) o Suïssa (65,2%).

Si l'anàlisi de la IED de cada país es fa en funció del tipus d'operació, s'observa que la majoria de països que inverteixen a Catalunya centren la seva inversió en operacions d'ampliació. Destaca la IED provinent de Països Baixos, França, Portugal i Bèlgica per l'elevat pes de les adquisicions, així com la d'Itàlia, i en menor mesura Alemanya i Andorra, pel pes de les constitucions entre la seva IED.

GRÀFIC 45. IED, segons tipus d'operació per països. Catalunya, 1995-2014

Unitats: percentatges.

Font: elaboració pròpia a partir del RIE.

La IED segons el pes que aquesta representa pel país d'origen

Si bé l'anàlisi anterior serveix per veure l'aportació de cada país al conjunt a la IED que es fa a Catalunya, és interessant conèixer també quin és el pes que aquesta IED representa sobre la IED que realitza el país en qüestió. Utilitzant dades d'UNCTAD de sortides d'IED per països i contrastant-la amb les dades del RIE per Catalunya, hom es pot fer una idea més acurada de l'esforç inversor que fa cada país a Catalunya, i quina és la magnitud del vincle.

Malauradament, les dades disponibles de la IED per països d'UNCTAD fan referència a IED que inclou tots els béns que s'inclouen a la IED resultant de la balança de pagaments del Banc d'Espanya, no disponible per a Catalunya. Per aquest motiu, i a fi de dur a terme l'anàlisi del pes de la IED a Catalunya sobre la IED que aquests països fan a escala mundial s'ha optat per corregir la IED per països a Catalunya obtinguda del RIE, multiplicant-la per la IED del conjunt d'Espanya procedent del Banc d'Espanya i dividint-la per la IED del RIE per al conjunt d'Espanya, a fi d'assimilar-les a les dades d'UNCTAD.

Una vegada efectuada aquesta correcció, s'obté la taula que s'observa a continuació, que recull el pes de la IED a Catalunya de cada país, sobre el conjunt d'IED de cadascun d'ells. Així, s'observa que el país on la IED a Catalunya pesa més sobre el conjunt de la seva IED és Portugal, amb molta diferència sobre la resta. Països Baixos, Itàlia i Mèxic ocuparien un segon esglaió.⁸⁶

TAULA 21. Pes de la IED a Catalunya⁽¹⁾ sobre la IED de cada país,⁽²⁾ per períodes. Catalunya, 1995-2014

	1995-2000	2001-2007	2008-2014	1995-2014	Dif. p2-p1 (pp)	Dif. p3-p2 (pp)	Dif. p3-p1 (pp)
Països Baixos	1,7	0,9	2,3	1,5	-0,9	1,4	0,5
França	0,4	0,9	1,2	0,8	0,5	0,3	0,8
Alemanya	0,3	1,2	0,7	0,7	0,8	-0,5	0,3
Regne Unit	0,2	0,4	1,2	0,5	0,2	0,8	1,0
Estats Units d'Amèrica	0,2	0,3	0,1	0,2	0,1	-0,2	0,0
Luxemburg	-	1,6	3,1	-	-	1,5	-
Itàlia	3,3	2,4	0,3	1,5	-0,9	-2,1	-3,0
Suïssa	0,7	0,8	0,4	0,6	0,1	-0,4	-0,3
Portugal	4,2	6,7	5,9	5,8	2,5	-0,8	1,7
Mèxic	1,3	0,2	1,4	1,1	-1,2	1,3	0,1
Japó	0,4	0,1	0,1	0,1	-0,3	0,0	-0,3
Bèlgica	0,1	0,4	0,1	0,2	0,3	-0,2	0,0
Andorra	-	-	-	-	-	-	-
Irlanda	0,5	0,2	0,3	0,3	-0,4	0,2	-0,2
Israel	0,3	0,8	0,8	0,8	0,5	0,0	0,4
Suècia	0,0	0,1	0,1	0,1	0,0	0,1	0,1

Unitats: percentatge de la IED del país.

(1) La IED de Catalunya procedent del RIE s'ha corregit per assimilar-la a les dades d'UNCTAD. Així, s'ha multiplicat per la IED al conjunt d'Espanya, segons el Banc d'Espanya, i dividit per la IED al conjunt d'Espanya, segons el RIE.

(2) Països ordenats en funció de la IED a Catalunya entre 1995 i 2014, de major a menor.

Font: elaboració pròpia a partir d'UNCTAD i RIE.

Pel que fa a l'evolució d'aquests valors, resulta remarcable l'evolució del pes de la IED italiana a Catalunya sobre el total de la IED italiana, que de ser la segona en importància, passa a ser de les menys destacades en l'últim període. En canvi, Luxemburg, França o Regne Unit incrementen, percentualment, la seva IED a Catalunya, sobre el total de la seva IED.

Resulta remarcable també que els Estats Units d'Amèrica o el Regne Unit -2 dels 5 països que més IED aporten a Catalunya- presentin valors baixos en percentatge d'IED a Catalunya sobre el total de la seva IED. Això s'explicaria per la molt elevada IED que duen a terme aquests territoris (entre 1995 i 2014 són els dos dels països que major IED realitzen a escala mundial).

⁸⁶ No es disposa de dades del conjunt d'IED efectuada per Andorra, que segurament destina una part important d'aquesta a Catalunya i a Espanya.

La IED provinent de paradisos fiscals

Una informació rellevant quan s'estudia la procedència de la IED és saber quin percentatge d'aquesta prové de paradisos fiscals o països on existeix el secret bancari, i que sovint s'utilitzen per ocultar capital al fisc. Aquesta anàlisi del vincle entre fiscalitat i activitat econòmica té especial rellevància en un context d'intensa crisi econòmica.

Un primer problema en analitzar aquesta qüestió és que no existeix una metodologia clara a l'hora de classificar els països, tant pel que fa a paradís fiscal, com, sobretot, pel que fa al secret bancari. Per sort, Datalnvex proporciona informació sobre la IED provinent del que considera paradisos fiscals, en una llista que inclou fins a 34 territoris. No informa, però, dels països on existeix secret bancari. Mitjançant el "*financial secrecy index*", que classifica els països en un rànquing en funció del secret bancari, i tenint en compte els països que presenten més facilitats per accedir-hi (per proximitat, no insularitat) i que registren uns nivells d'inversió directa més elevats, s'ha optat per analitzar l'evolució d'Andorra, Luxemburg i Suïssa.⁸⁷

Les següents taules mostren el pes de la IED realitzada pels països considerats paradisos fiscals per Datalnvex, així com el pes de la IED realitzada per Andorra, Luxemburg i Suïssa, així com la variació d'aquest pes. Com s'observa a les taules, el pes dels considerats paradisos fiscals és relativament baix, amb un 1,1% durant el període 2008-2014, el que representa un pes que gairebé dobla el registrat durant el període 2001-2007, però que és inferior al registrat entre 1995 i l'any 2000.

TAULA 22. IED de paradisos fiscals, per períodes. Catalunya, 1995-2014

Pes (%)	1995-2000	2001-2007	2008-2014	Dif. p2-p1 (pp)	Dif. p3-p2 (pp)	Dif. p3-p1 (pp)
Paradisos fiscals	1,2	0,6	1,1	-0,6	0,6	-0,1

Unitats: percentatges i punts percentuals.

Font: elaboració pròpia a partir de Datalnvex.

El pes d'Andorra pel que fa a IED també és relativament baix (1,2% entre 2008 i 2014), però mostra una major estabilitat entre períodes. Luxemburg presenta un increment molt elevat entre el segon i el tercer períodes, arribant a representar un 14,7% de la IED registrada a Catalunya, si bé bona part d'aquesta inversió pot tenir més a veure amb els avantatges fiscals de Luxemburg pel que fa a empreses de tinença de valors estrangers, que amb l'evasió d'impostos de l'activitat econòmica en territori espanyol. Finalment, Suïssa mostra un descens pel que fa al pes de la IED sobre el total, passant de representar el 6,4% entre 1995 i l'any 2000, a baixar fins al 3,9% entre 2008 i 2014.

TAULA 23. IED d'Andorra, Luxemburg i Suïssa, per períodes. Catalunya, 1995-2014

Pes (%)	1995-2000	2001-2007	2008-2014	Dif. p2-p1 (pp)	Dif. p3-p2 (pp)	Dif. p3-p1 (pp)
Andorra	0,9	1,1	1,2	0,2	0,1	0,3
Luxemburg	3,2	4,5	14,7	1,3	10,2	11,5
Suïssa	6,4	4,3	3,9	-2,1	-0,4	-2,6
Total analitzats	10,5	9,9	19,7	-0,6	9,9	9,2

Unitats: percentatges i punts percentuals.

Font: elaboració pròpia a partir de Datalnvex.

Així doncs, i malgrat que el pes dels paradisos fiscals i països amb secret bancari augmenta amb la crisi, Luxemburg explicaria pràcticament la totalitat de l'increment, motiu pel qual es fa difícil establir vincles entre opacitat fiscal i IED provinent d'aquests països.

Comparativa en l'àmbit espanyol

Per tal de dur a terme una comparativa de la procedència de la IED amb la resta de comunitats autònomes espanyoles, així com amb el conjunt d'Espanya, s'ha optat per seleccionar aquells països que representaven un pes important de la IED per al conjunt d'Espanya durant els tres períodes estudiats⁸⁸. Així, la taula que es presenta a

⁸⁷ Suïssa ocupava el 1r lloc del rànquing l'any 2015, mentre que Luxemburg se situava en 6a posició. Andorra, malgrat ser el 87è país a la llista, s'ha considerat per termes de proximitat.

⁸⁸ A l'annex d'aquest Informe es troben disponibles els rendiments de la inversió pels principals països, el que pot ajudar a entendre millor la IED a escala territorial.

continuació només inclou alguns països, que representen entre el 71,0% de la IED a Andalusia, fins al 95,5% de la IED a Múrcia, mentre que per a Catalunya representen el 88,4% de la IED i per al conjunt d'Espanya el 86,6%.

Si s'analitza la IED per país inversor i pel període 1995-2014, s'observa que la distribució de Catalunya és similar a la del conjunt d'Espanya, si bé la primera depèn menys de la inversió del Regne Unit, Itàlia o França, i més de la dels Països Baixos, Luxemburg, Alemanya o Suïssa.

TAULA 24. IED, per comunitats autònomes⁽¹⁾ i país de procedència. Espanya, mitjana 1995-2014

	Regne Unit	França	Països Baixos	Itàlia	Estats Units d'Amèrica	Alemanya	Luxemburg	Portugal	Mèxic	Suïssa	Suècia	Bèlgica	Japó	Total analitzat	Mitjana (M€)
R. Múrcia	8,9	2,1	16,5	7,3	49,1	4,0	1,8	0,7	0,2	3,4	0,1	0,2	1,1	95,5	102
Castella-La Manxa	3,2	46,4	14,8	2,0	9,6	4,2	1,1	9,7	0,0	2,1	0,0	0,1	0,0	93,3	75
La Rioja	3,3	3,5	21,3	0,4	1,2	20,2	27,3	5,6	0,3	0,3	0,3	5,3	0,0	89,3	15
Aragó	1,2	16,2	15,6	7,3	9,9	11,8	13,2	0,8	0,4	1,9	0,0	2,3	8,2	88,8	97
Catalunya	10,1	11,8	16,3	8,2	8,9	10,8	8,7	3,6	1,8	4,6	0,7	1,4	1,7	88,4	2.379
Navarra	4,9	17,0	18,4	3,5	14,8	6,2	8,6	1,6	0,7	3,3	0,1	1,2	7,7	87,9	56
C. Valenciana	8,8	8,6	16,8	1,6	12,3	5,4	4,0	1,0	21,8	1,4	0,6	4,8	0,5	87,6	515
C. Madrid	27,7	10,2	8,2	12,8	7,9	8,2	4,4	1,6	1,6	1,4	1,6	0,9	0,6	87,1	8.572
Espanya	21,1	12,6	10,0	9,6	8,8	8,2	5,6	2,9	2,1	2,3	1,3	1,1	0,8	86,6	14.607
Galícia	16,8	8,8	3,6	8,7	4,9	0,5	2,2	35,1	2,9	0,4	0,2	1,6	0,5	86,2	163
Extremadura	0,6	4,8	2,0	2,1	17,6	2,4	31,2	9,8	0,0	0,0	2,1	0,9	11,0	84,7	32
Astúries	0,4	0,3	6,0	0,1	13,1	28,0	15,4	18,6	0,3	0,3	0,0	0,1	0,0	82,4	269
I. Balears	10,7	24,4	4,9	2,6	1,2	17,6	6,6	0,7	0,2	8,4	2,5	0,5	0,0	80,3	256
Castella i Lleó	19,7	7,8	26,1	5,0	1,4	3,4	2,0	1,1	2,7	1,3	0,2	6,3	0,4	77,4	73
Cantàbria	3,8	24,2	29,4	0,6	8,2	1,8	2,4	0,0	2,7	1,9	0,0	0,3	0,0	75,3	15
País Basc	22,1	5,4	9,6	1,2	10,0	7,6	12,6	0,6	0,3	1,5	0,1	0,4	0,2	71,7	483
Canàries	23,0	0,6	19,4	2,0	6,6	8,1	4,2	0,8	0,0	2,7	0,7	1,1	1,9	71,1	110
Andalusia	16,1	4,6	12,6	13,0	5,4	2,5	4,8	1,9	0,4	5,5	2,0	0,9	1,2	71,0	388
Sense assignació	14,7	45,2	6,1	0,3	12,0	1,1	2,8	6,4	0,0	3,2	1,6	1,4	0,1	94,9	1.002
Ceuta i Melilla	21,1	5,6	10,5	0,9	21,3	0,2	1,8	0,1	0,8	0,1	0,0	0,1	1,4	63,8	4

Unitats: percentatges.

(1) Ordenació de les comunitats autònomes en base al percentatge d'IED que representen els països seleccionats per cada comunitat autònoma. Ordenació dels països en base al pes que cada país representa pel conjunt d'Espanya.

Font: elaboració pròpia a partir de Datalnvex.

Pel que fa a les diferents comunitats, les que presentarien una major similitud amb Catalunya serien Aragó i Navarra, que presenten, com Catalunya, una distribució per països més uniforme.

Si es compara l'evolució de la distribució de la IED per països a Catalunya amb la del conjunt d'Espanya, s'observa que ambdós territoris presenten evolucions similars, especialment pel que fa a la comparativa entre el primer i el tercer períodes. Les úniques excepcions, són, segurament, el pes de la IED del Regne Unit, que decau de forma notable entre el primer i el tercer períodes a Espanya, mentre que a Catalunya augmenta (el que s'explicaria pel pes del 33,3% de la IED britànica a Espanya el primer període, un pes molt elevat), així com el total analitzat, que podria indicar que la IED a Espanya s'ha anat distribuint de manera més uniforme amb el pas dels anys del que ho ha fet a Catalunya.

TAULA 25. IED, per països⁽¹⁾ i períodes. Catalunya i Espanya, 1995-2014

	Catalunya				Espanya			
	1995-2000	2001-2007	2008-2014	1995-2014	1995-2000	2001-2007	2008-2014	1995-2014
Regne Unit	9,2	8,8	11,4	10,1	33,3	12,4	22,1	21,1
França	11,5	9,5	13,6	11,8	9,6	14,3	12,8	12,6
Països Baixos	26,6	9,8	16,1	16,3	17,5	7,4	8,5	10,0
Itàlia	10,1	14,5	2,5	8,2	4,5	22,6	2,1	9,6
Estats Units d'Amèrica	7,7	12,1	7,1	8,9	6,9	9,6	9,0	8,8
Alemanya	7,9	13,6	10,2	10,8	5,2	6,9	10,7	8,2
Luxemburg	3,2	4,5	14,7	8,7	5,5	3,1	7,5	5,6
Portugal	4,4	6,6	0,9	3,6	4,0	3,9	1,6	2,9
Suïssa	6,4	4,3	3,9	4,6	3,7	1,7	2,1	2,3
Mèxic	0,3	0,1	3,8	1,8	0,4	3,8	1,6	2,1
Suècia	0,2	0,3	1,1	0,7	0,9	1,7	1,2	1,3
Bèlgica	1,7	2,1	0,7	1,4	2,1	0,9	0,9	1,1
Japó	3,6	0,8	1,3	1,7	1,0	0,6	0,9	0,8
Total analitzat	93,0	87,0	87,3	88,4	94,6	88,9	81,1	86,6

Unitats: percentatges.

(1) Els països estant ordenats a partir del pes que representen per al conjunt del període 1995-2014 per a Espanya.

Font: elaboració pròpia a partir de Datalnvex.

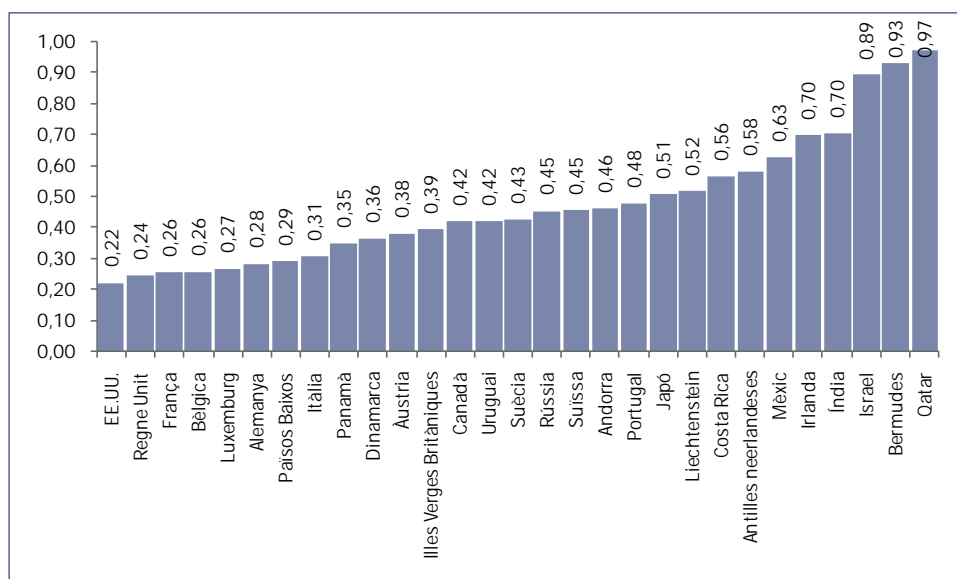
7.4. ANÀLISI COMBINADA DE LA IED PER SECTORS I PROCEDÈNCIA

Una anàlisi interessant, amb vista a conèixer millor la IED que es duu a terme a Catalunya, consisteix a analitzar en quins sectors inverteix cada país, per saber si hi ha una especialització sectorial en funció del país inversor, o si es tracta d'una inversió molt repartida en diversos sectors. De la mateixa manera, però invertint l'ordre, és interessant saber quin és el grau de dependència que té cada sector de determinats països pel que fa a IED.

Així doncs, per tal d'analitzar la inversió que cada país realitza per sectors, s'ha comparat la distribució sectorial a 99 divisions d'activitat de cada país⁸⁹ entre 1995 i 2014 amb una hipotètica distribució uniforme (on s'inverteix el mateix a cada sector), i s'ha analitzat la desviació típica respecte a aquesta última. De la diferència entre la distribució sectorial de cada país i la distribució uniforme s'obté un índex, que s'escala per estar comprès entre 0 i 1, on 0 indica màxima diversificació sectorial i 1 màxima especialització sectorial. Així, s'observa que el país que presenta una distribució sectorial més uniforme en la inversió és els Estats Units d'Amèrica, seguit del Regne Unit, França i Bèlgica. A l'altre extrem, se situen països amb una distribució sectorial menys uniforme, com poden ser Qatar, Israel, Irlanda o Mèxic.

⁸⁹ S'han seleccionat els 29 països amb un major pes en IED durant el període 1995-2014. Això representa el 95,0% de la IED realitzada a Catalunya segons el RIE. Les divisions sectorials 12, 97 i 98 no presentaven IED, motiu pel qual no s'inclouen a l'anàlisi.

GRÀFIC 46. Índex d'especialització sectorial⁽¹⁾ en la IED, per països. Catalunya, mitjana 1995-2014

Unitats: percentatges.

(1) L'índex mesura la distància respecte a una distribució sectorial uniforme de la distribució sectorial de cada país, i se n'ha corregit el rang per situar-lo entre 0 i 1, on 0 indica que la distribució de la inversió per sectors que fa un país és perfectament uniforme, mentre que 1 indica que la inversió d'un país es concentra en un únic sector.

Font: elaboració pròpia a partir de DataInVex.

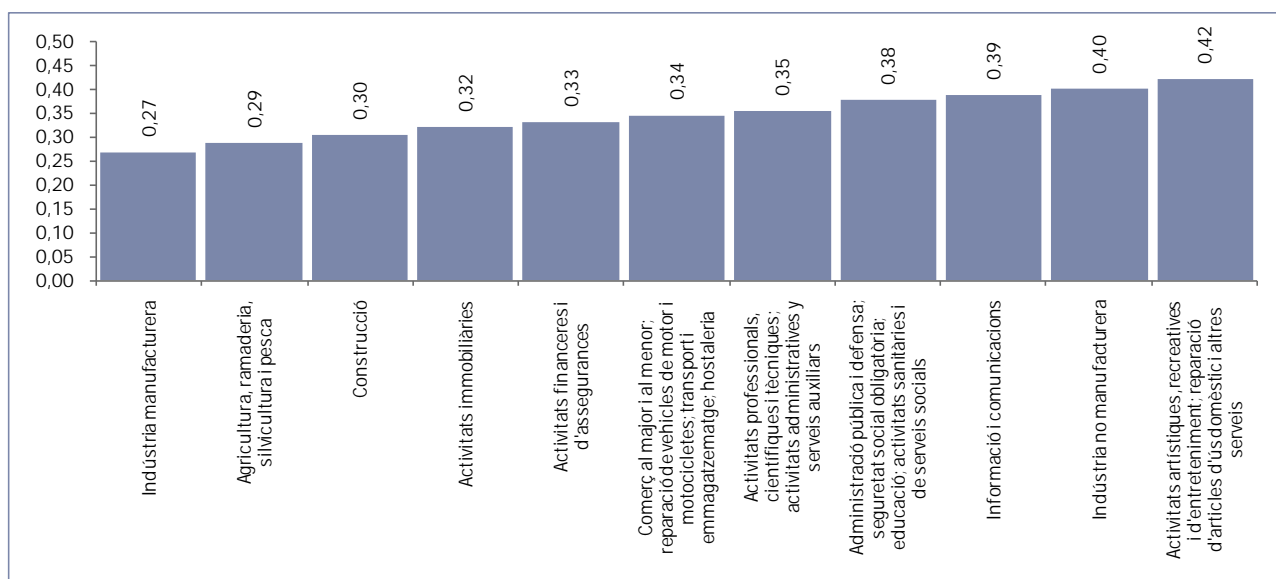
Si es compara l'indicador anterior amb el volum d'inversió de cada país o el pes que té cada territori sobre el total d'IED realitzada a Catalunya, s'observa que, com era d'esperar, la distribució sectorial dels països que més inverteixen a Catalunya és més uniforme (té una desviació més baixa), amb l'única excepció, potser, dels Països Baixos. En canvi, entre països amb menys IED a Catalunya n'hi ha que segueixen una distribució multisectorial (casos de Bèlgica o Andorra), mentre que n'hi ha d'altres que es concentren en determinats sectors i que els allunyen del gruix de països amb nivells d'inversió similars (casos de Suïssa, Portugal, Mèxic, Irlanda i, en menor mesura, Japó).

Així, als Països Baixos (el principal inversor a Catalunya), la inversió està més concentrada en comerç, transport i emmagatzematge, i hostaleria (37,4% de la seva inversió). Suïssa, un dels països amb una inversió important i que també presenta una certa especialització sectorial, inverteix sobretot en activitats financeres i d'assegurances (45,7%). Portugal inverteix molt en indústries manufactureres (56,5%) i també en activitats financeres i d'assegurances (25,5%). Per la seva banda Mèxic concentra molt la inversió en la construcció (59,6%), mentre que Irlanda i Japó ho fan en la indústria manufacturera (70,7% i 71,8%, respectivament).

Fent un exercici similar⁹⁰ per sectors es pot veure si els sectors reben inversió d'una manera uniforme, distribuïda entre molts països (i l'índex pren valors pròxims a 0), o si per contra, la inversió que rep aquell sector s'explica exclusivament per la inversió realitzada per uns pocs països (i l'índex pren valors pròxims a 1). Així, s'observa, que fent l'anàlisi a 11 branques d'activitat, la indústria manufacturera és la que presenta una inversió distribuïda de forma més uniforme, seguida de l'agricultura i la construcció. A l'altre extrem, la inversió en informació i comunicacions, indústria no manufacturera i les activitats artístiques, recreatives i d'entreteniment, reparació d'articles d'ús domèstic i altres serveis, presenta distribucions territorials més heterogènies o més dependents d'uns pocs països.

⁹⁰ En incloure només 29 països, hi ha sectors que sols inclouen una part del total de la inversió. Així, la divisió d'activitat (de les 85 que presenten algun tipus d'inversió entre 1995 i 2014) que presenta una menor representativitat pel que fa a la mostra seleccionada (que en conjunt representa el 95,0% de la IED entre 1995 i 2014), suposa un 30,8% del total d'aquella divisió, mentre que la que presenta una millor representativitat recull el 100,0%. Per aquest motiu, el pes sobre el conjunt, i els càlculs, es realitzen a partir de la mostra, a fi de no tenir divisió sectorials amb una manca d'uniformitat per país de procedència fictícia.

GRÀFIC 47. Índex de dependència inversora⁽¹⁾, per branques d'activitat. Catalunya, mitjana 1995-2014

Unitats: percentatges.

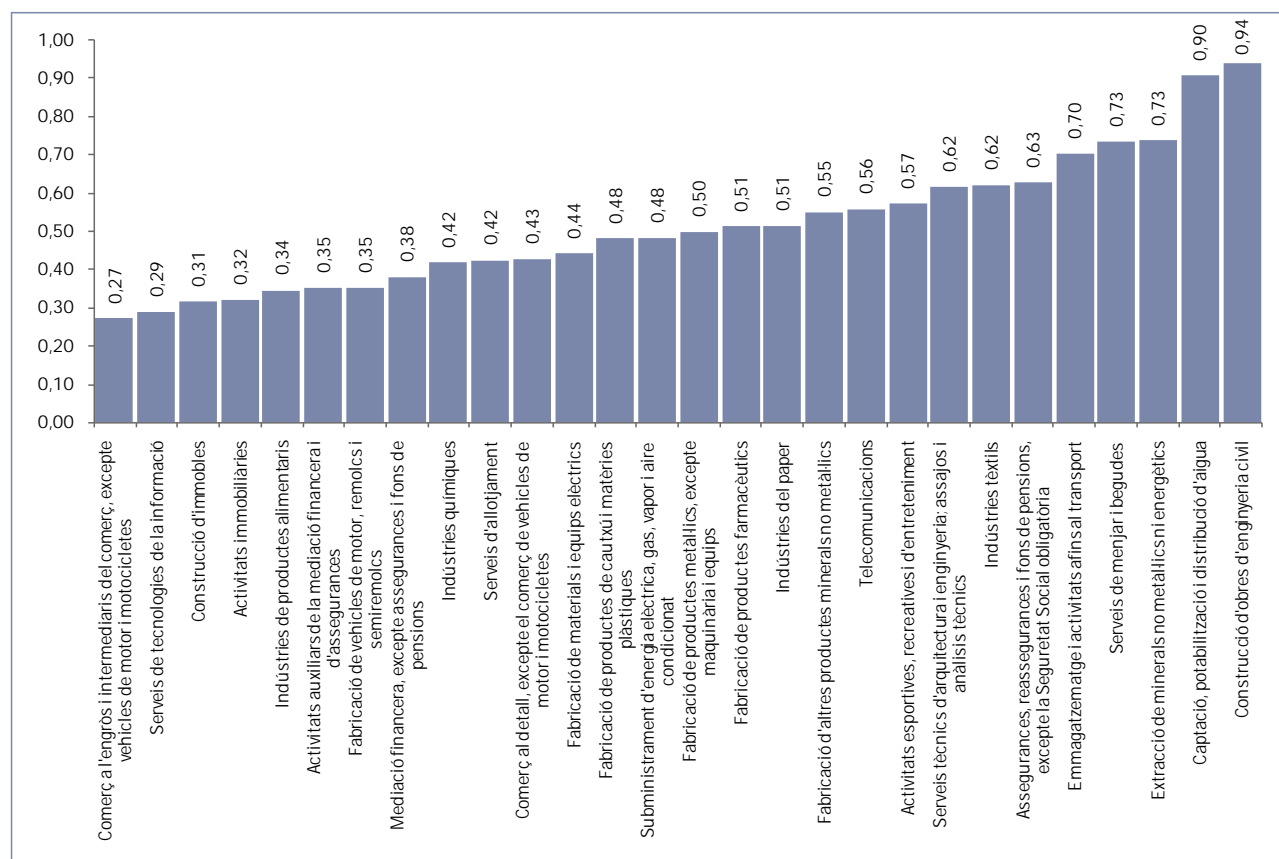
(1) L'índex mesura la distància respecte a una distribució territorial uniforme de la distribució territorial de cada sector, i se n'ha corregit el rang per situar-lo entre 0 i 1, on 0 indica que la distribució de la inversió per territoris de procedència que es fa en un sector és perfectament uniforme, mentre que 1 indica que la inversió en un sector la concentra en un únic país.

Font: elaboració pròpia a partir de DataInVex.

A diferència dels països, on un major pes del país en el total d'IED implicava una distribució sectorial més uniforme, no sembla que un major pes del sector sobre el conjunt d'IED representi una distribució més uniforme de països (o si més no, la relació és molt més dèbil). Més si es té en compte que la indústria manufacturera (2a) –el sector amb una inversió estrangera de procedència més diversa- i el comerç, transport, emmagatzematge i hostaleria (4), condicionen molt la relació (entre els sectors menys rellevants la uniformitat de la inversió varia independentment del pes del sector).

Fent la mateixa anàlisi per les 99 divisions en les quals es produeix IED entre 1995 i 2014, i centrant-nos en aquelles divisions que representen com a mínim un 1,0% de la IED seleccionada del període, s'observa com les que presenten una cartera d'inversors més uniforme són el comerç a l'engròs, els serveis de tecnologies de la informació i la construcció d'immobles. A l'altre extrem, les divisions més dependents d'un grup reduït de països són la captació, potabilització i distribució d'aigua, i la construcció d'obres d'enginyeria civil.

GRÀFIC 48. Índex de dependència inversora⁽¹⁾, per divisions. Catalunya, mitjana 1995-2014

Unitats: percentatges.

(1) L'índex mesura la distància respecte a una distribució territorial uniforme de la distribució territorial de cada sector, i se n'ha corregit el rang per situar-lo entre 0 i 1, on 0 indica que la distribució de la inversió per territoris de procedència que es fa en un sector és perfectament uniforme, mentre que 1 indica que la inversió en un sector la concentra en un únic país.

Font: elaboració pròpia a partir de Datalnvex.

Si amb 11 branques d'activitat la relació entre diversitat d'inversors i pes del sector sobre el conjunt de la inversió era fluixa, aquesta no sembla millorar quan l'anàlisi s'amplia a 99 sectors. La representació gràfica de la relació, però, és útil per identificar millor aquells sectors amb un major pes sobre el total, i el valor associat d'uniformitat⁹¹. Així, per exemple, a la divisió 52 "Emmagatzematge i activitats annexes al transport", tot i que presenti més d'un 5,0% del total d'inversió en IED a Catalunya, aquesta recau sobre uns pocs països (principalment els Països Baixos, amb un 69,5% de la inversió). El mateix passa amb la divisió 61 "Telecomunicacions", que depèn molt d'Itàlia (44,2%), Països Baixos (28,2%) i Estats Units (24,0%), o amb la divisió "Assegurances, reassegurances i fons de pensions, excepte la Seguretat Social obligatòria", la IED de la qual depèn principalment de Suïssa (59,0%). També destaquen la divisió 71 "Serveis tècnics d'arquitectura i enginyeria", que depèn de Luxemburg (58,5%), i la 36 "Captació, depuració i distribució d'aigua", que ho fa de França (90,6%).

En canvi, altres divisions amb un pes important presenten una certa uniformitat territorial en la seva inversió, com és el cas de la divisió 10 "Indústries de productes alimentaris", o la divisió 68 "Activitats immobiliàries". També la 46 "Comerç a l'engròs" i la 41 "Construcció d'immobles" presenten valors baixos, així com la divisió 29 "Fabricació de vehicles de motor, remolcs i semiremolcs".

7.5. RELACIÓ ENTRE COMERÇ DE BÉNS I IED

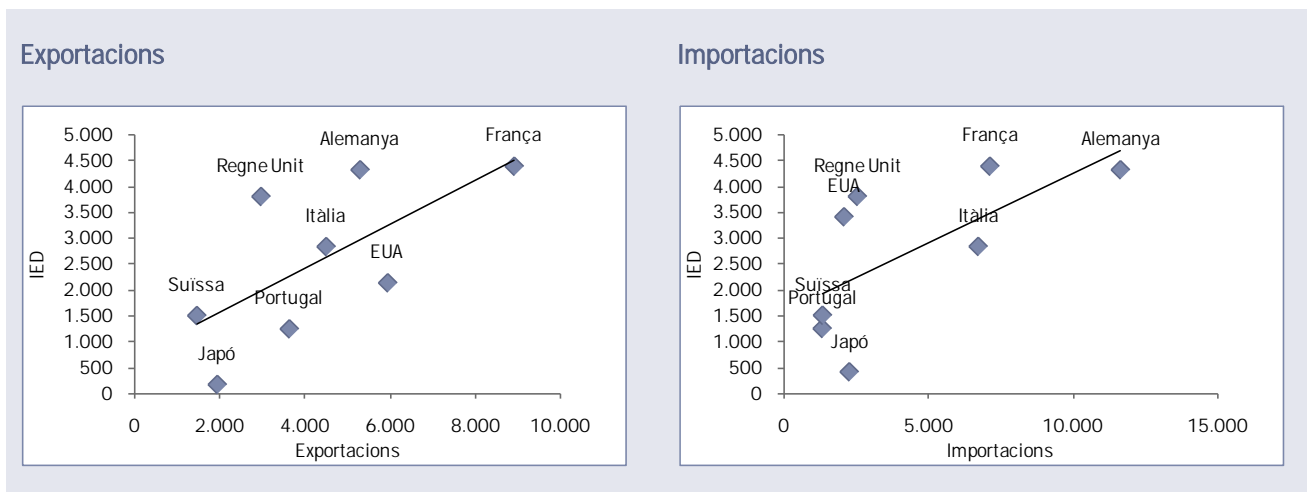
Un altre element d'interès és el vincle existent entre la IED i el comerç que s'estableix amb els països que efectuen la inversió. Així, utilitzant dades de comerç exterior de béns que proporciona Idescat entre els anys 2001 i 2014, es pot comparar el volum d'IED amb el volum d'exportacions i importacions d'alguns països.

⁹¹ Vegeu gràfic a l'annex d'aquest Informe.

Si s'analitza el volum d'IED en funció del país inversor i les exportacions que s'efectuen cap a aquest país des de Catalunya, entre 2001 i 2014 s'observa una correlació positiva. Quelcom similar succeeix en el cas de les importacions, que també presenten una correlació positiva amb el volum d'IED.

GRÀFIC 49. Volum d'IED i volum d'exportacions i importacions de béns, per als principals països. Catalunya, mitjana 2001-2014

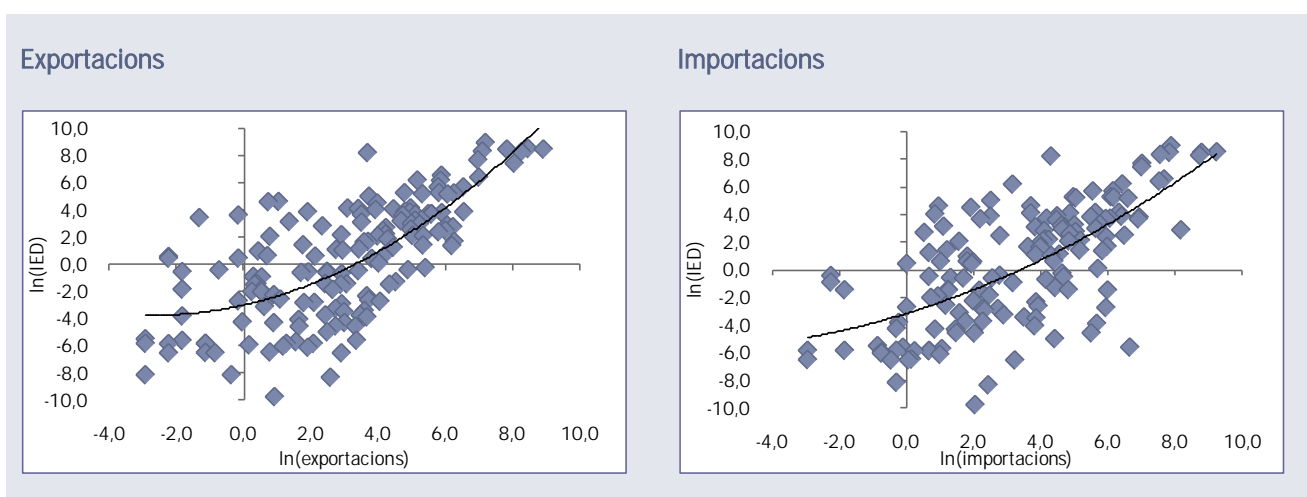

Unitats: milions d'euros.

Font: elaboració pròpia a partir d'Idescat i DataInVex.

Si l'anàlisi s'amplia al conjunt de països disponibles al RIE i es creuen les dades amb les dades de comerç exterior de Duanes que proporciona l'Agència Tributària⁹², es pot ampliar el marc territorial d'anàlisi, el que permet intuir que la relació entre comerç i IED es compleix també amb nivells d'intercanvi o d'inversió més modestos. Així, el coeficient de correlació entre les exportacions de Catalunya a cada país i la IED que aquests fan a Catalunya entre 1995 i 2013 presenta un coeficient de correlació de 0,694 si s'analitzen ambdues variables en logaritmes. De la mateixa manera, el coeficient de correlació entre importacions a Catalunya provinent d'aquests països i la IED de cadascun d'ells, és del 0,669, també analitzat en logaritmes.

GRÀFIC 50. Volum d'IED i volum d'exportacions i importacions de béns⁽¹⁾, per països. Catalunya, mitjana 1995-2013

Unitats: logaritme neperià de milions d'euros.

(1) S'han suprimit aquells països pels quals, o bé el valor d'exportacions/importacions, o bé el valor de la IED, o bé ambdós, presentaven un valor de 0, per tal de poder presentar els valors en logaritmes. Els valors es presenten en logaritmes a fi de normalitzar els valors d'exportacions, importacions i IED, atesa la gran diferència de valors entre els països més petits i els més grans, que impediien visualitzar correctament els primers al gràfic.

Font: elaboració pròpia a partir d'Idescat i Agència Tributària.

⁹² Per a una anàlisi detallada de les dades de comerç exterior de duanes, vegeu l'*Informe sobre les balances comercials de Catalunya amb la resta de l'Estat i l'estranger*. Atès que, per motius d'estalvi, s'han utilitzat les dades de duanes disponibles per a la realització de l'informe anterior, la sèrie s'acaba l'any 2013.

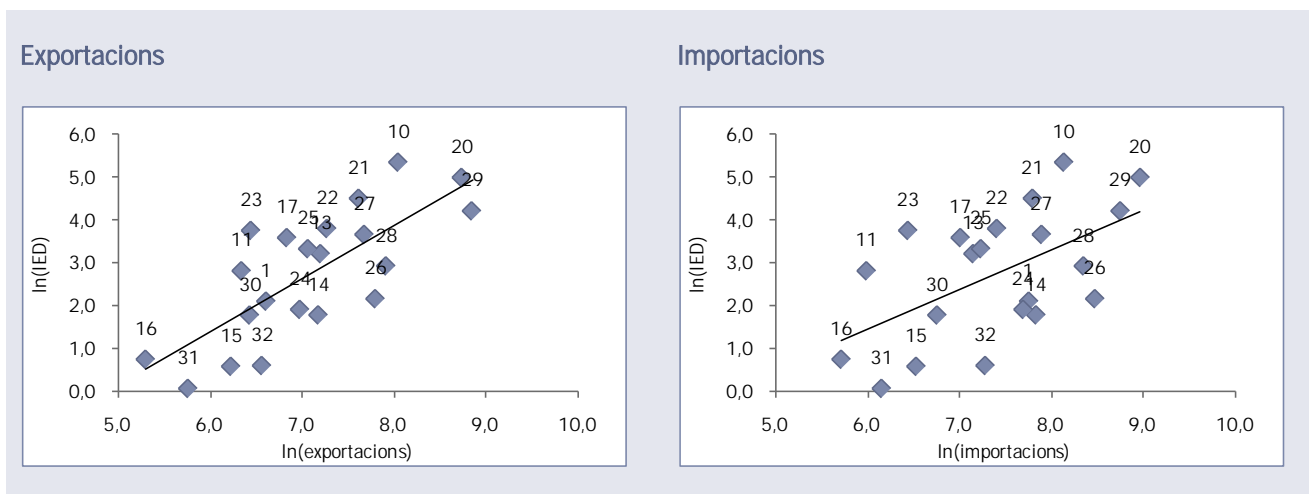

Si s'observa també el saldo comercial de béns respecte a la IED,⁹³ s'aprecia que la IED és major entre aquells països que tenen una major relació comercial, ja sigui perquè Catalunya presenta un saldo molt negatiu envers el país en qüestió, o perquè el saldo és molt positiu⁹⁴. Així mateix, no s'observen, aparentment, asimetries entre el comportament de la IED en aquells països amb els quals Catalunya presenta un saldo negatiu i aquells amb els que presenta un saldo positiu.

De la mateixa manera que s'ha analitzat la informació de comerç exterior, creuada amb dades d'inversió exterior per països, es pot estudiar també de forma conjunta la informació per sectors. Convé advertir, però, que les dades de duanes de l'Agència Tributària de comerç exterior fan referència exclusivament a béns, motiu pel qual en queden excloses les divisions econòmiques pertanyents a la construcció i els serveis, que no es poden incloure a l'anàlisi. De manera similar, dins de la indústria, les indústries extractives (divisions de la 5 a la 9) presenten valors molt baixos pel que fa a la IED, motiu pel qual també s'ha considerat oportú excloure-les de l'anàlisi. El mateix argument és aplicable a la silvicultura (divisió 2) i la pesca (divisió 3), dins del sector agrícola. Finalment, les divisions 18 "Arts gràfiques i reproducció de suports enregistrats" i 19 "Coqueries i refinació del petroli", dins de la indústria manufacturera, també presenten valors atípics (la primera pel que fa al comerç i la segona pel que fa a la IED), mentre que la divisió 12 "Indústria del tabac" no presenta IED entre 1995 i 2013, el que en fa inviable l'anàlisi. Així doncs, el focus se centra en la divisió 1 "Agricultura, ramaderia, caça i activitats dels serveis que s'hi relacionen" i la indústria manufacturera (divisions de la 10 a la 32), excloent-hi les divisions mencionades anteriorment (12, 18 i 19). Això suposa l'estudi de 21 divisions econòmiques entre 1995 i 2013, que representen el 94,5% de les exportacions, el 87,9% de les importacions i el 34,4% de la IED.

Així, si s'analitza la relació entre exportacions i IED, s'observa una relació positiva, amb un increment de la IED quan augmenten les exportacions (o viceversa). El mateix succeeix en el cas de les importacions, que augmenten en relació amb el volum d'IED. Analitzant els coeficients de correlació entre exportacions i IED en logaritmes, s'obté un valor de 0,752, mentre que entre importacions i IED baixa fins al 0,555.

GRÀFIC 51. Volum d'IED i volum d'exportacions i importacions de béns, per divisions econòmiques CNA09. Catalunya, mitjana 1995-2013

Unitats: logaritme neperià de milions d'euros.
Font: elaboració pròpia a partir d'Idescat i Agència Tributària.

Pel que fa al saldo, no s'observa cap tipus de relació entre IED i aquest⁹⁵. Així, ni les poques divisions que presenten un superàvit en la mitjana del període (11,13,23 i 29), ni les que presenten un dèficit, semblen seguir una pauta clara pel que fa a la relació entre IED i saldo comercial.

7.6. DETERMINANTS DE LA IED

Un altre aspecte sobre el qual convé posar el focus són els motius que acaben portant a les empreses estrangeres a invertir a Catalunya. Com apunten Amarelo *et al.* (2016), la teoria econòmica identifica alguns elements que

⁹³ Vegeu el gràfic a l'annex d'aquest Informe.

⁹⁴ El saldo es calcula com la diferència entre exportacions i importacions per l'agregat del país entre els anys 1995 i 2013, independentment de que en anys concrets Catalunya hi presenti superàvits i en d'altres dèficits.

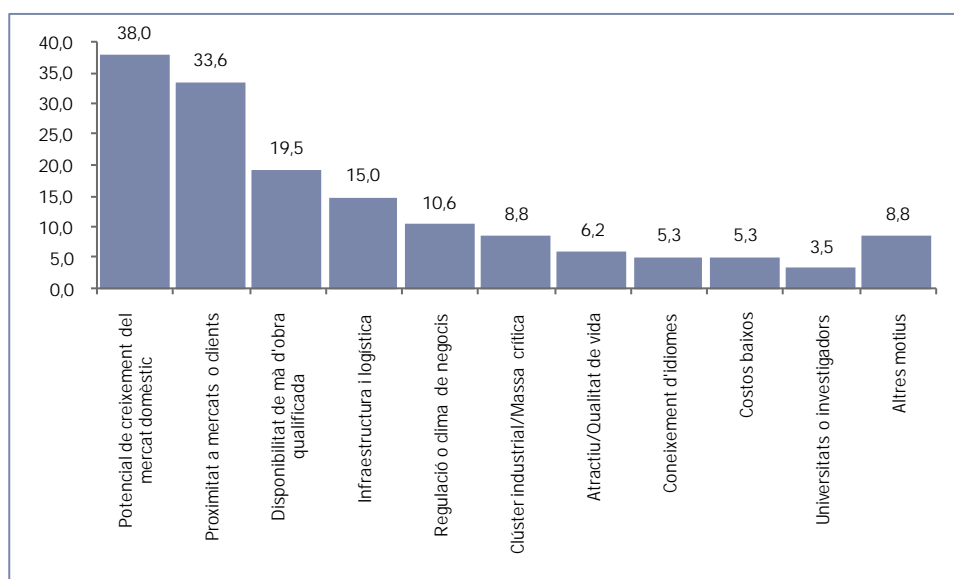
⁹⁵ Vegeu el gràfic a l'annex d'aquest Informe.

expliquen la decisió d'una empresa d'invertir a l'estranger. Segons el model OLI (*ownership, internalization & location*), l'empresa multinacional ha de tenir avantatges pel fet de tenir la capacitat productiva en propietat, pel fet de realitzar una producció pròpia (en lloc d'externalitzar-la) i pel fet d'establir-se en un indret determinat. En general, l'empresa decideix invertir a l'exterior per diferents motius, com poden ser l'accés a matèries primeres o a nous mercats, o a causa d'una millora en l'eficiència (fruit de costos més baixos, millor capital humà o tecnològic, etc.). Segons Amarello *et al.* (2016), es pot distingir entre inversió vertical, quan es produeix una fragmentació del procés productiu per aprofitar els avantatges de diferents territoris (segmentació dels processos productius a escala internacional), i inversió horitzontal, quan l'empresa replica el model de l'empresa matriu a l'estranger per accedir a nous mercats. Segons Myro, Álvarez *et al.* (2014), però, la inversió estrangera directa és un fenomen cada cop més complex, motiu pel qual a vegades apareixen opcions mixtes.

Pel que fa als avantatges que la IED pot trobar a Catalunya, Amarello *et al.* (2016) resumeixen els estudis de l'Ajuntament de Barcelona (2015) o Hernández *et al.* (2007), que destaquen la posició geoestratègica, el bon nivell de capital humà i uns costos laborals competitiu, l'esperit emprenedor i creatiu, com també la flexibilitat davant dels canvis i la marca Barcelona.

Un dels avantatges de la informació continguda a FDI Markets és que permet analitzar els motius pels quals les empreses han invertit a un determinat territori. Així, estudiant els motius que les empreses han declarat ser rellevants per establir-se a Catalunya entre 2003 i 2014, s'observa que la majoria valoren el potencial creixement del mercat domèstic (38,0% dels projectes), així com la proximitat a mercats o clients (33,6%). També es valora la disponibilitat de mà d'obra qualificada (19,5%), així com la infraestructura i la logística (15,0%). En canvi, destaca el baix percentatge de projectes que afirmen haver escollit Catalunya pel fet de disposar d'uns costos baixos (5,3%).

GRÀFIC 52. Motius pels quals les empreses estrangeres declaren haver invertit a Catalunya⁽¹⁾. Catalunya, agregat 2003-2014

Unitats: percentatge de projectes.

(1) El percentatge fa referència al nombre de projectes que ho declara sobre el total de projectes. Així doncs, cada categoria té un rang de 0,0% a 100,0%.

Font: ACCIÓ en base a FDI Markets.

Malauradament, no és possible desagregar les dades per períodes, que permetrien veure millor si els motius d'ubicar-se a Catalunya han canviat o no durant la crisi econòmica. Cal advertir també que no totes les empreses expressen els motius pels quals han decidit ubicar-se en un determinat territori,⁹⁶ el que podria fer que les dades continguessin algun biaix important.⁹⁷

⁹⁶ De fet, només 113 projectes dels 990 acumulats entre 2013 i 2014 declaren els motius pels quals inverteixen a Catalunya. Tot just, un 11,4% del total de projectes.

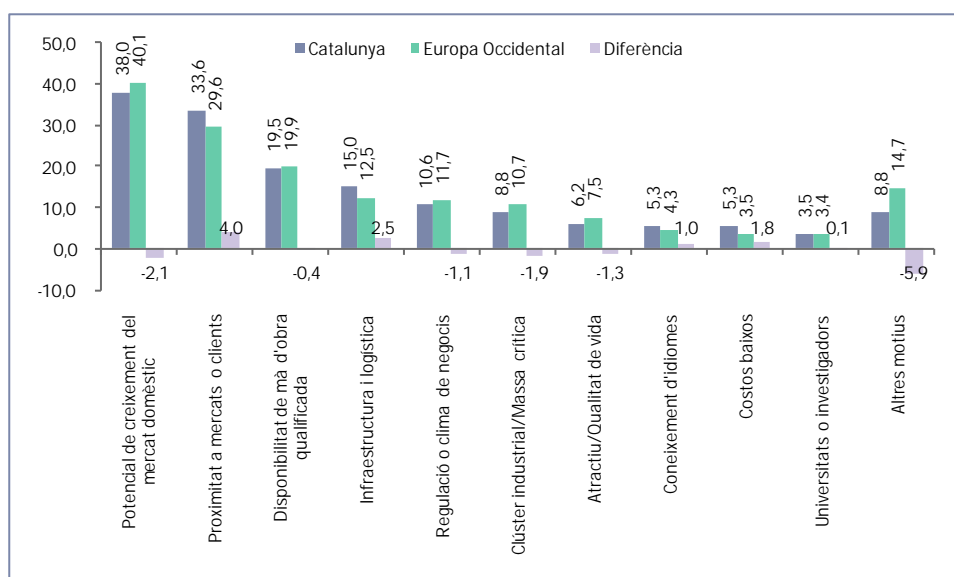
⁹⁷ Ja sigui de tipus sectorial, de dimensió d'empresa, per nacionalitat del capital estranger, temporal, etc.

Fernández-Otheo (2009) indica que durant la fase d'integració europea els motius pels quals les empreses s'instal·laven a Espanya eren principalment la mida i el creixement del mercat local, avantatges de costos, l'existència de mà d'obra especialitzada o la proximitat a altres mercats on exportar. També hi contribuirien l'estabilitat social i macroeconòmica.

Entre els principals avantatges que la IED pot trobar a Espanya, Amarelo *et al.* (2016) resumeixen l'estudi de Pelegrín (2002), que apunta a què la IED rebuda ha tingut com a objectius l'obertura a nous mercats i la cerca d'eficiència (mida de mercat, aglomeració de manufactures, concentració d'activitats de R+D i incentius públics). També Villaverde i Maza (2012) subratllen la importància del potencial econòmic, les condicions laborals, la competitivitat i la mida de mercat com a factors explicatius de la major o menor IED rebuda.

Finalment, si es comparen els motius pels quals les empreses inverteixen a Europa Occidental i a Catalunya en base a dades d'FDI Markets, s'observa que els aspectes més valorats són aproximadament els mateixos que en el cas de Catalunya. En tot cas, destaca la valoració lleugerament més positiva que fan les empreses estrangeres que inverteixen a Catalunya de la proximitat a mercats o clients, així com de la infraestructura i la logística, en comparació amb el conjunt d'inversions dutes a terme a l'Europa Occidental.

GRÀFIC 53. Motius pels quals les empreses estrangeres declaren haver invertit⁽¹⁾, segons territori. Catalunya i Europa Occidental, agregat 2003-2014

Unitats: percentatge de projectes i punts percentuals.

(1) El percentatge fa referència al nombre de projectes que ho declara sobre el total de projectes. Així doncs, cada categoria té un rang de 0,0% a 100,0%.

Font: ACCIÓ en base a FDI Markets.

Una altra manera d'aproximar-se a aquells aspectes que poden atraure la IED a Catalunya és analitzar en quins aspectes destaca Catalunya en els rànquings que elabora FDI Intelligence bianualment (*European Cities and Regions of the Future*). A partir d'aquests informes (2008-2009, 2010-2011, 2012-2013, 2014-2015 i 2016-2017), s'observa que Barcelona apareix com la millor destinació de la IED del sud d'Europa i de les millors a escala europea, mentre que Catalunya apareix com una de les 25 millors destinacions d'IED en els rànquings de 2010-2011, 2012-2013 i 2016-2017, sent també de les més destacades del sud d'Europa. A ambdues se'ls valora positivament l'estratègia d'IED, així com la infraestructura i la qualitat de vida, on apareixen en posicions destacades els últims anys.

Així doncs, no sembla que els motius pels quals les empreses estrangeres s'instal·len a Catalunya difereixen dels motius pels quals s'ubiquen a Espanya o a Europa, sent la mida del mercat i la proximitat a altres mercats els factors més determinants.

8. ESTOC D'INVERSIÓ ESTRANGERA DIRECTA

Si bé la IED és una magnitud flux, aquesta s'acumula en forma d'estoc amb els pas dels anys, el que deriva en un acumulat que permet copsar millor la rellevància d'aquesta inversió.

Com es comenta a Amarelo *et al.* (2016), Catalunya compta amb una llarga tradició pel que fa a captació d'inversió estrangera que, segons ACCIÓ, se situa en un total de 6.500 empreses estrangeres⁹⁸ establertes en territori català, provinents principalment d'Alemanya, França, els Estats Units, Itàlia, Països Baixos i Japó. A continuació se'n destaquen algunes en funció de l'àmbit sectorial en el qual operen:

- Material de transport: Volkswagen, Nissan o Denso.
- Sector químic: Basf, Henkel, Solvay o Dow Chemical.
- Indústria farmacèutica: Novartis, Boehringer o Sanofi.
- Sector alimentari: Nestlé, Unilever, Bimbo, Sara Lee o Danone.
- Sector TIC: IBM, Cisco, Colt o Microsoft.
- Logística: Honda, Disalfarm o Ikea.
- Empreses amb centres de serveis compartits: Citigroup, Xerox, Tech Data o Ricoh.

Com s'ha comentat anteriorment, l'estoc d'empreses estrangeres a Catalunya es pot analitzar a través de la informació recollida en els informes del Ministeri d'Economia i Competitivitat a partir de les dades del RIE.

A continuació s'estudien els informes del Ministeri d'Economia i Competitivitat per a Catalunya i altres comunitats autònomes. Convé recordar que, tal i com s'ha mencionat a l'apartat de l'anàlisi de fonts de dades disponibles, l'estoc del RIE (amb ETVE) representa el 60,4% de l'estoc resultant del Banc d'Espanya per a l'any 2013, mentre que sense ETVE representa el 51,8%.

Si s'analitza el pes de l'estoc d'IED a Catalunya en forma de posició inversora de les empreses sobre el seu PIB l'any 2013, s'observa que aquest representaria un 25,2% del PIB. Si es compara l'immobilitzat material de les empreses estrangeres respecte al PIB per al mateix any, aquest representa el 12,6%.

Si s'estudia la inversió en funció d'on s'ubica la seu de l'empresa amb IED l'any 2013, s'observa que la posició inversora de les empreses a Catalunya representa un 16,7% del conjunt d'Espanya, molt lluny de Madrid, que concentra el 62,2% del valor de les posicions, fruit de concentrar el gruix de seus empresarials.

⁹⁸ El cens d'ACCIÓ considera empresa estrangera establerta a Catalunya tota empresa amb establiment permanent a Catalunya (no necessàriament seu social) el 50,0% del capital social de la qual, com a mínim, estigui en mans d'una empresa estrangera.

TAULA 26. Posició inversora de les empreses amb IED (no ETVE) en base a la seu, per comunitats autònomes⁽¹⁾. Espanya, 2013

	2013	Pes 2013 (%)	Pes s/PIB (%)
C. Madrid	185.373	62,2	94,6
Catalunya	49.810	16,7	25,2
Astúries	12.960	4,3	60,9
País Basc	11.221	3,8	17,6
Galícia	7.236	2,4	13,2
Andalusia	6.818	2,3	4,8
Illes Balears	6.242	2,1	23,7
C. Valenciana	4.621	1,5	4,7
Cantàbria	3.600	1,2	29,6
Aragó	2.601	0,9	7,9
Canàries	1.782	0,6	4,4
Castella i Lleó	1.367	0,5	2,5
Navarra	1.299	0,4	7,3
Castella-La Manxa	1.281	0,4	3,4
Múrcia	1.150	0,4	4,3
La Rioja	496	0,2	6,4
Extremadura	269	0,1	1,6
Ceuta i Melilla	3	0,0	0,1
Espanya	298.131	100,0	28,4

Unitats: milions d'euros i percentatges.

(1) Les comunitats autònomes es mostren ordenades en funció del pes de l'estoc l'any 2013, de major a menor.

Font: elaboració pròpia a partir del Ministeri d'Economia i Competitivitat.

Seguint amb les dades del RIE, si s'analitza l'immobilitzat material d'aquestes empreses, s'obté una altra perspectiva de la influència que la inversió estrangera directa té en cada comunitat⁹⁹. Així, l'any 2013 Catalunya concentrava el 23,4% de l'immobilitzat immaterial de les empreses amb IED, per sobre d'Andalusia (15,7%) o la Comunitat de Madrid (14,6%).

TAULA 27. Immobilitzat material de les empreses amb IED, per comunitats autònomes⁽¹⁾. Espanya, 2008 i 2013

	Valor		Pes (%)		Pes s/PIB (%)	
	2008	2013	2008	2013	2008	2013
Catalunya	18.396	24.871	22,1	23,4	8,8	12,6
Andalusia	10.322	16.727	12,4	15,7	6,8	11,8
C. Madrid	20.026	15.543	24,1	14,6	9,9	7,9
C. Valenciana	4.760	6.084	5,7	5,7	4,4	6,2
Castella i Lleó	3.431	5.363	4,1	5,0	8,5	10,0
Aragó	3.670	4.472	4,4	4,2	10,3	13,6
Canàries	2.439	4.325	2,9	4,1	5,7	10,6
Astúries	3.941	4.302	4,7	4,0	16,4	20,2
Galícia	2.454	4.160	3,0	3,9	4,2	7,6

⁹⁹ L'immobilitzat material representa el 30,7% de l'estoc d'inversió total l'any 2013 i tendeix a concentrar-se en les comunitats on la indústria té més pes.

LA INVERSIÓ ESTRANGERA A CATALUNYA

País Basc	3.357	4.066	4,0	3,8	5,0	6,4
Illes Balears	1.282	3.955	1,5	3,7	4,7	15,0
Castella-La Manxa	2.490	2.983	3,0	2,8	4,4	7,8
Extremadura	387	2.651	0,5	2,5	2,1	15,6
Múrcia	2.716	2.284	3,3	2,1	9,3	8,5
Navarra	1.541	2.115	1,9	2,0	8,2	11,9
Cantàbria	1.485	1.749	1,8	1,6	11,2	14,4
La Rioja	396	509	0,5	0,5	4,8	6,6
Ceuta i Melilla	29	238	0,0	0,2	1,0	8,0
Espanya	83.121	106.397	100,0	100,0	7,4	10,1

Unitats: milions d'euros i percentatges.

(1) Les comunitats autònomes es mostren ordenades en funció del pes de l'estoc l'any 2013, de major a menor.

Elaboració pròpia a partir del Ministeri d'Economia i Competitivitat.

Si es compara l'immobilitzat immaterial de l'any 2013 amb el de l'any 2008,¹⁰⁰ s'observa que el pes de Catalunya dins del conjunt d'Espanya augmenta lleugerament (+1,2pp). Destaquen, en aquest sentit, tant l'increment de pes sobre el conjunt estatal d'Andalusia (+3,3pp), com la pèrdua de pes de la Comunitat de Madrid (-9,5pp).

Segons Amarelo *et al.* (2016), el RIE proporciona més dades sobre l'estoc d'IED en el cas d'Espanya, informant també de "la xifra de negocis i resultats de les empreses participades per capital estranger, així com la posició d'inversió estrangera segons el percentatge de participació de capital estranger de les empreses i segons l'any d'inici d'activitat". Aquesta informació no està disponible per a Catalunya, però pot ser d'interès analitzar les dades per al conjunt d'Espanya en la mesura que, *a priori*, la distribució a Catalunya no hauria de variar excessivament. Així, les empreses estrangeres que van començar l'activitat entre 1995 i 2013 a Espanya són les que representen un pes major de la posició d'IED, amb un 70,4%, per un 17,6% de les que van començar entre 1985 i 1994, un 7,3% per les establertes entre 1974 i 1984, i un 4,7% de les radicades abans de l'any 1974. Així mateix, i segons l'ocupació, el 67,0% de la població ocupada per empreses amb IED treballa en empreses de més de 1.000 treballadors, enfront d'un 11,5% que ho fa en empreses de 500 a 1.000 treballadors, un 16,7% que ho fa en empreses de 100 a 500 ocupats, un 4,6% en empreses de 10 a 100 treballadors, i un 0,2% en empreses de menys de 10 treballadors.

Comparativa en l'àmbit internacional

Partint de la relació entre les dades d'estoc d'IED d'UNCTAD per Espanya i les dades d'estoc d'immobilitzat material d'empreses amb IED del RIE per Espanya, es pot intentar aproximar el pes que l'estoc d'IED a Catalunya tindria a escala mundial, que seria aproximadament el 0,6% l'any 2013.

Si s'analitza l'evolució de l'estoc d'IED al món a partir de dades d'UNCTAD (equivalents a les de la posició d'inversió internacional dels diferents països) per als anys 2008 i 2013, s'observa el major dinamisme de les economies en desenvolupament, que passa del 27,0% al 31,6% de l'estoc mundial (+4,6pp), mentre que les economies avançades el perden, passant del 70,4% al 64,6% (-5,8pp).

Fent el mateix exercici per països, s'observa que l'any 2013 els Estats Units és la primera destinació d'aquesta IED, amb el 20,4% de l'estoc acumulat, seguida del Regne Unit (6,7%), Hong Kong (5,5%), la Xina (3,9%) i Singapur (3,6%). Per altra banda, Espanya (3,3%) se situaria en setena posició, per darrera d'Alemanya i per davant de França. Tot i que en la majoria de països el pes a escala mundial varia poc respecte a l'any 2008, si que s'observa el creixement de països com Estats Units (+3,8pp), la Xina (+1,4pp) o Brasil (+1,1pp), o el descens d'alguns altres, com Països Baixos (-1,5pp) o Bèlgica (-3,4pp). Val a dir, en aquest sentit, que les dades d'estoc d'IED presenten una forta volatilitat, variant molt en funció de l'any en què es realitzi l'anàlisi.

¹⁰⁰ La metodologia del RIE per calcular l'immobilitzat material ha registrat revisions significatives fruit de canvis en el Pla general de comptabilitat, el que podria explicar algunes de les diferències observades.

TAULA 28. Estoc d'IED, per països⁽¹⁾. Món, 2008 i 2013

	Valor		Pes (%)		
	2008	2013	2008	2013	Var. (pp)
Estats Units	1.815	3.754	16,6	20,4	3,8
Regne Unit	681	1.231	6,2	6,7	0,4
Hong Kong	572	1.018	5,2	5,5	0,3
Xina	276	720	2,5	3,9	1,4
Singapur	335	655	3,1	3,6	0,5
Alemanya	487	635	4,5	3,4	-1,0
Espanya	430	605	3,9	3,3	-0,7
França	411	600	3,8	3,3	-0,5
Brasil	210	563	1,9	3,1	1,1
Països Baixos	498	554	4,6	3,0	-1,5
Suïssa	327	553	3,0	3,0	0,0
Canadà	328	490	3,0	2,7	-0,3
Rússia	158	426	1,4	2,3	0,9
Bèlgica	623	424	5,7	2,3	-3,4
Austràlia	225	423	2,1	2,3	0,2
Món	10.935	18.436	100,0	100,0	0,0

Unitats: milers de milions d'euros i percentatges.

(1) Els països es mostren ordenats en funció del pes de l'estoc l'any 2013, de major a menor.

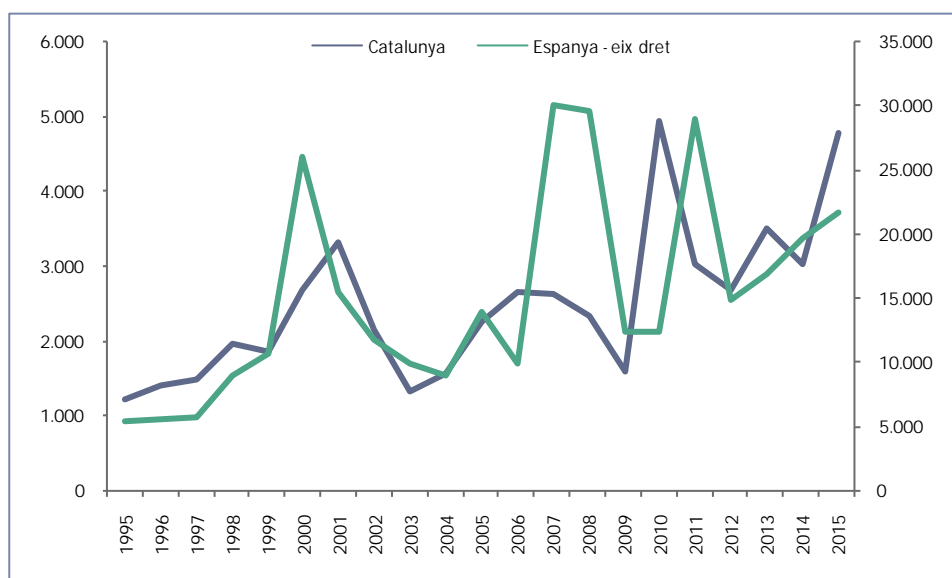
Font: elaboració pròpia a partir d'UNCTAD.

9. NOTA REFERENT A LA IED L'ANY 2015

Les dades d'IED del RIE i FDI Markets per al conjunt de l'any 2015 a Catalunya han estat disponibles una vegada finalitzat el present estudi. Per aquest motiu, i a fi d'oferir la informació el més actualitzada possible, a continuació es duu a terme una anàlisi d'aquesta informació, tant des d'una perspectiva agregada, com sectorial o de procedència d'aquesta inversió.

L'any 2015 la IED registrada a Catalunya ha estat de 4.783 milions d'euros, de les més elevades de la sèrie històrica, només superada per la de l'any 2010 (4.945 milions d'euros). Si bé aquestes dades es mostren en termes nominals, fet que implica un creixement real menor, l'increment respecte a l'any 2014 és del 57,8%, molt per sobre de l'increment de preus.

GRÀFIC 54. Evolució de la IED bruta. Catalunya i Espanya, 1995-2015

Unitats: milions d'euros.

Font: elaboració pròpia a partir del RIE.

En qualsevol cas, però, cal tenir present que la IED presenta una elevada volatilitat d'un any a l'altre, motiu pel qual cal analitzar les dades amb certa cautela. Per aquest motiu, s'ha optat per comparar l'any 2015 respecte a la mitjana del període 2008-2014, el que serà especialment útil en l'anàlisi sectorial i de procedència geogràfica d'aquesta IED.

Així, quan la IED a Catalunya es compara respecte a la mitjana del període 2008-2014, també s'observa un increment important (+58,8%), el que fa palès el fort increment de la inversió en territori català.

Si aquesta IED s'analitza respecte al conjunt d'Espanya i per comunitats autònomes, s'observa que la IED creix menys a Espanya, tant si s'analitza respecte a l'any 2014 (+11,0%), com respecte a la mitjana del 2008 al 2014 (+13,1%). De fet, quan s'analitza per comunitats autònomes, a la majoria la IED disminueix, a excepció de Catalunya, Andalusia, Múrcia i La Rioja (al País Basc creix respecte a la mitjana de 2008-2014, però no respecte al 2014, mentre que a Galícia i Cantàbria ho fa respecte al 2014, però no respecte a la mitjana de 2008-2014).

Això fa que la IED a Catalunya representi un 22,0% del total invertit a Espanya, 6,5pp més que l'any 2014, i 6,3pp més que la mitjana del període 2008-2014, en un context on només Múrcia i País Basc guanyen pes respecte al període 2008-2014.

TAULA 29. IED bruta, per comunitats autònomes⁽¹⁾. Espanya, 2015

	2015	Var. 14-15 (%)	Var. 08/14-15 (%)	Pes 2015 (%)	Var. 14-15 (pp)	Var. 08/14-15 (pp)
C. Madrid	10.093	-1,2	-13,9	46,5	-5,7	-14,6
Catalunya	4.783	57,8	58,8	22,0	6,5	6,3
País Basc	794	-43,7	38,5	3,7	-3,5	0,7
Andalusia	565	99,4	7,9	2,6	1,2	-0,1
R. Múrcia	518	1.080,3	752,0	2,4	2,2	2,1
I. Balears	263	-2,3	-36,8	1,2	-0,2	-1,0
C. Valenciana	254	-69,1	-23,9	1,2	-3,0	-0,6
Galícia	85	60,2	-52,4	0,4	0,1	-0,5
Canàries	81	-38,8	-12,8	0,4	-0,3	-0,1
Aragó	60	-46,6	-44,4	0,3	-0,3	-0,3
Castella-La Manxa	53	-40,0	-61,7	0,2	-0,2	-0,5
Extremadura	44	-82,4	-22,4	0,2	-1,1	-0,1
Castella i Lleó	42	-74,1	-59,1	0,2	-0,6	-0,3
La Rioja	31	815,7	70,7	0,1	0,1	0,0
Navarra	12	-56,6	-79,1	0,1	-0,1	-0,3
Astúries	10	-97,9	-96,4	0,0	-2,4	-1,4
Cantàbria	9	1,9	-58,4	0,0	0,0	-0,1
Espanya	21.724	11,0	13,1	100,0	0,0	0,0
Ceuta i Melilla	16	345,0	1.571,0	0,1	0,1	0,1
Sense assignar	4.011	84,3	165,1	18,5	7,3	10,6

Unitats: milions d'euros, percentatges i punts percentuals.

(1) Comunitats autònomes ordenades en funció del pes de la IED, de major a menor.

Font: elaboració pròpia a partir del RIE.

Si l'anàlisi de les dades de 2015 es duu a terme per branques d'activitat, s'observen diferències notables si aquestes s'analitzen respecte a l'any 2014 o si l'anàlisi es fa respecte a la mitjana del període 2008-2014. Així, tot i que es presenten les comparatives amb ambdós valors, convé agafar com a referència el període 2008-2014 a fi d'observar millor la tendència.

El que s'observa en comparar les dades de l'any 2015 amb les del període 2008-2014 és un increment de la IED als quatre grans sectors, sent especialment destacat el creixement a la construcció (+235,8%) i al sector serveis (+63,3%), i menors a la indústria (+18,1%) i a l'agricultura (+10,8%). Això fa que la indústria perdi pes respecte a la mitjana del període 2008-2014 (-9,2pp), en benefici dels serveis (+1,6pp), però molt especialment de la construcció (+7,7pp).

TAULA 30. IED bruta, per branques d'activitat⁽¹⁾. Catalunya, 2015

	2015	Var. 14-15 (%)	Var. 08/14-15 (%)	Pes 2015 (%)	Var. 14-15 (pp)	Var. 08/14-15 (pp)
Agricultura	8	5,2	10,8	0,2	-0,1	-0,1
Indústria	1.286	51,4	18,1	26,9	-1,1	-9,2
- Manufacturera	1.279	458,1	52,9	26,7	19,2	-1,0
- No manufacturera	6	-99,0	-97,5	0,1	-20,3	-8,2
Construcció	697	14,7	235,8	14,6	-5,5	7,7
Serveis	2.792	78,2	63,3	58,4	6,7	1,6
- Comerç al major i al menor; reparació de vehicles de motor i motocicletes; transport i emmagatzematge; hostaleria	1.121	45,6	45,2	23,4	-2,0	-2,2
- Informació i comunicacions	161	-9,3	16,0	3,4	-2,5	-1,2
- Activitats financeres i d'assegurances	782	1.182,8	271,3	16,4	14,3	9,4
- Activitats immobiliàries	362	111,0	28,8	7,6	1,9	-1,8

LA INVERSIÓ ESTRANGERA A CATALUNYA

- Activitats professionals, científiques i tècniques; activitats administratives y serveis auxiliars	162	97,8	-13,7	3,4	0,7	-2,8
- Administració pública i defensa; seguretat social obligatòria; educació; activitats sanitàries i de serveis socials	120	128,9	182,4	2,5	0,8	1,1
- Activitats artístiques, recreatives i d'entreteniment; reparació d'articles d'ús domèstic i altres serveis	85	-66,4	10,2	1,8	-6,6	-0,8
Total	4.783	57,8	58,8	100,0	0,0	0,0

Unitats: milions d'euros, percentatges i punts percentuals.

(1) Branques d'activitat ordenades segons CCAE-09.

Font: elaboració pròpia a partir del RIE.

Si l'anàlisi es duu a terme per branques d'activitat a la indústria, s'observa un creixement important a la indústria manufacturera (+52,9% respecte al període 2008-2014) enfront d'un detriment de la no manufacturera (-97,5%). Als serveis, el principal increment es produeix entre les activitats financeres i d'assegurances (+271,3%) i el comerç, reparació de vehicles de motor i motocicletes, transport, emmagatzematge i hostaleria (+45,2%), així com a l'Administració pública i defensa, Seguretat Social obligatòria, educació i activitats sanitàries i de serveis socials (+182,4%), si bé en aquest últim cas, el pes sobre el total de la IED és baix.

Així, per branques d'activitat destaca sobretot l'increment de pes de les activitats financeres i d'assegurances (+9,4pp) respecte al període 2008-2014.

Així doncs, les activitats financeres i d'assegurances i la construcció, dues de les branques més afectades per la crisi econòmica, són les dues branques d'activitat amb majors increments de la IED l'any 2015, el que podria apuntar a una confiança creixent en la recuperació d'aquests sectors.

Si s'analitza la IED a Catalunya l'any 2015 segons país de procedència, destaquen els increments d'inversió respecte al període 2008-2014 de Països Baixos (+105,4%), França (+84,0%), Alemanya (+63,8%), Mèxic (+107,4%), Irlanda (+251,2%) i la categoria "Altres" (+168,1%), països que guanyen pes com a inversors respecte al període 2008-2014. Així, l'increment de la categoria "Altres", podria indicar una major diversificació en la procedència de la inversió.

TAULA 31. IED bruta, per països⁽¹⁾. Catalunya, 2015

	2015	Var. 14-15 (%)	Var. 08/14-15 (%)	Pes 2015 (%)	Var. 14-15 (pp)	Var. 08/14-15 (pp)
Països Baixos	994	840,0	105,4	20,8	17,3	4,7
França	757	-11,8	84,0	15,8	-12,5	2,2
Alemanya	505	142,3	63,8	10,6	3,7	0,3
Regne Unit	274	500,0	-20,1	5,7	4,2	-5,7
Estats Units d'Amèrica	148	33,0	-30,1	3,1	-0,6	-3,9
Luxemburg	675	36,0	52,6	14,1	-2,3	-0,6
Itàlia	20	-46,6	-73,9	0,4	-0,8	-2,1
Suïssa	177	459,5	51,8	3,7	2,7	-0,2
Portugal	3	-86,2	-88,9	0,1	-0,7	-0,9
Mèxic	234	-57,7	107,4	4,9	-13,4	1,1
Japó	34	-64,5	-14,7	0,7	-2,4	-0,6
Bèlgica	12	-79,2	-41,6	0,3	-1,7	-0,4
Andorra	39	3,8	8,4	0,8	-0,4	-0,4
Irlanda	186	1941,7	251,2	3,9	3,6	2,1
Israel	14	-93,3	-57,3	0,3	-6,5	-0,8
Suècia	7	-56,0	-79,3	0,1	-0,4	-1,0
Altres	704	418,7	168,1	14,7	10,2	6,0

Unitats: milions d'euros i percentatges.

(1) Països ordenats en funció de la inversió entre 1995 i 2014, de major a menor.

Font: elaboració pròpia a partir del RIE.

A banda d'aquests països, també creixen, encara que per sota de la mitjana, Luxemburg (+52,6%), Suïssa (+51,8%) i Andorra (+8,4%), mentre que la IED procedent de la resta dels principals països inversors decreix. Són especialment destacats els retrocessos respecte al període 2008-2014 de Regne Unit (-20,1% i -5,7pp), EE.UU. (-30,1% i -3,9pp), Itàlia (-73,9% i -2,1pp) i Portugal (-88,9% i -0,9pp). Així, continua la tendència d'aquests dos últims països, tradicionals inversors a Catalunya abans de la crisi, a reduir l'import d'aquesta.

Segons FDI Markets, l'any 2015 es van invertir 5.224 milions d'euros a Catalunya per part d'empreses estrangeres. Això suposa un 179,5% més que l'any 2014, i un 122,5% més que la mitjana del període 2008-2014, sent, de llarg, l'any amb més IED a Catalunya (60,9% més que l'any 2007, on la IED era de 3.246 milions d'euros). A més, aquest volum d'inversió situa Catalunya com la quarta regió d'Europa amb més IED, només per darrere del Sud-Est del Regne Unit (Londres), Escòcia i el Districte Federal Central (Moscú)¹⁰¹.

A partir de dades d'FDI Markets facilitades per ACCIÓ s'observa que aquesta inversió s'ha materialitzat a partir de 113 projectes (3,7% més que l'any 2014 i 21,9% més que la mitjana del període 2008-2014) i s'estima que ha generat 7.465 llocs de treball (11,1% més que el 2014 i 5,7% més que la mitjana del període 2008-2014). És a dir, és tracta de projectes de major magnitud (46,2 milions d'euros per projecte l'any 2015, respecte als 25,3 milions d'euros per projecte del període 2008-2014) i més intensius en capital, en la mesura que invertint més es preveu que ocupin menys individus (66,6 persones ocupades per milió d'euros invertit l'any 2015, respecte a 76,2 per al període 2008-2014).

---

¹⁰¹ La tercera de l'Europa occidental.

10. CONCLUSIONS

La inversió estrangera directa representa l'1,5% del PIB a Catalunya de mitjana anual durant el període 2008-2014, un percentatge que ha variat poc respecte al que ha succeït en els períodes estudiats, 1995-2000 (1,7%) i 2001-2007 (1,4%).

Cal esmentar que la inversió estrangera ha augmentat un 58,8% l'any 2015 a Catalunya si s'utilitzen dades del Registre d'Inversions Estrangeres (RIE) i un 179,5% si la font és l'FDI Markets del *Financial Times*, referides a inversions estrangeres *greenfield*.

Les dades d'inversió del RIE presenten un efecte seu, motiu pel qual aquestes subestimen la inversió rebuda a Catalunya i d'altres comunitats autònomes al mateix temps que sobreestimen la inversió captada per la Comunitat de Madrid, fruit de la seva capitalitat política i administrativa.

Resulta notori el pes que les filials d'empreses estrangeres tenen en l'economia catalana durant el període estudiat, ja sigui en termes de VAB o d'ocupació. Així, l'any 2013, el darrer amb dades disponibles, les filials d'empreses estrangeres representaven l'1,0% del total d'empreses industrials i de serveis de mercat (excloent-hi els serveis financers), així com el 26,3% del VAB i el 18,3% de l'ocupació en aquests sectors. Aquestes variables són significativament més rellevants a l'economia catalana que a l'espanyola. Addicionalment, cal destacar que sobresurt la seva major productivitat en comparació a les empreses autòctones, així com una major despesa de personal per persona ocupada.

Tot i que la inversió és més rellevant a la indústria manufacturera i en algunes branques del sector serveis, aquesta es troba força diversificada a escala sectorial. També en l'àmbit de la procedència d'aquesta inversió s'observa un repartiment relativament dispers a escala de països, encapçalat pels Països Baixos, que representa un 16,1% del total. Així doncs, la inversió que arriba a Catalunya presenta una robustesa que la fa menys dependent de les decisions d'inversors concrets que altres territoris on es fan països majors nivells de concentració, ja sigui dels països de procedència de la inversió o bé de determinats sectors.

Per últim, convé remarcar que les dades sobre inversió estrangera són força positives i cal defugir una lectura política simple, ja sigui en un sentit o un altre, atesa la seva variabilitat, que segueix condicionants eminentment econòmics.

11. RECOMANACIONS

- Reforçar les sinèrgies entre les empreses locals i les empreses estrangeres que permetin el benefici mutu, més enllà de les relacions entre proveïdors i clients, construint majors espais d'interacció.
- Incentivar que la recerca i el desenvolupament de les empreses estrangeres instal·lades es produeixi a Catalunya, a fi de retenir el màxim valor afegit al territori i atraure el talent. Intermediar i facilitar els convenis de col·laboració amb el món acadèmic, universitari i d'investigació científica lligat als sectors de major valor afegit.
- Afavorir les ampliacions de la capacitat productiva ja establerta a Catalunya per permetre'n la millora competitiva, així com per compensar el descens del volum invertit en nous projectes i la mida cada cop més petita d'aquests.
- Dotar-se de mecanismes específics per als projectes de més envergadura, accelerant la seva tramitació administrativa per tal d'afavorir el procés d'inversió, especialment en allò que afecta els plans directors urbanístics. Establir procediments concrets per als grans projectes.
- Afavorir que la inversió estrangera, mitjançant mecanismes d'incentivació, es pugui localitzar en el conjunt del territori de Catalunya a fi d'aconseguir un major equilibri territorial en termes socioeconòmics i de sostenibilitat mediambiental. Per tant, incentivar la inversió estrangera d'aquelles activitats que generin un retorn socioeconòmic en el territori. Establir, també, en el seu cas, mecanismes de rescabament dels incentius a favor de l'Administració en el cas d'incompliment durant el període fixat.
- Promoure plans d'actuació orientats especialment a l'atracció de sectors amb un alt valor afegit.
- Eixamplar i diversificar la procedència de la inversió estrangera directa, atès el descens de la inversió entre països europeus, per una banda, i donat que Europa representa el 81,7% del total invertit a Catalunya en el període 2008 i 2014, per l'altra.
- Tot i que es valora positivament la dotació de recursos humans i la seva qualitat, cal reforçar els mecanismes de millora, especialment pel que fa a la formació professional, així com millorar el coneixement de llengües estrangeres, evitar l'abandonament prematur dels estudis i reduir l'elevat nivell de fracàs escolar.
- Disposar d'una dotació adequada en infraestructures i logística estratègiques que permeti continuar competint internacionalment i afavoreixi l'atracció d'empreses estrangeres, en un mercat força competitiu (és especialment necessari, doncs, el Corredor mediterrani). Assenyalar que aquest vector ha estat valorat positivament i de forma reiterada en els informes d'FDI Markets.
- Acompanyar en la gestió i realització dels tràmits administratius les empreses estrangeres que vulguin establir-se a Catalunya, especialment en inversions tipus *greenfield*.
- Dur a terme una política activa més potent d'atracció d'inversió de seus empresarials o d'àrees d'activitats a Catalunya, de caire proactiu. Anar més enllà de les accions reactives quan les empreses estrangeres entren en crisi o es deslocalitzen.
- Promoure la inversió estrangera orientada a la digitalització de l'economia (indústria 4.0) que faci de tractor de la revolució digital industrial i dels serveis, com també desenvolupar la infraestructura digital per permetre-ho.
- Millorar la coordinació dels diferents actors en l'atracció de capital estranger (corporacions locals, ACCIÓ, etc.).

12. BIBLIOGRAFIA

Ajuntament de Barcelona i ACCIÓ (2009). La inversió estrangera directa a l'àrea de Barcelona i Catalunya. Ajuntament de Barcelona i ACCIÓ.

http://coneixement.accio.gencat.cat/web/portal/estudis-i-tendencies/-/custom_publisher/lwB4/27050104/La-inversio-estrangera-a-l-area-de-Barcelona-i-Catalunya

Ajuntament de Barcelona (2015). Foreign direct investment in Barcelona. A city focused in growth. Ajuntament de Barcelona.

<http://barcelonacatalonia.cat/b/wp-content/uploads/2015/02/Foreign-Direct-Investment-in-Barcelona.pdf>

Amarelo, C; Vilalta, P. i Rodríguez, I. (2016). L'atracció d'inversió estrangera a Catalunya. Papers de Treball, Sèrie Sector Exterior, nº1. Departament d'Economia i Coneixement. Generalitat de Catalunya.

http://economia.gencat.cat/web/.content/70_economia_catalana/arxius/colleccions/papers_de_treball/PT_2016_1.pdf

Bajo, O., Díaz, C. i Díaz, C. (2007). Foreign direct investment and regional growth: an analysis of the spanish case. Papeles de Trabajo del Instituto de Estudios Fiscales, Serie economía, nº18, 3-21.

http://www.ief.es/documentos/recursos/publicaciones/papeles_trabajo/2007_18.pdf

Banco de España (2007). Inversión exterior directa en España. Comparación de las fuentes nacionales.

http://www.bde.es/webbde/es/estadis/bpagos/divisas/IED_EN_ESP_COMP_FUENT_NACS.pdf

Barrios, S. i Strobl, E. (2002). Foreign Direct Investment and Productivity Spillovers: Evidence from the Spanish Experience. Review of World Economics, Vol. 138, 3, 459-481.

Cambra de Comerç de Barcelona (2015). Evolució de la Inversió Estrangera Directa a Catalunya. Gabinet d'Estudis Econòmics i Infraestructures.

http://agricultura.gencat.cat/web/.content/de_departament/de02_estadistiques_observatoris/27_butlletins/02_butlletins_nd/documents_nd/fixers_estatics_nd/2015/0161_2015_IA_Inversio-Estrangera-a-Catalunya-2015.pdf

Canals, C. i Noguer, M. (2007). La inversión extranjera directa en España: ¿qué podemos aprender del tigre celta? Documentos de economía "la Caixa", nº7.

http://www.caixabankresearch.com/documents/10180/51459/de07_esp.pdf/ad4f6aa9-caca-44c0-8ed3-5f4459e3e6c4

Fernández-Otheo, C.M. (2004). Estadísticas de inversión directa extranjera en España: una revisión. Información comercial española (ICE), nº814, 63-76.

<http://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=891764&orden=1&info=link>

Fernández-Otheo, C.M. (2009). "Inversión extranjera directa", a García, J.L. i Myro, R. (2009). Lecciones de economía española. Civitas 9a ed., 391-410.

García, F., Jin, B. i Salomon, R. (2013). Does inward foreign direct investment improve the innovative performance of local firms? Research Policy, 42, 231-244.

Gestrin, M. (2014). International investment in Europe: A canary in the coal mine? OCDE Investment Insights. November 2014

<http://www.oecd.org/investment/InvestmentInsights-Nov2014.pdf>

Hernández, J.M. et al. (2007). Directius catalans al món: 30 experiències. Papers d'Economia Industrial, 24. Generalitat de Catalunya.

Ministerio de Industria, Turismo y Comercio (2011). DataInvex: guía básica del usuario.

<http://www.comercio.gob.es/es-ES/inversiones-exteriores/estadisticas/PDF/ManualDataInvex.pdf>

Ministerio de Economía y Competitividad (2015a). Inversiones Exteriores Directas: Posición 2013. Boletín de Inversiones Exteriores.

<http://www.comercio.gob.es/es-ES/inversiones-exteriores/informes/posicion-inversion-directa/PDF/Posicion-2013-Directa.pdf>

Ministerio de Economía y Competitividad (2015b). Inversiones Exteriores Directas: Flujos 2014. Boletín de Inversiones Exteriores.

http://www.comercio.gob.es/es-ES/inversiones-exteriores/informes/flujos-inversion-directa/PDF/Flujos_2014_Directas.pdf

Myro, R., Álvarez, M.E. et al. (2014). España en la inversión directa internacional. Instituto de Estudios Económicos.

Myro, R. (2015). "España en la inversión directa internacional", a Tareas pendientes: deuda, competitividad, empleo. Cuadernos de información económica, Funcas, nº244, 33-42.

Pelegrín, A. (2002). Inversión extranjera directa: factores determinantes de la localización regional. Papeles de Economía Española, nº93, 122-133.

Rodríguez, C. (2005). Un análisis comparado de la inversión extranjera directa efectiva y potencial de la regiones españolas. Revista de Estudios Regionales nº73, 13-41.

<http://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=1288844&orden=129903&info=link>

Sánchez-Sellero, P. Rosell-Martínez, J. I García-Vázquez, J.M. (2014). Spillovers from Foreign Direct Investment in Spanish Manufacturing Firms. Review of International Economics, 22(2), 342-351.

Villaverde, J. i Maza, A. (2012). Foreign direct investment in Spain: regional distribution and determinants. International Business Review, vol. 21(4), 722-733.

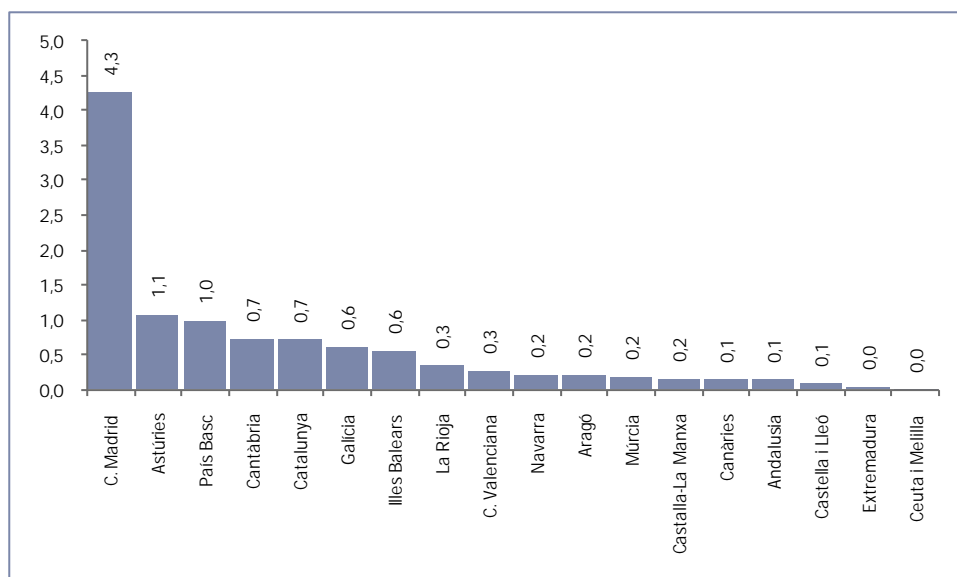
13. ANNEX

Efecte seu

Una manera de mesurar l'efecte seu pel qual es pot veure afectada cada comunitat autònoma és comparant l'estoc, en forma de posició inversora estrangera en funció d'on s'ubiquen les seus de les empreses i l'immobilitzat en actius materials en base a on s'ubica l'activitat productiva.¹⁰² Així, si s'estableix la ràtio entre el pes que representa la posició inversora estrangera de cada comunitat sobre el conjunt d'Espanya i es divideix pel pes que representa l'immobilitzat en actius materials de cada comunitat sobre el conjunt d'Espanya, s'obté un índex on els valors superiors a 1 tenen un efecte seu positiu, que incrementa els valors de la IED, mentre que els que tenen un valor inferior a 1 el tenen negatiu, el que fa que la IED registrada disminueixi.

Com s'observa al gràfic següent, la Comunitat de Madrid és la més beneficiada d'aquest efecte, amb un pes de la posició inversora estrangera 4,3 vegades superior al pes de l'immobilitzat en actius materials. Astúries i País Basc presenten valors al voltant de la unitat pel que fa a l'immobilitzat en actius materials, el que implicaria un efecte seu relativament baix, mentre que la resta de comunitats autònomes se situen clarament per sota de la unitat en relació a l'immobilitzat en actius materials. Catalunya se situa en un 0,7, el que implica que si bé existeix un efecte seu, aquest és menys important a Catalunya que a d'altres comunitats.

GRÀFIC 55. Estimació de l'efecte seu, per comunitats. Espanya, 2013

Unitats: ràtio.

Font: elaboració pròpia a partir del Ministeri d'Economia i Competitivitat (2015a).

Segons Myro, Álvarez *et al.* (2014), l'efecte seu social també beneficia Catalunya en el cas de les manufactures, ja que Catalunya compta amb algunes seus de multinacionals que tenen activitat productiva a altres territoris.

¹⁰² Val a dir que aquesta comparativa ignora la diferent composició sectorial de la IED en cada comunitat autònoma, motiu pel qual, i atesos els diferents requeriments d'immobilitzat material de cada sector, pot generar biaixos en l'indicador. Això fa que aquelles comunitats autònomes amb major requeriment d'immobilitzat material (*a priori*, allí on es concentra la indústria) pel que fa a la IED vegin incrementat l'efecte seu negatiu, mentre que aquelles amb menys demanda d'actius materials, vegin incrementat l'efecte positiu.

Rendiment de la IED a Espanya

Entre d'altres aspectes analitzats a Myro (2015), destaca l'anàlisi de rendibilitat que fan de la IED a partir dels resultats de les empreses amb IED en relació amb l'estoc d'IED o els fons propis d'aquestes empreses. Aquest càlcul és important en la mesura que la rendibilitat indica la presència d'estímuls per continuar amb aquests tipus d'inversions i perquè avalua les estratègies de les empreses multinacionals.

Segons Myro (2015), la rendibilitat de la IED a Espanya se situava per sota de les inversions estrangeres dutes a terme al Regne Unit, en el mateix nivell que les efectuades a Alemanya i per sobre de les realitzades a França o Itàlia. Durant els anys de crisi, si es calcula el quocient entre resultats i estoc, la rendibilitat de la IED a Espanya s'ha anat reduint, passant del 7,2% l'any 2008 al 0,3% l'any 2012. Si aquest càlcul es fa respecte als fons propis, es passa del 14,2% l'any 2008 al 6,0% l'any 2012. Segons Myro (2015), els rendiments de les empreses estrangeres no difereixen en excés dels de les nacionals, especialment en l'etapa expansiva (2003-2007).

Fent una anàlisi similar a la que duu a terme Myro (2015) per al conjunt d'Espanya i per branques d'activitat econòmica entre 2008 i 2013, s'observa que les majors rendibilitats de la IED s'obtenen a la indústria (5,8%), tant manufacturera com no manufacturera, així com al comerç, transport i emmagatzematge, i hostaleria (4,3%) o les activitats financeres i d'assegurances (4,2%). La construcció (-1,2%) i les activitats immobiliàries (-3,9%) presenten rendibilitats negatives, com també les activitats professionals, científiques i tècniques, activitats administratives i serveis auxiliars (-2,7%). La resta de branques representen una porció petita de la posició inversora pel que fa a IED.

TAULA 32. Rendiment de la IED,⁽¹⁾ per branques d'activitat. Espanya, 2008-2013

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Mitjana ⁽²⁾ 2008- 2013	Pes de la posició Inversora (%) 2007-2012
Agricultura, ramaderia, silvicultura i pesca	1,6	1,4	1,1	-0,4	5,5	16,6	5,6	0,2
Indústria	8,8	9,7	5,6	7,0	2,3	3,3	5,8	54,2
- Manufacturera	5,5	2,6	5,8	10,2	2,0	3,6	4,9	36,6
- No manufacturera	25,3	35,0	5,2	1,5	2,8	2,8	7,6	17,7
Construcció	4,3	5,0	-1,1	-1,1	-2,1	-10,9	-1,2	4,1
Serveis	6,0	2,1	2,8	0,8	-2,6	1,3	1,7	41,5
- Comerç al major i al menor; reparació de vehicles de motor i motocicletes; transport i emmagatzematge; hostaleria	6,7	2,1	10,2	2,5	2,3	3,0	4,3	15,3
- Informació i comunicacions	16,5	1,4	-5,3	-0,7	-12,2	-3,2	-0,1	8,9
- Activitats financeres i d'assegurances	7,4	8,2	1,0	5,2	1,7	2,5	4,2	8,8
- Activitats immobiliàries	-1,2	-8,3	-3,1	-3,9	-4,4	-2,3	-3,9	3,4
- Activitats professionals, científiques i tècniques; activitats administratives i serveis auxiliars	-11,6	1,2	6,6	-5,8	-10,8	6,3	-2,7	3,8
- Administració pública i defensa; seguretat social obligatòria; educació; activitats sanitàries i de serveis socials	-43,7	-4,7	-0,1	-5,0	4,4	2,5	-8,8	0,6
- Activitats artístiques, recreatives i d'entreteniment; reparació d'articles d'ús domèstic i altres serveis	-4,3	-0,4	-1,1	2,6	-6,1	-16,3	-4,7	0,6
Total	7,2	6,0	4,2	4,2	0,2	2,0	3,8	100,0

Unitats: percentatges.

(1) Resultat de l'any sobre la posició inversora de l'any anterior.

(2) La mitjana es calcula com la suma de resultats de l'any 2008 a l'any 2013, dividit per la posició inversora de l'any 2007 a l'any 2012.

Font: elaboració pròpia a partir de DataInVex.

Així mateix, i continuant amb la sèrie de Myro (2015), s'observa un increment de la rendibilitat de la IED a Espanya l'any 2013, on aquesta puja del 0,2% de l'any 2012 al 2,0% de l'any 2013, gràcies a l'increment de la rendibilitat de les branques amb major IED.

Si el rendiment de la inversió s'analitza per país inversor (país últim) durant el període 2008-2013, s'observa que Itàlia (9,6%) és el país amb un major rendiment a Espanya, fruit dels resultats dels anys 2008 i 2009, seguida de

França (7,5%) i Suïssa (5,3%). Destaca, potser, el rendiment negatiu de les inversions dels Països Baixos a Espanya (-0,7%), principal inversor a Catalunya.

TAULA 33. Rendiment de la IED⁽¹⁾, per principals països inversors⁽²⁾. Espanya, 2008-2013

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Mitjana ⁽³⁾ 2008-2013	Pes de la posició inversora ⁽⁴⁾ (%)
Països Baixos	-2,2	-2,3	2,8	-0,1	-2,9	0,7	-0,7	5,2
França	8,0	5,4	12,7	1,9	5,2	4,0	7,5	14,1
Alemanya	4,8	14,6	-0,2	-0,1	3,8	3,5	3,5	9,3
Regne Unit	14,1	5,8	-5,6	16,5	-9,0	-4,7	4,1	13,4
Estats Units d'Amèrica	3,0	7,8	4,8	2,5	1,2	2,9	3,5	15,6
Luxemburg	13,8	7,0	5,9	4,2	-7,3	1,0	1,9	3,9
Itàlia	38,6	38,2	9,4	3,5	2,3	2,9	9,6	13,2
Suïssa	8,3	6,7	5,8	2,4	0,6	10,2	5,3	3,6
Portugal	1,1	2,6	1,5	1,8	-15,9	-14,1	1,4	3,8
Mèxic	-21,7	-13,2	1,6	-1,7	-5,8	1,7	-5,4	6,2
Japó	-3,9	-3,9	2,7	4,6	1,1	3,8	0,8	1,3
Bèlgica	2,6	-12,0	5,3	9,8	0,1	-4,8	0,1	1,0
Andorra	-1,7	-8,1	-2,3	5,4	-1,3	-0,6	-0,5	0,1
Irlanda	0,7	3,1	4,3	1,1	20,7	-7,1	4,5	0,4
Israel	79,4	-1,1	-1,8	4,5	2,2	-15,0	-0,2	0,3
Suècia	-3,3	-1,6	-2,0	11,7	2,5	4,7	1,9	1,5
Altres	11,0	-13,2	6,0	9,5	2,1	6,1	2,3	7,2
Total	7,2	6,0	4,2	4,2	0,2	2,0	3,8	100,0

Unitats: percentatges.

(1) Resultat de l'any sobre la posició inversora de l'any anterior.

(2) Països ordenats en funció de la inversió efectuada a Catalunya entre 1995 i 2014.

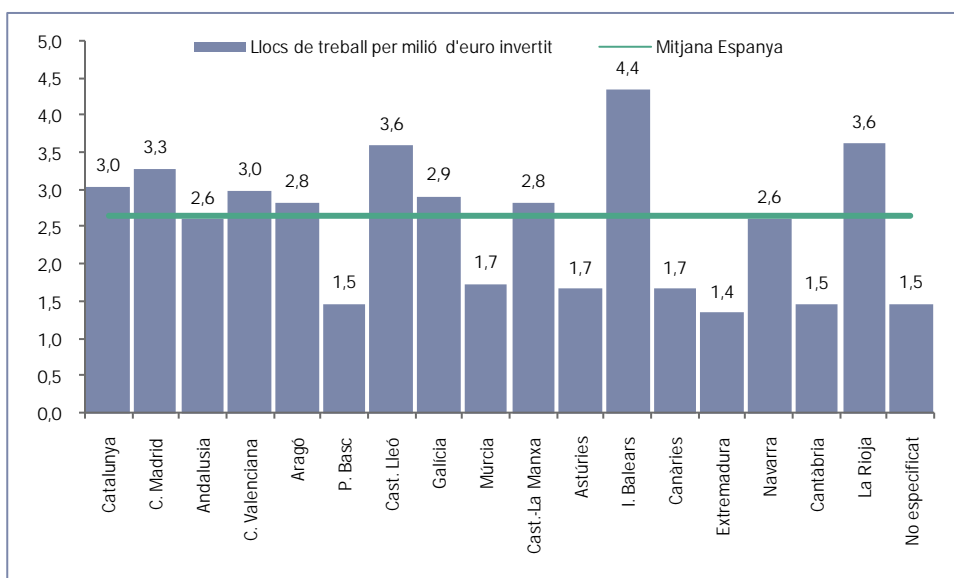
(3) La mitjana es calcula com la suma de resultats de l'any 2008 a l'any 2013, dividit per la posició inversora de l'any 2007 a l'any 2012.

(4) Espanya (*roundtrip investment*), s'ha exclòs de l'anàlisi.

Font: elaboració pròpia a partir de DataInVex.

Comparativa evolució per CCAA

GRÀFIC 56. Llocs de treball creats per milió d'euros invertit, per comunitat autònoma⁽¹⁾. Espanya, agregat 2003-2014

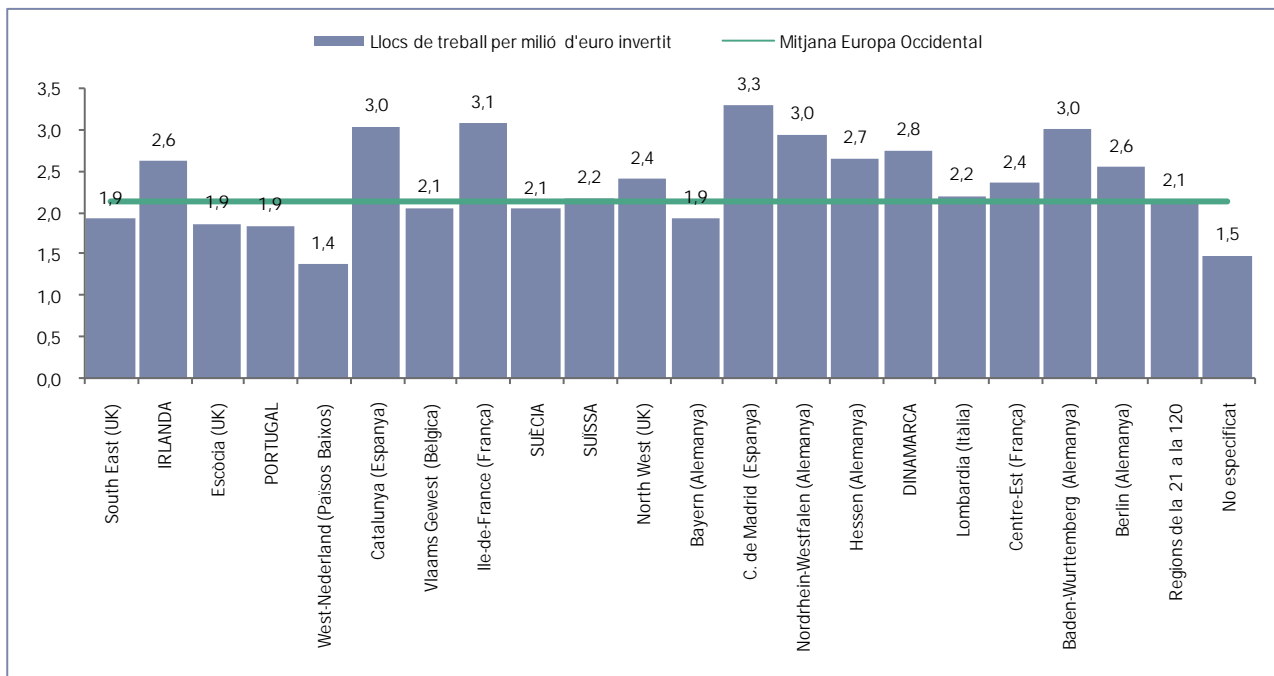

Unitats: llocs de treball creats per milió d'euros invertit.

(1) Regions ordenades segons volum d'inversió.

Font: elaboració pròpia a partir d'ACCIÓ en base a FDI Markets.

GRÀFIC 57. Llocs de treball creats per milió d'euros invertit, segons territori⁽¹⁾. Catalunya i Europa Occidental, agregat 2003-2014

Unitats: llocs de treball creats per milió d'euros invertit.

(1) Regions ordenades segons volum d'inversió. Convé advertir que aquesta informació podria estar esbiaixada per la diferència de preus i renda entre països.

Font: elaboració pròpia a partir d'ACCIÓ en base a FDI Markets.

Catalunya per divisions econòmiques

TAULA 34. IED per divisions i períodes. Catalunya, 1995-2014

Codi sector	Sector	1995-2000	2001-2007	2008-2014	Dif. p2-p1 (pp)	Dif. p3-p2 (pp)	Dif. p3-p1 (pp)
01	Agricultura, ramaderia, caça i activitats dels serveis que s'hi relacionen	0,6	0,3	0,2	-0,3	-0,1	-0,3
02	Silvicultura i explotació forestal	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
03	Pesca i aqüicultura	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
05	Extracció d'antracita, hulla i lignit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
06	Extracció de petroli brut i de gas natural	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
07	Extracció de minerals metàl·lics	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
08	Extracció de minerals no metàl·lics ni energètics	0,4	0,9	1,5	0,5	0,6	1,1
09	Activitats de suport a les indústries extractives	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
10	Indústries de productes alimentaris	3,9	11,4	8,7	7,5	-2,7	4,8
11	Fabricació de begudes	0,7	1,0	0,4	0,3	-0,5	-0,2
12	Indústries del tabac	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
13	Indústries tèxtils	2,4	1,1	0,2	-1,2	-0,9	-2,2
14	Confecció de peces de vestir	0,1	0,1	0,4	-0,1	0,4	0,3
15	Indústria del cuir i del calçat	0,1	0,0	0,1	-0,1	0,1	0,0
16	Indústria de la fusta i del suro, excepte mobles; cistelleria i esparteria	0,1	0,0	0,1	-0,1	0,1	0,0
17	Indústries del paper	2,7	1,1	1,1	-1,6	0,0	-1,6
18	Arts gràfiques i reproducció de suports enregistrats	0,6	0,5	0,1	-0,2	-0,4	-0,5
19	Coqueries i refinació del petroli	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
20	Indústries químiques	10,9	7,1	2,8	-3,8	-4,3	-8,1
21	Fabricació de productes farmacèutics	0,8	3,1	5,4	2,3	2,4	4,6
22	Fabricació de productes de cautxú i matèries plàstiques	1,8	3,3	0,7	1,4	-2,6	-1,1
23	Fabricació d'altres productes minerals no metàl·lics	1,3	2,3	1,4	1,0	-0,8	0,1
24	Metallúrgia; fabricació de productes bàsics de ferro, acer i ferroaliatges	0,1	0,4	0,2	0,3	-0,2	0,1
25	Fabricació de productes metàl·lics, excepte maquinària i equips	0,6	1,2	1,3	0,6	0,1	0,7
26	Fabricació de productes informàtics, electrònics i òptics	0,6	0,6	0,0	-0,1	-0,5	-0,6
27	Fabricació de materials i equips elèctrics	1,9	1,1	1,8	-0,8	0,7	-0,1
28	Fabricació de maquinària i equips ncaa	0,7	0,7	0,9	0,0	0,2	0,2
29	Fabricació de vehicles de motor, remolcs i semiremolcs	7,6	0,8	1,8	-6,8	1,0	-5,7
30	Fabricació d'altres materials de transport	0,4	0,4	0,0	0,0	-0,3	-0,4
31	Fabricació de mobles	0,1	0,0	0,0	-0,1	0,0	-0,1

Unitats: percentatges.

Font: elaboració pròpia a partir de Datalnvex.

TAULA 35. IED per divisions i períodes. Catalunya, 1995-2014 (continuació)

Codi sector	Sector	1995-2000	2001-2007	2008-2014	Dif. p2-p1 (pp)	Dif. p3-p2 (pp)	Dif. p3-p1 (pp)
32	Indústries manufactureres diverses	0,0	0,1	0,1	0,1	-0,1	0,0
33	Reparació i instal·lació de maquinària i equips	0,3	0,1	0,1	-0,2	0,0	-0,2
35	Subministrament d'energia elèctrica, gas, vapor i aire condicionat	0,3	3,9	2,4	3,6	-1,5	2,1
36	Captació, potabilització i distribució d'aigua	0,0	0,0	4,4	0,0	4,4	4,4
37	Recollida i tractament d'aigües residuals	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
38	Activitats de recollida, tractament i eliminació de residus; activitats de valorització	0,2	0,1	0,0	0,0	-0,1	-0,1
39	Activitats de descontaminació i altres serveis de gestió de residus	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
41	Construcció d'immobles	4,2	3,9	4,4	-0,4	0,5	0,2
42	Construcció d'obres d'enginyeria civil	0,0	0,2	2,4	0,2	2,2	2,4
43	Activitats especialitzades de la construcció	0,1	0,4	0,1	0,3	-0,2	0,0
45	Venda i reparació de vehicles de motor i motocicletes	0,4	0,3	0,3	0,0	-0,1	-0,1
46	Comerç a l'engròs i intermediaris del comerç, excepte vehicles de motor i motocicletes	10,9	7,0	6,6	-3,8	-0,4	-4,2
47	Comerç al detall, excepte el comerç de vehicles de motor i motocicletes	6,2	2,4	5,8	-3,8	3,4	-0,4
49	Transport terrestre; transport per canonades	0,2	0,1	0,6	-0,1	0,4	0,4
50	Transport marítim i per vies de navegació interiors	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
51	Transport aeri	0,0	1,0	0,5	1,0	-0,5	0,5
52	Emmagatzematge i activitats afins al transport	1,5	1,9	9,7	0,4	7,8	8,2
53	Activitats postals i de correus	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
55	Serveis d'allotjament	2,1	3,3	1,6	1,1	-1,6	-0,5
56	Serveis de menjar i begudes	0,8	2,8	0,2	2,0	-2,6	-0,6
58	Edició	0,9	1,5	0,5	0,6	-0,9	-0,4
59	Activitats de cinematografia, de vídeo i de programes de televisió; activitats d'enregistrament de so i edició musical	0,1	1,1	0,3	1,0	-0,8	0,2
60	Activitats d'emissió i programació de ràdio i televisió	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
61	Telecomunicacions	7,8	3,4	2,1	-4,4	-1,3	-5,7
62	Serveis de tecnologies de la informació	1,2	1,0	1,5	-0,2	0,5	0,3
63	Serveis d'informació	0,0	0,1	0,2	0,0	0,1	0,1
64	Mediació financera, excepte assegurances i fons de pensions	6,9	6,6	0,8	-0,3	-5,8	-6,0
65	Assegurances, reassegurances i fons de pensions, excepte la Seguretat Social obligatòria	4,1	1,7	4,3	-2,4	2,5	0,2
66	Activitats auxiliars de la mediació financera i d'assegurances	0,3	0,2	1,9	-0,1	1,7	1,6
68	Activitats immobiliàries	5,5	9,3	9,3	3,7	0,0	3,8

Unitats: percentatges.

Font: elaboració pròpia a partir de DataInVex.

TAULA 36. IED per divisions i períodes. Catalunya, 1995-2014 (continuació)

Codi sector	Sector	1995-2000	2001-2007	2008-2014	Dif. p2-p1 (pp)	Dif. p3-p2 (pp)	Dif. p3-p1 (pp)
69	Activitats jurídiques i de comptabilitat	0,7	1,7	0,5	1,1	-1,2	-0,2
70	Activitats de les seus centrals; activitats de consultoria de gestió empresarial	1,4	0,4	0,9	-1,0	0,5	-0,5
71	Serveis tècnics d'arquitectura i enginyeria; assajos i anàlisis tècnics	0,3	2,1	3,6	1,9	1,5	3,4
72	Recerca i desenvolupament	0,0	0,1	0,1	0,1	0,0	0,1
73	Publicitat i estudis de mercat	0,3	0,3	0,2	0,0	-0,1	-0,1
74	Altres activitats professionals, científiques i tècniques	0,5	0,1	0,2	-0,5	0,2	-0,3
75	Activitats veterinàries	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
77	Activitats de lloguer	0,5	1,5	0,1	1,0	-1,3	-0,3
78	Activitats relacionades amb l'ocupació	0,3	0,1	0,0	-0,2	-0,1	-0,3
79	Activitats de les agències de viatges, operadors turístics i altres serveis de reserves i activitats que s'hi relacionen	0,0	0,1	0,1	0,1	0,0	0,1
80	Activitats de seguretat i investigació	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
81	Serveis a edificis i activitats de jardineria	0,2	0,1	0,0	-0,1	-0,1	-0,2
82	Activitats administratives d'oficina i altres activitats auxiliars a les empreses	1,1	0,9	0,7	-0,2	-0,2	-0,4
84	Administració pública, Defensa i Seguretat Social obligatòria	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
85	Educació	0,0	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0
86	Activitats sanitàries	0,1	1,1	0,8	1,0	-0,3	0,7
87	Activitats de serveis socials amb allotjament	0,0	0,0	0,5	0,0	0,5	0,5
88	Activitats de serveis socials sense allotjament	0,1	0,0	0,0	-0,1	0,0	-0,1
90	Activitats de creació, artístiques i d'espectacles	0,1	0,0	0,0	-0,1	0,0	0,0
91	Activitats de biblioteques, arxius, museus i altres activitats culturals	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
92	Activitats relacionades amb els jocs d'atzar i les apostes	0,1	0,4	0,0	0,2	-0,4	-0,1
93	Activitats esportives, recreatives i d'entreteniment	1,7	1,1	1,2	-0,6	0,1	-0,5
94	Activitats associatives	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
95	Reparació d'ordinadors, d'efectes personals i efectes domèstics	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
96	Altres activitats de serveis personals	0,1	0,3	1,3	0,2	1,0	1,2
97	Activitats de les llars que donen ocupació a personal domèstic	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
98	Activitats de les llars que produeixen béns i serveis per a ús propi	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
99	Organismes extraterritorials	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Unitats: percentatges.

Font: elaboració pròpia a partir de Datalnvex.

Anàlisi sectorial per comunitats autònomes

TAULA 37. IED, per comunitats autònomes⁽¹⁾ i branques d'activitat⁽²⁾. Espanya, 1995-2000

	Andalusia	Aragó	Astúries	I. Balears	I. Canàries	Cantàbria	Castella i Lleó	Castella-La Manxa	Catalunya	C. Valenciana	Extremadura	Galícia	C. Madrid	R. Múrcia	Navarra	País Basc	La Rioja	Ceuta i Melilla	Sense assignació	Espanya
Agricultura, ramaderia, silvicultura i pesca	4,3	0,4	0,0	0,5	2,6	9,9	1,4	4,5	0,6	0,5	0,3	1,1	0,6	3,2	1,1	0,2	0,1	6,9	0,0	0,7
Indústria	28,4	32,8	95,8	1,5	6,8	21,3	52,6	40,3	38,7	57,2	92,0	55,1	15,2	65,3	68,1	68,9	96,2	25,7	11,1	24,9
- Manufacturera	19,5	29,7	95,5	1,3	4,9	21,3	51,7	40,3	37,8	56,3	89,9	50,8	12,9	64,3	67,8	67,6	96,2	24,2	11,0	23,0
- No manufacturera	9,0	3,1	0,3	0,2	1,9	0,0	0,9	0,0	0,9	0,9	2,1	4,3	2,3	0,9	0,3	1,3	0,0	1,5	0,0	1,9
Construcció	16,2	0,4	0,7	23,1	13,4	10,4	1,0	1,9	4,3	2,6	0,8	7,3	3,9	9,3	4,0	1,1	0,2	24,2	1,7	4,3
Serveis	51,0	66,4	3,6	74,9	77,2	58,4	45,0	53,2	56,5	39,8	6,8	36,5	80,4	22,2	26,8	29,8	3,5	43,1	87,2	70,2
- Comerç al major i al menor; reparació de vehicles de motor i motocicletes; transport i emmagatzematge; hostaleria	24,8	11,1	0,8	31,0	38,2	23,7	40,6	14,6	22,1	8,0	5,6	21,8	10,4	6,1	9,3	10,9	0,5	22,8	0,6	12,6
- Informació i comunicacions	1,7	3,7	0,1	2,0	0,2	22,0	0,2	7,9	10,1	4,0	0,0	5,1	49,4	5,3	4,4	3,6	0,0	9,1	18,1	32,3
- Activitats financeres i d'assegurances	8,0	20,0	2,1	10,8	0,0	0,0	0,0	1,1	11,3	20,2	0,0	0,5	11,7	9,5	2,5	2,3	0,0	0,2	58,9	14,6
- Activitats immobiliàries	10,8	3,8	0,4	20,9	18,2	10,8	0,5	1,0	5,5	4,6	0,5	5,4	3,4	0,7	1,9	0,8	0,0	9,6	2,7	4,2
- Activitats professionals, científiques i tècniques; activitats administratives y serveis auxiliars	2,8	0,5	0,1	9,4	15,3	1,1	3,3	28,5	5,2	2,6	0,7	3,0	4,6	0,6	8,4	12,1	3,0	1,4	6,8	5,2
- Administració pública i defensa; Seguretat Social obligatòria; educació; activitats sanitàries i de serveis socials	0,1	0,0	0,0	0,2	3,3	0,0	0,1	0,0	0,2	0,2	0,0	0,3	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3
- Activitats artístiques, recreatives i d'entreteniment; reparació d'articles d'ús domèstic i altres serveis	2,9	27,2	0,0	0,6	2,0	0,7	0,3	0,1	2,0	0,3	0,0	0,5	0,5	0,0	0,3	0,2	0,0	0,0	0,1	1,1
Mitjana (M€)	272	97	161	149	127	6	36	21	1.767	305	15	39	6.022	32	70	432	14	2	794	10.362

Unitats: percentatges i milions d'euros.

(1) Ordenació de les comunitats autònomes per codi INE.

(2) Les cel·les ombrejades representen les dues branques d'activitat amb més pes en la IED de cada comunitat autònoma.

Font: elaboració pròpia a partir de DataInVex.

TAULA 38. IED, per comunitats autònomes⁽¹⁾ i branques d'activitat⁽²⁾. Espanya, 2001-2007

	Andalusia	Aragó	Astúries	I. Balears	I. Canàries	Cantàbria	Castella i Lleó	Castella-La Manxa	Catalunya	C. Valenciana	Extremadura	Galícia	C. Madrid	R. Múrcia	Navarra	País Basc	La Rioja	Ceuta i Melilla	Sense assignació	Espanya
Agricultura, ramaderia, silvicultura i pesca	3,7	0,4	0,0	1,2	1,2	1,9	1,4	3,0	0,4	0,2	6,0	0,9	0,1	1,0	2,5	0,0	1,6	1,8	0,0	0,3
Indústria	21,0	76,5	96,6	0,5	1,4	75,1	11,9	36,0	41,1	60,5	85,1	54,2	47,0	88,3	64,2	26,0	97,5	28,2	1,7	42,8
- Manufacturera	15,9	56,4	13,3	0,5	1,2	75,0	11,5	22,7	36,2	60,2	62,7	53,0	11,4	87,0	64,2	20,1	97,5	0,1	1,7	20,2
- No manufacturera	5,2	20,1	83,3	0,0	0,2	0,0	0,4	13,3	4,9	0,2	22,4	1,2	35,6	1,2	0,0	5,9	0,0	28,2	0,1	22,6
Construcció	28,8	0,9	0,5	36,9	10,8	0,2	0,4	21,2	4,4	2,5	0,3	6,1	2,8	5,7	2,6	41,3	0,0	35,1	0,4	5,3
Serveis	46,5	22,2	2,9	61,4	86,7	22,9	86,2	39,8	54,1	36,8	8,6	38,8	50,0	5,1	30,8	32,7	0,9	34,9	97,9	51,6
- Comerç al major i al menor; reparació de vehicles de motor i motocicletes; transport i emmagatzematge; hostaleria	12,4	11,7	0,4	32,0	64,0	7,3	49,7	4,7	18,9	2,5	1,5	1,9	10,6	1,9	3,7	19,0	0,3	10,9	3,5	11,4
- Informació i comunicacions	2,3	0,4	0,1	0,6	1,0	0,0	0,5	0,1	7,0	0,3	0,0	6,5	15,5	0,0	4,7	1,8	0,0	0,0	89,6	17,5
- Activitats financeres i d'assegurances	12,6	0,0	0,6	0,2	10,5	13,6	30,8	0,1	8,6	29,8	5,8	28,5	10,1	0,8	21,8	5,4	0,0	0,0	3,7	10,3
- Activitats immobiliàries	14,2	1,4	0,0	20,1	6,8	1,3	2,3	22,8	9,3	1,6	0,9	0,2	4,4	1,0	0,5	3,7	0,3	0,0	0,1	4,9
- Activitats professionals, científiques i tècniques; activitats administratives y serveis auxiliars	3,2	2,2	1,7	6,2	3,6	0,1	2,2	8,5	7,4	1,9	0,2	1,6	8,3	1,4	0,0	2,7	0,3	23,9	0,7	6,3
- Administració pública i defensa; Seguretat Social obligatòria; educació; activitats sanitàries i de serveis socials	0,7	4,9	0,0	1,3	0,1	0,0	0,8	0,0	1,2	0,3	0,0	0,0	0,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,5
- Activitats artístiques, recreatives i d'entreteniment; reparació d'articles d'ús domèstic i altres serveis	1,0	1,5	0,0	1,0	0,7	0,6	0,0	3,6	1,7	0,3	0,2	0,0	0,7	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,1	0,7
Mitjana (M€)	356	88	350	188	113	16	77	62	2.273	877	23	252	7.670	203	42	433	13	7	1.240	14.282

Unitats: percentatges i milions d'euros.

(1) Ordenació de les comunitats autònomes per codi INE.

(2) Les cel·les ombrejades representen les dues branques d'activitat amb més pes en la IED de cada comunitat autònoma.

Font: elaboració pròpia a partir de DataInVex.

TAULA 39. IED, per comunitats autònomes⁽¹⁾ i branques d'activitat⁽²⁾. Espanya, 2008-2014

	Andalusia	Aragó	Astúries	I. Balears	I. Canàries	Cantàbria	Castella i Lleó	Castella-La Manxa	Catalunya	C. Valenciana	Extremadura	Galícia	C. Madrid	R. Múrcia	Navarra	País Basc	La Rioja	Ceuta i Melilla	Sense assignació	Espanya
Agricultura, ramaderia, silvicultura i pesca	2,3	1,5	0,0	2,4	5,9	1,9	0,9	1,4	0,3	0,5	8,1	1,2	0,1	2,4	1,0	0,1	0,8	0,0	0,1	0,4
Indústria	46,0	51,6	93,3	0,9	12,5	37,0	50,2	63,4	36,1	47,4	30,5	64,9	26,8	54,5	71,3	52,2	41,9	0,0	14,0	30,9
- Manufacturera	10,6	35,8	1,0	0,8	1,0	36,1	25,5	57,8	27,8	45,5	5,7	63,1	12,8	47,8	61,4	17,7	41,7	0,0	13,7	16,7
- No manufacturera	35,5	15,8	92,2	0,2	11,5	1,0	24,7	5,5	8,4	2,0	24,8	1,8	14,0	6,7	9,9	34,5	0,2	0,0	0,3	14,1
Construcció	21,0	5,7	0,5	22,1	12,7	10,8	7,7	14,0	6,9	8,6	0,0	5,1	3,6	2,2	16,4	2,1	0,9	10,0	7,7	5,5
Servels	30,7	41,1	6,2	74,6	68,9	50,3	41,2	21,2	56,7	43,5	61,3	28,7	69,4	40,9	11,4	45,6	56,4	90,0	78,2	63,3
- Comerç al major i al menor; reparació de vehicles de motor i motocicletes; transport i emmagatzematge; hostaleria	8,4	16,5	1,9	5,7	46,8	1,5	18,1	16,9	25,3	9,1	61,0	6,4	29,7	6,3	2,7	25,9	6,1	2,6	31,9	26,5
- Informació i comunicacions	6,5	1,0	0,0	0,7	0,3	0,4	1,7	0,0	4,6	1,2	0,1	0,9	9,5	0,8	0,8	6,8	48,0	0,4	13,0	7,9
- Activitats financeres i d'assegurances	1,2	9,6	3,8	41,2	0,9	46,9	6,4	0,2	7,0	11,7	0,0	16,0	15,6	24,1	3,9	2,6	0,3	76,4	17,0	13,5
- Activitats immobiliàries	10,5	0,9	0,2	21,9	7,7	0,3	2,1	4,0	9,3	2,8	0,1	2,4	8,0	9,4	1,0	5,9	1,8	9,0	5,7	8,0
- Activitats professionals, científiques i tècniques; activitats administratives y servels auxiliars	1,9	0,6	0,1	3,2	12,9	0,8	8,1	0,1	6,5	4,8	0,1	0,9	4,3	0,2	2,3	3,4	0,2	0,1	9,0	4,7
- Administració pública i defensa; Seguretat Social obligatòria; educació; activitats sanitàries i de servels socials	0,2	12,2	0,0	0,1	0,1	0,0	3,0	0,0	1,4	0,2	0,0	1,2	0,6	0,0	0,0	1,0	0,0	0,0	1,7	0,8
- Activitats artístiques, recreatives i d'entreteniment; reparació d'articles d'ús domèstic i altres servels	2,0	0,4	0,2	1,9	0,2	0,4	1,8	0,0	2,6	13,6	0,0	0,9	1,7	0,0	0,7	0,1	0,0	1,3	0,0	1,9
Mitjana (M€)	521	107	282	415	93	22	101	135	3.010	334	56	179	11.659	61	59	576	18	1	942	18.570

Unitats: percentatges i milions d'euros.

(1) Ordenació de les comunitats autònomes per codi INE.

(2) Les cel·les ombrejades representen les dues branques d'activitat amb més pes en la IED de cada comunitat autònoma.

Font: elaboració pròpia a partir de DataInxv.

Per procedència de la IED

TAULA 40. Principals països inversors a Catalunya, segons si la inversió prové directament del país o no. Catalunya, 1995-2014

		País immediat																		
		Països Baixos	França	Alemanya	Regne Unit	Estats Units d'Amèrica	Luxemburg	Itàlia	Suïssa	Portugal	Mèxic	Japó	Bèlgica	Andorra	Irlanda	Israel	Suècia	Altres	Total (M€)	
País últim	Països Baixos	98,9	0,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	7.762	
	França	0,8	96,5	0,0	0,0	1,1	0,7	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	5.617
	Alemanya	1,6	0,1	92,8	2,8	0,0	0,3	0,2	0,2	0,1	0,0	0,0	0,1	0,0	1,3	0,0	0,0	0,0	0,6	5.160
	Regne Unit	8,2	1,7	0,1	61,7	0,0	24,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	4,2	4.783
	Estats Units	27,8	6,1	1,0	5,0	47,5	8,0	0,0	0,5	0,0	0,0	0,0	0,2	0,0	0,0	0,0	0,1	3,9	4.222	
	Luxemburg	2,4	0,1	0,3	0,0	0,0	96,6	0,3	0,0	0,3	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	4.140
	Itàlia	23,7	0,1	0,0	0,0	0,0	2,1	59,9	13,8	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	3.910
	Suïssa	2,5	0,4	5,1	0,0	0,1	0,8	0,0	90,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,6	2.185
	Portugal	1,0	0,0	0,0	0,7	0,0	0,0	0,0	0,0	98,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	1.706
	Mèxic	18,6	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	1,1	0,0	80,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	848
	Japó	7,9	0,0	0,4	3,7	0,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	84,2	3,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	791
	Bèlgica	0,8	2,1	0,9	0,0	0,0	5,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	91,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	661
	Andorra	1,8	0,0	0,0	0,4	0,0	0,3	0,0	0,0	0,0	2,2	0,0	0,0	0,0	94,3	0,0	0,0	0,0	1,0	517
	Irlanda	7,8	0,0	62,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	28,6	0,0	0,0	0,7	496
	Israel	21,1	0,0	0,0	51,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	27,0	0,0	0,0	386
	Suècia	2,1	1,0	1,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	96,0	0,0	312

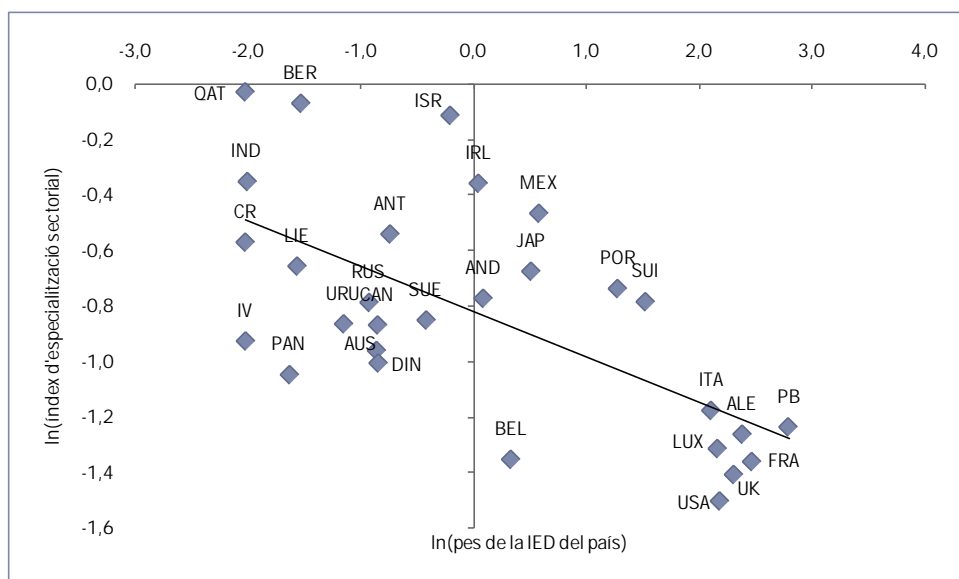
Unitats: milions d'euros i percentatges.

(1) Països ordenats de major a menor inversor per país últim durant el període 1994-2015.

Font: elaboració pròpia a partir de DataInvex.

Anàlisi conjunta de sectors i procedència de la IED

GRÀFIC 58. Relació entre volum d'IED i l'índex d'especialització sectorial⁽¹⁾, per països. Catalunya, mitjana 1995-2014

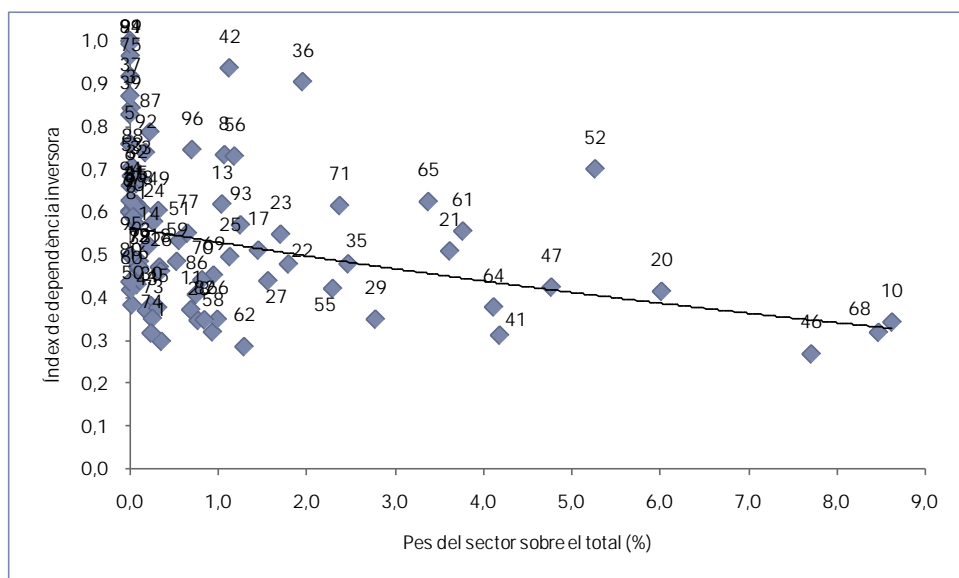

Unitats: logaritmes de percentatges i índex.

(1) L'índex mesura la distància respecte a una distribució sectorial uniforme de la distribució sectorial de cada país, i se n'ha corregit el rang per situar-lo entre 0 i 1, on 0 indica que la distribució de la inversió per sectors que fa un país és perfectament uniforme, mentre que 1 indica que la inversió d'un país es concentra en un únic sector.

Font: elaboració pròpia a partir de DataInVex.

GRÀFIC 59. Relació entre volum d'IED i l'índex de dependència inversora⁽¹⁾, per divisions⁽²⁾. Catalunya, mitjana 1995-2014

Unitats: percentatges.

(1) L'índex mesura la distància respecte a una distribució territorial uniforme de la distribució territorial de cada sector, i se n'ha corregit el rang per situar-lo entre 0 i 1, on 0 indica que la distribució de la inversió per territoris de procedència que es fa en un sector és perfectament uniforme, mentre que 1 indica que la inversió en un sector la concentra en un únic país.

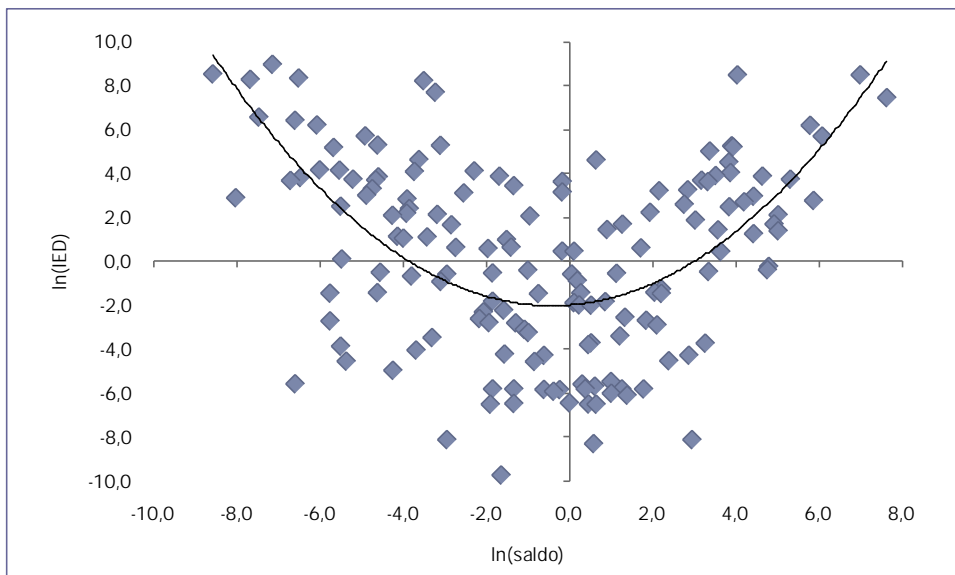
(2) S'ha exclòs del gràfic el sector 19 "Coqueria i refinament del petroli", en presentar valors atípicament elevats (és un sector que rep una inversió molt baixa i que depèn en exclusiva de França, Irlanda i Luxemburg). Els sectors tenen la numeració de la CNAE 2009.

Font: elaboració pròpia a partir de DataInVex.

Anàlisi de la IED i la balança comercial

Per països, si el logaritme del saldo comercial s'eleva al quadrat, el coeficient de correlació entre aquest i el logaritme de la IED és de 0,569.

GRÀFIC 60. Volum d'IED i saldo comercial de béns⁽¹⁾, per països. Catalunya, mitjana 1995-2013

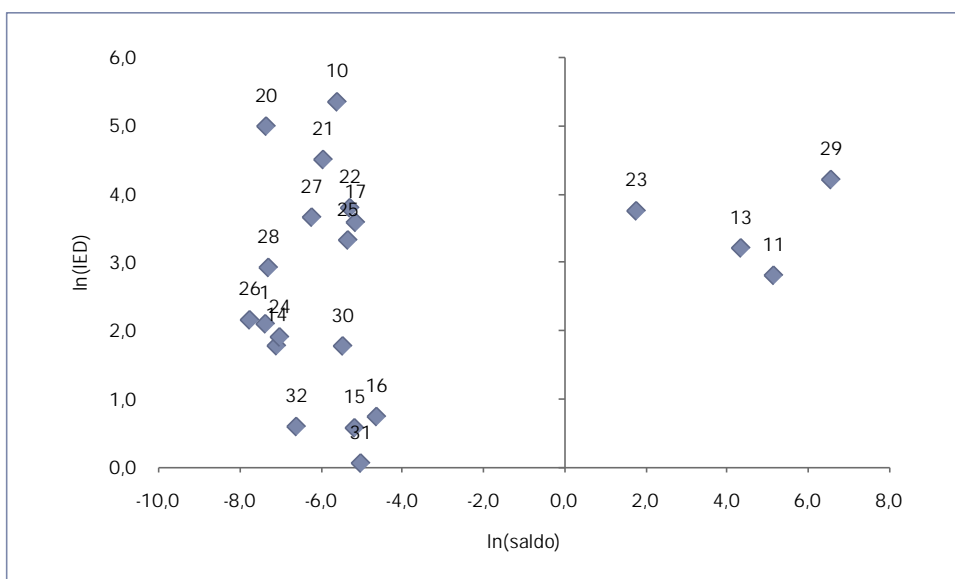
Unitats: logaritme neperià de milions d'euros.

(1) En aquells casos en què el saldo comercial presentava un dèficit, i per tant un valor negatiu, s'ha optat per fer el logaritme del valor en negatiu, i després transformar el valor resultant en negatiu, a fi de poder fer la transformació logarítmica.

Font: elaboració pròpia a partir de Datalnvest i Agència Tributària.

Per sectors, si el logaritme del saldo comercial s'eleva al quadrat, el coeficient de correlació entre aquest i el logaritme de la IED és de -0,006, mostra de la nul·la relació entre ambdues variables.

GRÀFIC 61. Volum d'IED i saldo comercial de béns⁽¹⁾, per divisions econòmiques CNAE09. Catalunya, mitjana 1995-2013

Unitats: logaritme neperià de milions d'euros.

(1) En aquells casos en què el saldo comercial presentava un dèficit, i per tant un valor negatiu, s'ha optat per fer el logaritme del valor en negatiu, i després transformar el valor resultant en negatiu, a fi de poder fer la transformació logarítmica.

Font: elaboració pròpia a partir de Datalnvest i Agència Tributària.